

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 17.10.2018
COM(2018) 691 final

ANNEX 1

BILAGA

till

förslaget till rådets beslut

**om ingående av frihandelsavtalet mellan Europeiska unionen och Socialistiska
republiken Vietnam**

FRIHANDELSAVTAL
MELLAN EUROPEISKA UNIONEN
OCH SOCIALISTISKA REPUBLIKEN VIETNAM

INGRESS

Europeiska unionen, nedan kallad *unionen*,

och

Socialistiska republiken Vietnam, nedan kallad *Vietnam*,

nedan tillsammans betecknade som *parterna* eller individuellt som *part*,

SOM ERKÄNNER sitt långvariga och starka partnerskap, som bygger på de gemensamma principer och värden som återspeglas i avtalet om partnerskap och samarbete, och sina betydande förbindelser när det gäller ekonomi, handel och investeringar,

SOM ÖNSKAR ytterligare stärka sina nära ekonomiska förbindelser som ett led i och i överensstämmelse med sina allmänna förbindelser, och som är övertygade om att detta avtal kommer att skapa ett nytt klimat för utveckling av handeln och investeringarna mellan parterna,

SOM ÄR MEDVETNA OM att detta avtal kommer att komplettera och främja ansträngningarna för regional ekonomisk integration,

SOM ÄR FAST BESLUTNA att stärka sina förbindelser när det gäller ekonomi, handel och investeringar i överensstämmelse med målet om en hållbar utveckling, sett till dess ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter, och att främja handel och investeringar inom ramen för detta avtal på ett sätt som respekterar en hög nivå på miljö- och arbetarskyddet och relevanta internationellt erkända standarder och avtal,

SOM ÖNSKAR höja levnadsstandarden, främja ekonomisk tillväxt och stabilitet, skapa nya sysselsättningsmöjligheter och förbättra den allmänna välfärden och, i syfte att åstadkomma detta, ånyo bekräftar sitt åtagande att främja liberalisering av handel och investeringar,

SOM ÄR ÖVERTYGADE OM att detta avtal kommer att skapa en utvidgad och säker marknad för varor och tjänster samt stabila och förutsägbara villkor för handel och investeringar, och därigenom öka deras företags konkurrenskraft på världsmarknaden,

SOM PÅ NYTT BEKRÄFTAR sitt åtagande att följa Förenta nationernas stadga, undertecknad i San Francisco den 26 juni 1945, och med beaktande av principerna i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, antagen av FN:s generalförsamling den 10 december 1948,

SOM ÄR MEDVETNA OM vikten av transparens i den internationella handeln till förmån för alla berörda parter,

SOM STRÄVAR EFTER att fastställa tydliga och ömsesidigt fördelaktiga regler för sin handel och sina investeringar och att minska eller avskaffa hindren för handel och investeringar mellan dem,

SOM HAR FÖRESATT SIG att bidra till en harmonisk utveckling och utvidgning av internationell handel genom att med hjälp av detta avtal undanröja handelshinder, och att undvika att skapa nya hinder för handel eller investeringar mellan parterna som skulle kunna minska fördelarna med detta avtal,

SOM UTGÅR från sina respektive rättigheter och skyldigheter enligt WTO-avtalet och andra multilaterala, regionala och bilaterala avtal och överenskommelser i vilka de är parter,

SOM ÖNSKAR främja sina företags konkurrenskraft genom att inrätta ett förutsägbart regelverk för deras handels- och investeringsförbindelser,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

KAPITEL 1

SYFTE OCH ALLMÄNNA DEFINITIONER

ARTIKEL 1.1

Upprättande av ett frihandelsområde

Parterna upprättar härmed ett frihandelsområde, i överensstämmelse med artikel XXIV i Gatt 1994 och artikel V i Gats.

ARTIKEL 1.2

Syfte

Syftet med detta avtal är att liberalisera och underlätta handel och investeringar mellan parterna i enlighet med bestämmelserna i detta avtal.

ARTIKEL 1.3

Avtal om partnerskap och samarbete

Vid tillämpning av detta avtal avses med *avtalet om partnerskap och samarbete* det ramavtal om ett vittomspännande partnerskap och samarbete mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Socialistiska republiken Vietnam, å andra sidan, som undertecknades i Bryssel den 27 juni 2012.

ARTIKEL 1.4

WTO-avtalen

I detta avtal gäller följande definitioner:

- a) *jordbruksavtalet*: det avtal om jordbruk som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- b) *avtalet om offentlig upphandling*: det avtal om offentlig upphandling som ingår i bilaga 4 till WTO-avtalet.
- c) *avtalet om kontroll före skeppning*: det avtal om kontroll före skeppning som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.

- d) *avtalet om ursprungsregler*: det avtal om ursprungsregler som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- e) *antidumpningsavtalet*: det avtal om tillämpning av artikel VI i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- f) *avtalet om tullvärdeberäkning*: det avtal om tillämpning av artikel VII i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994 som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- g) *överenskommelsen om tvistlösning*: den överenskommelse om regler och förfaranden för tvistlösning som ingår i bilaga 2 till WTO-avtalet.
- h) *Gats*: det allmänna tjänstehandelsavtal som ingår i bilaga 1B till WTO-avtalet.
- i) *Gatt 1994*: det allmänna tull- och handelsavtal från 1994 som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- j) *avtalet om importlicensförfaranden*: det avtal om importlicensförfaranden som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- k) *avtalet om skyddsåtgärder*: det avtal om skyddsåtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.

- l) *subventionsavtalet*: det avtal om subventioner och utjämningsåtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- m) *SPS-avtalet*: det avtal om tillämpningen av sanitära och fytosanitära åtgärder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- n) *TBT-avtalet*: det avtal om tekniska handelshinder som ingår i bilaga 1A till WTO-avtalet.
- o) *Trips-avtalet*: det avtal om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter som ingår i bilaga 1C till WTO-avtalet.
- p) *WTO-avtalet*: det avtal om upprättande av Världshandelsorganisationen som upprättades i Marrakech den 15 april 1994.

ARTIKEL 1.5

Allmänna definitioner

Om inte annat anges, gäller följande definitioner i detta avtal:

- a) *dag*: kalenderdag.

- b) *inhemsk*: i fråga om de lagar och andra författningar som gäller i unionen och dess medlemsstater respektive Vietnam¹, lagar och andra författningar på central, regional eller lokal nivå.
- c) *varor*: produkter i den mening som avses i Gatt 1994, om inte annat anges i detta avtal.
- d) *Harmoniserade systemet*: systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering, inbegripet alla rättsliga anmärkningar och ändringar av detta (nedan kallat *HS*).
- e) *IMF*: Internationella valutafonden.
- f) *åtgärd*: varje åtgärd som vidtas av en part, i form av lagar, andra författningar, regler, förfaranden, beslut, administrativa åtgärder eller i annan form.
- g) *fysisk person från en part*: en medborgare eller varaktigt bosatt person i en av unionens medlemsstater eller i Vietnam, i enlighet med respektive stats lagstiftning².
- h) *person*: en fysisk person eller en juridisk person.

¹ För tydlighetens skull påpekas att relevanta typer av lagar och andra författningar på central eller lokal nivå när det gäller Vietnam anges i lag nr 80/2015/QH13 av den 22 juni 2015 om utfärdande av rättsliga normativa dokument.

² Begreppet *fysisk person* omfattar även fysiska personer som är varaktigt bosatta i Lettland och som inte är medborgare i vare sig Lettland eller någon annan stat men som enligt Lettlands lagar och andra författningar har rätt att få ett pass för icke-medborgare (främlingspass).

- i) *tredjeland*: ett land eller territorium som ligger utanför räckvidden för den territoriella tillämpningen av detta avtal, som den definieras i artikel 17.24 (Territoriell tillämpning).
- j) *Unclos*: Förenta nationernas havsrättskonvention, utfärdad i Montego Bay den 10 december 1982.
- k) *Wipo*: Världsorganisationen för den intellektuella äganderätten.
- l) WTO: Världshandelsorganisationen.

KAPITEL 2

NATIONELL BEHANDLING OCH MARKNADSTILLTRÄDE FÖR VAROR

ARTIKEL 2.1

Syfte

Parterna ska under en övergångsperiod som inleds när detta avtal träder i kraft gradvis liberalisera handeln med varor och förbättra marknadstillträdet i enlighet med bestämmelserna i detta avtal och i överensstämmelse med artikel XXIV i Gatt 1994.

ARTIKEL 2.2

Tillämpningsområde

Utom när annat anges i detta avtal ska detta kapitel gälla för handel med varor mellan parterna.

ARTIKEL 2.3

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *jordbruksexportsubventioner*: subventioner enligt definitionen i artikel 1 e i jordbruksavtalet, inklusive alla ändringar av den artikeln.
- b) *jordbruksvara*: en produkt som förtecknas i bilaga 1 till jordbruksavtalet.
- c) *konsulära transaktioner*: förfarandet att från en importerande parts konsul på den exporterande partens territorium, eller på en tredje parts territorium, erhålla konsulära fakturor eller konsulära viseringar av fakturor, ursprungsintyg, fraktsedlar, avsändares exportdeklarationer eller någon annan tulldokumentation som krävs i samband med import av varor.

- d) *tull*: varje form av tull eller annan avgift som påförs vid eller i samband med import av en vara, inbegripet varje form av tilläggsskatt eller tilläggsavgift som påförs vid eller i samband med sådan import, med undantag för
- i) avgifter som är likvärdiga med inre skatter och som påförs i enlighet med artikel 2.4 (Nationell behandling),
 - ii) tullar som påförs i enlighet med kapitel 3 (Handelspolitiska skyddsinstrument),
 - iii) tullar som tillämpas i enlighet med artiklarna VI, XVI och XIX i Gatt 1994, antidumpningsavtalet, subventionsavtalet, avtalet om skyddsåtgärder, artikel 5 i jordbruksavtalet och överenskommelsen om tvistlösning, och
 - iv) pålagor eller andra avgifter som påförs i enlighet med artikel 2.18 (Administrativa pålagor, andra avgifter och formaliteter vid import och export).
- e) *exportlicensförfaranden*: administrativa förfaranden¹ som används vid tillämpning av exportlicenssystem och som kräver att en aktör i förväg lämnar en ansökan eller annan dokumentation, utöver vad som krävs för tulländamål, till ett berört administrativt organ som ett villkor för att få exportera från den exporterande partens territorium.

¹ Både förfaranden som kallas ”licensiering” och andra liknande administrativa förfaranden.

- f) *importlicensförfaranden*: administrativa förfaranden¹ som används vid tillämpning av importlicenssystem och som kräver att en aktör i förväg lämnar en ansökan eller annan dokumentation, utöver vad som krävs för tulländamål, till ett berört administrativt organ som ett villkor för att få importera till den importerande partens territorium.
- g) *icke-automatiska exportlicensförfaranden*: exportlicensförfaranden där godkännande av ansökan inte beviljas för alla juridiska och fysiska personer som uppfyller den berörda partens krav för att bedriva exportverksamhet med produkter som omfattas av exportlicensförfaranden.
- h) *icke-automatiska importlicensförfaranden*: importlicensförfaranden där godkännande av ansökan inte beviljas för alla juridiska och fysiska personer som uppfyller den berörda partens krav för att bedriva importverksamhet med produkter som omfattas av importlicensförfaranden.
- i) *med ursprung* eller *ha ursprung*: avser en varas ursprung fastställt i enlighet med ursprungsreglerna i protokoll 1 (Om definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och om metoder för administrativt samarbete).
- j) *prestationskrav*: ett krav
 - i) på att en viss mängd, ett visst värde eller en viss procentandel av varor exporteras,

¹ Både förfaranden som kallas ”licensiering” och andra liknande administrativa förfaranden.

- ii) på att import av varor ersätts med varor från den part som beviljar en importlicens,
 - iii) på att en person som använder en importlicens köper andra varor på territoriet för den part som beviljar importlicensen eller beviljar inhemskt producerade varor en förmån,
 - iv) på att en person som använder en importlicens producerar varor på territoriet för den part som beviljar importlicensen, i en viss mängd, till ett visst värde eller med en viss procentandel av inhemskt innehåll, eller
 - v) oavsett form, på mängden eller värdet av importen, mängden eller värdet av exporten eller storleken på inflödet av utländsk valuta.
- k) *återtillverkad vara*: en vara som klassificeras enligt kapitlen 84, 85, 87 eller 90 i HS eller HS-nummer 9402, utom varor som anges i tillägg 2-A-5 (Varor som inte ingår i definitionen av återtillverkade varor), och som
- i) helt eller delvis består av delar som erhållits från tidigare använda varor, och
 - ii) har liknande prestanda, användningssätt och livslängd som den ursprungliga nytillverkade varan och omfattas av samma garanti som den ursprungliga nytillverkade varan.

ARTIKEL 2.4

Nationell behandling

Varje part ska bevilja varor från den andra parten nationell behandling i enlighet med artikel III i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser. För detta ändamål ska skyldigheterna enligt artikel III i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser, i tillämpliga delar införlivas med och bli en del av detta avtal.

ARTIKEL 2.5

Klassificering av varor

Klassificeringen av varor i handeln mellan parterna ska ske i enlighet med respektive parts tulltaxenomenklatur och i överensstämmelse med HS.

ARTIKEL 2.6

Återtillverkade varor

Parterna ska behandla återtillverkade varor på samma sätt som likadana nytillverkade varor. En part kan kräva särskild etikettering av återtillverkade varor så att konsumenterna inte vilseleds. Varje part ska genomföra denna artikel inom en övergångsperiod på högst tre år från dagen för detta avtals ikraftträdande.

ARTIKEL 2.7

Nedsättning eller avskaffande av tullar

1. Utom när annat anges i detta avtal ska varje part sätta ned eller avskaffa sina tullar på varor med ursprung i den andra parten i enlighet med sin respektive bindningslista i tillägg 2-A-1 (Unionens bindningslista) respektive tillägg 2-A-2 (Vietnams bindningslista) till bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar).
2. Vid beräkningen av de gradvisa nedsättningarna enligt punkt 1 ska bastullsatsen för respektive vara utgöras av den tullsats som anges i bindningslistorna i tillägg 2-A-1 (Unionens bindningslista) respektive tillägg 2-A-2 (Vietnams bindningslista) till bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar). Det avskaffande av tullar som anges i tillägg 2-A-2 (Vietnams bindningslista) ska inte tillämpas på begagnade motorfordon enligt HS-nummer 8702, 8703 och 8704.
3. Om en part sätter ned en tillämpad mest-gynnad-nations-tullsats till en nivå under den tullsats som tillämpas enligt dess bindningslista i tillägg 2-A-1 (Unionens bindningslista) respektive tillägg 2-A-2 (Vietnams bindningslista) till bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar), ska varor med ursprung i den andra parten omfattas av den lägre tullsatsen.

4. Utom när annat anges i detta avtal får en part, gentemot varor med ursprung i den andra parten, inte höja någon befintlig tullsats som tillämpas i enlighet med dess respektive bindningslista i tillägg 2-A-1 (Unionens bindningslista) respektive tillägg 2-A-2 (Vietnams bindningslista) till bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar) eller införa någon ny tull.

5. En part får ensidigt påskynda en nedsättning eller ett avskaffande av tullar på varor med ursprung i den andra parten som tillämpas i enlighet med dess respektive bindningslista i tillägg 2-A-1 (Unionens bindningslista) respektive tillägg 2-A-2 (Vietnams bindningslista) till bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar). När en part överväger ett sådant påskyndande ska den informera den andra parten så tidigt som möjligt innan den nya tullsatsen börjar gälla. Ett ensidigt påskyndande får inte hindra en part från att höja en tullsats till den gällande satsen under varje nedsättnings- eller avskaffandeetapp enligt dess respektive bindningslista i tillägg 2-A-1 (Unionens bindningslista) respektive tillägg 2-A-2 (Vietnams bindningslista) till bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar).

6. På begäran av en part ska parterna samråda för att överväga ett påskyndande av eller en utvidgning av räckvidden för den nedsättning eller det avskaffande av tullar som tillämpas i enlighet med deras respektive bindningslistor i tillägg 2-A-1 (Unionens bindningslista) och tillägg 2-A-2 (Vietnams bindningslista) till bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar). Om parterna kommer överens om att ändra detta avtal genom ett påskyndande eller en utvidgning av räckvidden, ska en sådan överenskommelse ersätta varje tullsats eller avvecklingskategori som anges för berörda varor enligt parternas respektive bindningslistor. En sådan ändring ska få verkan i enlighet med artikel 17.5 (Ändringar).

ARTIKEL 2.8

Hantering av administrativa fel

Om de behöriga myndigheterna begår ett fel i samband med förvaltningen av förmånssystemet vid export, särskilt vid tillämpningen av protokoll 1 (Om definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och om metoder för administrativt samarbete), och om detta fel får konsekvenser när det gäller importtullar, får den importerande parten begära att den handelskommitté som inrättas genom artikel 17.1 (Handelskommitté) undersöker möjligheterna att vidta lämpliga åtgärder för att lösa situationen.

ARTIKEL 2.9

Särskilda åtgärder avseende förmånlig tullbehandling

1. Parterna ska samarbeta för att motverka överträdelser av tullagstiftningen när det gäller förmånlig tullbehandling enligt detta kapitel.

2. Vid tillämpning av punkt 1 ska varje part erbjuda den andra parten administrativt samarbete och ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor och relaterade frågor som en del av genomförandet och kontrollen av förmånlig tullbehandling, vilket ska inbegripa följande skyldigheter:

- a) Att verifiera den berörda produktens eller de berörda produkternas ursprungsstatus.
- b) Att utföra efterkontroller av ursprungsbevis och tillhandahålla den andra parten resultaten av dessa kontroller.
- c) Att bevilja den importerande parten tillstånd att utföra kontrollbesök för att fastställa äktheten hos de handlingar eller riktigheten av de uppgifter som är relevanta för beviljandet av den berörda förmånsbehandlingen.

3. Om den importerande parten i enlighet med de bestämmelser om administrativt samarbete eller ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor och relaterade frågor som avses i punkt 2 fastställer att ett ursprungsbevis har utfärdats på felaktiga grunder, eftersom kraven i protokoll 1 (Om definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och om metoder för administrativt samarbete) inte är uppfyllda, får den parten neka förmånlig tullbehandling för en deklaratant som begärt sådan behandling i fråga om de varor för vilka ursprungsbeviset utfärdats i den exporterande parten.

4. Om den importerande parten anser att ett nekande av förmånlig tullbehandling i fråga om enskilda sändningar enligt punkt 3 är otillräckligt för att genomföra och kontrollera den förmånliga tullbehandlingen för en viss produkt, får den parten i enlighet med förfarandet i punkt 5 tillfälligt avbryta den förmånliga tullbehandlingen för den berörda produkten i följande fall:
- a) Om parten konstaterar att tullbestämmelserna systematiskt har överträtts i samband med ansökningar om förmånlig tullbehandling enligt detta avtal.
 - b) Om parten konstaterar att den exporterande parten på ett systematiskt sätt har underlåtit att fullgöra skyldigheterna enligt punkt 2.
5. Den importerande partens behöriga myndighet ska utan onödigt dröjsmål underrätta den exporterande partens behöriga myndighet om sitt konstaterande, lämna sådan kontrollerbar information som legat till grund för konstaterandet och inleda samråd med den exporterande partens behöriga myndighet för att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.
6. Om de behöriga myndigheterna inte har nått en ömsesidigt godtagbar lösning inom 30 dagar efter den underrättelse som avses i punkt 5, ska den importerande parten utan onödigt dröjsmål hänskjuta frågan till handelskommittén.
7. Om handelskommittén inte har kunnat enas om en godtagbar lösning inom 60 dagar efter detta hänskjutande, får den importerande parten tillfälligt avbryta den förmånliga tullbehandlingen för de berörda produkterna.

Den importerande parten får bara tillfälligt avbryta den förmånliga tullbehandlingen enligt denna punkt under den period som krävs för att skydda dess ekonomiska intressen och till dess att den exporterande parten lämnar övertygande bevisning för sin förmåga att fullgöra skyldigheterna enligt punkt 2 och för att kontrollen av fullgörandet av dessa skyldigheter är tillräcklig.

Det tillfälliga avbrytandet får inte överskrida tre månader. Om de förhållanden som gav upphov till det ursprungliga avbrytandet kvarstår efter det att tremånadersperioden löpt ut, får den importerande parten förlänga avbrytandet för ytterligare en tremånadersperiod. Varje avbrytande ska bli föremål för regelbundna samråd i handelskommittén.

8. Den importerande parten ska i enlighet med sina interna förfaranden offentliggöra tillkännagivanden för importörer om alla underrättelser och beslut som rör tillfälliga avbrytanden enligt punkt 4. Den importerande parten ska utan onödigt dröjsmål underrätta den exporterande parten och handelskommittén.

ARTIKEL 2.10

Reparerade varor

1. En part får inte tillämpa en tull på en vara som återinförs till dess territorium efter att ha exporterats tillfälligt från dess territorium till den andra partens territorium i syfte att repareras, oavsett varans ursprung och utan hänsyn till huruvida denna reparation skulle ha kunnat utföras på territoriet för den part från vilken varan tillfälligt exporterades.

2. Punkt 1 ska inte tillämpas på varor som importerats till tullager, frihandelszoner eller liknande och som därefter exporteras för reparation och inte återimporteras till tullager, frihandelszoner eller liknande.
3. En part får inte tillämpa en tull på en vara som importerats tillfälligt från den andra partens territorium i syfte att repareras, oavsett varans ursprung.
4. Vid tillämpning av denna artikel avses med *reparation* varje förädlingsprocess som utförs på en vara för att avhjälpa funktionsfel eller materiella skador och som innebär att varan återuppbyggs till sin ursprungliga funktion, eller som utförs för att säkerställa att varan uppfyller de tekniska kraven för användning, och utan vilken varan inte längre skulle kunna användas på normalt sätt för de ändamål den var avsedd för. Reparationer av en vara innefattar återställande och underhåll. Det innefattar inte åtgärder eller processer som
 - a) förstör varans grundläggande egenskaper eller skapar en ny eller kommersiellt annorlunda vara,
 - b) omvandlar en icke-färdigarbetad vara till en färdig vara, eller
 - c) används för att förbättra eller uppgradera en varas tekniska prestanda.

ARTIKEL 2.11

Tullar, skatter eller andra avgifter vid export

1. En part får inte upprätthålla eller införa några tullar, skatter eller andra avgifter av något slag som påförs vid eller i samband med export av en vara till den andra partens territorium och som överstiger de tullar, skatter eller andra avgifter som påförs likadana varor avsedda för inhemsk förbrukning, utom när annat föreskrivs i den bindningslista som anges i tillägg 2-A-3 (Vietnams bindningslista för exporttullar) till bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar).
2. Om en part tillämpar en lägre tull-, skatte- eller avgiftssats på eller i samband med export av en vara och så länge som denna sats är lägre än den sats som beräknas i enlighet med bindningslistan i tillägg 2-A-3 (Vietnams bindningslista för exporttullar) till bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar), ska denna lägre sats gälla. Denna punkt får inte tillämpas på mer förmånlig behandling som en annan tredje part beviljas enligt ett förmånshandelsavtal.
3. På begäran av endera parten ska handelskommittén se över alla tullar, skatter eller andra avgifter av något slag som påförs vid eller i samband med export av varor till den andra partens territorium, när en part har beviljat en annan tredje part mer förmånlig behandling enligt ett förmånshandelsavtal.

ARTIKEL 2.12

Exportsubventioner för jordbruksprodukter

1. På multilateral nivå delar parterna målet att parallellt undanröja och förhindra återinförande av alla former av exportsubventioner och bestämmelser för alla exportåtgärder med motsvarande verkan när det gäller jordbruksvaror. För detta ändamål ska de samarbeta med målet att stärka de multilaterala bestämmelserna för statliga jordbruksexportföretag, internationellt livsmedelsbistånd och exportfinansieringsstöd.
2. När detta avtal trätt i kraft får en exporterande part inte införa eller upprätthålla några exportsubventioner eller andra åtgärder med motsvarande verkan i fråga om jordbruksvaror som är föremål för ett avskaffande eller en nedsättning av tullar från den importerande partens sida i enlighet med bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar) och som är avsedda för den importerande partens territorium.

ARTIKEL 2.13

Tillämpning av bestämmelser angående handeln

I enlighet med artikel X i Gatt 1994 ska varje part på ett enhetligt, opartiskt och rimligt sätt tillämpa sina lagar, förordningar, domstolsbeslut och administrativa avgöranden på följande områden:

- a) Klassificering eller värdering av varor för tulländamål.
- b) Satser för tullar, skatter eller andra avgifter.
- c) Krav, restriktioner eller förbud i fråga om import eller export.
- d) Överföring av betalningar.
- e) Saluhållande, distribution, transport, försäkring, magasinering, undersökning, utställning, förädling, blandning eller annan användning av varor för tulländamål.

ARTIKEL 2.14

Import- och exportrestriktioner

1. Utom när annat anges i detta avtal får en part inte införa eller upprätthålla förbud eller restriktioner vid import av varor från den andra parten eller vid export eller försäljning för export av varor avsedda för den andra partens territorium, i enlighet med artikel XI i Gatt 1994 med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser. För detta ändamål ska artikel XI i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser, i tillämpliga delar införlivas med och bli en del av detta avtal.
2. Enligt punkt 1 får en part inte införa eller upprätthålla
 - a) villkor för importlicenser som är beroende av att prestationskrav iakttas, eller
 - b) frivilliga exportbegränsningar.
3. Punkterna 1 och 2 får inte tillämpas på de varor som förtecknas i tillägg 2-A-4 (Särskilda åtgärder från Vietnams sida rörande import och export av varor). Alla ändringar av Vietnams lagar och andra författningar som minskar räckvidden av de varor som förtecknas i tillägg 2-A-4 (Särskilda åtgärder från Vietnams sida rörande import och export av varor) ska automatiskt gälla inom ramen för detta avtal. Alla förmåner som Vietnam beviljar någon annan handelspartner i fråga om räckvidden för de varor som förtecknas i tillägg 2-A-4 (Särskilda åtgärder från Vietnams sida rörande import och export av varor) ska automatiskt gälla inom ramen för detta avtal. Vietnam ska underrätta unionen om alla ändringar eller förmåner som avses i denna punkt.

4. En part får genomföra en åtgärd som bemyndigats av WTO:s tvistlösningsorgan gentemot den andra parten i enlighet med WTO-avtalet.
5. När en part inför eller upprätthåller ett förbud eller en restriktion rörande import eller export ska den säkerställa fullständig transparens i fråga om detta förbud eller denna restriktion.

ARTIKEL 2.15

Handelsrättigheter och relaterade rättigheter i fråga om läkemedel

1. Vietnam ska införa och upprätthålla lämpliga rättsliga instrument som tillåter utländska läkemedelsföretag att etablera företag med utländska investeringar i syfte att importera läkemedel som har beviljats ett godkännande för försäljning av Vietnams behöriga myndigheter. Utan att det påverkar tillämpningen av Vietnams bindningslistor i bilaga 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden) ska sådana företag med utländska investeringar få sälja läkemedel som de har importerat på lagligt sätt till distributörer eller grossister som har rätt att distribuera läkemedel i Vietnam.
2. De företag med utländska investeringar som avses i punkt 1 ska få
 - a) upprätta sina egna magasin för lagring av läkemedel som de på ett lagligt sätt har importerat till Vietnam och i enlighet med föreskrifter som utfärdats av hälso- och sjukvårdsministeriet eller dess efterträdare,

- b) lämna information om läkemedel, som de har importerat på lagligt sätt till Vietnam, till hälso- och sjukvårdspersonal i enlighet med föreskrifter som utfärdats av hälso- och sjukvårdsministeriet eller dess efterträdare och Vietnams andra behöriga myndigheter, och
- c) utföra kliniska studier och tester i enlighet med artikel 3 (Internationella standarder) i bilaga 2-C (Läkemedel och medicintekniska produkter) och i enlighet med föreskrifter som utfärdats av hälso- och sjukvårdsministeriet eller dess efterträdare, för att säkerställa att läkemedel som de har importerat på lagligt sätt till Vietnam är lämpliga för inhemsk konsumtion.

ARTIKEL 2.16

Importlicensförfaranden

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt avtalet om importlicensförfaranden.
2. Varje part ska anmäla sina befintliga importlicensförfaranden till den andra parten, inbegripet rättslig grund och relevant officiell webbplats, inom 30 dagar efter detta avtals ikraftträdande, såvida detta inte redan har anmälts eller tillhandahållits enligt artiklarna 5 eller 7.3 i avtalet om importlicensförfaranden. Anmälan ska innehålla samma uppgifter som avses i artiklarna 5 eller 7.3 i avtalet om importlicensförfaranden.

3. Varje part ska till den andra parten anmäla varje nytt importlicensförfarande eller ändring av ett importlicensförfarande som den avser att införa senast 45 dagar innan det nya förfarandet eller ändringen börjar gälla. En part får under inga omständigheter göra en sådan anmälan senare än 60 dagar efter offentliggörandet av införandet eller ändringen, såvida detta inte redan har anmälts i enlighet med artikel 5 i avtalet om importlicensförfaranden. Anmälan ska innehålla samma uppgifter som avses i artikel 5 i avtalet om importlicensförfaranden.

4. Varje part ska på en officiell webbplats offentliggöra alla uppgifter som den är skyldig att offentliggöra enligt artikel 1.4 a i avtalet om importlicensförfaranden.

5. På begäran av en part ska den andra parten inom 60 dagar besvara en rimlig förfrågan angående ett importlicensförfarande som den avser att införa eller har infört eller upprätthållit, inbegripet kriterierna för att bevilja eller fördela importlicenser och möjligheterna för privatpersoner, företag och institutioner att lämna ansökningar om importlicenser, vilket eller vilka administrativa organ som de sökande ska vända sig till, samt förteckningar över produkter som omfattas av ett krav på importlicens.

6. Parterna ska införa och förvalta importlicensförfaranden i enlighet med

- a) artikel 1.1–1.9 i avtalet om importlicensförfaranden,
- b) artikel 2 i avtalet om importlicensförfaranden, och
- c) artikel 3 i avtalet om importlicensförfaranden.

För detta ändamål ska de bestämmelser som avses i leden a, b och c i tillämpliga delar införlivas med och bli en del av detta avtal.

7. En part får bara införa eller upprätthålla automatiska importlicensförfaranden som ett villkor för import till dess territorium om detta syftar till att uppnå legitima mål och efter att ha utfört en lämplig konsekvensbedömning.

8. En part ska bevilja importlicenser för en lämplig tidsperiod som inte får underskrida den tidsperiod som anges i den inhemska lagstiftning där importlicenskraven föreskrivs och som inte får utesluta import.

9. Om en part har nekat en ansökan om importlicens avseende en vara från den andra parten, ska den på den sökandes begäran och omgående efter mottagandet av begäran lämna den sökande en skriftlig redogörelse för skälen till nekandet. Den sökande ska ha rätt till överklagan eller en förnyad prövning i enlighet med den importerande partens inhemska lagstiftning eller förfaranden.

10. Parterna får bara införa eller upprätthålla icke-automatiska importlicensförfaranden om dessa syftar till att genomföra en åtgärd som inte är oförenlig med detta avtal, däribland artikel 2.22 (Allmänna undantag). Om en part antar icke-automatiska importlicensförfaranden ska syftet med sådana förfaranden tydligt anges.

ARTIKEL 2.17

Exportlicensförfaranden

1. Varje part ska anmäla sina befintliga exportlicensförfaranden till den andra parten, inbegripet rättslig grund och relevant officiell webbplats, inom 30 dagar efter detta avtals ikraftträdande.
2. Varje part ska till den andra parten anmäla varje nytt exportlicensförfarande eller ändring av ett exportlicensförfarande som den avser att införa senast 45 dagar innan det nya förfarandet eller ändringen börjar gälla. En part får under inga omständigheter lämna en sådan anmälan senare än 60 dagar efter dagen för offentliggörande av det nya förfarandet eller ändringen av förfarandet.
3. De anmälningar som avses i punkterna 1 och 2 ska innehålla följande uppgifter:
 - a) Texterna till exportlicensförfarandena, inklusive ändringar.
 - b) De produkter som omfattas av respektive exportlicensförfarande.
 - c) För varje exportlicensförfarande, en beskrivning av
 - i) förfarandet för att ansöka om en exportlicens, och
 - ii) de kriterier som en sökande måste uppfylla för att få ansöka om en exportlicens.

- d) Den eller de kontaktpunkter där intresserade personer kan få ytterligare information om villkoren för att erhålla exportlicenser.
 - e) Det eller de administrativa organ till vilka ansökningar eller annan relevant dokumentation ska skickas.
 - f) Den period under vilken ett exportlicensförfarande kommer att vara i kraft.
 - g) Om en part avser att använda ett exportlicensförfarande för att förvalta en exportkvot, kvotens totala volym och, om det är praktiskt möjligt, kvotens värde och dess datum för öppnande och avslutande.
 - h) Eventuella undantag eller avvikelser från ett exportlicenskrav, hur man ska ansöka om undantag eller avvikelser och kriterierna för beviljande av sådana.
4. Varje part ska offentliggöra varje exportlicensförfarande, inbegripet dess rättsliga grund och en hänvisning till den relevanta officiella webbplatsen. Varje part ska även offentliggöra varje nytt exportlicensförfarande eller varje ändring av ett befintligt exportlicensförfarande, så snart som möjligt men under inga omständigheter senare än 45 dagar efter dess införande och minst 25 arbetsdagar före dess ikraftträdande.

5. På begäran av en part ska den andra parten inom 60 dagar besvara en rimlig förfrågan angående ett exportlicensförfarande som den avser att införa eller har infört eller upprätthållit, inbegripet kriterierna för att bevilja eller fördela exportlicenser och möjligheterna för privatpersoner, företag och institutioner att lämna ansökningar om exportlicenser, vilket eller vilka administrativa organ som de sökande ska vända sig till, samt förteckningar över produkter som omfattas av ett krav på exportlicens.

6. Parterna ska införa och förvalta exportlicensförfaranden i enlighet med

- a) artikel 1.1–1.9 i avtalet om importlicensförfaranden,
- b) artikel 2 i avtalet om importlicensförfaranden,
- c) artikel 3 i avtalet om importlicensförfaranden, med undantag för punkt 5 a, c, j och k i den artikeln.

För detta ändamål ska de bestämmelser som avses i leden a, b och c i tillämpliga delar införlivas med och bli en del av detta avtal.

7. Varje part ska säkerställa att alla exportlicensförfaranden tillämpas neutralt och administreras på ett opartiskt, rättvist, icke-diskriminerande och transparent sätt.

8. En part ska bevilja exportlicenser för en lämplig tidsperiod som inte får underskrida den tidsperiod som anges i den inhemska lagstiftning där exportlicenskravet föreskrivs och som inte får utesluta export.

9. Om en part har nekat en ansökan om exportlicens avseende en vara från den andra parten, ska den på den sökandes begäran och omgående efter mottagandet av begäran lämna den sökande en skriftlig redogörelse för skälen till nekandet. Den sökande ska ha rätt till överklagan eller en förnyad prövning i enlighet med den exporterande partens inhemska lagstiftning eller förfaranden.

10. En part får bara införa eller upprätthålla automatiska exportlicensförfaranden som ett villkor för export från dess territorium om detta syftar till att uppnå legitima mål och efter att ha utfört en lämplig konsekvensbedömning.

11. Parterna får bara införa eller upprätthålla icke-automatiska exportlicensförfaranden om dessa syftar till att genomföra en åtgärd som inte är oförenlig med detta avtal, däribland artikel 2.22 (Allmänna undantag). Om en part antar icke-automatiska exportlicensförfaranden ska syftet med sådana förfaranden tydligt anges.

ARTIKEL 2.18

Administrativa pålagor, andra avgifter och formaliteter vid import och export

1. Varje part ska säkerställa att pålagor, avgifter, formaliteter och krav, utom de import- och exporttullar och import- och exportåtgärder som anges i artikel 2.3 d i, ii och iii (Definitioner), är förenliga med parternas skyldigheter enligt artikel VIII i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser.

2. En part får bara ta ut pålagor och avgifter för tjänster som tillhandahålls i samband med import och export av varor. Pålagor och avgifter får inte beräknas på grundval av värde och får inte överstiga den ungefärliga kostnaden för tillhandahållna tjänster. Varje part ska offentliggöra information om de pålagor och avgifter som den tar ut i samband med import och export av varor i enlighet med artikel 4.10 (Pålagor och avgifter).

3. En part får inte kräva att några konsulära transaktioner, inklusive relaterade pålagor och avgifter, genomförs i samband med import eller export av varor. När tre år har förflutit från dagen för detta avtals ikraftträdande får en part inte längre kräva ett konsulärt bestyrkande för import av varor som omfattas av detta avtal.

ARTIKEL 2.19

Ursprungsmärkning

Om Vietnam tillämpar obligatoriska krav i fråga om märkning av ursprungsland på andra produkter än jordbruksprodukter från unionen ska landet, utom när annat anges i detta avtal, godta att märkningen ”Made in EU” eller en liknande märkning på det lokala språket motsvarar dessa krav.

ARTIKEL 2.20

Statliga handelsföretag

1. Parterna bekräftar sina befintliga rättigheter och skyldigheter enligt artikel XVII i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser, och WTO-överenskommelsen om tolkningen av artikel XVII i det allmänna tull- och handelsavtalet 1994, som i tillämpliga delar ska införlivas med och bli en del av detta avtal.
2. När en part begär information från den andra parten om individuella ärenden avseende statliga handelsföretag och deras verksamhet, inbegripet information om deras bilaterala handel, ska den anmodade parten säkerställa transparens, med förbehåll för vad som sägs i artikel XVII.4 d i Gatt 1994.

ARTIKEL 2.21

Avskaffande av sektorsspecifika icke-tariffära åtgärder

1. Parterna ska genomföra sina åtaganden angående sektorsspecifika icke-tariffära åtgärder avseende varor i enlighet med bilagorna 2-B (Motorfordon och delar och utrustning till motorfordon) och 2-C (Läkemedel och medicintekniska produkter).

2. När tio år har förflutit från ikraftträdandet av detta avtal och på begäran av endera parten ska parterna, utom när annat anges i detta avtal, i enlighet med sina interna förfaranden inleda förhandlingar med målet att bredda räckvidden för deras åtaganden angående sektorsspecifika icke-tariffära åtgärder avseende varor.

ARTIKEL 2.22

Allmänna undantag

1. Inget i detta kapitel ska hindra endera parten från att vidta åtgärder i enlighet med artikel XX i Gatt 1994, med tillhörande anmärkningar och tilläggsbestämmelser, som i tillämpliga delar ska införlivas med och bli en del av detta avtal.

2. Parterna är överens om att innan en exporterande part vidtar åtgärder som föreskrivs i artikel XX i och j i Gatt 1994 ska den parten förse den andra parten med alla relevanta upplysningar. Parterna ska på begäran samråda med tanke på att nå en godtagbar lösning. Parterna kan komma överens om de medel som är nödvändiga för att lösa svårigheterna. Om upplysningar eller en granskning i förväg inte är möjligt till följd av exceptionella och kritiska omständigheter som nödvändiggör omedelbara åtgärder, får den exporterande parten vidta nödvändiga försiktighetsåtgärder och ska då omedelbart informera den andra parten om detta.

ARTIKEL 2.23

Kommittén för varuhandel

1. Den kommitté för varuhandel som inrättas genom artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer) ska inbegripa företrädare för parterna.
2. Kommittén för varuhandel ska behandla alla frågor som uppkommer inom ramen för detta kapitel och protokoll 1 (Om definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och om metoder för administrativt samarbete).
3. Kommittén för varuhandel ska ha följande uppgifter i enlighet med artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer):
 - a) Att se över och övervaka genomförandet och tillämpningen av de bestämmelser som avses i punkt 2.
 - b) Att identifiera och rekommendera åtgärder för att lösa de svårigheter som kan uppkomma, och främja, underlätta och förbättra marknadstillträdet, inklusive påskyndande av tulltaxerelaterade åtaganden enligt artikel 2.7 (Nedsättning eller avskaffande av tullar).
 - c) Att vid behov rekommendera för handelskommittén att inrätta arbetsgrupper.
 - d) Att åta sig ytterligare arbetsuppgifter som kan tilldelas av handelskommittén.

- e) Att föreslå beslut som ska antas av handelskommittén i fråga om ändring av den förteckning över sorter av doftande ris som ingår i punkt 5 c i underavsnitt 1 (Unionens tullkvoter) till avsnitt B (Tullkvoter) i bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar).

KAPITEL 3

HANDELSPOLITISKA SKYDDSinSTRUMENT

AVSNITT A

ANTIDUMPNINGS- OCH UTJÄMNINGSTULLAR

ARTIKEL 3.1

Allmänna bestämmelser

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt artikel VI i Gatt 1994, antidumpningsavtalet och subventionsavtalet.

2. Parterna är medvetna om att antidumpnings- och utjämningsåtgärder kan missbrukas för att hindra handel, och är överens om att
- a) handelspolitiska skyddsinstrument bör användas i full överensstämmelse med relevanta WTO-krav och baseras på ett rättvist och transparent system, och
 - b) en part som överväger att införa sådana åtgärder noggrant bör beakta den andra partens intressen.
3. Vid tillämpning av detta avsnitt ska ursprunget fastställas i enlighet med artikel 1 i avtalet om ursprungsregler.

ARTIKEL 3.2

Transparens

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 6.5 i antidumpningsavtalet och artikel 12.4 i subventionsavtalet ska parterna omedelbart efter införandet av provisoriska åtgärder och under alla omständigheter före det slutgiltiga avgörandet säkerställa ett fullständigt och ändamålsenligt utlämnande till berörda parter av alla de viktigaste omständigheter och överväganden som ligger till grund för beslutet att vidta åtgärder. Utlämnandet ska ske skriftligen, och berörda parter ska ges tillräcklig tid att lämna synpunkter.

2. Förutsatt att undersökningen inte fördröjs i onödan ska berörda parter ges möjlighet att höras så att de kan lämna synpunkter under undersökningar rörande handelspolitiska skyddsinstrument.

ARTIKEL 3.3

Beaktande av allmänintresset

En part får inte införa antidumpnings- eller utjämningsåtgärder när det, utifrån de uppgifter som gjorts tillgängliga under undersökningens gång, klart kan fastställas att det inte ligger i allmänintresset att vidta sådana åtgärder. Vid fastställandet av allmänintresset ska en part beakta situationen för den inhemska industrin, importörer och deras intresseorganisationer samt representativa användare och representativa konsumentorganisationer, på grundval av de relevanta uppgifter som lämnats till de undersökande myndigheterna.

ARTIKEL 3.4

Regel om lägsta tull

En part får inte införa en antidumpnings- eller utjämningsstull som överstiger dumpningsmarginalen eller storleken på den utjämningsbara subventionen, och parten ska sträva efter att säkerställa att tullen blir lägre än så om en sådan lägre tull skulle vara tillräcklig för att undanröja skadan för den inhemska industrin.

ARTIKEL 3.5

Undantag från tvistlösning

Bestämmelserna i detta avsnitt får inte omfattas av kapitel 15 (Tvistlösning).

AVSNITT B

GLOBALA SKYDDSÅTGÄRDER

ARTIKEL 3.6

Allmänna bestämmelser

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt artikel XIX i Gatt 1994, avtalet om skyddsåtgärder och artikel 5 i jordbruksavtalet.
2. En part får inte, för samma vara och samtidigt, tillämpa
 - a) en bilateral skyddsåtgärd enligt avsnitt C (Bilateral skyddsklausul) i detta kapitel, och

b) en åtgärd enligt artikel XIX i Gatt 1994 och avtalet om skyddsåtgärder.

3. Vid tillämpning av detta avsnitt ska ursprunget fastställas i enlighet med artikel 1 i avtalet om ursprungsregler.

ARTIKEL 3.7

Transparens

1. Trots vad som sägs i artikel 3.6 (Allmänna bestämmelser) ska en part som inleder en undersökning rörande globala skyddsåtgärder eller som avser att införa globala skyddsåtgärder, på begäran av den andra parten och förutsatt att denne har ett väsentligt intresse, omedelbart lämna till denne en särskild skriftlig anmälan med alla relevanta uppgifter som lett till inledandet av en undersökning rörande globala skyddsåtgärder och, i tillämpliga fall, förslaget att införa globala skyddsåtgärder, inbegripet i relevanta fall de preliminära undersökningsresultaten. Detta får inte påverka tillämpningen av artikel 3.2 i avtalet om skyddsåtgärder.

2. Om parterna inför globala skyddsåtgärder, ska de sträva efter att införa dem på ett sätt som påverkar den bilaterala handeln så lite som möjligt.

3. Vid tillämpning av punkt 2 gäller att en part som anser att de rättsliga kraven för införande av slutgiltiga skyddsåtgärder är uppfyllda ska anmäla detta till den andra parten och ge möjlighet att hålla bilaterala samråd. Om någon tillfredsställande lösning inte nås inom 30 dagar efter anmälan, får parten anta de slutgiltiga globala skyddsåtgärderna. Möjligheten till samråd bör erbjudas den andra parten för att utbyta synpunkter på de uppgifter som avses i punkt 1.

ARTIKEL 3.8

Undantag från tvistlösning

De bestämmelser i detta avsnitt som avser rättigheter och skyldigheter inom ramen för WTO får inte omfattas av kapitel 15 (Tvistlösning).

AVSNITT C

BILATERAL SKYDDSKLAUSUL

ARTIKEL 3.9

Definitioner

I detta avsnitt gäller följande definitioner:

- a) *inhemsk industri*: sådan industri som avses i artikel 4.1 c i avtalet om skyddsåtgärder, varvid artikel 4.1 c i avtalet om skyddsåtgärder för detta ändamål och i tillämpliga delar ska införlivas med och bli en del av detta avtal.
- b) *allvarlig skada och hot om allvarlig skada*: sådan skada och sådant hot som avses i artikel 4.1 a och b i avtalet om skyddsåtgärder, varvid artikel 4.1 a och b i avtalet om skyddsåtgärder för detta ändamål och i tillämpliga delar ska införlivas med och bli en del av detta avtal.
- c) *övergångsperiod*: en period på tio år från och med den dag då detta avtal träder i kraft.

ARTIKEL 3.10

Tillämpning av en bilateral skyddsåtgärd

1. Om en vara med ursprung i den ena partens territorium till följd av en nedsättning eller ett avskaffande av en tull enligt detta avtal importeras till den andra partens territorium i sådana ökade mängder, i absoluta tal eller i förhållande till inhemsk produktion, och under sådana omständigheter att det vållar eller hotar att vålla allvarlig skada för en inhemsk industri som producerar likadana eller direkt konkurrerande varor, får den importerande parten enbart under övergångsperioden vidta åtgärder enligt punkt 2 och i enlighet med villkoren och förfarandena i detta avsnitt, utom när annat anges i artikel 3.11.6 c (Villkor och begränsningar) i detta avtal.
2. Den importerande parten får införa en bilateral skyddsåtgärd som
 - a) tillfälligt avbryter en ytterligare nedsättning av tullsatsen för den berörda varan enligt bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar), eller
 - b) höjer tullsatsen för varan till en nivå som inte överstiger den lägre av
 - i) den MGN-tullsats som är i kraft för varan när åtgärden vidtas, eller

- ii) den bastullsats som anges i bindningslistorna i bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar) enligt artikel 2.6 (Nedsättning eller avskaffande av importtullar).

ARTIKEL 3.11

Villkor och begränsningar

1. En part ska skriftligen underrätta den andra parten om inledandet av en sådan undersökning som avses i punkt 2 och i största möjliga utsträckning samråda med den andra parten i förväg innan en bilateral skyddsåtgärd vidtas, så att uppgifterna från undersökningen kan granskas och synpunkter på åtgärden utbytas.
2. En part får bara vidta en bilateral skyddsåtgärd efter det att en undersökning utförts av dess behöriga myndigheter i enlighet med artiklarna 3 och 4.2 c i avtalet om skyddsåtgärder. För detta ändamål ska artiklarna 3 och 4.2 c i avtalet om skyddsåtgärder i tillämpliga delar införlivas med och bli en del av detta avtal.
3. Vid utförandet av den undersökning som avses i punkt 2 ska parten iaktta kraven i artikel 4.2 a i avtalet om skyddsåtgärder. För detta ändamål ska artikel 4.2 a i avtalet om skyddsåtgärder i tillämpliga delar införlivas med och bli en del av detta avtal.

4. Undersökningen ska också på grundval av objektiv bevisning visa att det finns ett orsakssamband mellan den ökade importen och den allvarliga skadan eller hotet om allvarlig skada. Vid undersökningen ska man även beakta andra faktorer än den ökade importen som samtidigt kan vålla skada.
5. Varje part ska se till att dess behöriga myndigheter slutför den undersökning som avses i punkt 2 inom ett år från det att den inleds.
6. Ingendera parten får vidta en bilateral skyddsåtgärd
 - a) utom i den omfattning och under den tid som krävs för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada och för att underlätta anpassning,
 - b) under en period av mer än två år, varvid dock denna period får förlängas med upp till två år om den importerande partens behöriga myndigheter i enlighet med förfarandena i denna artikel fastställer att åtgärden fortfarande är nödvändig för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada och för att underlätta anpassning och att det finns bevisning för att industrin anpassar sig, förutsatt att den totala tillämpningsperioden för en skyddsåtgärd, inbegripet den ursprungliga tillämpningsperioden och en eventuell förlängning av den, inte överstiger fyra år, eller
 - c) efter det att övergångsperioden har löpt ut, såvida inte den andra parten ger sitt samtycke.

7. För att underlätta anpassningen i en situation där en bilateral skyddsåtgärds förväntade varaktighet överstiger två år ska den part som vidtar åtgärden gradvis och regelbundet liberalisera åtgärden under tillämpningsperioden.

8. När en part avslutar en bilateral skyddsåtgärd, ska tullsatsen vara den sats som enligt partens bindningslista i bilaga 2-A (Nedsättning eller avskaffande av tullar) skulle ha varit i kraft om åtgärden inte hade vidtagits.

ARTIKEL 3.12

Provisoriska åtgärder

Under kritiska omständigheter där ett dröjsmål skulle vålla skada som skulle vara svår att avhjälpa, får en part vidta en provisorisk bilateral skyddsåtgärd sedan det preliminärt fastställts att det finns tydlig bevisning för att importen av en vara med ursprung i den andra parten har ökat till följd av nedsättningen eller avskaffandet av en tull enligt detta avtal och att denna import vållar allvarlig skada eller innebär ett hot om allvarlig skada för den inhemska industrin. Varaktigheten för en provisorisk åtgärd får inte överstiga 200 dagar, och under denna tid ska parten uppfylla kraven i artikel 3.11.2 och 3.11.3 (Villkor och begränsningar). Parten ska omgående betala tillbaka de överskjutande tullbeloppen om den undersökning som avses i artikel 3.11.2 (Villkor och begränsningar) inte leder till ett undersökningsresultat om att kraven i artikel 3.10.1 (Tillämpning av en bilateral skyddsåtgärd) är uppfyllda. Varaktigheten för en provisorisk åtgärd ska räknas som en del av den period som fastställs i artikel 3.11.6 b (Villkor och begränsningar).

ARTIKEL 3.13

Kompensation

1. En part som vidtar en bilateral skyddsåtgärd ska samråda med den andra parten i syfte att gemensamt enas om lämplig handelsliberaliserande kompensation i form av medgivanden med väsentligen likvärdiga handelseffekter eller i form av medgivanden som motsvarar värdet av den ytterligare tull som skyddsåtgärden förväntas orsaka. Den part som vidtar en bilateral skyddsåtgärd ska ge tillfälle till sådant samråd senast 30 dagar efter införandet av den bilaterala skyddsåtgärden.
2. Om samrådet enligt punkt 1 inte leder till någon överenskommelse om handelsliberaliserande kompensation inom 30 dagar efter det att samrådet inletts, får den part vars varor är föremål för den bilaterala skyddsåtgärden avbryta tillämpningen av medgivanden som avser varor med ursprung i den part som vidtar en bilateral skyddsåtgärd och vars handelseffekter är väsentligen likvärdiga med den bilaterala skyddsåtgärden. Den skyldighet att ge kompensation som åligger den part som vidtar en bilateral skyddsåtgärd och den andra partens rätt att avbryta medgivanden enligt denna punkt ska upphöra samma dag som den bilaterala skyddsåtgärden avslutas.
3. Rätten till avbrytande enligt punkt 2 får inte utövas under de första 24 månader under vilka en bilateral skyddsåtgärd är i kraft, förutsatt att skyddsåtgärden överensstämmer med bestämmelserna i detta avtal.

ARTIKEL 3.14

Användning av engelska

För att tillämpningen av reglerna om handelspolitiska skyddsinstrument enligt detta kapitel ska bli så effektiv som möjlig ska parternas undersökande myndigheter använda engelska som grundval vid kommunikation och i handlingar som utbyts vid undersökningar rörande handelspolitiska skyddsinstrument mellan parterna.

KAPITEL 4

TULLAR OCH HANDELSLÄTTNADER

ARTIKEL 4.1

Syfte

1. Parterna erkänner vikten av tull- och handelslätnadsfrågor i utvecklingen av den globala handelsmiljön. Parterna ska stärka samarbetet inom detta område för att säkerställa att deras respektive tullagstiftning och tullförfaranden uppfyller syftet att främja handelslättnader samtidigt som ändamålsenliga tullkontroller säkerställs.

2. Parterna är överens om att deras lagstiftning ska vara icke-diskriminerande och att tullförfaranden ska baseras på moderna metoder och ändamålsenliga kontroller för att bekämpa bedrägeri och främja legitim handel.
3. Parterna anser att legitima mål för den offentliga politiken, inbegripet de som rör säkerhet, skydd och bedrägeribekämpning, inte på något sätt får åsidosättas.

ARTIKEL 4.2

Tullsamarbete och ömsesidigt administrativt bistånd

1. Parternas respektive myndigheter ska samarbeta i tullfrågor för att säkerställa att det syfte som anges i artikel 4.1 (Syfte) uppnås.
2. Parterna ska stärka samarbetet i tullfrågor genom att bland annat
 - a) utbyta information om tullagstiftning, dess genomförande och tullförfaranden, särskilt i fråga om
 - i) förenkling och modernisering av tullförfaranden,
 - ii) tullmyndigheternas säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter vid gränserna,

- iii) underlättande av transitering och omlastning, och
 - iv) förbindelser med näringslivet,
- b) överväga gemensamma initiativ i fråga om import- och exportförfaranden samt andra tullförfaranden, inklusive tekniskt bistånd, syftande till att tillhandahålla näringslivet ändamålsenliga tjänster,
- c) förbättra sitt samarbete i tullfrågor i internationella organisationer som WTO och Världstullorganisationen (nedan kallad *WCO*), och
- d) införa, där så är relevant och lämpligt, ömsesidigt erkännande av program för handelspartnerskap och tullkontroller, inbegripet likvärdiga handelslätnadsåtgärder.
3. Parterna ska ge varandra ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor i enlighet med protokoll 2 (Ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor).

ARTIKEL 4.3

Tullagstiftning och tullförfaranden

1. Parterna ska basera sin respektive tullagstiftning och sina respektive tullförfaranden på de internationella instrument och standarder som gäller på området för tull och handel, däribland de materiella delarna i den reviderade Kyotokonventionen om förenkling och harmonisering av tullförfaranden, utfärdad i Bryssel den 26 juni 1999, den internationella konventionen om systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (nedan kallad HS-konventionen), WCO:s ramverk av standarder för att säkra och underlätta världshandeln och WCO:s tulldatamodell.
2. Parternas tullagstiftning och tullförfaranden ska
 - a) ha som mål att skydda laglig handel genom en ändamålsenlig efterlevnadskontroll och uppfyllelse av de rättsliga kraven,
 - b) undvika onödiga eller diskriminerande bördor för ekonomiska aktörer och tillhandahålla ytterligare lättnader för aktörer som i hög grad följer regelverket, och
 - c) tillhandahålla skyddsmekanismer mot bedrägeri och olaglig eller skadlig verksamhet.

3. Parterna är överens om att deras respektive tullagstiftning och tullförfaranden, inklusive skyddsinstrument, ska vara proportionella och icke-diskriminerande och att tillämpningen av denna lagstiftning och dessa förfaranden inte otillbörligt får fördröja frigörandet av varor.
4. I syfte att förbättra arbetsmetoderna och säkerställa icke-diskriminering, transparens, effektivitet, integritet och ansvarsskyldighet i verksamheten ska parterna
 - a) närhelst det är möjligt, förenkla och se över krav och formaliteter när det gäller snabbt frigörande och snabb klarering av varor, och
 - b) arbeta för att ytterligare förenkla och standardisera de data och dokument som tullen och andra organ kräver.

ARTIKEL 4.4

Frigörande av varor

1. Varje part ska säkerställa att dess tullmyndigheter tillämpar krav och förfaranden som möjliggör att varor frigörs inom en period som inte är längre än vad som krävs för att säkerställa att dess lagar och formaliteter avseende tullar och andra handelsrelaterade frågor efterlevs. Varje part ska arbeta för att ytterligare förkorta denna period och för att varor frigörs utan onödigt dröjsmål.

2. Parterna ska bland annat tillåta att varor frigörs utan betalning av tull förutsatt att en garanti vid behov ställs i enlighet med deras respektive lagstiftning för att säkerställa slutlig betalning av tull.
3. Varje part ska säkerställa att dess tullmyndigheter möjliggör elektronisk inlämning i förväg av dokument och ytterligare behandling av uppgifter före varornas fysiska ankomst (behandling före ankomst), för att möjliggöra att varor frigörs vid ankomsten.

ARTIKEL 4.5

Förenklade tullförfaranden

1. Varje part ska tillhandahålla förenklade tullförfaranden som är transparenta och effektiva, i syfte att minska kostnaderna och öka förutsägbarheten för de ekonomiska aktörerna, däribland små och medelstora företag. En enklare tillgång till tullförenklingar ska även tillhandahållas för godkända näringsidkare på grundval av objektiva och icke-diskriminerande kriterier.
2. Ett administrativt enhetsdokument, eller en elektronisk motsvarighet, ska användas för att fullgöra de formaliteter som krävs för att hänföra varor till ett tullförfarande.
3. Parterna ska använda moderna tullmetoder, däribland riskbedömning och metoder för revision efter klarering, i syfte att förenkla och underlätta införsel och frigörande av varor.

4. Parterna ska främja en successiv utveckling och användning av system, däribland it-system, som underlättar det elektroniska utbytet av uppgifter mellan näringsidkare, tullförvaltningar och andra berörda organ.

ARTIKEL 4.6

Transitering och omlastning

1. Varje part ska säkerställa att omlastning på och transitering genom dess territorium underlättas och kontrolleras på ett ändamålsenligt sätt.
2. För att underlätta transittrafiken ska varje part säkerställa att alla på dess territorium berörda myndigheter och organ samarbetar och samordnar sin verksamhet.

ARTIKEL 4.7

Riskhantering

1. Varje part ska basera sina förfaranden för undersökning och frigörande och för revisioner efter klarering på principer för riskbedömning och revisioner, snarare än att varje sändning granskas på ett heltäckande sätt för att kontrollera efterlevnaden av samtliga importkrav.

2. Parterna ska anta och tillämpa sina kontrollkrav och förfaranden för import, export, transitering och omlastning av varor på grundval av riskhanteringsprinciper som ska tillämpas så att efterlevnadskontrollen inriktas på transaktioner som kräver särskild uppmärksamhet.

ARTIKEL 4.8

Transparens

1. Varje part ska se till att deras respektive lagar, andra författningar, allmänna administrativa förfaranden och andra krav, inbegripet pålagor och avgifter, avseende tullar och andra handelsrelaterade frågor är lättillgängliga för berörda parter och, om lämpligt och möjligt, tillgängliga på en officiell webbplats.

2. Varje part ska utse eller bibehålla ett eller flera informationskontor dit berörda parter inom skäligen tid kan vända sig om de har frågor om tullar och andra handelsrelaterade ärenden.

ARTIKEL 4.9

Förhandsbesked

1. Varje parts tullmyndigheter ska på en skriftlig begäran från näringsidkare, före importen av en vara till dess territorium och i enlighet med sina lagar och andra författningar utfärda skriftliga förhandsbesked om klassificering enligt tulltaxan eller om andra frågor som parterna överenskommer.

2. Med förbehåll för de krav på konfidentialitet som anges i respektive parts lagar och andra författningar ska varje part, exempelvis på en officiell webbplats, offentliggöra sina förhandsbesked om klassificering enligt tulltaxan och om andra frågor som parterna överenskommer.
3. I syfte att underlätta handeln ska parterna i sin bilaterala dialog utbyta regelbunden information om eventuella ändringar av deras respektive lagar och andra författningar om förhandsbesked.

ARTIKEL 4.10

Pålagor och avgifter

1. Varje part ska på ett officiellt angivet medium och, om det är lämpligt och möjligt, på en officiell webbplats offentliggöra information om pålagor och avgifter. Denna information ska inbegripa de pålagor och avgifter som kommer att tillämpas, skälet till att ta ut pålagor eller avgifter för tillhandahållna tjänster, ansvarig myndighet och när och hur betalningen ska ske.
2. En part får inte införa nya eller ändrade pålagor och avgifter förrän informationen i enlighet med punkt 1 har offentliggjorts och är enkelt tillgänglig.

ARTIKEL 4.11

Tullombud

Parterna får i sin respektive tullagstiftning och sina respektive tullförfaranden inte kräva obligatorisk användning av tullombud. Parterna ska tillämpa transparenta, icke-diskriminerande och proportionella bestämmelser om och när tillstånd beviljas för tullombud.

ARTIKEL 4.12

Fastställande av tullvärde

1. Parterna ska fastställa varors tullvärde i enlighet med artikel VII i Gatt 1994 och avtalet om tullvärdeberäkning.
2. Parterna ska samarbeta i avsikt att uppnå en gemensam syn på frågor som rör fastställande av tullvärde.

ARTIKEL 4.13

Kontroller före skeppning

Parterna är överens om att deras respektive tullagstiftning och tullförfaranden inte får kräva några obligatoriska kontroller före skeppning enligt definitionen i avtalet om kontroll före skeppning, eller några andra kontroller utförda på destinationsorten, före tullklarering, av privata företag.

ARTIKEL 4.14

Omprövning och överklagande

Varje part ska tillhandahålla ändamålsenliga, skyndsamma, icke-diskriminerande och lättillgängliga förfaranden som garanterar en rätt att överklaga tullens och andra organs administrativa åtgärder, avgöranden och beslut rörande import eller export av varor eller varor som transiteras.

ARTIKEL 4.15

Förbindelser med näringslivet

Parterna är överens om följande:

- a) Att det behövs samråd, i god tid, med företrädare för näringslivet om förslag till lagstiftning och allmänna förfaranden som rör tull- och handelslätnadsfrågor. I detta syfte ska varje part hålla lämpliga samråd mellan förvaltningar och näringslivet.
- b) Att offentliggöra eller på annat sätt tillgängliggöra, så långt möjligt på elektronisk väg, ny lagstiftning och nya allmänna förfaranden som rör tull- och handelslätnadsfrågor innan sådan lagstiftning och sådana förfaranden börjar tillämpas, samt ändringar och tolkningar av sådan lagstiftning och sådana förfaranden. Parterna ska också offentliggöra relevanta meddelanden av administrativ karaktär, inbegripet om olika organs krav och förfaranden vid införsel, öppettider och arbetsrutiner hos tullkontor i hamnar och vid gränsövergångsställen och kontaktpunkter för förfrågningar.
- c) Att tiden från det att nya eller ändrade lagar, förfaranden, pålagor eller avgifter offentliggörs till dess att de träder i kraft måste vara rimlig.
- d) Att säkerställa att deras respektive krav och förfaranden på tullområdet och relaterade områden fortsätter att motsvara näringslivets behov, följer bästa praxis och begränsar handeln så lite som möjligt.

ARTIKEL 4.16

Tullkommittén

1. Den tullkommitté som inrättas genom artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer) ska bestå av företrädare för parterna.
2. Tullkommittén ska säkerställa en korrekt tillämpning av detta kapitel, tullens säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter enligt underavsnitt 4 (Säkerställande av skyddet vid gränserna) i avsnitt C (Säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter) i kapitel 12 (Immateriella rättigheter), protokoll 1 (Om definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och om metoder för administrativt samarbete), protokoll 2 (Ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor) och alla ytterligare tullrelaterade bestämmelser som parterna kommer överens om.
3. Tullkommittén ska undersöka behovet av och anta beslut, yttranden, förslag eller rekommendationer rörande alla frågor som uppkommer till följd av genomförandet av de bestämmelser som avses i punkt 2. Den ska ha befogenhet att anta beslut om ömsesidigt erkännande av riskhanteringsmetoder, riskkriterier och riskstandarder, säkerhetskontroller och program för handelspartnerskap, inbegripet aspekter som dataöverföring och ömsesidigt överenskomna förmåner.

KAPITEL 5

TEKNISKA HANDELSHINDER

ARTIKEL 5.1

Bekräftelse av TBT-avtalet

Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter gentemot varandra enligt TBT-avtalet, som i tillämpliga delar ska införlivas med och bli en del av detta avtal.

ARTIKEL 5.2

Syfte

1. Syftet med detta kapitel är att underlätta och öka den bilaterala varuhandeln genom att förebygga, identifiera och undanröja onödiga handelshinder som ingår i tillämpningsområdet för TBT-avtalet och att stärka det bilaterala samarbetet mellan parterna.
2. Parterna ska inrätta och förstärka den tekniska förmågan och institutionella infrastrukturen när det gäller frågor som rör tekniska handelshinder.

ARTIKEL 5.3

Tillämpningsområde och definitioner

1. Detta kapitel ska gälla för utarbetande, fastställande och tillämpning av sådana standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, enligt definitionen i bilaga 1 till TBT-avtalet, som kan påverka varuhandeln mellan parterna, utom när det gäller
 - a) inköpsspecifikationer som utarbetas av myndighetsorgan för dessa organs produktions- eller förbrukningskrav, eller
 - b) sanitära och fytosanitära åtgärder enligt definitionen i bilaga A till SPS-avtalet.
2. Varje part ska ha rätt att utarbeta, fastställa och tillämpa standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse i enlighet med detta kapitel och TBT-avtalet.
3. I detta kapitel ska definitionerna i bilaga 1 till TBT-avtalet gälla.

ARTIKEL 5.4

Tekniska föreskrifter

1. Varje part ska på bästa möjliga sätt använda god regleringspraxis i enlighet med TBT-avtalet och detta kapitel, särskilt genom att göra följande:
 - a) Att bedöma tillgängliga alternativ, genom reglering eller på andra sätt, till en föreslagen teknisk föreskrift som skulle uppfylla partens legitima mål i enlighet med artikel 2.2 i TBT-avtalet, och att sträva efter att bland annat granska effekterna av en föreslagen teknisk föreskrift med hjälp av en konsekvensutredning, enligt rekommendation från den kommitté för tekniska handelshinder som inrättas genom artikel 13 i TBT-avtalet.
 - b) Att använda relevanta internationella standarder, exempelvis de som utarbetats av Internationella standardiseringsorganisationen, Internationella elektrotekniska kommissionen, Internationella teleunionen och Codex Alimentarius-kommissionen, som grund för sina egna tekniska föreskrifter, utom när sådana internationella standarder skulle vara resultatlösa eller olämpliga för att uppnå de legitima mål som parten eftersträvar. Om en part inte har använt internationella standarder som grund för en teknisk föreskrift ska den på begäran av den andra parten identifiera alla materiella avvikelser från de relevanta internationella standarderna och ange skälen till varför dessa standarder har bedömts som olämpliga eller resultatlösa för att uppnå de eftersträlvade målen.

- c) Att, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 2.3 i TBT-avtalet, se över tekniska föreskrifter med tanke på att öka deras samstämmighet med relevanta internationella standarder. Vid sådana översyner ska parterna bland annat beakta all utveckling avseende relevanta internationella standarder och huruvida de omständigheter som gav upphov till skillnader mot relevanta internationella standarder fortfarande föreligger.
 - d) Att specificera tekniska föreskrifter på grundval av krav rörande produkters prestanda snarare än krav på en viss utformning eller i form av beskrivande egenskaper.
2. I enlighet med artikel 2.7 i TBT-avtalet ska en part i positiv anda överväga att godta den andra partens tekniska föreskrifter som likvärdiga, även om dessa föreskrifter skiljer sig från dess egna och förutsatt att parten är övertygad om att dessa föreskrifter i tillräcklig grad uppfyller dess egna föreskrifters mål.
3. En part som har utarbetat en teknisk föreskrift och som anser att den till följd av ett överensstämmande mål och en överensstämmande produktomfattning är likvärdig med en teknisk föreskrift hos den andra parten får skriftligen begära att den andra parten erkänner denna tekniska föreskrift som likvärdig. Begäran ska göras skriftligen och i detalj ange skälen till varför den tekniska föreskriften bör anses vara likvärdig, inbegripet skälen avseende produktomfattning. En part som inte godtar att den tekniska föreskriften är likvärdig ska, på begäran, motivera sitt beslut för den andra parten.

ARTIKEL 5.5

Standarder

1. Parterna bekräftar sina skyldigheter enligt artikel 4.1 i TBT-avtalet angående att säkerställa att deras standardiseringsorgan ansluter sig till och följer den uppförandekod för utarbetande, fastställande och tillämpning av standarder som anges i bilaga 3 till TBT-avtalet. Parterna bekräftar vidare att de följer principerna i dokumentet om beslut och rekommendationer som sedan den 1 januari 1995 antagits av WTO:s kommitté för tekniska handelshinder, utfärdat den 21 januari 2015 (G/TBT/1/rev.12, nedan kallat *dokumentet*) och inbegripet det kommittébeslut om principer för utveckling av internationella standarder, riktlinjer och rekommendationer med koppling till artiklarna 2 och 5 i och bilaga 3 till TBT-avtalet som avses i bilagorna till del 1 i dokumentet.
2. I syfte att harmonisera standarder på bredast möjliga grund ska parterna uppmuntra sina standardiseringsorgan, samt de regionala standardiseringsorgan i vilka de eller deras standardiseringsorgan är medlemmar, att
 - a) inom ramen för sina resurser delta i de relevanta internationella standardiseringsorganens utarbetande av internationella standarder,

- b) använda relevanta internationella standarder som en grund för de standarder de själva utarbetar, utom när sådana internationella standarder skulle vara resultatlösa eller olämpliga för att uppnå en parts legitima mål, till följd av exempelvis en otillräcklig skyddsnivå eller grundläggande klimatrelaterade eller geografiska faktorer eller grundläggande tekniska problem,
- c) undvika duplicering av eller överlappning med de internationella standardiseringsorganens arbete,
- d) regelbundet se över de nationella och regionala standarder som inte baseras på relevanta internationella standarder, med tanke på att öka deras samstämmighet med relevanta internationella standarder, och
- e) samarbeta med den andra partens relevanta standardiseringsorgan när det gäller internationell standardiseringsverksamhet. Detta samarbete kan ske i internationella standardiseringsorgan eller på regional nivå.

3. Parterna ska utbyta information om

- a) sin användning av standarder som stöd för tekniska föreskrifter,
- b) sina standardiseringsprocesser och om i vilken omfattning internationella eller regionala standarder används som grund för deras nationella standarder, och

- c) de samarbetsavtal om standardisering som endera parten genomför, däribland om standardiseringsfrågor i internationella avtal med tredje parter, i den omfattning detta inte uttryckligen förbjuds i dessa avtal.

4. Parterna anser att det i enlighet med bilaga 1 till TBT-avtalet är frivilligt att efterleva standarder. Om en part gör efterlevnaden av en standard obligatorisk, genom att införliva den i eller hänvisa till den i tekniska föreskrifter eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse, ska artikel 5.7 (Transparens) gälla.

ARTIKEL 5.6

Förfaranden för bedömning av överensstämmelse

1. När det gäller obligatoriska förfaranden för bedömning av överensstämmelse ska parterna tillämpa artikel 5.4.1 (Tekniska föreskrifter) i tillämpliga delar, i syfte att undvika onödiga handelshinder och säkerställa transparens och icke-diskriminering.
2. När en importerande part kräver en uttrycklig försäkran om överensstämmelse med dess tillämpliga tekniska föreskrifter eller standarder får dess förfaranden för bedömning av överensstämmelse i linje med artikel 5.1.2 i TBT-avtalet inte vara striktare eller tillämpas mer strikt än nödvändigt för att parten ska vara tillräckligt förvissad om att produkterna överensstämmer med dess tillämpliga tekniska föreskrifter eller standarder, med beaktande av de risker som icke-överensstämmelse skulle medföra.

3. Parterna anser att det finns en bred spännvidd av mekanismer för att underlätta godtagandet av resultaten av de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som genomförs på den andra partens territorium, inbegripet

- a) en importerande parts förlitan på en leverantörs försäkran om överensstämmelse,
- b) avtal om ömsesidigt godtagande av resultaten av de förfaranden för bedömning av överensstämmelse avseende specifika tekniska föreskrifter som genomförs av organ belägna på den andra partens territorium,
- c) användning av ackreditering för att godkänna organ för bedömning av överensstämmelse belägna på endera partens territorium,
- d) offentliga myndigheters utnämnannde av organ för bedömning av överensstämmelse, inklusive organ belägna på den andra partens territorium,
- e) en parts unilaterala erkännande av resultaten av de förfaranden för bedömning av överensstämmelse som genomförs på den andra partens territorium,
- f) frivilliga överenskommelser mellan organ för bedömning av överensstämmelse belägna på endera partens territorium, och
- g) användning av regionala och internationella multilaterala avtal och överenskommelser om erkännande som parterna är parter i.

4. Med särskild hänsyn till de överväganden som avses i punkt 3 ska parterna
- a) intensifiera sitt informationsutbyte om de mekanismer som avses i punkt 3 och liknande mekanismer i syfte att underlätta godtagandet av resultat av bedömningar av överensstämmelse,
 - b) utbyta information om förfaranden för bedömning av överensstämmelse, särskilt om de kriterier som används för att välja lämpliga förfaranden för bedömning av överensstämmelse för specifika produkter,
 - c) överväga att betrakta leverantörers försäkringar om överensstämmelse som försäkringar om överensstämmelse enligt inhemsk lagstiftning,
 - d) överväga överenskommelser om ömsesidigt godtagande av resultat av förfaranden för bedömning av överensstämmelse enligt förfarandet i punkt 5,
 - e) utbyta information om ackrediteringspolicy och överväga hur man på bästa sätt kan använda internationella standarder för ackreditering och internationella avtal i vilka parternas ackrediteringsorgan deltar, till exempel genom mekanismerna i International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) och Internationella ackrediteringsforumet (IAF),
 - f) överväga att ansluta sig till eller, i tillämpliga fall, uppmuntra sina provnings-, kontroll- och certifieringsorgan att ansluta sig till operativa internationella avtal eller överenskommelser för harmonisering eller underlättande av godtagandet av resultat av bedömningar av överensstämmelse,

- g) säkerställa att ekonomiska aktörer kan välja mellan anläggningar för bedömning av överensstämmelse som utsetts av myndigheterna att utföra de uppgifter som enligt inhemsk lagstiftning krävs för försäkran om överensstämmelse,
- h) sträva efter att använda ackreditering för att godkänna organ för bedömning av överensstämmelse, och
- i) säkerställa oberoende hos och avsaknad av intressekonflikter mellan ackrediteringsorgan och organ för bedömning av överensstämmelse.

5. På begäran av en part kan den andra parten besluta att inleda samråd i syfte att fastställa sektorsspecifika initiativ avseende användningen av förfaranden för bedömning av överensstämmelse eller för att underlätta godtagandet av resultat av bedömningar av överensstämmelse som är tillämpliga för respektive sektorer. Den begärande parten bör lämna relevant information om hur ett sektorsspecifikt initiativ skulle underlätta handeln. Om den andra parten avvisar begäran ska den, på begäran, ange skälen till detta.

6. Parterna bekräftar sina skyldigheter enligt artikel 5.2.5 i TBT-avtalet angående att avgifter som införs för obligatorisk bedömning av överensstämmelse hos importerade produkter ska vara skäliga i förhållande till avgifter som kan tas ut för bedömning av överensstämmelse hos likadana produkter med inhemskt ursprung eller med ursprung i något annat land, med beaktande av kostnader för kommunikationer, transporter och andra kostnader som följer av att den sökande och organet för bedömning av överensstämmelse är belägna på olika platser.

ARTIKEL 5.7

Transparens

Parterna erkänner vikten av transparens i fråga om utarbetande, fastställande och tillämpning av standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse. I detta hänseende bekräftar parterna sina skyldigheter avseende transparens enligt TBT-avtalet. Varje part ska

- a) beakta den andra partens synpunkter när en del av processen för att utforma en teknisk föreskrift är föremål för öppet offentligt samråd och, på begäran och i god tid, skriftligen besvara den andra partens synpunkter,
- b) se till att ekonomiska aktörer och andra berörda personer från den andra parten får delta i formella offentliga samråd om utformningen av tekniska föreskrifter på villkor som inte är mindre gynnsamma än dem som gäller för partens egna juridiska eller fysiska personer,
- c) i de fall konsekvensutredningar genomförs enligt artikel 5.4.1 a (Tekniska föreskrifter), informera den andra parten, på begäran, om resultatet av konsekvensutredningen för en viss föreslagen teknisk föreskrift,

- d) när den gör anmälningar enligt artiklarna 2.9.2 eller 5.6.2 i TBT-avtalet
 - i) medge en frist på minst 60 dagar efter anmälan inom vilken den andra parten kan lämna skriftliga synpunkter på förslaget och, om det är praktiskt möjligt, i vederbörlig mån beakta rimliga önskemål om förlängning av den perioden,
 - ii) lämna en elektronisk version av den anmälda texten,
 - iii) om den anmälda texten inte är på något officiellt WTO-språk, lämna en detaljerad och heltäckande beskrivning av åtgärdens innehåll i WTO:s anmälningsformat,
 - iv) skriftligen besvara skriftliga synpunkter som mottagits från den andra parten angående förslaget, senast på dagen för offentliggörande av den slutliga tekniska föreskriften eller det slutliga förfarandet för bedömning av överensstämmelse, och
 - v) lämna information om fastställandet och ikraftträdandet av den anmälda åtgärden och den slutgiltigt antagna texten via ett tillägg till den ursprungliga anmälan,
- e) medge tillräcklig tid mellan offentliggörandet av tekniska föreskrifter och deras ikraftträdande så att den andra partens ekonomiska aktörer kan anpassa sig, utom när brådskande problem avseende säkerhet, hälsa, miljöskydd eller nationell säkerhet uppstår eller riskerar att uppstå,

- f) säkerställa att alla fastställda tekniska föreskrifter och obligatoriska förfaranden för bedömning av överensstämmelse som är i kraft är offentligt och kostnadsfritt tillgängliga på officiella webbplatser, och
- g) säkerställa att en upplysningscentral som inrättats i enlighet med artikel 10.1 i TBT-avtalet på något av de officiella WTO-språken lämnar information om och besvarar rimliga förfrågningar från den andra parten eller från berörda personer från den andra parten angående fastställda tekniska föreskrifter, förfaranden för bedömning av överensstämmelse och standarder.

ARTIKEL 5.8

Marknadsövervakning

Parterna ska

- a) utbyta synpunkter på marknadsövervakning och efterlevnadskontroll,
- b) säkerställa att marknadsövervakningsfunktioner utförs av behöriga myndigheter och att det inte finns några intressekonflikter mellan dessa funktioner och funktionerna för bedömning av överensstämmelse, och
- c) säkerställa att det inte finns några intressekonflikter mellan marknadsövervakningsorgan och de ekonomiska aktörer som är föremål för kontroll eller tillsyn.

ARTIKEL 5.9

Märkning och etikettering

1. Parterna noterar att en teknisk föreskrift kan innefatta eller enbart behandla krav på märkning eller etikettering. Om en parts tekniska föreskrifter innehåller obligatoriska märknings- eller etiketteringskrav ska parten iaktta principerna i artikel 2.2 i TBT-avtalet, i synnerhet angående att tekniska föreskrifter inte får utarbetas med avsikt eller med verkan att skapa onödiga hinder för internationell handel och att de inte får vara mer handelsbegränsande än vad som är nödvändigt för att uppfylla ett legitimt mål.
2. En part som kräver obligatorisk märkning eller etikettering av produkter ska
 - a) bara kräva information som är relevant för konsumenter eller användare av produkten eller som visar produktens överensstämmelse med de obligatoriska tekniska kraven,
 - b) inte kräva ett godkännande i förväg eller en registrering eller certifiering av etiketter eller märkning på produkter som ett villkor för utsläppande på dess marknad av produkter som i övrigt uppfyller partens obligatoriska tekniska krav, såvida det inte är nödvändigt med hänsyn till produkternas risk för människors, djurs eller växters liv eller hälsa, miljön eller den nationella säkerheten, varvid denna bestämmelse inte påverkar partens rätt att kräva ett godkännande i förväg av den specifika information som ska anges på en etikett eller märkning mot bakgrund av relevanta inhemska regleringar,

- c) i de fall parten kräver att näringsidkare använder ett unikt identifieringsnummer, utfärda ett sådant nummer till ekonomiska aktörer från den andra parten utan onödigt dröjsmål och på icke-diskriminerande grund,
- d) förutsatt att det inte är vilseledande, motstridigt eller förvirrande i förhållande till den information som krävs hos den part som importerar varorna, tillåta
 - i) information på andra språk utöver det språk som krävs hos den part som importerar varorna,
 - ii) internationellt accepterade nomenklaturer, piktogram, symboler eller grafiska tecken, eller
 - iii) information utöver den som krävs hos den part som importerar varorna,
- e) godta att etikettering, inklusive kompletterande eller korrigerande etikettering, i relevanta fall äger rum i auktoriserade lokaler, exempelvis tullager eller andra licensierade lagerlokaler vid platsen för import, hos den importerande parten före distribution och försäljning av produkten, varvid parten får kräva att den ursprungliga etiketteringen inte tas bort,
- f) så länge den anser att de legitima målen enligt TBT-avtalet inte därigenom äventyras, sträva efter att godta icke-permanenta eller avtagbara etiketter eller att märkning och etikettering sker i den åtföljande dokumentationen snarare än att den fästs fysiskt på produkten.

ARTIKEL 5.10

Samarbete och handelslättnader

1. Parterna ska stärka sitt samarbete på området för standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen av deras respektive system och underlätta handeln dem emellan. De kan i detta syfte inleda dialoger om reglering på såväl övergripande som sektorsspecifik nivå.
2. Parterna ska söka identifiera, utveckla och främja bilaterala initiativ avseende standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som är avpassade för särskilda frågor eller sektorer och som underlättar handeln. Dessa initiativ kan handla om följande:
 - a) Att främja god regleringspraxis via regleringssamarbete, inklusive utbyte av information, erfarenheter och data, med tanke på att förbättra kvaliteten på och ändamålsenligheten hos sina standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse och att använda regleringsresurser på ett effektivt sätt.
 - b) Att använda ett riskbaserat tillvägagångssätt för bedömning av överensstämmelse, exempelvis att förlita sig på leverantörers försäkringar om överensstämmelse i fråga om produkter med låg risk, och, i tillämpliga fall, att minska komplexiteten hos tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.
 - c) Att se till att deras standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse allt mer sammanfaller med relevanta internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer.

- d) Att undvika onödiga skillnader i fråga om tillvägagångssätt för standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse på de områden där internationella standarder, riktlinjer eller rekommendationer saknas.
 - e) Att främja eller stärka samarbetet mellan parternas respektive offentliga eller privata organisationer med ansvar för standardisering, bedömning av överensstämmelse och metrologi.
 - f) Att säkerställa ett effektivt samspel och samarbete mellan regleringsmyndigheter på regional eller internationell nivå.
 - g) Att i möjligaste mån utbyta information om avtal och överenskommelser avseende tekniska handelshinder som ingåtts på internationell nivå.
3. En part ska på begäran och i tillbörlig mån beakta förslag till samarbete från den andra parten inom ramen för detta kapitel. Detta samarbete ska bland annat genomföras via dialoger i lämpliga forum, gemensamma projekt, program för tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad i fråga om standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse på utvalda industriområden och enligt ömsesidig överenskommelse.

ARTIKEL 5.11

Samråd

1. En part ska skyndsamt och beredvilligt överväga varje begäran om samråd från den andra parten i frågor som rör genomförandet av detta kapitel.
2. För att klargöra eller lösa de frågor som avses i punkt 1 får handelskommittén inrätta en arbetsgrupp som ska identifiera en genomförbar och praktisk lösning som underlättar handeln. Arbetsgruppen ska inbegripa företrädare för parterna.

ARTIKEL 5.12

Genomförande

1. Varje part ska utse en kontaktpunkt hos Vietnams vetenskaps- och teknikministerium respektive Europeiska kommissionen och tillhandahålla den andra parten kontaktuppgifter för den avdelning eller tjänsteman som ansvarar för de frågor som täcks av detta kapitel, däribland telefon- och faxnummer, e-postadress och andra relevanta uppgifter.
2. Varje part ska skyndsamt underrätta den andra parten om varje ändring av dess kontaktpunkt och av de uppgifter som avses i punkt 1.

3. Kontaktpunkterna ska bland annat
 - a) övervaka genomförandet och förvaltningen av detta kapitel,
 - b) i tillämpliga fall, underlätta samarbetsverksamheter i enlighet med artikel 5.10 (Samarbete och handelslättnader),
 - c) skyndsamt behandla alla frågor som den andra parten tar upp och som rör utveckling, fastställande och tillämpning av standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse samt kontroll av att dessa standarder, föreskrifter och förfaranden efterlevs,
 - d) på en parts begäran, samråda rörande frågor som uppstår inom ramen för detta kapitel,
 - e) vidta alla andra åtgärder som kan hjälpa parterna att genomföra detta kapitel, och
 - f) utföra andra funktioner som kan delegeras till dem av kommittén för varuhandel.
4. De upplysningscentraler som inrättats enligt artikel 10.1 i TBT-avtalet ska
 - a) underlätta informationsutbytet mellan parterna om standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse i samband med alla rimliga förfrågningar om sådan information från den andra parten, och
 - b) hänvisa förfrågningar från den andra parten till berörda regleringsmyndigheter.

KAPITEL 6

SANITÄRA OCH FYTOSANITÄRA ÅTGÄRDER

ARTIKEL 6.1

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel ska tillämpas på utarbetande, fastställande och tillämpning av alla sanitära och fytosanitära åtgärder som en part vidtar och som direkt eller indirekt kan påverka handeln mellan parterna.
2. Detta kapitel får inte påverka parternas rättigheter enligt kapitel 5 (Tekniska handelshinder) när det gäller åtgärder som inte omfattas av detta kapitel.

ARTIKEL 6.2

Mål

Målen med detta kapitel är att

- a) stödja ett ändamålsenligt genomförande av de principer och regler som anges i SPS-avtalet och de internationella normer, riktlinjer och rekommendationer som utvecklats av relevanta internationella organisationer,

- b) skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa på respektive parts territorium samtidigt som handeln mellan parterna underlättas och säkerställa att respektive parts sanitära och fytosanitära åtgärder inte skapar onödiga handelshinder,
- c) stärka kommunikationen och samarbetet om samt lösningen av sanitära och fytosanitära frågor som påverkar handeln mellan parterna och andra frågor av ömsesidigt intresse som parterna överenskommit, och
- d) främja större transparens i fråga om och förståelse för respektive parts tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder.

ARTIKEL 6.3

Definitioner

1. I detta kapitel gäller följande definitioner:
 - a) De definitioner som anges i bilaga A till SPS-avtalet.
 - b) *behöriga myndigheter*: de behöriga myndigheter hos respektive part som ansvarar för att utforma, genomföra och förvalta sanitära och fytosanitära åtgärder på respektive parts territorium.
 - c) *SPS-kommittén*: den kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder som avses i artikel 6.11 (Kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder) och som inrättas genom artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer).

2. Parterna får överenskomma andra definitioner för tillämpningen av detta kapitel, med beaktande av de ordlistor och definitioner som utarbetats inom ramen för relevanta internationella organisationer, såsom Codex Alimentarius-kommissionen (nedan kallad *Codex Alimentarius*) och Världsoorganisationen för djurhälsa (nedan kallad *OIE*), och Internationella växtskyddskonventionen (nedan kallad *IPPC*).

ARTIKEL 6.4

Allmänna bestämmelser

1. Parterna bekräftar sina befintliga rättigheter och skyldigheter gentemot varandra enligt SPS-avtalet.
2. Varje part ska tillämpa SPS-avtalet vid utformning, tillämpning eller erkännande av sanitära och fytosanitära åtgärder, med målet att underlätta handeln mellan parterna och samtidigt skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa på sitt territorium.

ARTIKEL 6.5

Behöriga myndigheter och kontaktpunkter

1. För att säkerställa nära och ändamålsenliga arbetsrelationer mellan parterna i syfte att uppnå detta kapitels mål utgör följande enheter behöriga myndigheter:
 - a) I Vietnam delas ansvaret för sanitära och fytosanitära frågor mellan statliga organ enligt följande:
 - i) Ministeriet för jordbruk och landsbygdsutveckling, eller dess efterträdare, ansvarar för djurs och växters hälsa och administrerar övervaknings- och kontrollåtgärder för att förhindra introduktion av sjukdomar som negativt påverkar människors och djurs hälsa. Det administrerar också ett omfattande program för att kontrollera och förhindra utbrott av sjukdomar och växtskadegörare som negativt påverkar växters hälsa och ekonomin och ansvarar, i fråga om animaliska produkter och växtprodukter avsedda för export, för inspektioner, karantäner och utfärdande av intyg om uppfyllande av unionens normer och krav.

- ii) Hälso- och sjukvårdsministeriet, ministeriet för jordbruk och landsbygdsutveckling och industri- och handelsministeriet, eller respektive efterträdare, ansvarar inom ramen för sina respektive befogenheter för livsmedelssäkerhet. I fråga om import av livsmedel administrerar de övervaknings- och kontrollåtgärder, inklusive utformning av nationella tekniska föreskrifter och godkännandeförfaranden, riskbedömning av produkter och inspektioner av anläggningar, i syfte att säkerställa efterlevnaden av Vietnams normer och krav. I fråga om export av livsmedel ansvarar de för inspektioner och utfärdande av hälsointyg.
- b) I unionen delas ansvaret mellan medlemsstaternas förvaltningar och Europeiska kommissionen enligt följande:
 - i) När det gäller export till Vietnam ansvarar medlemsstaterna för kontroll av produktionsförhållanden och produktionskrav, inbegripet lagstadgade inspektioner och utfärdande av hälsointyg och djurskyddsintyg angående uppfyllande av Vietnams normer och krav.
 - ii) När det gäller import från Vietnam ansvarar medlemsstaterna för kontroll av att unionens importvillkor är uppfyllda.
 - iii) Europeiska kommissionen ansvarar för den övergripande samordningen, inspektioner, revisioner av inspektionssystem och de rättsliga åtgärder som krävs för att säkerställa en enhetlig tillämpning av normer och krav på unionens inre marknad.

2. Från och med dagen för detta avtals ikraftträdande ska varje parts behöriga myndigheter meddela varandra en kontaktpunkt för kommunikation rörande alla frågor som uppstår inom ramen för detta kapitel. Kontaktpunkterna ska bland annat
 - a) stärka kommunikationen mellan parternas organ och ministerier med ansvar för sanitära och fytosanitära åtgärder, och
 - b) underlätta informationsutbytet i syfte att öka den ömsesidiga förståelsen av respektive parts sanitära och fytosanitära åtgärder, regleringsprocesserna i samband med dessa åtgärder och deras inverkan på handeln med berörda produkter mellan parterna.
3. Parterna ska säkerställa att de uppgifter som lämnas enligt punkterna 1 och 2 är uppdaterade.

ARTIKEL 6.6

Importkrav och importförfaranden

1. En parts allmänna importkrav ska vara tillämpliga på en exporterande parts hela territorium, utan att det inverkar på den importerande partens förmåga att fatta beslut och vidta åtgärder i enlighet med kriterierna i artikel 6.9 (Åtgärder som avser djurhälsa och växtskydd).

2. Varje part får bara anta åtgärder som är vetenskapligt motiverade, som är förenliga med involverade risker och som utgör de minst restriktiva tillgängliga åtgärderna och i minsta möjliga mån hindrar handeln.
3. Den importerande parten ska se till att dess importkrav och importförfaranden tillämpas på ett proportionerligt och icke-diskriminerande sätt.
4. Importförfarandena ska ha som mål att minimera de negativa handelseffekterna och påskynda klareringen samtidigt som den importerande partens krav och förfaranden efterlevs.
5. Den importerande parten ska säkerställa fullständig transparens i fråga om dess importkrav och importförfaranden.
6. Den exporterande parten ska säkerställa att den importerande partens importkrav efterlevs.
7. Varje part ska upprätta och uppdatera listor över reglerade växtskadegörare på grundval av vetenskaplig terminologi och göra dessa listor tillgängliga för den andra parten.
8. De fytosanitära importkraven ska vara begränsade till åtgärder som säkerställer uppnåendet av en skälig skyddsnivå hos den importerande parten och vara begränsade till att gälla de reglerade växtskadegörare som är relevanta för den importerande parten. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 6 i IPPC får en part inte införa eller upprätthålla fytosanitära åtgärder i fråga om icke-reglerade växtskadegörare.

9. Om en part utför en riskanalys rörande växtskadegörare ska detta ske utan onödigt dröjsmål efter den ursprungliga begäran från den exporterande parten. Vid svårigheter ska parterna inom SPS-kommittén komma överens om en tidsplan för utförande av denna riskanalys.
10. Den importerande parten ska ha rätt att utföra importkontroller på grundval av de sanitära och fytosanitära risker som en import medför. Dessa kontroller ska utföras utan onödigt dröjsmål och med minsta möjliga inverkan på handeln. Om produkter inte uppfyller den importerande partens krav ska alla åtgärder som vidtas av den importerande parten vara förenliga med internationella normer och stå i proportion till den risk som produkten medför.
11. Den importerande parten ska tillhandahålla information om frekvensen av de importkontroller som utförs på produkter. Denna frekvens kan anpassas som en konsekvens av kontroller eller importkontroller eller efter ömsesidig överenskommelse mellan parterna.
12. Alla avgifter som införs för förfaranden avseende import av produkter enligt detta kapitel ska vara skäligen i förhållande till de avgifter som tas ut för likadana inhemska produkter och får inte överstiga den faktiska kostnaden för tillhandahållna tjänster.

ARTIKEL 6.7

Kontroller

1. För att få eller upprätthålla förtroende för att detta kapitel genomförs på ett ändamålsenligt sätt ska den importerande parten ha rätt att utföra kontroller, inbegripet
 - a) genom kontrollbesök hos den exporterande parten, för att kontrollera hela eller delar av den exporterande partens kontrollsystem, i enlighet med relevanta internationella normer, riktlinjer och rekommendationer från Codex Alimentarius, OIE och IPPC, varvid utgifterna för sådana kontrollbesök ska bäras av den part som utför dem, och
 - b) genom att begära att den exporterande parten lämnar upplysningar om sitt kontrollsystem och resultaten av de kontroller som utförs inom ramen för det systemet.
2. Varje part ska lämna resultaten och slutsatserna av de kontrollbesök som utförs på den andra partens territorium till den parten.
3. Om en importerande part beslutar att utföra ett kontrollbesök hos den exporterande parten ska den underrätta den exporterande parten om detta besök minst 60 arbetsdagar före kontrollbesöket, såvida annat inte överenskoms. Alla ändringar av ett kontrollbesök ska överenskommas mellan parterna.

4. Den importerande parten ska lämna ett utkast till kontrollrapport till den exporterande parten inom 45 arbetsdagar från det att kontrollen slutförts. Den exporterande parten ska ha 30 arbetsdagar på sig att kommentera rapportutkastet. Den exporterande partens kommentarer ska bifogas och, i tillämpliga fall, inkluderas i den slutliga kontrollrapport som ska levereras inom 30 arbetsdagar. Om den importerande parten under en kontroll identifierar betydande risker för människors, djurs eller växters hälsa ska den informera den exporterande parten snarast möjligt och i samtliga fall inom 10 arbetsdagar från det att kontrollen slutförts.

ARTIKEL 6.8

Förfarande för fastställande av förteckningar över inrättningar

1. På begäran av den importerande parten ska den exporterande parten meddela denne sin förteckning över inrättningar som uppfyller den importerande partens krav för godkännande och för vilka tillfredsställande garantier i sanitära frågor har lämnats i enlighet med bilaga 6-A (Krav och förfaranden för godkännande av inrättningar för produkter).
2. På begäran av den exporterande parten ska den importerande parten inom 45 arbetsdagar godkänna den förteckning över inrättningar som avses i punkt 1, utan någon inspektion i förväg av enskilda inrättningar.

3. Om den importerande parten begär ytterligare uppgifter ska fristen enligt punkt 2 förlängas med upp till 30 arbetsdagar. Efter godkännandet av förteckningen över inrättningar ska den importerande parten i enlighet med tillämpliga rättsliga förfaranden vidta nödvändiga åtgärder för att tillåta import av de berörda produkterna.

4. Om den importerande parten avslår begäran om godkännande bör den utan dröjsmål informera den exporterande parten om de skäl som ligger till grund för detta avslag.

ARTIKEL 6.9

Åtgärder som avser djurhälsa och växtskydd

1. Parterna erkänner begreppen områden fria från sjukdomar, områden med låg förekomst av sjukdomar och zonindelning, i enlighet med SPS-avtalet och OIE:s normer, riktlinjer eller rekommendationer. Parterna erkänner också begreppet djurhälsostatus som det fastställts av OIE.

2. Parterna erkänner begreppen områden fria från växtskadegörare, områden med låg förekomst av växtskadegörare, skyddade zoner och produktionsställen fria från växtskadegörare, i enlighet med SPS-avtalet och IPPC:s normer, riktlinjer eller rekommendationer.

3. Parterna ska beakta faktorer såsom geografiskt läge, ekosystem, epidemiologisk övervakning och sanitära eller fytosanitära kontrollers effektivitet.

4. SPS-kommittén ska mer i detalj fastställa förfarandet för erkännande av de begrepp som avses i punkterna 1 och 2, med beaktande av SPS-avtalet och OIE:s och IPPC:s normer, riktlinjer eller rekommendationer.
5. När den importerande parten bedömer den exporterande partens egna fastställande av djurhälso- eller växtskyddsstatusen ska den i princip basera sin egen bedömning av den exporterande partens djurhälso- eller växtskyddsstatus, eller delar av den, på de uppgifter som lämnas av den exporterande parten i enlighet med SPS-avtalet och OIE:s och IPPC:s normer, riktlinjer eller rekommendationer. Den importerande parten ska sträva efter att meddela den exporterande parten sitt beslut utan onödigt dröjsmål efter begäran om bedömning.
6. Om den importerande parten inte godtar den exporterande partens egna fastställande av djurhälso- eller växtskyddsstatusen, ska den ange skälen till detta och på begäran av den exporterande parten inleda samråd så snart som möjligt för att nå en alternativ lösning.
7. Den exporterande parten ska lämna relevant bevisning som objektivt visar för den importerande parten att djurhälso- eller växtskyddsstatusen i berörda områden sannolikt inte kommer att ändras. För detta ändamål ska den exporterande parten på begäran av den importerande parten ge rimligt tillträde för inspektion, provning och andra relevanta förfaranden.

ARTIKEL 6.10

Likvärdighet

1. Parterna erkänner att tillämpningen av likvärdighet enligt artikel 4 i SPS-avtalet är ett viktigt verktyg för handelslättning och innebär ömsesidiga fördelar för både exporterande och importerande länder.
2. Likvärdighet kan accepteras för en specifik sanitär eller fytosanitär åtgärd eller flera specifika sanitära eller fytosanitära åtgärder avseende en viss produkt eller vissa kategorier av produkter eller på systemnivå.
3. Den importerande parten ska acceptera den exporterande partens sanitära eller fytosanitära åtgärder och system som likvärdiga om den exporterande parten objektivt visar att dess åtgärder når upp till den importerande partens skäligen sanitära eller fytosanitära skyddsnivå. För att underlätta fastställandet avseende likvärdighet ska den importerande parten på begäran beskriva målet med berörda sanitära och fytosanitära åtgärder för den andra parten.
4. Inom tre månader från det att den importerande parten mottagit en begäran från den exporterande parten ska parterna hålla samråd för att fastställa huruvida sanitära och fytosanitära åtgärder och system är likvärdiga eller ej.
5. Den importerande parten ska göra ett fastställande avseende likvärdighet utan onödigt dröjsmål efter det att den exporterande parten har visat att de föreslagna sanitära och fytosanitära åtgärderna och systemen är likvärdiga.

6. Den importerande parten ska påskynda ett fastställande avseende likvärdighet särskilt när det gäller sådana produkter som den historiskt sett har importerat från den exporterande parten.
7. Om det förekommer ett flertal förfrågningar från den exporterande parten ska parterna inom SPS-kommittén överenskomma en tidsplan för inledande av processen.
8. I enlighet med artikel 9 i SPS-avtalet ska den importerande parten utan begränsningar överväga förfrågningar från den exporterande parten rörande tekniskt bistånd för att underlätta genomförandet av denna artikel. Detta bistånd kan bland annat avse att identifiera och genomföra åtgärder som kan erkännas som likvärdiga eller som på annat sätt förbättrar marknadstillträdet.
9. Det faktum att den importerande parten överväger en begäran från den exporterande parten om erkännande av likvärdighet för dess sanitära eller fytosanitära åtgärder avseende en specifik produkt får inte i sig utgöra skäl för att störa eller avbryta pågående import av den produkten från den parten. När den importerande parten har gjort ett fastställande avseende likvärdighet ska parterna registrera detta formellt och tillämpa det utan dröjsmål på handeln dem emellan på det berörda området.

ARTIKEL 6.11

Kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder

1. I den SPS-kommitté som inrättas genom artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer) ska det ingå företrädare för parternas behöriga myndigheter. Samtliga beslut av SPS-kommittén ska fattas genom ömsesidig överenskommelse.

2. SPS-kommittén ska sammanträda personligen inom ett år efter detta avtals ikraftträdande. Den ska därefter sammanträda åtminstone årligen eller enligt ömsesidig överenskommelse mellan parterna. Den ska anta sin arbetsordning vid sitt första sammanträde. Den ska sammanträda personligen, i telekonferens, i videokonferens eller på annat sätt enligt ömsesidig överenskommelse mellan parterna.
3. SPS-kommittén får föreslå för handelskommittén att det inrättas arbetsgrupper med uppgift att identifiera och behandla tekniska och vetenskapliga frågor som uppstår till följd av detta kapitel och undersöka möjligheterna till ytterligare samarbete om sanitära och fytosanitära frågor av ömsesidigt intresse.
4. SPS-kommittén får ta upp varje fråga som rör en ändamålsenlig tillämpning av detta kapitel, inbegripet att underlätta kommunikationen och stärka samarbetet mellan parterna. Den ska särskilt ha följande ansvarsområden och uppgifter:
 - a) Att utarbeta nödvändiga förfaranden eller ordningar för genomförandet av detta kapitel.
 - b) Att övervaka genomförandet av detta kapitel.
 - c) Att utgöra ett forum för att diskutera problem härrörande från tillämpningen av vissa sanitära eller fytosanitära åtgärder, så att ömsesidigt godtagbara lösningar kan nås, och skyndsamt ta upp alla frågor som kan medföra onödiga handelshinder mellan parterna.
 - d) Att utgöra ett forum för utbyte av information, sakkunskap och erfarenheter när det gäller sanitära och fytosanitära åtgärder.

- e) Att identifiera, inleda och granska projekt och verksamheter för tekniskt bistånd mellan parterna.
 - f) Att utföra alla andra uppgifter som parterna kommer överens om.
5. Parterna får genom beslut i SPS-kommittén anta rekommendationer och beslut rörande godkännande av import, informationsutbyte, transparens, erkännande av regionalisering, likvärdighet och alternativa åtgärder samt alla andra frågor som avses i denna artikel.

ARTIKEL 6.12

Transparens och informationsutbyte

1. Parterna ska
 - a) säkerställa transparens i fråga om de sanitära och fytosanitära åtgärder som gäller i handeln dem emellan,
 - b) öka den ömsesidiga förståelsen av respektive parts sanitära och fytosanitära åtgärder och tillämpningen av dem,
 - c) utbyta information om frågor som rör utveckling och tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder, inbegripet framsteg rörande nya tillgängliga vetenskapliga belägg, som påverkar eller kan påverka handeln dem emellan, i syfte att minimera deras negativa följder för handeln,

d) på en parts begäran, meddela de tillämpliga importkraven för en viss produkt inom 15 arbetsdagar efter mottagandet av begäran, och

e) på en parts begäran, meddela utvecklingen i fråga om behandlingen av en ansökan om tillstånd för en viss produkt inom 15 arbetsdagar efter mottagandet av begäran.

2. Om en part har gjort uppgifter tillgängliga antingen genom anmälan till WTO i enlighet med relevanta regler och förfaranden eller genom publicering på sina officiella, allmänt och kostnadsfritt tillgängliga webbplatser, ska ett informationsutbyte i enlighet med punkt 1 c, d och e inte krävas.

3. Samtliga anmälningar enligt detta kapitel ska göras till de kontaktpunkter som avses i artikel 6.5 (Behöriga myndigheter och kontaktpunkter).

ARTIKEL 6.13

Samråd

1. När en part anser att en sanitär eller fytosanitär åtgärd som berör den bilaterala handeln motiverar ytterligare diskussioner kan den via de kontaktpunkter som avses i artikel 6.5 (Behöriga myndigheter och kontaktpunkter) begära en fullständig förklaring och, vid behov, begära samråd om denna sanitära eller fytosanitära åtgärd. Den andra parten ska omgående bemöta sådana förfrågningar.

2. Parterna ska göra sitt yttersta för att inom en överenskommen tidsfrist nå en ömsesidigt godtagbar lösning via samråd. Om frågan inte kan lösas via samråd, ska den behandlas av SPS-kommittén.

ARTIKEL 6.14

Nödåtgärder

1. Varje part ska inom två arbetsdagar skriftligen till den andra parten anmäla allvarliga eller betydande risker för människors, djurs eller växters liv eller hälsa, inklusive akuta situationer som gäller livsmedel, vilka berör produkter som handlas mellan parterna.
2. Om en part har allvarliga betänkligheter beträffande en risk för människors, djurs eller växters liv eller hälsa som berör produkter som handlas mellan parterna, kan den begära samråd i enlighet med artikel 6.13 (Samråd). Samrådet ska ske snarast möjligt. Varje part ska sträva efter att i god tid lämna all nödvändig information för att undvika störningar i handeln.
3. Den importerande parten får utan föregående anmälan vidta nödvändiga åtgärder för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa. För sändningar under transport mellan parterna ska den importerande parten överväga den lämpligaste och mest proportionerliga lösningen för att undvika onödiga störningar i handeln.

4. Den part som vidtar åtgärderna ska underrätta den andra parten så snart som möjligt, och under alla omständigheter senast 24 timmar efter det att åtgärden vidtagits. Endera parten får begära upplysningar om den sanitära och fytosanitära situationen och eventuella åtgärder som vidtagits. Den andra parten ska svara så snart de begärda upplysningarna finns tillgängliga.

5. På begäran av endera parten och i enlighet med artikel 6.13 (Samråd) ska parterna samråda om situationen inom 10 arbetsdagar efter den anmälan som avses i punkt 1. Samrådet ska hållas med sikte på att undvika onödiga störningar i handeln. Parterna kan överväga alternativa möjligheter att underlätta genomförandet eller ersättandet av de sanitära och fytosanitära åtgärderna.

ARTIKEL 6.15

Tekniskt bistånd och särskild och differentierad behandling

1. Unionen bör ge tekniskt bistånd för att bemöta specifika behov i Vietnam för att efterleva unionens sanitära och fytosanitära åtgärder, inklusive i fråga om livsmedelssäkerhet, djurhälsa och växtskydd och användningen av internationella normer.

2. I enlighet med artikel 10 i SPS-avtalet ska unionen i fråga om nya sanitära och fytosanitära åtgärder ta hänsyn till Vietnams särskilda behov, i syfte att bibehålla landets exportmöjligheter samtidigt som unionens skyddsnivå fortsatt uppnås. På begäran av endera parten ska samråd ske i SPS-kommittén för att överväga och fatta beslut om

- a) längre tidsramar för efterlevnad,
- b) alternativa importvillkor i samband med likvärdighet, och
- c) verksamheter för tekniskt bistånd.

KAPITEL 7

ICKE-TARIFFÄRA HANDELSHINDER OCH INVESTERINGAR I FÖRNYBAR ENERGI

ARTIKEL 7.1

Syfte

I linje med de globala ansträngningarna för att minska utsläppen av växthusgaser delar parterna målen att främja, utveckla och öka produktionen av energi från förnybara och hållbara källor, särskilt genom att underlätta handel och investeringar. För detta ändamål ska parterna samarbeta för att successivt undanröja eller minska icke-tariffära hinder och främja samarbete, i tillämpliga fall med hänsyn till regionala och internationella standarder.

ARTIKEL 7.2

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *krav på lokalt innehåll*:
 - i) i fråga om varor, ett krav på företag att köpa eller använda varor med inhemskt ursprung eller från en inhemsk källa, vare sig detta uttrycks i form av särskilt angivna produkter, produkters volym eller värde, eller som en andel av volymen eller värdet av företagets lokala tillverkning,
 - ii) i fråga om tjänster, ett krav som begränsar valet av tjänsteleverantör eller tillhandahållna tjänster till nackdel för tjänster eller tjänsteleverantörer från den andra parten.
- b) *åtgärder som kräver att partnerskap ingås med lokala företag*: alla krav på att tillsammans med lokala företag etablera eller driva en juridisk person, ett handelsbolag enligt inhemsk rätt eller ett samriskföretag, eller att ingå avtalsförbindelser såsom samarbetskontrakt med lokala företag.
- c) *motkrav*: ett åtagande som innebär ett krav på att använda lokalt innehåll, lokala leverantörer, tekniköverföring, investeringar, motköp eller liknande åtgärder för att stimulera lokal utveckling.

- d) *förnybara och hållbara källor*: energikällor i form av vindkraft, solenergi, geotermisk energi, hydrotermisk energi, havsenergi, vattenkraft med kapacitet på högst 50 megawatt, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk eller biogas, varvid produkter från vilka energi genereras inte omfattas.
- e) *tjänsteleverantör*: varje fysisk eller juridisk person från en part som tillhandahåller en tjänst.

ARTIKEL 7.3

Tillämpningsområde

1. Detta kapitel ska tillämpas på åtgärder som berör handel och investeringar mellan parterna med anknytning till produktionen av energi från förnybara och hållbara källor.
2. Detta kapitel ska inte tillämpas på forsknings- och utvecklingsprojekt eller på demonstrationsprojekt som genomförs i icke-kommersiell skala.
3. Detta kapitel ska inte tillämpas på projekt som finansieras genom och regleras av avtal med internationella organisationer eller utländska stater och på vilka de förfaranden eller villkor som anges av dessa donatorer är tillämpliga.

4. Med förbehåll för vad som sägs i punkt 5 ska detta kapitel inte påverka tillämpningen av andra relevanta bestämmelser i detta avtal, inbegripet undantag till, förbehåll i fråga om eller begränsningar av de åtgärder som nämns i punkt 1 i tillämpliga delar. För tydlighetens skull påpekas att vid bristande överensstämmelse mellan detta kapitel och andra bestämmelser i avtalet ska de andra bestämmelserna i detta avtal ha företräde beträffande det som den bristande överensstämmelsen gäller.
5. Artikel 7.4 a och b (Principer) ska börja tillämpas när fem år har förflutit från dagen för detta avtals ikraftträdande.

ARTIKEL 7.4

Principer

En part ska

- a) avstå från att anta åtgärder som innebär krav på lokalt innehåll eller något annat motkrav och som berör den andra partens produkter, tjänsteleverantörer, investerare eller företag,
- b) avstå från att anta åtgärder som kräver att partnerskap ingås med lokala företag, såvida inte sådana partnerskap anses nödvändiga av tekniska skäl och parten kan påvisa sådana skäl på begäran av den andra parten,

- c) se till att alla åtgärder avseende förfaranden för godkännande, certifiering och licensiering som tillämpas, särskilt på utrustning, anläggningar och tillhörande infrastruktur för transmissionsnät, är objektiva, transparenta, icke-godtyckliga och inte diskriminerar mellan sökande från parterna,
- d) se till att administrativa pålagor och avgifter som påförs vid eller i samband med
 - i) import och användning av produkter med ursprung i den andra parten, av leverantörer från den andra parten, omfattas av artiklarna 2.18 (Administrativa pålagor, andra avgifter och formaliteter vid import och export) och 4.10 (Pålagor och avgifter), och
 - ii) tillhandahållande av tjänster av den andra partens leverantörer omfattas av artiklarna 8.18 (Tillämpningsområde och definitioner), 8.19 (Villkor för licensiering och kvalifikationer) och 8.20 (Licensierings- och kvalifikationsförfaranden), och
- e) se till att bestämmelser, villkor och förfaranden för anslutning och tillträde till elnäten är transparenta och inte diskriminerar leverantörer från den andra parten.

ARTIKEL 7.5

Standarder, tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse

1. Denna artikel ska tillämpas på produkter som omfattas av de tulltaxenummer som förtecknas i bilaga 7-A (Förteckning över tulltaxenummer). Parterna kan överenskomma att genom skriftväxling inbegripa andra produkter i denna förteckning.

2. Om det finns relevanta internationella standarder som fastställts av Internationella standardiseringsorganisationen eller Internationella elektrotekniska kommissionen ska parterna använda dessa internationella standarder, eller relevanta delar av dem, som en grund för standarder, tekniska föreskrifter eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse, utom när dessa internationella standarder eller relevanta delar av dem skulle vara resultatlösa eller olämpliga för att uppnå de legitima målen. I dessa fall ska en part på begäran av den andra parten identifiera den del av den berörda standarden eller tekniska föreskriften eller av det berörda förfarandet för bedömning av överensstämmelse som väsentligt avviker från den relevanta internationella standarden och styrka skälen till denna avvikelse.
3. Vid behov ska parterna specificera tekniska föreskrifter grundade på produktkrav i form av prestanda, bland annat säkerhets- och miljöprestanda, snarare än krav på en viss utformning eller i form av beskrivande egenskaper.
4. En part som godtar en leverantörs försäkran om överensstämmelse som en uttrycklig försäkran om överensstämmelse ska sträva efter att inte kräva inlämning av provningsresultat.
5. Om en part kräver provningsrapporter, oavsett om sådana krävs separat eller som en grund för eller tillsammans med andra försäkringar om överensstämmelse, eller som en uttrycklig försäkran om att en produkt överensstämmer med partens relevanta standarder eller tekniska föreskrifter, ska den sträva efter att godta provningsrapporter enligt det system med ordningar för bedömning av överensstämmelse hos elektroteknisk utrustning och elektrotekniska komponenter som utformats av Internationella elektrotekniska kommissionen (IECEE CB-systemet) utan att kräva ytterligare provningar.

6. Om en part kräver certifiering av tredje part för en produkt ska den sträva efter att godta ett giltigt CB-provningsintyg enligt IECEE CB-systemet som en tillräcklig försäkran om överensstämmelse utan att kräva några ytterligare förfaranden för bedömning av överensstämmelse eller administrativa förfaranden eller godkännanden.

7. Denna artikel ska inte inverka på att parterna tillämpar krav som inte är relaterade till produkterna i fråga, exempelvis stadsplaneringsregler eller byggnormer.

ARTIKEL 7.6

Undantag

1. Detta kapitel ska omfattas av artiklarna 2.22 (Allmänna undantag), 8.53 (Allmänna undantag) och 9.3 (Undantag i säkerhetssyfte och allmänna undantag).

2. Inget i detta kapitel ska tolkas så att det hindrar en part från att anta eller kontrollera efterlevnaden av åtgärder som är nödvändiga för en säker drift av de berörda energinäten eller en säker energiförsörjning, med förbehåll för kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller omotiverad diskriminering mellan parternas produkter, tjänsteleverantörer eller investerare när lika förhållanden råder, eller en förtäckt begränsning av handel och investeringar mellan parterna.

ARTIKEL 7.7

Genomförande och samarbete

1. Parterna ska samarbeta och utbyta information om alla frågor som rör genomförandet av detta kapitel i de relevanta specialiserade kommittéer som inrättas genom artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer). Handelskommittén får besluta att för detta ändamål anta lämpliga genomförandeåtgärder.
2. Parterna ska utbyta information, erfarenheter av reglering och bästa praxis inom områden som
 - a) utformning och icke-diskriminerande genomförande av åtgärder för att främja användning av energi från förnybara källor,
 - b) tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, till exempel avseende nätföreskrifter.
3. Parterna ska i relevanta regionala forum främja samarbete i fråga om inhemska eller regionala tekniska föreskrifter, begrepp inom reglering, standarder, krav och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som motsvarar internationella standarder.

KAPITEL 8

LIBERALISERING AV INVESTERINGAR, HANDEL MED TJÄNSTER OCH ELEKTRONISK HANDEL

AVSNITT A

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 8.1

Syfte och tillämpningsområde

1. Parterna, som bekräftar sina respektive åtaganden enligt WTO-avtalet och sitt åtagande att skapa ett bättre klimat för utveckling av handel och investeringar mellan parterna, fastställer härmed de nödvändiga ordningarna för en gradvis liberalisering av investeringar och handel med tjänster och för samarbete om elektronisk handel.
2. I överensstämmelse med bestämmelserna i detta kapitel ska varje part behålla rätten att införa, upprätthålla och kontrollera efterlevnaden av åtgärder som krävs för att uppnå legitima politiska mål, exempelvis när det gäller skydd av miljö och folkhälsa, socialpolitik, det finansiella systemets integritet och stabilitet, främjande av säkerhet och skydd och främjande och skydd av kulturell mångfald.

3. Detta kapitel ska inte tillämpas på åtgärder som berör fysiska personer som söker tillträde till en parts arbetsmarknad, och inte heller på åtgärder som rör medborgarskap, bosättning eller fast anställning.
4. Inget i detta kapitel ska hindra en part från att tillämpa åtgärder för att reglera fysiska personers inresa till eller tillfälliga vistelse på dess territorium, inbegripet sådana åtgärder som är nödvändiga för att skydda gränsernas integritet och se till att fysiska personers förflyttning över dessa sker i ordnade former, förutsatt att åtgärderna inte tillämpas på ett sådant sätt att de upphäver eller minskar de förmåner¹ som tillkommer en part enligt villkoren i ett specifikt åtagande i detta kapitel och dess bilagor.
5. Inget i detta kapitel ska tolkas som att det begränsar parternas skyldigheter enligt kapitel 9 (Offentlig upphandling) eller inför några ytterligare skyldigheter rörande offentlig upphandling.
6. Detta kapitel ska inte tillämpas på subventioner som beviljas av parterna², utom i fråga om artikel 8.8 (Prestationskrav).

¹ Enbart det faktum att visum krävs för fysiska personer från vissa länder, men inte från andra, ska inte anses upphäva eller minska förmåner enligt villkoren i ett specifikt åtagande.

² I fråga om unionen innefattar ”subventioner” statligt stöd som det definieras i unionsrätten. I fråga om Vietnam innefattar ”subventioner” investeringsstöd och hjälp till investeringar som stöd till produktionsplatser, personalutbildning och verksamheter för att stärka konkurrenskraften, exempelvis stöd till teknik, forskning och utveckling, rättsligt stöd, marknadsinformation och säljfrämjande åtgärder.

7. En parts beslut att inte bevilja, förnya eller upprätthålla en subvention eller ett bidrag ska inte utgöra en överträdelse av artikel 8.8 (Prestationskrav) under följande omständigheter:

- a) Om det enligt lag eller avtal inte finns några specifika åtaganden från en part gentemot investeraren om att bevilja, förnya eller upprätthålla subventionen eller bidraget.
- b) Om det sker i enlighet med villkor knutna till beviljandet, förnyelsen eller upprätthållandet av subventionen eller bidraget.

8. Detta kapitel ska inte tillämpas på parternas respektive socialförsäkringssystem eller på verksamhet på en parts territorium som, ens tillfälligt, har anknytning till myndighetsutövning.

ARTIKEL 8.2

Definitioner

1. I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *reparation och underhåll av luftfartyg, varvid luftfartyget tas ur drift*: sådan verksamhet som utförs på ett luftfartyg eller en del av detta när luftfartyget tagits ur drift och som alltså inte är så kallat linjeunderhåll.

- b) *tjänster som rör datoriserade bokningssystem*: tjänster som tillhandahålls av datoriserade system som innehåller information om lufttrafikföretags tidtabeller, bokningsläget, biljettpriser och resevillkor, och genom vilka bokningar kan göras eller biljetter utfärdas.
- c) *gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster*: tillhandahållande av en tjänst
 - i) från en parts territorium till den andra partens territorium, eller
 - ii) inom en parts territorium till en tjänstekonsument från den andra parten.
- d) *näringsverksamhet*: all verksamhet inom industri, handel och hantverk och inom de fria yrkena, med undantag för verksamhet som bedrivs i samband med utövandet av statliga befogenheter.
- e) *företag*: en juridisk person, en filial¹ eller ett representationskontor som inrättas genom en etablering.
- f) *etablering*: bildande, inbegripet förvärv, av en juridisk person eller inrättande av en filial eller ett representationskontor i unionen eller i Vietnam², i syfte att upprätta eller upprätthålla varaktiga ekonomiska förbindelser.

¹ För tydlighetens skull påpekas att en filial till ett rättssubjekt från ett tredjeland inte ska betraktas som ett företag från en part.

² För tydlighetens skull påpekas att detta inte innefattar drift av ett företag enligt definitionen i led m.

- g) *markttjänster*: tillhandahållande av följande tjänster på en flygplats: representation, administration och övervakning av flygbolag, passagerarhantering, bagagehantering, ramptjänster, catering, gods- och posthantering, bränslepåfyllning av luftfartyg, service och städning av luftfartyg, transport på marken, flygverksamhet, administration av besättningar och färdplanering. Markttjänster omfattar inte säkerhet, reparation och underhåll av luftfartyg eller förvaltning eller drift av väsentlig centraliserad flygplatsinfrastruktur, såsom avisningssystem, bränsledistributionssystem, bagagehanteringssystem eller fasta system för transporter inom flygplatser.
- h) *investerare*: en fysisk eller juridisk person från en part som avser att etablera¹, håller på att etablera eller har etablerat ett företag på den andra partens territorium.
- i) *juridisk person*: ett rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen privatägt eller statsägt, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare eller föreningar.

¹ För tydlighetens skull påpekas att med uttrycket *avser att etablera* avses att en investerare från en part har vidtagit aktiva åtgärder för att etablera ett företag på den andra partens territorium, exempelvis genom att föra över resurser eller kapital för etablering av en verksamhet eller genom att ansöka om ett tillstånd eller en licens.

- j) *juridisk person från en part*: en juridisk person från unionen eller Vietnam som bildats i enlighet med inhemska lagar och andra författningar i unionen eller dess medlemsstater respektive i Vietnam och som bedriver betydande affärsverksamhet¹ på unionens respektive Vietnams territorium.
- k) *åtgärder som införs eller upprätthålls av en part*: åtgärder som vidtas av
- i) centrala, regionala eller lokala politiska förvaltningar och myndigheter, och
 - ii) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som centrala, regionala eller lokala politiska förvaltningar eller myndigheter har delegerat till dem.
- l) *fysisk person*: en fysisk person från en part enligt definitionen i artikel 1.5 g.

¹ I linje med sin anmälan av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen till WTO (WT/REG39/1) anser unionen att begreppet ”faktisk och fortlöpande anknytning” till ekonomin i en medlemsstat i unionen enligt artikel 54 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är likvärdigt med begreppet ”betydande affärsverksamhet”. För en juridisk person som bildats i enlighet med lagar och andra författningar i Vietnam och som endast har sitt säte eller huvudkontor på Vietnams territorium, ska unionen således endast medge förmåner enligt detta avtal om denna juridiska person har en faktisk och fortlöpande ekonomisk anknytning till Vietnams territorium.

- m) *drift*: i fråga om ett företag, drift, ledning, upprätthållande, användning, utnyttjande, försäljning eller andra former av avyttring av ett företag¹.
- n) *försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster*: möjligheten för ett berört lufttrafikföretag att fritt sälja och marknadsföra sina lufttransporttjänster, vilket inbegriper alla aspekter av marknadsföring, såsom marknadsundersökningar, reklam och distribution. Denna verksamhet innefattar varken prissättning av lufttransporttjänster eller tillämpliga villkor.
- o) *tjänster*: varje tjänst inom vilken sektor som helst, utom tjänster som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter.
- p) *tjänster som tillhandahålls och verksamhet som bedrivs i samband med utövandet av statliga befogenheter*: tjänster som inte tillhandahålls eller verksamhet som inte bedrivs i kommersiellt syfte eller i konkurrens med en eller flera ekonomiska aktörer.
- q) *tjänsteleverantör*: varje fysisk eller juridisk person från en part som tillhandahåller en tjänst.

¹ För tydlighetens skull påpekas att detta inte inbegriper åtgärder som äger rum vid tidpunkten för eller före fullbordandet av de förfaranden som krävs för att bilda företaget i fråga i enlighet med tillämpliga lagar och andra författningar.

r) *dotterbolag*: en juridisk person från en part som kontrolleras av en annan juridisk person från den parten, i enlighet med dess inhemska lagar och andra författningar¹.

2. En juridisk person

a) *ägs* av fysiska eller juridiska personer från en av parterna, om mer än 50 % av dess aktiekapital ägs av nyttjandeberättigade personer från den parten, eller

b) *kontrolleras* av fysiska eller juridiska personer från en av parterna, om dessa personer har befogenhet att utse en majoritet av styrelseledamöterna eller på annat sätt lagenligt leda verksamheten.

3. Trots definitionen av ”juridisk person från en part” i punkt 1 j ska rederier som är etablerade utanför unionen eller Vietnam och som kontrolleras av medborgare eller varaktigt bosatta personer i en medlemsstat i unionen respektive i Vietnam också omfattas av detta kapitel om deras fartyg är registrerade i enlighet med inhemska lagar och andra författningar i en medlemsstat respektive i Vietnam och seglar under den medlemsstatens eller Vietnams flagg.

¹ För tydlighetens skull påpekas att ett dotterbolag till en juridisk person från en part också kan avse en juridisk person som utgör ett dotterbolag till ett annat dotterbolag till en juridisk person från den parten.

AVSNITT B

LIBERALISERING AV INVESTERINGAR

ARTIKEL 8.3

Tillämpningsområde

1. Detta avsnitt ska tillämpas på åtgärder som införs eller upprätthålls av en part och som berör etablering eller drift av ett företag av en investerare från den andra parten på territoriet för den part som inför eller upprätthåller dessa åtgärder.
2. Detta avsnitt ska inte tillämpas på
 - a) audiovisuella tjänster,
 - b) utvinning, framställning och bearbetning¹ av kärnämnen,
 - c) tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel,

¹ För tydlighetens skull påpekas att bearbetning av kärnämnen omfattar all verksamhet som innefattas i kod 2330 i Förenta nationernas internationella näringsgrensindelning enligt Förenta nationernas statistikkontor (Statistical Papers, Series M, No 4, ISIC REV 3.1, 2002).

- d) nationellt sjöfartscabotage¹,
- e) inhemska och internationella lufttransporttjänster, såväl reguljära som icke-reguljära, och tjänster i direkt anslutning till utövandet av trafikrättigheter, med undantag för
 - i) reparation och underhåll av luftfartyg, varvid luftfartyget tas ur drift,
 - ii) försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster,
 - iii) tjänster som rör datoriserade bokningssystem, och
 - iv) markttjänster,och
- f) tjänster som tillhandahålls och verksamhet som bedrivs i samband med utövandet av statliga befogenheter.

¹ Utan att det påverkar vilken verksamhet som utgör cabotage enligt inhemska lagar och andra författningar, omfattar nationellt sjöfartscabotage enligt detta avsnitt transport av passagerare eller varor mellan en hamn eller plats i en medlemsstat i unionen eller i Vietnam och en annan hamn eller plats i samma medlemsstat eller i Vietnam, inklusive ovanför dess kontinentalsockel, i enlighet med FN:s havsrättskonvention, och trafik som börjar och slutar i samma hamn eller på samma plats i en medlemsstat i unionen eller i Vietnam.

ARTIKEL 8.4

Marknadstillträde

1. När det gäller marknadstillträde genom etablering och upprätthållande av ett företag ska varje part bevilja en behandling som inte är mindre gynnsam än den som föreskrivs enligt de villkor och begränsningar som överenskommits och anges i dess bindningslista över specifika åtaganden i bilagorna 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden).
2. Inom de sektorer där åtaganden om marknadstillträde görs får en part inte införa eller upprätthålla nedanstående åtgärder, antingen på grundval av en territoriell underindelning eller på hela dess territorium, om inte annat anges i dess bindningslista över specifika åtaganden i bilagorna 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden):
 - a) Begränsningar av det antal företag som får bedriva en viss näringsverksamhet, oavsett om det anges i form av numeriska kvoter, monopol, exklusiva rättigheter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.
 - b) Begränsningar av det totala värdet av transaktioner eller tillgångar, i form av numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.

- c) Begränsningar av det totala antalet transaktioner eller den totala produktionsvolymen uttryckta i angivna numeriska enheter, i form av kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.
- d) Begränsningar av utländskt kapitaläggande genom fastställande av en maximal procentgräns för utländskt aktieäggande eller det totala värdet av enskilda eller aggregerade utländska investeringar.
- e) Åtgärder som begränsar eller föreskriver de typer av rättssubjekt eller samriskföretag genom vilka en investerare från den andra parten får bedriva en viss näringsverksamhet.
- f) Begränsningar av det totala antal fysiska personer som får anställas inom en viss sektor eller som en investerare får anställa och som krävs för och har direkt anknytning till bedrivandet av en näringsverksamhet, i form av numeriska kvoter eller ett krav på prövning av det ekonomiska behovet.

ARTIKEL 8.5

Nationell behandling

1. Inom de sektorer som anges i dess bindningslista över specifika åtaganden i bilagorna 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden) och om inte annat följer av de villkor och förbehåll som anges där ska varje part, när det gäller etablering på dess territorium, bevilja investerare från den andra parten och deras företag en behandling som inte är mindre gynnsam än den som i likadana situationer beviljas dess egna investerare och deras företag.
2. En part ska bevilja investerare från den andra parten och deras företag¹, när det gäller driften av dessa företag, en behandling som inte är mindre gynnsam än den som i likadana situationer beviljas dess egna investerare och deras företag.

¹ Vid tillämpning av denna punkt och artikel 8.6 (Behandling som mest gynnad nation) avses med *deras företag* företag som tillhör investerare från en part och som existerar på den andra partens territorium på dagen för detta avtals ikraftträdande eller som inrättas eller förvärvas därefter och som är etablerade i enlighet med den andra partens tillämpliga lagar och andra författningar.

3. Trots vad som sägs i punkt 2 och i fråga om Vietnam med förbehåll för bilaga 8-C (Undantag för Vietnam när det gäller nationell behandling) får en part införa eller upprätthålla en åtgärd avseende driften av ett företag, om denna åtgärd inte är oförenlig med åtagandena i bilagorna 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden) och är

- a) en åtgärd som antagits på eller före dagen för detta avtals ikraftträdande,
- b) en åtgärd som avses i led a och som bibehålls, ersätts eller ändras efter dagen för detta avtals ikraftträdande, förutsatt att åtgärden inte är mindre förenlig med punkt 2 efter att ha bibehållits, ersätts eller ändrats än den åtgärd som fanns före dess bibehållande, ersättning eller ändring, eller
- c) en åtgärd som inte omfattas av led a eller b, förutsatt att den inte tillämpas med avseende på eller på ett sätt som vållar förlust eller skada för företag som är etablerade på partens territorium före dagen för åtgärdens¹ ikraftträdande.

¹ Vid tillämpning av detta led är parterna överens om att i de fall en part har föreskrivit en rimlig infasningsperiod för genomförandet av en åtgärd eller om parten har gjort ett annat försök att åtgärda effekterna av åtgärden för företag som etablerats före dagen för åtgärdens ikraftträdande, ska dessa faktorer beaktas vid fastställandet av huruvida en åtgärd vållar förlust eller skada för företag som etablerats före dagen för åtgärdens ikraftträdande.

ARTIKEL 8.6

Behandling som mest gynnad nation

1. Varje part ska bevilja investerare från den andra parten och deras företag, när det gäller driften av dessa på dess territorium, en behandling som inte är mindre gynnsam än den som i likadana situationer beviljas investerare från ett tredjeland och deras företag.
2. Punkt 1 ska inte tillämpas på följande sektorer:
 - a) Kommunikationstjänster, utom post- och teletjänster.
 - b) Fritids-, kultur- och sporttjänster.
 - c) Fiskeri och vattenbruk.
 - d) Skogsbruk och jakt.
 - e) Gruvdrift, inbegripet i fråga om olja och gas.
3. Punkt 1 ska inte tolkas som att en part är skyldig att till investerare från den andra parten eller deras företag utsträcka en behandling som beviljas enligt bilaterala, regionala eller multilaterala avtal som trätt i kraft före dagen för detta avtals ikraftträdande.

4. Punkt 1 ska inte tolkas som att en part är skyldig att till investerare från den andra parten eller deras företag utsträcka

- a) en behandling som beviljas enligt ett bilateralt, regionalt eller multilateralt avtal som innefattar åtaganden om att avskaffa väsentligen samtliga hinder för drift av företag hos parterna eller som föreskriver att parternas lagstiftning inom en eller flera ekonomiska sektorer¹ ska tillnärmas,
- b) en behandling som följer av ett internationellt avtal för att undvika dubbelbeskattning eller ett annat internationellt avtal eller en annan internationell ordning som helt eller huvudsakligen avser beskattning, eller
- c) en behandling som följer av åtgärder som föreskriver godkännande av kvalifikationer, licenser eller åtgärder som vidtagits av försiktighetsskäl i enlighet med artikel VII i Gats eller dess bilaga om finansiella tjänster.

5. För tydlighetens skull påpekas att ”behandling” enligt punkt 1 inte inbegriper förfaranden eller mekanismer för tvistlösning, exempelvis lösning av investeringstvister mellan investerare och stater, som föreskrivs i andra bilaterala, regionala eller multilaterala avtal. Materiella skyldigheter i sådana avtal ska inte i sig själva anses utgöra ”behandling” och ska således inte beaktas vid bedömningen av om denna artikel överträtts. Åtgärder som en part vidtar i enlighet med dessa materiella skyldigheter ska betraktas som ”behandling”.

¹ För tydlighetens skull påpekas att Aseans ekonomiska gemenskap innefattas i begreppet ”regionalt avtal” enligt detta led.

6. Denna artikel ska tolkas i enlighet med ejusdem generis-principen¹.

ARTIKEL 8.7

Bindningslista över specifika åtaganden

De sektorer som liberaliseras av varje part i enlighet med detta underavsnitt och de villkor, begränsningar och förbehåll som avses i artiklarna 8.4 (Marknadstillträde), 8.5 (Nationell behandling) och 8.8 (Prestationskrav) anges i bilagorna 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden).

¹ För tydlighetens skull påpekas att denna punkt inte ska tolkas som att den hindrar att även andra bestämmelser i detta avtal i tillämpliga fall tolkas i enlighet med ejusdem generis-principen.

ARTIKEL 8.8

Prestationskrav

1. Inom de sektorer som anges i dess respektive bindningslista över specifika åtaganden i bilagorna 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden) och om inte annat följer av de villkor och förbehåll som anges där, får en part, i samband med etablering eller drift av företag tillhörande investerare från en part eller från ett tredjeland på dess territorium, inte införa eller kontrollera efterlevnaden av följande typer av obligatoriska eller verkställbara krav enligt inhemsk rätt eller administrativa avgöranden:
 - a) Att exportera en viss mängd eller procentandel av varor eller tjänster.
 - b) Att uppnå en viss mängd eller procentandel av inhemskt innehåll.
 - c) Att köpa, använda eller bevilja en förmån för varor som produceras eller tjänster som tillhandahålls på dess territorium, eller att köpa varor eller tjänster från fysiska personer eller företag på dess territorium.
 - d) Att på något sätt knyta mängden eller värdet av importen till mängden eller värdet av exporten eller till storleken på det inflöde av utländsk valuta som ett företag genererar.
 - e) Att begränsa försäljningen på dess territorium av en vara eller tjänst som ett sådant företag producerar eller tillhandahåller, genom att på något sätt knyta denna försäljning till mängden eller värdet av dess export eller intäkter i utländsk valuta.

f) Att överföra teknik, en produktionsprocess eller någon annan äganderättsligt skyddad kunskap till en fysisk person eller ett eller flera företag på dess territorium.

g) Att från enbart partens territorium leverera en av företaget producerad vara eller tillhandahålla tjänst till en viss regional marknad eller världsmarknaden.

2. Inom de sektorer som anges i dess respektive bindningslista över specifika åtaganden i bilagorna 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden) och om inte annat följer av de villkor och förbehåll som anges där, får en part, i samband med etablering eller drift av företag tillhörande investerare från en part eller från ett tredjeland på dess territorium, inte som ett villkor för ett mottagande eller fortsatt mottagande av en fördel ange att något av följande krav måste iakttas:

a) Att uppnå en viss mängd eller procentandel av inhemskt innehåll.

b) Att köpa, använda eller bevilja en förmån för varor som produceras på dess territorium, eller att köpa varor från producenter på dess territorium.

c) Att på något sätt knyta mängden eller värdet av importen till mängden eller värdet av exporten eller till storleken på det inflöde av utländsk valuta som ett företag genererar.

d) Att begränsa försäljningen på dess territorium av en vara eller tjänst som ett sådant företag producerar eller tillhandahåller, genom att på något sätt knyta denna försäljning till mängden eller värdet av dess export eller intäkter i utländsk valuta.

3. Punkt 2 ska inte tolkas så att den hindrar en part från att förbinda mottagandet eller det fortsatta mottagandet av en fördel i samband med ett företag på dess territorium med ett krav på att förlägga tillverkning, tillhandahålla en tjänst, utbilda eller anställa personal, bygga eller bygga till vissa anläggningar eller bedriva forskning och utveckling på dess territorium.
4. Punkt 1 f ska inte tolkas som att den hindrar tillämpningen av ett krav som införs eller ett åtagande vars efterlevnad genomdrivs av en domstol, förvaltningsdomstol eller konkurrensmyndighet, i syfte att avhjälpa en påstådd överträdelse av konkurrenslagstiftningen.
5. Punkterna 1 a–c och 2 a och b får inte tillämpas på de krav varor eller tjänster måste uppfylla för att omfattas av program för exportfrämjande och utländskt bistånd.
6. För tydlighetens skull påpekas att punkt 2 a och b inte får tillämpas på de krav som en importerande part inför avseende en varas innehåll för att den ska vara berättigad till förmånstull eller förmånkvoter.
7. För tydlighetens skull påpekas att punkterna 1 och 2 inte får tillämpas på några andra krav än de som anges i de punkterna.
8. Denna artikel ska inte tillämpas på åtgärder som införs eller upprätthålls av en part i enlighet med artikel III.8 b i Gatt 1994.

AVSNITT C

GRÄNSÖVERSKRIDANDE TILLHANDAHÅLLANDE AV TJÄNSTER

ARTIKEL 8.9

Tillämpningsområde

Detta avsnitt ska tillämpas på åtgärder vidtagna av parterna som berör det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster inom alla tjänstesektorer, med undantag för

- a) audiovisuella tjänster,
- b) nationellt sjöfartscabotage¹, och

¹ Utan att det påverkar vilken verksamhet som utgör cabotage enligt inhemska lagar och andra författningar, omfattar nationellt sjöfartscabotage enligt detta avsnitt transport av passagerare eller varor mellan en hamn eller plats i Vietnam eller en medlemsstat i unionen och en annan hamn eller plats i Vietnam eller samma medlemsstat i unionen, inklusive ovanför dess kontinentalsockel, i enlighet med FN:s havsrättskonvention, och trafik som börjar och slutar i samma hamn eller på samma plats i Vietnam eller en medlemsstat i unionen.

- c) inhemska och internationella lufttransporttjänster, såväl reguljära som icke-reguljära, och tjänster i direkt anslutning till utövandet av trafikrättigheter, med undantag för
 - i) reparation och underhåll av luftfartyg, varvid luftfartyget tas ur drift,
 - ii) försäljning och marknadsföring av lufttransporttjänster,
 - iii) tjänster som rör datoriserade bokningssystem, och
 - iv) markttjänster.

ARTIKEL 8.10

Marknadstillträde

1. När det gäller marknadstillträde genom ett gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster ska varje part bevilja tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som fastställs i de överenskomna och angivna villkoren och begränsningarna i dess bindningslista över specifika åtaganden.

2. Inom de sektorer där åtaganden om marknadstillträde görs får en part inte införa eller upprätthålla nedanstående åtgärder, antingen på grundval av en territoriell underindelning eller på hela dess territorium, om inte annat anges i dess bindningslista över specifika åtaganden:

- a) Begränsningar av antalet tjänsteleverantörer, i form av numeriska kvoter, monopol, ensamrätt för tjänsteleverantörer eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.
- b) Begränsningar av det totala värdet av tjänstetransaktioner eller tjänsterelaterade tillgångar, i form av numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.
- c) Begränsningar av det totala antalet tjänstetransaktioner eller den totala tjänsteproduktionsvolymen uttryckta i angivna numeriska enheter, i form av kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.

ARTIKEL 8.11

Nationell behandling

1. Inom de sektorer som anges i dess bindningslista över specifika åtaganden och om inte annat följer av de villkor och förbehåll som anges där ska varje part, när det gäller samtliga åtgärder som berör det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster, bevilja tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som beviljas dess egna likadana tjänster och tjänsteleverantörer.

2. En part kan uppfylla kravet i punkt 1 genom att bevilja tjänster och tjänsteleverantörer från den andra parten antingen en till formen identisk behandling eller en till formen olik behandling i förhållande till den som parten beviljar sina egna likadana tjänster och tjänsteleverantörer.
3. En till formen identisk eller en till formen olik behandling ska anses vara mindre gynnsam om den ändrar konkurrensvillkoren till förmån för tjänster eller tjänsteleverantörer från parten i jämförelse med likadana tjänster eller tjänsteleverantörer från den andra parten.
4. Specifika åtaganden enligt denna artikel ska inte tolkas som att en part måste kompensera för inneboende konkurrensnackdelar som beror på de aktuella tjänsternas eller tjänsteleverantörernas utländska natur.

ARTIKEL 8.12

Bindningslista över specifika åtaganden

De sektorer som liberaliseras av varje part i enlighet med detta avsnitt och de villkor, begränsningar och förbehåll som avses i artiklarna 8.10 (Marknadstillträde) och 8.11 (Nationell behandling) anges i dess bindningslista över specifika åtaganden i tillägg 8-A-1 till bilaga 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive tillägg 8-B-1 till bilaga 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden).

AVSNITT D

FYSISKA PERSONERS TILLFÄLLIGA NÄRVARO FÖR AFFÄRSÄNDAMÅL

ARTIKEL 8.13

Tillämpningsområde och definitioner

1. Detta avsnitt ska tillämpas på åtgärder som en part vidtar avseende inresa till och tillfällig vistelse på dess territorium för affärsresenärer, personer som är föremål för företagsintern förflyttning, säljare, tjänsteleverantörer på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare.
2. I detta avsnitt gäller följande definitioner:
 - a) *säljare*: fysiska personer som företräder en varu- eller tjänsteleverantör från en part och som söker rätt till inresa till och tillfällig vistelse på den andra partens territorium för att förhandla om försäljning av tjänster eller varor, eller för att ingå avtal om att sälja tjänster eller varor för den leverantörens räkning, och som inte medverkar i leveransen av tjänsterna eller varorna. De medverkar inte heller i direktförsäljning till allmänheten, får ingen ersättning från någon källa inom värdparten och är inte kommissionärer.

- b) *affärsresenärer för etableringsändamål*: fysiska personer i ledande ställning hos en juridisk person från en part vilka ansvarar för inrättandet av ett företag tillhörande denna juridiska person och vilka inte erbjuder eller tillhandahåller tjänster eller bedriver näringsverksamhet som inte krävs för etableringen och inte får ersättning från någon källa inom värdparten.
- c) *tjänsteleverantörer på kontraktbasis*: fysiska personer anställda av en juridisk person från en part som inte är en byrå för rekrytering och förmedling av personal eller agerar genom en sådan byrå, som inte är etablerad på den andra partens territorium och som med ärligt uppsåt har ingått ett kontrakt¹ om tillhandahållande av tjänster med en slutkonsument i den sistnämnda parten, vilket kräver att dess anställda tillfälligt uppehåller sig i den parten för att fullgöra kontraktet om tillhandahållande av tjänster.
- d) *oberoende yrkesutövare*: fysiska personer som medverkar i tillhandahållandet av en tjänst, som är etablerade som egenföretagare på en parts territorium men inte är etablerade på den andra partens territorium och som i god tro har ingått ett kontrakt² (annat än genom en byrå för rekrytering och förmedling av personal) om tillhandahållande av tjänster med en slutkonsument i den sistnämnda parten, vilket kräver att de tillfälligt uppehåller sig i den parten för att fullgöra kontraktet om tillhandahållande av tjänster.

¹ Kontraktet om tillhandahållande av tjänster ska vara förenligt med de lagar, andra författningar och krav som gäller i den part där kontraktet genomförs.

² Kontraktet om tillhandahållande av tjänster ska vara förenligt med de lagar, andra författningar och krav som gäller i den part där kontraktet genomförs.

- e) *personer som är föremål för företagsintern förflyttning*: fysiska personer som har varit anställda hos eller delägare i en juridisk person eller en filial till denna under minst ett år och som tillfälligt förflyttas till ett företag tillhörande den juridiska personen på den andra partens territorium, förutsatt att de ingår i någon av kategorierna chefer eller andra personer i företagsledningen, specialister eller praktikanter.
- f) *chefer eller andra personer i företagsledningen*: fysiska personer i ledande ställning i en juridisk person från en part, som i första hand leder företaget¹ hos den andra parten och som står under allmänt överinseende av och får instruktioner främst från styrelsen eller bolagets aktieägare eller motsvarande, och vars arbetsuppgifter åtminstone omfattar
- i) att leda företaget eller en avdelning eller underavdelning av det,
 - ii) att övervaka och kontrollera det arbete som utförs av annan tillsyns- eller ledningspersonal eller personal med särskilda fackkunskaper, och
 - iii) att ha behörighet att personligen anställa och säga upp personal eller tillstyrka anställning, uppsägning och andra personalåtgärder.

¹ För tydlighetens skull påpekas att även om chefer eller andra personer i företagsledningen inte direkt utför uppgifter som rör det faktiska tillhandahållandet av tjänster hindrar detta inte dem från att vid fullgörandet av sina uppdrag utföra sådana uppgifter som kan vara nödvändiga för tillhandahållandet av tjänster.

- g) *kvalifikationer*: examens- och utbildningsbevis och andra formella behörighetsbevis som utfärdats av en myndighet utsedd enligt bestämmelser i lagar och andra författningar och som intygar att en yrkesutbildning fullbordats.
- h) *specialister*: fysiska personer som arbetar hos en juridisk person och som har specialkunskaper som är väsentliga för etableringsställets verksamhetsområden eller teknik eller ledningen av det. Vid bedömningen av dessa kunskaper beaktas inte endast kunskaper som är specifika för etableringsstället utan även om personerna har en hög kvalifikationsnivå, däribland lämplig yrkeserfarenhet, för en typ av arbete eller verksamhet som kräver särskilt tekniskt kunnande, inbegripet en officiellt godkänd yrkestillhörighet.
- i) *praktikanter*: fysiska personer som har varit anställda hos en juridisk person eller en filial till denna under minst ett år, som har en universitetsexamen och som tillfälligt förflyttas för ändamål som rör karriärutveckling eller utbildning i affärsteknik eller affärsmetoder¹.

¹ Det företag som tar emot en praktikant kan åläggas att för godkännande i förväg lämna in ett utbildningsprogram för hela vistelsen, som visar att syftet med vistelsen är utbildning. I fråga om Tjeckien, Tyskland, Spanien, Frankrike, Ungern och Österrike måste utbildningen ha anknytning till den avlagda universitetsexamen.

ARTIKEL 8.14

Affärsresenärer och personer som är föremål för företagsintern förflyttning

1. I fråga om de sektorer som liberaliseras i enlighet med avsnitt B (Liberalisering av investeringar) ska varje part tillåta investerare från den andra parten att i sina företag anställa fysiska personer från den andra parten, om dessa anställda är affärsresenärer eller personer som är föremål för företagsintern förflyttning¹.
2. Inresan och den tillfälliga vistelsen ska
 - a) i fråga om chefer eller andra personer i företagsledningen omfatta högst tre år,
 - b) i fråga om specialister omfatta högst tre år,
 - c) i fråga om praktikanter omfatta högst ett år, och
 - d) i fråga om affärsresenärer för etableringsändamål omfatta högst 90 dagar².

¹ När det gäller Vietnam ska skyldigheterna enligt detta avsnitt i fråga om praktikanter träda i kraft när tre år har förflutit från dagen för detta avtals ikraftträdande.

² När det gäller unionen ska denna period på högst 90 dagar infalla inom en tolv månadersperiod.

3. I fråga om varje sektor som liberaliseras i enlighet med avsnitt B (Liberalisering av investeringar) får en part inte införa eller upprätthålla, antingen på grundval av en territoriell underindelning eller på hela dess territorium, begränsningar av det totala antal fysiska personer som en investerare får anställa som affärsresenärer för etableringsändamål och personer som är föremål för företagsintern förflyttning inom en viss sektor, i form av numeriska kvoter eller ett krav på prövning av det ekonomiska behovet och som diskriminerande begränsningar, om inte annat anges i tillägg 8-A-3 till bilaga 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive tillägg 8-B-2 till bilaga 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden).

ARTIKEL 8.15

Säljare

I fråga om varje sektor som liberaliseras i enlighet med avsnitt B (Liberalisering av investeringar) eller avsnitt C (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och om inte annat följer av de förbehåll som anges i tillägg 8-A-3 till bilaga 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive tillägg 8-B-2 till bilaga 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden), ska varje part tillåta inresa och tillfällig vistelse för säljare för en period av högst 90 dagar¹.

¹ När det gäller unionen ska denna period på högst 90 dagar infalla inom en tolv månaders period.

ARTIKEL 8.16

Tjänsteleverantörer på kontraktsbasis

1. Parterna bekräftar sina respektive skyldigheter som följer av deras åtaganden enligt Gats i fråga om inresa och tillfällig vistelse för tjänsteleverantörer på kontraktsbasis.
2. Varje part ska tillåta att tjänsteleverantörer på kontraktsbasis från den andra parten tillhandahåller tjänster till dess territorium inom nedanstående sektorer eller undersektorer, om inte annat följer av de villkor som anges i punkt 3 och de förbehåll som anges i tillägg 8-A-3 till bilaga 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive tillägg 8-B-2 till bilaga 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden):
 - a) Arkitekttjänster.
 - b) Stadsplanering och landskapsarkitektur.
 - c) Ingenjörstjänster.
 - d) Integrerade byggtekniska tjänster.
 - e) Datatjänster och tillhörande tjänster.
 - f) Högre utbildning (endast privatfinansierad).

g) Undervisning i främmande språk.

h) Miljötjänster.

3. Parternas åtaganden omfattas av följande villkor:

- a) De fysiska personerna ska medverka i tillhandahållandet av en tjänst på tillfällig basis i egenskap av anställda hos en juridisk person som har erhållit ett kontrakt om tillhandahållande av tjänster för en period av högst tolv månader.
- b) De fysiska personer som reser in till den andra parten bör ha erbjudit sådana tjänster i egenskap av anställda hos den juridiska person som tillhandahåller tjänsterna under minst två år omedelbart före dagen för inlämning av ansökan om inresa till den andra parten, och dessutom ska de fysiska personerna på dagen för inlämning av ansökan om inresa till den andra parten ha minst fem års yrkeserfarenhet¹ av den näringsgren som kontraktet omfattar.

¹ För tydlighetens skull påpekas att denna period ska beräknas från det att de fysiska personerna nått myndig ålder.

- c) De fysiska personer som reser in till den andra parten ska ha
 - i) universitetsexamen eller kvalifikationer som styrker likvärdiga kunskaper¹, och
 - ii) yrkeskvalifikationer när detta krävs för att bedriva en verksamhet enligt de lagar, författningar och andra rättsliga krav som gäller hos den part där tjänsten tillhandahålls.
- d) Den fysiska personen ska inte erhålla någon annan ersättning för tillhandahållandet av tjänsterna på den andra partens territorium än den ersättning som betalas av den juridiska person som den fysiska personen är anställd hos.
- e) De fysiska personernas inresa och tillfälliga vistelse i den berörda parten får omfatta en sammanlagd period på högst sex månader² eller kontraktets giltighetstid, beroende på vilken som är kortast.
- f) Tillträde som beviljas enligt denna artikel ska enbart gälla den tjänsteverksamhet som omfattas av kontraktet och får inte medföra någon rätt att använda yrkestiteln i den part där tjänsten tillhandahålls.

¹ Om examen eller kvalifikationen inte har erhållits i den part där tjänsten tillhandahålls får den parten avgöra om den är likvärdig med den universitetsexamen som krävs på dess territorium.

² När det gäller unionen ska denna sammanlagda period på högst sex månader infalla inom en tolv månadersperiod.

- g) Antalet personer som omfattas av tjänstekontraktet får inte vara större än vad som krävs för att fullgöra kontraktet, vilket kan föreskrivas i de lagar eller andra författningar och åtgärder som gäller i den part där tjänsten tillhandahålls.
- h) De andra diskriminerande begränsningar, bland annat avseende antalet fysiska personer i form av en prövning av det ekonomiska behovet, som anges i tillägg 8-A-3 till bilaga 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) respektive tillägg 8-B-2 till bilaga 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden).

ARTIKEL 8.17

Oberoende yrkesutövare

Parterna ska se över detta avsnitt när fem år har förflutit från dagen för detta avtals ikraftträdande, för att överväga närmare villkor för att eventuellt utsträcka dess bestämmelser till att omfatta oberoende yrkesutövare.

AVSNITT E

REGLVERK

Underavsnitt 1

INHEMSKA REGLERINGAR

ARTIKEL 8.18

Tillämpningsområde och definitioner

1. Detta underavsnitt ska tillämpas på åtgärder som parterna vidtar avseende licensieringskrav, licensieringsförfaranden, kvalifikationskrav och kvalifikationsförfaranden som berör
 - a) gränsöverskridande tillhandahållanden av tjänster,
 - b) etablering och upprätthållande av juridiska eller fysiska personer, och
 - c) tillfällig vistelse på deras respektive territorier för olika kategorier av fysiska personer.

2. Detta underavsnitt ska endast tillämpas på de sektorer där en part gjort specifika åtaganden och i den utsträckning som dessa åtaganden är tillämpliga.
3. Detta underavsnitt ska inte tillämpas på åtgärder i den utsträckning som de utgör begränsningar enligt bindningslistor inom ramen för artiklarna 8.4 (Marknadstillträde), 8.5 (Nationell behandling), 8.10 (Marknadstillträde) eller 8.11 (Nationell behandling).
4. I detta avsnitt gäller följande definitioner:
 - a) *behörig myndighet*: alla centrala, regionala eller lokala förvaltningar eller myndigheter samt icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som delegerats till dem av centrala, regionala eller lokala förvaltningar eller myndigheter, som fattar beslut om tillstånd att tillhandahålla en tjänst, inbegripet genom etablering, eller om tillstånd till etablering inom annan näringsverksamhet än tjänster.
 - b) *licensieringsförfaranden*: administrativa regler eller förfaranderegler som en fysisk eller juridisk person, som ansöker om ett tillstånd att genomföra sådan verksamhet som avses i punkt 1, inbegripet ändring eller förnyelse av en licens, måste följa för att visa att licensieringskraven är uppfyllda.
 - c) *licensieringskrav*: andra materiella krav än kvalifikationskrav som en fysisk eller juridisk person måste uppfylla för att erhålla, ändra eller förnya ett tillstånd att genomföra sådan verksamhet som avses i punkt 1.

- d) *kvalifikationsförfaranden*: administrativa regler eller förfaranderegler som fysiska personer måste följa för att visa att de uppfyller kvalifikationskraven, i syfte att erhålla tillstånd att tillhandahålla en tjänst.
- e) *kvalifikationskrav*: materiella krav avseende en fysisk persons kompetens att tillhandahålla en tjänst, som måste styrkas för att erhålla tillstånd att tillhandahålla en tjänst.

ARTIKEL 8.19

Villkor för licensiering och kvalifikationer

1. Varje part ska säkerställa att de åtgärder som gäller licensieringskrav och licensieringsförfaranden samt kvalifikationskrav och kvalifikationsförfaranden grundar sig på kriterier som är
 - a) tydliga,
 - b) objektiva och transparenta, och
 - c) fastställda i förväg och tillgängliga för allmänheten och intresserade personer.

2. Ett tillstånd eller en licens ska i mån av tillgång beviljas så snart det på grundval av en lämplig undersökning har fastställts att villkoren för att få tillståndet eller licensen är uppfyllda.

3. Varje part ska upprätthålla eller inrätta allmänna domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar eller motsvarande förfaranden som på en berörd investerares eller tjänsteleverantörs begäran skyndsamt kan pröva och vid behov vidta korrigerande åtgärder i fråga om förvaltningsbeslut som berör etablering, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster eller fysiska personers tillfälliga närvaro för affärsändamål. I de fall där sådana förfaranden inte är oberoende av den myndighet som svarar för förvaltningsbeslutet i fråga, ska varje part se till att förfarandena verkligen sörjer för en objektiv och opartisk prövning.

Denna punkt ska inte tolkas så att den kräver att en part inrättar sådana domstolar eller förfaranden när detta skulle vara oförenligt med dess konstitutionella struktur eller arten av dess rättsliga system.

ARTIKEL 8.20

Licensierings- och kvalifikationsförfaranden

1. Licensierings- och kvalifikationsförfaranden och formaliteter i samband därmed får inte i sig utgöra en begränsning av tillhandahållandet av en tjänst eller utövandet av någon annan näringsverksamhet. Varje part ska sträva efter att göra sådana förfaranden och formaliteter så enkla som möjligt och se till att de inte otillbörligt försvårar eller fördröjer tillhandahållandet av tjänsten. De licensavgifter¹ som en sökande kan ådra sig genom sin ansökan bör vara rimliga och får inte i sig begränsa tillhandahållandet av tjänsten i fråga.
2. Varje part ska se till att de förfaranden som tillämpas och beslut som fattas av den behöriga myndigheten i licensierings- eller tillståndprocessen är opartiska i förhållande till samtliga sökande. Den behöriga myndigheten bör fatta sina beslut på ett oberoende sätt och inte vara ansvarig inför någon person som tillhandahåller den tjänst eller utövar den näringsverksamhet för vilken licensen eller tillståndet krävs.
3. Om särskilda tidsfrister för ansökningar anges i varje parts lagar och andra författningar, ska de sökande ges rimliga tidsfrister för att lämna in ansökningar. Den behöriga myndigheten ska börja behandla ansökningar utan onödigt dröjsmål. När så är möjligt bör ansökningar i elektronisk form godtas enligt samma villkor för äkthet som ansökningar på papper.

¹ Licensavgifter omfattar inte betalningar för auktioner, anbudsförfaranden eller andra icke-diskriminerande sätt att tilldela koncessioner eller obligatoriska bidrag till tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster.

4. Varje part ska se till att behandlingen av en ansökan, inklusive fattandet av ett slutligt beslut, ska slutföras inom rimlig tid efter dagen för inlämning av en fullständig ansökan. Varje part ska sträva efter att fastställa den normala tidsfristen för behandling av en ansökan.
5. Den behöriga myndigheten ska inom en rimlig tid efter mottagandet av en ansökan som den anser vara ofullständig underrätta den sökande, och i den mån det är möjligt, fastställa vilka ytterligare uppgifter som krävs för att ansökan ska bli fullständig och ge den sökande tillfälle att rätta till brister.
6. När så är möjligt, bör bestyrkta kopior godtas i stället för originalhandlingar.
7. Om en ansökan avslås av den behöriga myndigheten, ska den sökande underrättas skriftligen utan onödigt dröjsmål. I princip ska den sökande på formell begäran också underrättas om skälen till att en ansökan avslagits. Den sökande bör tillåtas att inom en rimlig tidsfrist lämna in en ansökan på nytt.
8. Varje part ska se till att en licens eller ett tillstånd träder i kraft utan onödigt dröjsmål efter beviljandet och i enlighet med de bestämmelser och villkor som anges i licensen eller tillståndet.

UNDERAVSNITT 2

BESTÄMMELSER MED ALLMÄN TILLÄMPNING

ARTIKEL 8.21

Ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer

1. Inget i denna artikel ska hindra en part från att kräva att fysiska personer måste ha de kvalifikationer och den yrkeserfarenhet som krävs för näringsgrenen i fråga på det territorium där tjänsten tillhandahålls.
2. Parterna ska uppmuntra relevanta yrkesorganisationer eller, i tillämpliga fall, respektive myndigheter inom sina territorier att utforma och lägga fram en gemensam rekommendation om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer för den kommitté för investeringar, tjänstehandel, elektronisk handel och offentlig upphandling som inrättas genom artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer). En sådan gemensam rekommendation ska stödjas av bevisning för
 - a) det ekonomiska värdet av ett tänkt avtal om ömsesidigt erkännande av yrkeskvalifikationer (nedan kallat *avtal om ömsesidigt erkännande*), och

- b) förenligheten mellan respektive parts ordningar, exempelvis i vilken utsträckning de kriterier som varje part tillämpar när det gäller auktorisation, licensiering, drift och certifiering av företagare och tjänsteleverantörer är förenliga.
3. När kommittén för investeringar, tjänstehandel, elektronisk handel och offentlig upphandling får en sådan gemensam rekommendation, ska den inom rimlig tid granska rekommendationen för att avgöra om den är förenlig med detta avtal.
4. Om den gemensamma rekommendationen på grundval av de uppgifter som avses i punkt 2 konstateras vara förenlig med detta avtal, ska parterna vidta nödvändiga åtgärder för att förhandla fram, genom sina behöriga myndigheter eller företrädare som auktoriserats av en part, ett avtal om ömsesidigt erkännande.

UNDERAVSNITT 3

DATATJÄNSTER

ARTIKEL 8.22

Överenskommelse om datatjänster

1. I den utsträckning som handel med datatjänster liberaliseras i enlighet med avsnitten B (Liberalisering av investeringar), C (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och D (Fysiska personers tillfälliga närvaro för affärsändamål) ska parterna följa bestämmelserna i punkterna 2–4.
2. Parterna är överens om att CPC¹ 84, som är FN:s kod för att klassificera datatjänster och tjänster med anknytning till databehandling, omfattar de grundläggande funktionerna i tillhandahållandet av alla datatjänster och tjänster med anknytning till databehandling. Den tekniska utvecklingen har medfört att dessa tjänster i ökad utsträckning erbjuds som en samling eller ett paket av närliggande tjänster, som kan omfatta några eller samtliga av dessa grundläggande funktioner. Exempelvis utgör tjänster såsom webbhotell och domänhosting, datautvinningstjänster och gridteknik olika kombinationer av de grundläggande funktionerna för datatjänster.

¹ Med *CPC* avses den centrala produktindelningen enligt Förenta nationernas statistikkontors statistiska skrifter (Statistical Papers, Series M, N° 77, CPC prov, 1991).

3. Oberoende av om de tillhandahålls via ett nät, till exempel internet, eller inte, omfattar datatjänster och tjänster med anknytning till databehandling alla tjänster som tillhandahåller
- a) rådgivning, strategi, analys, planering, behovsspecifikationer, utformning, utveckling, installation, tillämpning, integrering, provning, avlusning, uppdatering, support, tekniskt bistånd eller administration av eller avseende datorer eller datorsystem,
 - b) rådgivning, strategi, analys, planering, behovsspecifikationer, utformning, utveckling, installation, tillämpning, integrering, provning, avlusning, uppdatering, anpassning, underhåll, support, tekniskt bistånd, administration eller användning av eller avseende datorprogram,
 - c) databehandling, datalagring, datavärdskap eller databastjänster,
 - d) underhåll och reparation av kontorsmaskiner och kontorsutrustning, inbegripet datorer, eller
 - e) utbildning av kunders personal i fråga om datorprogram, datorer eller datorsystem, inte inbegripet någon annanstans.

4. Parterna är överens om att datatjänster och tjänster med anknytning till databehandling i många fall gör det möjligt att tillhandahålla andra tjänster¹ på elektronisk och annan väg. I dessa fall är det viktigt att skilja mellan datatjänster och tjänster med anknytning till databehandling, som webshotell eller programvårdskap, och den andra tjänst som möjliggörs genom dessa datatjänster och tjänster med anknytning till databehandling. Den andra tjänsten, oavsett om den möjliggörs genom en datatjänst eller tjänst med anknytning till databehandling, omfattas inte av CPC 84.

UNDERAVSNITT 4

POSTTJÄNSTER²

ARTIKEL 8.23

Förhindrande av konkurrensbegränsande metoder inom postsektorn

Varje part ska upprätthålla eller införa lämpliga åtgärder för att förhindra att leverantörer, som på egen hand eller tillsammans och genom att utnyttja sin marknadsställning väsentligt kan påverka villkoren för deltagande på de relevanta marknaderna för posttjänster, börjar tillämpa eller fortsätter att tillämpa konkurrensbegränsande metoder.

¹ Exempelvis W/120.1 A b (redovisnings-, revisions- och bokföringstjänster), W/120.1 A d (arkitekttjänster), W/120.1 A h (läkar- och tandläkartjänster), W/120.2 D (audiovisuella tjänster) och W/120.5 (utbildningstjänster).

² Detta underavsnitt är tillämpligt på både CPC 7511 och CPC 7512.

ARTIKEL 8.24

Licenser

1. Om en part kräver licens för att tillhandahålla posttjänster ska den offentliggöra
 - a) alla kriterier för licensiering samt uppgift om hur lång tid det normalt tar att fatta ett beslut om en licensansökan, och
 - b) villkoren för licenser.
2. Skälen för att avslå en licensansökan ska på begäran delges den sökande, och varje part ska fastställa ett förfarande för överklagande via ett relevant regleringsorgan. Överklagandeförfarandet ska vara transparent, icke-diskriminerande och grundat på objektiva kriterier.

ARTIKEL 8.25

Regleringsmyndighet för postsektorn

Regleringsorganet ska vara fristående från och inte vara ansvarigt inför någon leverantör av posttjänster. Regleringsorganets beslut och förfaranden ska vara opartiska i förhållande till samtliga aktörer på marknaden.

UNDERAVSNITT 5

Telenät och teletjänster

ARTIKEL 8.26

Tillämpningsområde

1. I detta underavsnitt anges principerna i regelverket för tillhandahållande av publika telenät och teletjänster, som liberaliseras i enlighet med avsnitten B (Liberalisering av investeringar), C (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och D (Fysiska personers tillfälliga närvaro för affärsändamål).
2. Detta underavsnitt ska inte tillämpas på åtgärder som införs eller upprätthålls av en part och som avser utsändning¹ eller kabeldistribution av radio- eller tv-program.

¹ Begreppet ”utsändning” ska definieras i enlighet med varje parts relevanta lagar och andra författningar. För tydlighetens skull påpekas att utsändning inte omfattar kontributionsförbindelser mellan operatörer.

ARTIKEL 8.27

Definitioner

I detta underavsnitt gäller följande definitioner:

- a) *slutanvändare*: en slutkonsument av tjänster eller leverantör av slutliga tjänster till vilken ett publikt telenät eller en publik teletjänst tillhandahålls, förutom för användning i ett ytterligare tillhandahållande av ett publikt telenät eller en publik teletjänst.
- b) *nödvändiga faciliteter*: faciliteter i publika telenät och teletjänster som
 - i) endast eller till övervägande del tillhandahålls av en enda leverantör eller ett begränsat antal leverantörer, och
 - ii) av ekonomiska eller tekniska skäl inte kan ersättas på ett genomförbart sätt för att en tjänst ska kunna tillhandahållas.
- c) *samtrafik*: sammankoppling med leverantörer av publika teletjänster som gör det möjligt för användare av en leverantörs tjänster att kommunicera med användare av en annan leverantörs tjänster och att få tillgång till tjänster som tillhandahålls av en annan leverantör.

- d) *betydande leverantör*: en leverantör av publika teletjänster som väsentligt kan påverka villkoren för deltagande, med avseende på pris och utbud, på den relevanta marknaden för publika teletjänster till följd av sin kontroll över nödvändiga faciliteter eller ställning på marknaden.
- e) *nummerportabilitet*: möjlighet för slutanvändare av publika teletjänster att på begäran och på samma plats få behålla samma telefonnummer när de byter mellan samma kategori av leverantörer av publika teletjänster.
- f) *publikt telenät*: ett telenät som en part kräver ska tillhandahålla publika teletjänster mellan angivna nätanslutningspunkter.
- g) *publik teletjänst*: varje teletjänst som en part uttryckligen eller i praktiken kräver generellt ska erbjudas allmänheten.
- h) *regleringsmyndighet*: inom telekommunikationssektorn det eller de organ som av en part fått ansvar för reglering av telekommunikation.
- i) *telenät*: system för överföring och, i tillämpliga fall, utrustning för koppling eller dirigerings samt andra resurser, inbegripet inaktiva nätverkselement, som möjliggör överföring av signaler genom tråd, radio, optisk väg eller andra elektromagnetiska medel.

- j) *teletjänster*: alla tjänster som består i överföring och mottagning av elektromagnetiska signaler, men inte sändningstjänster och inte näringsverksamhet som består i att tillhandahålla innehåll som kräver telekommunikation för att överföras.
- k) *användare*: en konsument eller leverantör av tjänster.

ARTIKEL 8.28

Regleringsmyndighet

1. Regleringsmyndigheten ska vara fristående från och inte vara ansvarig inför någon leverantör av publika telenät eller teletjänster.
2. Regleringsmyndighetens beslut och förfaranden ska vara opartiska i förhållande till samtliga aktörer på marknaden. För detta ändamål ska en part som behåller ägandet av eller kontrollen över leverantörer av telenät eller teletjänster säkerställa att de åtgärder som vidtas eller beslut som fattas av regleringsmyndigheten i fråga om dessa leverantörer inte innebär att någon konkurrent diskrimineras och därmed drabbas av en väsentlig nackdel.
3. Regleringsmyndigheten ska ha de befogenheter som krävs för att reglera sektorn och ha tillräckliga ekonomiska resurser och tillräcklig personal för att kunna utföra sina uppgifter.
4. Regleringsmyndighetens uppgifter ska offentliggöras på ett lättillgängligt och tydligt sätt, särskilt när uppgifterna utförs av fler än ett organ.

5. Regleringsmyndighetens befogenheter ska utövas på ett öppet sätt och i läglig tid.
6. Regleringsmyndigheten ska ha befogenhet att se till att leverantörer av telenät och teletjänster på begäran och omgående lämnar alla uppgifter, däribland ekonomiska uppgifter, som krävs för att den ska kunna utföra sina uppgifter i enlighet med detta underavsnitt. De uppgifter som begärs får inte gå utöver vad som krävs för att regleringsmyndigheten ska kunna utföra sina uppgifter och de ska behandlas i enlighet med kraven på konfidentialitet.

ARTIKEL 8.29

Tillstånd att tillhandahålla telenät och teletjänster

1. Varje part ska säkerställa att licensieringsförfaranden är offentligt tillgängliga, inbegripet i fråga om
 - a) samtliga kriterier, villkor och förfaranden som parten tillämpar vid licensiering, och
 - b) en rimlig tidsperiod för att i normala fall fatta ett beslut om en licensansökan.

2. Varje part ska se till att en sökande, på begäran, skriftligen underrättas om skälen till att en ansökan om licens avslagits.
3. Om en licensansökan avslås ska den sökande kunna överklaga beslutet till en överklagandeinstans.
4. De licensavgifter¹ som en sökande kan ådra sig genom sin ansökan ska vara rimliga och får inte i sig begränsa tillhandahållandet av tjänsten.

ARTIKEL 8.30

Knappa resurser

1. Alla förfaranden för tilldelning och utnyttjande av knappa resurser, inbegripet frekvenser, nummer och ledningsrätter, ska genomföras i läglig tid och på ett objektivet, transparent och icke-diskriminerande sätt.
2. Den rådande situationen i fråga om tilldelade frekvensband ska offentliggöras, men det ska inte krävas några detaljerade angivelser om vilka radiospektrum som tilldelats för särskild statlig användning.

¹ Licensavgifter omfattar inte betalningar för auktioner, anbudsförfaranden eller andra icke-diskriminerande sätt att tilldela koncessioner eller obligatoriska bidrag till tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster.

3. Beslut om tilldelning och fördelning av spektrum och frekvenser och hantering av dessa ska inte anses utgöra åtgärder som i sig är oförenliga med artiklarna 8.4 (Marknadstillträde), 8.8 (Prestationskrav) och 8.10 (Marknadstillträde). Således ska varje part behålla rätten att utöva sin spektrum- och frekvenshanteringspolitik, vilket kan beröra antalet leverantörer av publika teletjänster, förutsatt att detta sker på ett sätt som är förenligt med detta kapitel. Parterna ska också behålla rätten att tilldela frekvensband på ett sätt som beaktar befintliga och framtida behov.

ARTIKEL 8.31

Tillgång till och användning av publika telenät och teletjänster

1. Varje part ska se till att alla tjänsteleverantörer från den andra parten, på villkor som är rimliga, icke-diskriminerande och transparenta och i enlighet med punkterna 2 och 3, har tillgång till och får använda alla publika telenät och teletjänster som tillhandahålls av en betydande leverantör¹, inbegripet privata hyrda förbindelser, och vilka erbjuds inom eller över den partens gränser.

¹ Vid tillämpning av denna artikel ska beteckningen av en leverantör av publika telenät och teletjänster som en betydande leverantör ske i enlighet med varje parts inhemska lagar, andra författningar och förfaranden.

2. Varje part ska säkerställa att leverantörer av publika teletjänster som begär att få tillgång till en betydande leverantörs nät får

- a) köpa eller hyra och ansluta terminalutrustning eller annan utrustning som gränssnitt mot det publika telenätet,
- b) sammankoppla privata hyrda förbindelser eller förbindelser som de äger med publika telenät och teletjänster, på dess territorium eller över dess gränser, eller med förbindelser som hyrs eller ägs av andra tjänsteleverantörer, och
- c) använda valfritt driftsprotokoll, bortsett från vad som krävs för att säkerställa att telenät och teletjänster är generellt tillgängliga för allmänheten.

3. Varje part ska säkerställa att samtliga tjänsteleverantörer från den andra parten får använda publika telenät och teletjänster för att förflytta information på dess territorium eller över dess gränser, inbegripet för dessa tjänsteleverantörers företagsinterna kommunikation samt för att få tillgång till information i databaser eller lagrad på annat sätt i maskinläsbar form på endera partens territorium. Alla nya eller ändrade åtgärder som en part vidtar och som avsevärt påverkar sådan användning ska anmälas till den andra parten och bli föremål för samråd.

4. Varje part ska se till att leverantörer som får information från en annan leverantör under förhandlingar om tillgång bara använder denna information för det avsedda syftet och alltid respekterar överförda eller lagrade uppgifters konfidentiella karaktär.

ARTIKEL 8.32

Samtrafik

1. Varje part ska se till att alla leverantörer av publika teletjänster ska ha rätt och, på en annan leverantörs begäran, skyldighet att förhandla om samtrafik med varandra i syfte att tillhandahålla publika telenät och teletjänster.
2. Varje part ska se till att leverantörer som får information från en annan leverantör under förhandlingar om samtrafik bara använder denna information för det avsedda syftet och alltid respekterar överförda eller lagrade uppgifters konfidentiella karaktär.
3. När det gäller publika teletjänster ska varje part säkerställa samtrafik med en betydande¹ leverantör på alla punkter i nätet där detta är tekniskt möjligt. Sådan samtrafik ska tillhandahållas
 - a) på icke-diskriminerande villkor (inbegripet avseende tekniska standarder och specifikationer) och med icke-diskriminerande taxor, samt med en kvalitet som är minst lika hög som den som tillhandahålls för denna betydande leverantörs egna likadana tjänster eller för likadana tjänster från icke-närstående leverantörer eller för dess dotterbolag eller andra närstående företag,

¹ Vid tillämpning av denna artikel ska beteckningen av en leverantör av publika telenät och teletjänster som en betydande leverantör ske i enlighet med varje parts inhemska lagar, andra författningar och förfaranden.

- b) i god tid samt på villkor (inbegripet avseende tekniska standarder och specifikationer) och med kostnadsorienterade taxor som är transparenta, skäliga och fastställda med hänsyn till vad som är ekonomiskt möjligt och som är tillräckligt separerade för att leverantörerna inte ska behöva betala för de nätverkskomponenter eller faciliteter som de inte behöver för att tillhandahålla sina tjänster, och
 - c) på begäran, i punkter utöver de nätanslutningspunkter som erbjuds majoriteten av användarna, mot avgifter som återspeglar kostnaderna för att uppföra nödvändiga ytterligare faciliteter.
4. De tillämpliga förfarandena för samtrafik med en betydande leverantör ska offentliggöras.
5. Betydande leverantörer ska offentliggöra sina avtal om samtrafik eller, i tillämpliga fall, sina referensanbud avseende samtrafik.

ARTIKEL 8.33

Konkurrensskydd gentemot betydande leverantörer

Parterna ska införa eller upprätthålla lämpliga åtgärder för att förhindra att leverantörer som på egen hand eller tillsammans är betydande leverantörer börjar tillämpa eller fortsätter att tillämpa konkurrensbegränsande metoder. Sådana konkurrensbegränsande metoder på deras territorier ska i synnerhet inbegripa

- a) deltagande i konkurrensbegränsande korssubventionering,

- b) utnyttjande av upplysningar från konkurrenter, vilket får konkurrensbegränsande effekter, och
- c) underlåtenhet att för andra tjänsteleverantörer i god tid tillgängliggöra teknisk information om nödvändiga faciliteter och kommersiellt relevanta uppgifter som är nödvändiga för att dessa andra tjänsteleverantörer ska kunna tillhandahålla tjänster.

ARTIKEL 8.34

Samhällsomfattande tjänster

1. Varje part ska ha rätt att bestämma vilket slags skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster den önskar upprätthålla. Varje part ska handlägga skyldigheter att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster på ett transparent, icke-diskriminerande och konkurrensneutralt sätt och säkerställa att en skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster inte är mer betungande än nödvändigt för det slags samhällsomfattande tjänster som den fastställts.
2. Systemet för att utse leverantörer av samhällsomfattande tjänster ska vara effektivt, transparent och icke-diskriminerande.

ARTIKEL 8.35

Nummerportabilitet

Varje part ska se till att leverantörer av publika telenät eller teletjänster på dess territorium erbjuder nummerportabilitet för mobila tjänster och andra tjänster som anges av den parten, i god tid, på rimliga villkor och i den mån det är tekniskt och ekonomiskt möjligt.

ARTIKEL 8.36

Konfidentiella uppgifter

Varje part ska garantera konfidentiell behandling av telekommunikationsuppgifter och relaterade trafikuppgifter som överförs via publika telenät och allmänt tillgängliga teletjänster, utan att handeln med tjänster begränsas.

ARTIKEL 8.37

Lösning av tvister på telekommunikationsområdet

1. Om det uppstår en tvist mellan leverantörer av telenät eller teletjänster i samband med de rättigheter och skyldigheter som följer av detta underavsnitt, ska den berörda regleringsmyndigheten på begäran av endera berörd part utfärda ett bindande beslut för lösning av tvisten på kortast möjliga tid och i alla händelser inom rimlig tid, utom under exceptionella omständigheter.
2. Om en tvist som avses i punkt 1 gäller ett gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster ska de berörda regleringsmyndigheterna samordna sina insatser för att lösa tvisten.
3. Regleringsmyndighetens beslut ska offentliggöras, med beaktande av kraven på sekretess för affärshemligheter. De berörda parterna ska få en fullständig redogörelse för de skäl som ligger till grund för beslutet och ska ha rätt att överklaga beslutet i enlighet med punkt 5.
4. Det förfarande som avses i punkterna 1, 2 och 3 får inte hindra någon av de berörda parterna från att väcka talan vid domstol.

5. Alla användare eller leverantörer som berörs av en regleringsmyndighets beslut ska ha rätt att överklaga beslutet till en överklagandeinstans som är oberoende av de berörda parterna. Denna instans, som kan vara en domstol, ska ha lämplig sakkunskap för att ändamålsenligt kunna utföra sina uppgifter. Sakfrågorna i ärendet ska beaktas tillbörligt och överklagandeförfarandet ska vara ändamålsenligt. Om instansen i fråga inte har domstolskaraktär, ska den alltid lämna en skriftlig motivering till sitt beslut, som dessutom ska kunna prövas av en opartisk och oberoende rättslig myndighet. Beslut som fattats av överklagandeinstanser ska verkställas effektivt. I väntan på utgången av överklagandet ska regleringsmyndighetens beslut fortsätta att gälla, såvida inte interimistiska åtgärder beviljas i enlighet med inhemska lagar och andra författningar.

ARTIKEL 8.38

Samlokalisering

1. Varje part ska se till att betydande leverantörer på dess territorium
 - a) erbjuder sådana leverantörer av publika telenät eller teletjänster från den andra parten som utgör facilitetsbaserade leverantörer på den partens territorium fysisk samlokalisering av utrustning som krävs för samtrafik, och

b) i de situationer där fysisk samlokalisering enligt led a inte är praktiskt möjlig av tekniska skäl eller utrymmesskäl, samarbetar med de leverantörer av publika telenät eller teletjänster från den andra parten som utgör facilitetsbaserade leverantörer på den partens territorium i syfte att finna och genomföra en praktiskt möjlig och kommersiellt rimlig alternativ lösning.

2. Varje part ska säkerställa att betydande leverantörer på dess territorium erbjuder leverantörer av publika telenät eller teletjänster den fysiska samlokalisering eller den praktiskt möjliga och kommersiellt rimliga alternativa lösning som avses i punkt 1 i god tid och på villkor, inbegripet avseende tekniska standarder och specifikationer, och till taxor som är skäliga med hänsyn till ekonomisk genomförbarhet, icke-diskriminerande och transparenta.

3. Varje part får i enlighet med sina inhemska lagar och andra författningar fastställa de platser där den kräver att betydande leverantörer på dess territorium ska erbjuda den fysiska samlokalisering eller den praktiskt möjliga och kommersiellt rimliga alternativa lösning som avses i punkt 1.

ARTIKEL 8.39

Hyrda förbindelsetjänster

Varje part ska, såvida det inte är tekniskt omöjligt, säkerställa att betydande leverantörer på dess territorium gör hyrda förbindelsetjänster som utgör publika teletjänster tillgängliga för leverantörer av publika telenät eller teletjänster från den andra parten i god tid och på villkor (inbegripet avseende tekniska standarder och specifikationer) och till taxor som är skäliga med hänsyn till ekonomisk genomförbarhet, icke-diskriminerande och transparenta.

ARTIKEL 8.40

Åtskilda nätverkselement

Varje part ska säkerställa att dess regleringsmyndighet för telekommunikation har befogenhet att kräva av betydande leverantörer att de tillmötesgår rimliga förfrågningar från leverantörer av publika telenät eller teletjänster angående tillträde till och användning av specifika nätverkselement, på åtskild basis, i god tid och på skäliga, transparenta och icke-diskriminerande villkor. Varje part ska i enlighet med sina inhemska lagar och andra författningar fastställa vilka sådana specifika nätverkselement som de kan kräva att de görs tillgängliga på dess territorium.

UNDERAVSNITT 6

FINANSIELLA TJÄNSTER

ARTIKEL 8.41

Tillämpningsområde och definitioner

1. I detta underavsnitt anges principerna i regelverket för samtliga finansiella tjänster som liberaliseras i enlighet med avsnitten B (Liberalisering av investeringar), C (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och D (Fysiska personers tillfälliga närvaro för affärsändamål).
2. I detta underavsnitt gäller följande definitioner:
 - a) *finansiell tjänst*: varje tjänst av finansiell natur som erbjuds av en leverantör av finansiella tjänster från en part. Finansiella tjänster innefattar följande verksamheter:
 - i) Försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster:
 - A) Direkt försäkring (innefattande koassurans):
 - 1) Livförsäkring.
 - 2) Skadeförsäkring.

- B) Återförsäkring och retrocession.
 - C) Försäkringsförmedling, såsom mäklning och agenturverksamhet.
 - D) Försäkringsrelaterade tjänster, såsom konsult-, aktuarie-, riskprövnings- och skaderegleringstjänster.
- ii) Banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag för försäkringstjänster):
- A) Mottagande av insättningar och andra återbetalningspliktiga medel från allmänheten.
 - B) Utlåning av alla slag, inklusive konsumentkrediter, hypotekskrediter, factoring och finansiering av affärstransaktioner.
 - C) Finansiell leasing.
 - D) Alla betalnings- och penningförmedlingstjänster, inklusive kredit-, betal- och bankkort, resecheckar och bankväxlar.
 - E) Garantier och åtaganden.

- F) Handel för egen eller annans räkning, på en börs, på en OTC-marknad eller på annat sätt, med
- 1) penningmarknadsinstrument (innefattande checkar, växlar och bankcertifikat),
 - 2) utländsk valuta,
 - 3) derivatinstrument innefattande, men inte begränsade till, terminer och optioner,
 - 4) valuta- och ränteinstrument, innefattande sådana produkter som swappar och ränteterminskontrakt,
 - 5) överlåtbara värdepapper, och
 - 6) andra överlåtbara instrument och finansiella tillgångar, inklusive guld- och silvertackor.
- G) Medverkan vid emissioner av alla slags värdepapper, däribland emissionsgarantier och placering såsom mellanhand (offentligt eller privat) och tillhandahållande av tjänster i samband med sådana emissioner.
- H) Penningmarknadsmäkling.

- I) Förvaltning av tillgångar, såsom medels- eller portföljförvaltning, alla former av fondförvaltning, pensionsfondsförvaltning samt förvarings- och notariattjänster.
- J) Betalnings- och clearingtjänster avseende finansiella tillgångar, inbegripet värdepapper, derivatinstrument och andra överlåtbara instrument.
- K) Tillhandahållande och överföring av finansiell information, bearbetning av finansiella data och tillhandahållande av tillhörande programvara, av leverantörer av andra finansiella tjänster.
- L) Rådgivnings- och förmedlingstjänster och andra till finansiella tjänster relaterade tjänster avseende all verksamhet enligt leden A–K, inbegripet kreditupplysning och kreditanalys, tillhandahållande av investeringsunderlag, investeringsrådgivning samt rådgivning om företagsförvärv, omstrukturering av företag och affärsstrategi.

- b) *leverantör av finansiella tjänster*: en fysisk eller juridisk person från en part, dock inte ett offentligt organ, som avser att tillhandahålla eller tillhandahåller finansiella tjänster.
- c) *ny finansiell tjänst*: en tjänst av finansiell natur, inbegripet tjänster med anknytning till befintliga och nya produkter eller till det sätt på vilket en produkt tillhandahålls, som inte tillhandahålls av någon leverantör av finansiella tjänster på den ena partens territorium men däremot tillhandahålls på den andra partens territorium.

d) *offentligt organ:*

- i) en regering, centralbank eller penningpolitisk myndighet i en part, eller ett av en part ägt eller kontrollerat organ, som huvudsakligen har offentliga uppgifter eller bedriver verksamhet för offentliga ändamål, med undantag för organ som huvudsakligen arbetar med att tillhandahålla finansiella tjänster på kommersiella villkor, eller
- ii) ett privat organ som utför uppgifter som vanligen utförs av en centralbank eller en penningpolitisk myndighet, när det utför dessa uppgifter.

e) *självreglerande organisation:* varje icke-statligt organ, inbegripet börser eller andra marknader för värdepapper eller terminer, clearingorgan eller andra organisationer eller sammanslutningar, som utövar reglerings- eller tillsynsbefogenheter över leverantörer av finansiella tjänster enligt lagstiftning av eller, i tillämpliga fall, genom delegation från centrala, regionala eller lokala politiska förvaltningar eller myndigheter.

ARTIKEL 8.42

Försiktighetsklausul

1. Inget i detta avtal ska tolkas som ett hinder för en part att införa eller upprätthålla åtgärder av försiktighetsskäl, exempelvis för att
 - a) skydda investerare, insättare, försäkringstagare eller personer för vilka en leverantör av finansiella tjänster utför ett förvaltaruppdrag, eller
 - b) säkerställa integriteten och stabiliteten i en parts finansiella system.
2. De åtgärder som avses i punkt 1 får inte vara mer betungande än vad som är nödvändigt för att uppnå deras syfte.
3. Inget i detta avtal ska tolkas som en skyldighet för en part att lämna ut information om enskilda konsumenters affärer och konton eller sådana konfidentiella uppgifter eller sådan skyddad information som innehas av offentliga organ.

4. Varje part ska sträva efter att se till att internationellt överenskomna standarder för reglering och tillsyn i fråga om finansiella tjänster och för bekämpning av skatteundandragande och skatteflykt genomförs och tillämpas på dess territorium. Sådana internationellt överenskomna standarder är exempelvis *Core Principles for Effective Banking Supervision* från Baselkommittén, *Insurance Core Principles* från Internationella organisationen för försäkringstillsynsmyndigheter, *Objectives and Principles of Securities Regulation* från Internationella organisationen för värdepapperstillsyn, avtalet om utbyte av information i skattefrågor från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, uttalandet om transparens och informationsutbyte på skatteområdet från G20 samt de 40 rekommendationerna om penningtvätt och de nio särskilda rekommendationerna om finansiering av terrorism från arbetsgruppen för finansiella åtgärder.
5. Parterna noterar de tio nyckelprinciper för informationsutbyte (*Ten Key Principles for Information Exchange*) som utfärdats av G7-ländernas finansministrar.
6. Utan att det påverkar andra former av reglering av gränsöverskridande handel med finansiella tjänster, får en part kräva att leverantörer av gränsöverskridande finansiella tjänster från den andra parten och finansiella instrument ska registreras eller omfattas av ett krav på tillstånd.

ARTIKEL 8.43

Transparenta regler

Varje part ska för intresserade personer tillgängliggöra sina krav rörande ifyllande av ansökningar avseende tillhandahållande av finansiella tjänster.

På begäran av en sökande ska den berörda parten upplysa denne om hur långt handläggningen av ansökan fortskridit. Om den berörda parten behöver ytterligare uppgifter från den sökande ska den underrätta denne om detta utan onödigt dröjsmål.

ARTIKEL 8.44

Nya finansiella tjänster

Varje part ska tillåta en leverantör av finansiella tjänster från den andra parten att tillhandahålla en ny finansiell tjänst som parten i enlighet med inhemska lagar och andra författningar och i likadana situationer skulle tillåta sina egna leverantörer av finansiella tjänster att tillhandahålla, förutsatt att införandet av den nya finansiella tjänsten inte kräver att ny lagstiftning antas eller att befintlig lagstiftning ändras. En part får fastställa i vilken institutionell och juridisk form tjänsten får tillhandahållas och får ställa krav på tillstånd för tillhandahållande av tjänsten. Om ett sådant tillstånd krävs ska beslut fattas inom rimlig tid, och tillstånd får då vägras endast av försiktighetsskäl.

ARTIKEL 8.45

Databehandling

1. Varje part ska införa eller upprätthålla lämpliga åtgärder för att skydda personuppgifter och integritet, däribland individuella register och konton.
2. Senast två år från dagen för detta avtals ikraftträdande ska varje part tillåta att leverantörer av finansiella tjänster¹ från den andra parten av databehandlingsskäl överför uppgifter i elektronisk eller annan form till eller från dess territorium, när sådan behandling krävs för dessa leverantörers normala affärsverksamhet.
3. Inget i denna artikel ska begränsa en parts rätt att skydda personuppgifter och integritet, förutsatt att denna rätt inte används för att kringgå detta avtal.

¹ För tydlighetens skull påpekas att fysiska personer i Vietnam inte får överföra data enligt de inhemska lagar och andra författningar som är i kraft där den dag då detta avtal undertecknas.

ARTIKEL 8.46

Särskilda undantag

1. Inget i detta kapitel ska tolkas som ett hinder för en part, inbegripet dess offentliga organ, att på sitt territorium med ensamrätt bedriva eller tillhandahålla verksamhet eller tjänster som ingår i ett offentligt pensionsprogram eller lagstadgat socialförsäkringssystem, utom i de fall då denna verksamhet enligt partens inhemska lagar och andra författningar får bedrivas av leverantörer av finansiella tjänster i konkurrens med offentliga organ eller privata institut.
2. Inga bestämmelser i detta avtal, utom avsnitt B (Liberalisering av investeringar) vilket omfattas av punkt 3, ska tillämpas på verksamhet som bedrivs av en centralbank eller penningpolitisk myndighet eller av något annat offentligt organ som ett led i penning- eller valutapolitiken.
3. Inga bestämmelser i avsnitt B (Liberalisering av investeringar) ska tillämpas på icke-diskriminerande åtgärder med allmän tillämpning som vidtas av ett offentligt organ som ett led i penning- eller valutapolitiken.
4. Inget i detta kapitel ska tolkas som ett hinder för en part, inbegripet dess offentliga organ, att på sitt territorium med ensamrätt bedriva eller tillhandahålla verksamhet eller tjänster för partens eller de offentliga organens räkning, eller med partens eller de offentliga organens garanti eller med användning av partens eller de offentliga organens ekonomiska resurser, utom i de fall då denna verksamhet enligt partens inhemska lagar och andra författningar får bedrivas av leverantörer av finansiella tjänster i konkurrens med offentliga organ eller privata institut.

5. För tydlighetens skull påpekas att parterna är överens om att punkterna 1 och 4 inte ska tolkas som att de tillåter parterna att, utan att skydda berörda investerares rättigheter eller rättigheterna rörande investeringar, tillämpa sådana åtgärder som avses i de punkterna i de fall de nämnda verksamheterna eller tjänsterna har liberaliserats eller, i enlighet med partens inhemska lagar och andra författningar, får utföras av leverantörer av finansiella tjänster i konkurrens med offentliga organ eller privata institut.

ARTIKEL 8.47

Självreglerande organisationer

Om en part kräver att leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten är medlemmar i, deltar i eller har tillträde till en självreglerade organisation för att få tillhandahålla finansiella tjänster på eller till den förstnämnda partens territorium, ska parten säkerställa att skyldigheterna enligt artiklarna 8.5 (Nationell behandling), 8.6 (Behandling som mest gynnad nation) och 8.11 (Nationell behandling) iakttas.

ARTIKEL 8.48

Clearing- och betalningssystem

På de villkor som medger nationell behandling enligt artiklarna 8.5 (Nationell behandling) och 8.11 (Nationell behandling) ska varje part bevilja leverantörer av finansiella tjänster från den andra parten som är etablerade på dess territorium tillgång till betalnings- och clearingsystem som drivs av offentliga organ och till officiella kredit- och refinansieringstjänster som är tillgängliga för normal affärsverksamhet. Denna artikel ger inte tillgång till en parts möjligheter när det gäller långivare i sista instans.

UNDERAVSNITT 7

INTERNATIONELLA SJÖTRANSPORTTJÄNSTER

ARTIKEL 8.49

Tillämpningsområde, definitioner och principer

1. I detta underavsnitt anges principerna för liberalisering av internationella sjötransporttjänster i enlighet med avsnitten B (Liberalisering av investeringar), C (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och D (Fysiska personers tillfälliga närvaro för affärsändamål).

2. I detta underavsnitt gäller följande definitioner:

- a) *containerterminal- och depåtjänster*: verksamhet som består i lagerhållning av containrar, i hamnområden eller inne i landet, i syfte att fylla/tömma, reparera och tillgängliggöra dem för transport.
- b) *tullklareringstjänster* eller *tullombudstjänster*: verksamhet som består i att för en annan parts räkning fullgöra tullformaliteter i samband med import, export eller genomgående transport av gods, oavsett om denna tjänst är tjänsteleverantörens huvudsakliga verksamhet eller ett vanligt komplement till dennes huvudsakliga verksamhet.
- c) *matartjänster*: för- och vidaretransport av internationellt gods, särskilt containerlaster, till sjöss och mellan hamnar belägna på en parts territorium, på väg till en destination utanför den partens territorium.
- d) *fraktspeditionstjänster*: verksamhet som består i att organisera och övervaka sändningar för avlastarens räkning, genom upphandling av transport och stödtjänster, utarbetande av dokumentation och tillhandahållande av företagsinformation.
- e) *internationellt gods*: gods som transporteras mellan en hamn i en part och en hamn i den andra parten eller i ett tredjeland, eller mellan en hamn i en av unionens medlemsstater och en hamn i en annan av unionens medlemsstater.

- f) *internationella sjötransporttjänster*: transport av passagerare eller gods av sjögående fartyg mellan en hamn i en part och en hamn i den andra parten eller i ett tredjeland, inbegripet direkt kontraktering av leverantörer av andra transporttjänster för att säkerställa kombinerade transporter som omfattas av ett enda transportdokument, men inte rätten att tillhandahålla sådana andra transporttjänster.
- g) *kompletterande sjöfartstjänster*: godshantering i samband med sjöfart, tullklareringstjänster, containerterminal- och depåttjänster, agenttjänster inom sjöfart och fraktspeditionstjänster inom sjöfart.
- h) *godshantering i samband med sjöfart*: verksamhet som bedrivs av stuveriföretag, inbegripet terminaloperatörer, men inte verksamhet som utförs direkt av hamnarbetare när dessa organiseras oberoende av stuveriföretagen eller terminaloperatörerna. I den verksamhet som omfattas ingår organisation och övervakning av
 - i) lastning eller lossning av ett fartyg,
 - ii) surring eller avsurning av gods, och
 - iii) mottagande eller leverans och förvaring av gods före transport eller efter lossning.
- i) *kombinerade transporter*: godstransport med fler än ett transportsätt som omfattas av ett enda transportdokument, där ett av transportsätten är internationell sjötransport.

3. Med hänsyn till den befintliga liberalisering mellan parterna som uppnåtts när det gäller internationell sjötransport ska följande principer gälla:

- a) Parterna ska på kommersiell och icke-diskriminerande grund effektivt tillämpa principen om oinskränkt tillträde till den internationella sjötransportmarknaden och sjötransporthandeln.
- b) Varje part ska bevilja fartyg som seglar under den andra partens flagg eller som drivs av tjänsteleverantörer från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som beviljas de egna fartygen, i fråga om bland annat tillträde till hamnar, användning av infrastruktur och kompletterande sjöfartstjänster, relaterade pålagor och avgifter, tullinrättningar, tillgång till kajplatser och anläggningar för lastning och lossning.
- c) Varje part ska tillåta leverantörer av internationella sjötransporttjänster från den andra parten att driva företag på dess territorium på etablerings- och driftsvillkor som överensstämmer med villkoren i dess bindningslista över specifika åtaganden.
- d) Parterna ska på rimliga och icke-diskriminerande villkor ge leverantörer av internationella sjötransporttjänster från den andra parten tillgång till följande hamntjänster: lotsning, bogsering, proviantering, påfyllning av bränsle och vatten, sophämtning och hämtning av ballastavfall, hamnkaptenstjänster, navigationshjälpmedel, reparationsmöjligheter för nödsituationer, ankrings-, kajplats- och förtöjningstjänster samt landbaserade operativa tjänster som är nödvändiga för sjöfart, däribland kommunikation, vatten- och elförsörjning.

- e) Med förbehåll för att ett tillstånd beviljas av dess behöriga myndigheter ska unionen tillåta att leverantörer av internationella sjötransporttjänster från Vietnam flyttar tomma containrar som de äger eller hyr, som inte befordras som gods mot betalning och som transporteras för hantering av deras gods för utrikeshandelsändamål mellan hamnar i en medlemsstat i unionen.
- f) Med förbehåll för att ett tillstånd beviljas av dess behöriga myndigheter¹ ska Vietnam tillåta att leverantörer av internationella sjötransporttjänster från unionen eller dess medlemsstater flyttar tomma containrar som de äger eller hyr, som inte befordras som gods mot betalning och som transporteras för hantering av deras gods för utrikeshandelsändamål mellan hamnen Quy Nhon och hamnen Cai Mep-Thi Vai. När fem år har förflutit från dagen för detta avtals ikraftträdande ska Vietnam tillåta att leverantörer av internationella sjötransporttjänster från unionen eller dess medlemsstater flyttar tomma containrar som de äger eller hyr, som inte befordras som gods mot betalning och som transporteras för hantering av deras gods för utrikeshandelsändamål mellan dess nationella hamnar, på villkor att FED-fartygen (dvs. moderfartygen) bör anlöpa hamnar i Vietnam.

¹ För tydlighetens skull påpekas att ett tillstånd förutsätter ett administrativt förfarande som inrättats för att säkerställa att alla relevanta krav är uppfyllda. Tillståndet ska beviljas så snart som det mot bakgrund av en lämplig undersökning har fastställts att villkoren för erhållande av ett tillstånd är uppfyllda. Tillståndet får inte utgöra en förtäckt begränsning av tillhandahållandet av tjänster.

- g) Med förbehåll för att ett tillstånd beviljas av dess behöriga myndigheter ska unionen tillåta leverantörer av internationella sjötransporttjänster från Vietnam att tillhandahålla matartjänster mellan dess nationella hamnar.
 - h) Med förbehåll för att ett tillstånd beviljas av dess behöriga myndigheter¹ ska Vietnam tillåta att leverantörer av internationella sjötransporttjänster från unionen eller dess medlemsstater tillhandahåller matartjänster mellan hamnen Quy Nhon och hamnen Cai Mep-Thi Vai för deras egna fartyg, på villkor att FED-fartygen (dvs. moderfartygen) bör anlöpa hamnen Cai Mep-Thi Vai.
4. Vid tillämpning av de principer som avses i punkt 3 a och b ska parterna
- a) avstå från att införa bestämmelser om lastdelning i framtida avtal om sjötransporttjänster med tredjeländer, inbegripet i fråga om torrbulk, flytande bulk och linjesjöfart, och inom rimlig tid säga upp sådana lastdelningsbestämmelser i tidigare avtal, och
 - b) när detta avtal trätt i kraft, avstå från att införa eller tillämpa unilaterala åtgärder, administrativa eller tekniska hinder och andra hinder som skulle kunna utgöra en förtäckt begränsning av eller ha diskriminerande verkan på det fria tillhandahållandet av internationella sjötransporttjänster.

¹ För tydlighetens skull påpekas att ett tillstånd förutsätter ett administrativt förfarande som inrättats för att säkerställa att alla relevanta krav är uppfyllda. Tillståndet ska beviljas så snart som det mot bakgrund av en lämplig undersökning har fastställts att villkoren för erhållande av ett tillstånd är uppfyllda. Tillståndet får inte utgöra en förtäckt begränsning av tillhandahållandet av tjänster.

AVSNITT F

ELEKTRONISK HANDEL

ARTIKEL 8.50

Syfte och principer

Parterna, som erkänner att elektronisk handel ökar möjligheterna till handel inom många sektorer, ska främja utvecklingen av elektronisk handel mellan sig, särskilt genom att samarbeta om de frågor som uppstår i samband med elektronisk handel inom ramen för bestämmelserna i detta kapitel.

ARTIKEL 8.51

Tullar

Parterna får inte införa tull på elektroniska överföringar.

ARTIKEL 8.52

Samarbete om reglering av elektronisk handel

1. Parterna ska föra en dialog om de regleringsfrågor som den elektroniska handeln ger upphov till, bland annat om
 - a) erkännande av certifikat för elektroniska signaturer som utfärdats till allmänheten och underlättande av certifieringstjänster över gränserna,
 - b) tjänstelevererande mellanhänders ansvar vid överföring eller lagring av uppgifter,
 - c) behandling av icke begärda elektroniska kommersiella meddelanden,
 - d) konsumentskydd vid elektronisk handel, och
 - e) övriga frågor som är relevanta för utvecklingen av den elektroniska handeln.
2. Denna dialog kan utformas som ett informationsutbyte om parternas respektive lagar och andra författningar angående de frågor som avses i punkt 1 och om genomförandet av dessa lagar och författningar.

AVSNITT G

UNDANTAG

ARTIKEL 8.53

Allmänna undantag

Med förbehåll för kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller omotiverad diskriminering mellan länder när lika förhållanden råder, eller en förtäckt begränsning av etableringen eller driften av ett företag eller det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster, ska inget i detta kapitel tolkas så att det hindrar en part från att anta eller kontrollera efterlevnaden av åtgärder

- a) som krävs för att skydda den allmänna säkerheten eller moralen eller för att upprätthålla allmän ordning,
- b) som krävs för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa,
- c) som avser bevarandet av uttömliga naturtillgångar, om åtgärderna tillämpas i kombination med begränsningar för inhemska investerare eller inhemskt tillhandahållande eller inhemsk konsumtion av tjänster,
- d) som krävs för att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde,

- e) som krävs för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med bestämmelserna i detta kapitel, inbegripet sådana som hänför sig till
 - i) förebyggande av vilseledande eller olagliga metoder eller hantering av effekterna av ett bristande fullgörande av ett avtal,
 - ii) skydd av enskildas privatliv i samband med behandling och spridning av personuppgifter samt skyddet av sekretess för individuella register och konton, eller
 - iii) säkerhet,
- eller

- f) som är oförenliga med artikel 8.5.1 eller 8.5.2 (Nationell behandling) eller artikel 8.11.1 (Nationell behandling), om olikheten i behandling syftar till att säkerställa en effektiv eller skälig direkt beskattning eller uppbörd av direkta skatter i fråga om näringsverksamhet, investerare eller tjänsteleverantörer från den andra parten¹.

¹ Åtgärder som syftar till att säkerställa en skälig eller effektiv direkt beskattning eller uppbörd av direkta skatter innefattar åtgärder som en part vidtar inom ramen för sitt skattesystem och som

- i) tillämpas på icke-hemmahörande investerare och tjänsteleverantörer, med tanke på att icke-hemmahörande personers skattskyldighet bestäms med hänsyn till vilka beskattningsbara poster som har ursprung i eller är belägna på partens territorium,
- ii) tillämpas på icke-hemmahörande personer för att säkra beskattning eller uppbörd av skatt på partens territorium,
- iii) tillämpas på icke-hemmahörande personer eller hemmahörande personer för att förhindra skatteflykt eller skatteundandragande, inklusive indrivningsåtgärder,
- iv) tillämpas på konsumenter av tjänster som tillhandahålls i eller från en annan parts territorium för att säkerställa uttag eller uppbörd av den skatt för sådana konsumenter som härrör från källor på partens territorium,
- v) särskiljer investerare och tjänsteleverantörer som omfattas av skatt på alla beskattningsbara poster i världen från andra investerare och tjänsteleverantörer, med tanke på skillnaden i typen av skattebas, eller
- vi) fastställer, tilldelar eller fördelar inkomst, avkastning, vinst, förlust, avdrag eller tillgodohavande för hemmahörande personer eller filialer, eller mellan närstående personer eller filialer till samma person, för att skydda partens skattebas.

Skatterättsliga termer eller begrepp i led f och i denna fotnot är fastställda i enlighet med skatterättsliga definitioner och begrepp, eller likvärdiga eller liknande definitioner och begrepp, som används i inhemska lagar och andra författningar hos den part som vidtar åtgärden.

AVSNITT H

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 8.54

Kommitté för investeringar, tjänstehandel,
elektronisk handel och offentlig upphandling

1. Den kommitté för investeringar, tjänstehandel, elektronisk handel och offentlig upphandling som inrättas genom artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer) ska bestå av företrädare för parterna.
2. Kommittén för investeringar, tjänstehandel, elektronisk handel och offentlig upphandling ska ansvara för genomförandet av detta kapitel. För detta ändamål ska den övervaka och regelbundet se över parternas genomförande och behandla varje fråga rörande detta kapitel som hänskjuts till den av en part.
3. Skyldigheterna i fråga om kapitel 9 (Offentlig upphandling) beskrivs i artikel 9.23 (Kommitté för investeringar, tjänster, elektronisk handel och offentlig upphandling).

KAPITEL 9

OFFENTLIG UPPHANDLING

ARTIKEL 9.1

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *handelsvaror eller handelstjänster*: varor eller tjänster av ett slag som i allmänhet säljs eller erbjuds på den kommersiella marknaden till, och som vanligen köps av, icke-statliga köpare för icke-statliga ändamål.
- b) *byggjtjänst*: en tjänst vars syfte det är att på valfritt sätt utföra tekniska bygg- eller anläggningsarbeten i enlighet med huvudgrupp 51 i FN:s centrala produktindelning (United Nations Provisional Central Product Classification, nedan kallad *CPC*).
- c) *elektronisk auktion*: en upprepad process där leverantörer med hjälp av elektroniska medel presenterar antingen nya priser eller nya värden för kvantifierbara icke prisrelaterade delar av anbuden med anknytning till utvärderingskriterierna, eller bådaddera, vilket leder till en rangordning eller en ny rangordning av anbuden.

- d) *offentlig upphandling*: den process genom vilken en upphandlande enhet enligt definitionen i led 1 erhåller rätten att använda eller förvärva varor eller tjänster, eller en kombination av dessa, för offentliga ändamål och inte för ändamålen kommersiell försäljning eller återförsäljning eller användning i produktion eller tillhandahållande av varor eller tjänster för kommersiell försäljning eller återförsäljning.
- e) *skriftligen eller skriftligt*: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och meddelas vid ett senare tillfälle; den kan innehålla elektroniskt överförd och lagrad information.
- f) *begränsad upphandling*: ett upphandlingsförfarande där den upphandlande enheten kontaktar en leverantör eller leverantörer som den själv valt ut.
- g) *åtgärd*: lag, annan författning, administrativ riktlinje eller praxis, eller varje åtgärd från den upphandlande enhetens sida i samband med en upphandling som omfattas av detta avtal.
- h) *fleranvändningsförteckning*: förteckning över leverantörer som enligt en upphandlande enhets bedömning uppfyller kraven för att få tas upp i förteckningen och som den upphandlande enheten har för avsikt att använda mer än en gång.
- i) *meddelande om planerad upphandling*: meddelande som offentliggörs av en upphandlande enhet i vilket intresserade leverantörer inbjuds att lämna in anbudsansökningar och/eller ett anbud.

- j) *motkrav*: villkor eller förpliktelse som främjar lokal utveckling eller förbättrar en parts betalningsbalans, t.ex. användning av inhemskt innehåll och inhemska leverantörer, tekniklicensiering, tekniköverföring, investeringar, motköp och liknande åtgärder eller krav.
- k) *öppen upphandling*: upphandlingsförfarande där alla intresserade leverantörer har möjlighet att lämna anbud.
- l) *upphandlande enhet*: en enhet som förtecknas i vardera partens bilaga till detta kapitel.
- m) *offentliggöra*: sprida information i pappersformat eller i elektronisk form så att den får bred spridning och är lättillgänglig för allmänheten.
- n) *kvalificerad leverantör*: leverantör som enligt en upphandlande enhets bedömning har uppfyllt villkoren för deltagande.
- o) *selektiv upphandling*: upphandlingsförfarande där enbart kvalificerade leverantörer inbjuds att lämna anbud av den upphandlande enheten.
- p) *tjänster*: omfattar byggtjänster, om inte annat anges.
- q) *leverantör*: en person eller en grupp av personer som tillhandahåller eller som kan tillhandahålla varor eller tjänster till en upphandlande enhet.

- r) *teknisk specifikation*: ett krav i samband med ett anbudsförfarande som
 - a) anger egenskaperna hos
 - i) en vara som ska upphandlas, exempelvis kvalitet, prestanda, säkerhet och dimensioner, eller processer och metoder för tillverkningen av varan, eller
 - ii) en tjänst som ska upphandlas, exempelvis kvalitet, prestanda och säkerhet, eller processer och metoder för tillhandahållandet av tjänsten,
 - eller
 - b) behandlar terminologi, symboler, förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav beträffande en vara eller en tjänst.

ARTIKEL 9.2

Tillämpningsområde och omfattning

1. Detta kapitel är tillämpligt på alla åtgärder rörande en upphandling som omfattas av detta avtal, oavsett om upphandlingen sker helt eller delvis med elektroniska medel.

2. I detta kapitel avses med *upphandling som omfattas av detta avtal* eller *omfattad upphandling*, upphandling för offentliga ändamål
- a) av varor, tjänster eller en kombination av dessa, i enlighet med bilaga 9-A (Tillämpningsområde med avseende på offentlig upphandling för unionens del) och bilaga 9-B (Tillämpningsområde med avseende på offentlig upphandling för Vietnams del),
 - b) genom avtal, exempelvis om köp, leasing, hyra eller hyrköp, med eller utan rätt till köp,
 - c) till ett värde som beräknats i enlighet med punkterna 6 och 7 och som vid offentliggörandet av ett meddelande i enlighet med artikel 9.6 (Meddelanden) uppgår till minst det relevanta tröskelvärde som anges i varje parts bilaga till detta kapitel,
 - d) som inte på annat sätt är undantagen från att omfattas genom punkt 3 eller genom en parts bilaga till detta kapitel eller genom verkan av någon annan relevant del av detta avtal.
3. Om inte annat anges i en parts bilaga till detta kapitel är detta kapitel inte tillämpligt på
- a) förvärv eller hyra av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller därmed sammanhängande rättigheter,

- b) icke-avtalsgrundade överenskommelser eller någon form av bistånd som en part, inbegripet dess upphandlande enheter, tillhandahåller, inklusive samarbetsavtal, bidrag, subventioner, lån, kapitaltillskott, garantier, skattelättnader och naturabidrag,
- c) upphandling eller förvärv av tjänster på skatteområdet eller förvaringstjänster, likvidations- eller förvaltningstjänster för reglerade finansinstitut eller tjänster som rör försäljning, inlösen och distribution i samband med statlig upplåning, inklusive lån, statsobligationer, sedlar och andra värdepapper,
- d) offentliga anställningsavtal,
- e) upphandling som sker
 - i) i det specifika syftet att tillhandahålla internationellt bistånd, inbegripet utvecklingsbistånd,
 - ii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som tillämpas av en internationell organisation eller finansieras genom internationella och utländska bidrag, lån eller annat bistånd, där den mottagande parten, inbegripet dess upphandlande enheter, är förpliktigad att tillämpa särskilda förfaranden eller villkor som den internationella organisationen eller andra givare tillämpar för sina internationella och utländska bidrag, lån eller annat bistånd; i det fall förfarandena eller villkoren för den internationella organisationen eller givaren inte begränsar leverantörernas deltagande ska upphandlingen omfattas av artikel 9.4.1 och 9.4.2 (Allmänna principer), eller

- iii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som anges i en internationell överenskommelse om stationering av soldater eller de avtalsslutande ländernas gemensamma genomförande av ett projekt.

4. I bilaga 9-A (Tillämpningsområde med avseende på offentlig upphandling för unionens del) och bilaga 9-B (Tillämpningsområde med avseende på offentlig upphandling för Vietnams del) anges i avsnitten för respektive part följande information:

- a) I avsnitt A de offentliga enheter på central nivå vars upphandling omfattas av detta kapitel.
- b) I avsnitt B de offentliga enheter under central nivå vars upphandling omfattas av detta kapitel.
- c) I avsnitt C alla andra enheter vars upphandling omfattas av detta kapitel.
- d) I avsnitt D de varor som omfattas av detta kapitel.
- e) I avsnitt E de tjänster, utom byggtjänster, som omfattas av detta kapitel.
- f) I avsnitt F de byggtjänster som omfattas av detta kapitel.
- g) I avsnitt G alla allmänna anmärkningar.
- h) I avsnitt H de medel som används för att offentliggöra information om offentliga upphandlingar.

5. Övergångsbestämmelser för tillämpningen av detta kapitel fastställs i avsnitt I (Övergångsbestämmelser) i bilaga 9-B (Tillämpningsområde med avseende på offentlig upphandling för Vietnams del).
6. Om en parts inhemska lagstiftning medger att en omfattad upphandling utförs på den upphandlande enhetens vägnar av andra enheter eller personer vars upphandling inte omfattas med avseende på de berörda varorna eller tjänsterna ska bestämmelserna i detta kapitel ändå vara tillämpliga i lika mån.

Värdering

7. Vid beräkningen av värdet av en upphandling i syfte att avgöra om den utgör en omfattad upphandling ska den upphandlande enheten
- a) varken dela upp en upphandling i separata upphandlingar eller välja ut eller använda en viss värderingsmetod för att beräkna värdet av en upphandling i avsikt att helt eller delvis undanta den från tillämpningen av detta kapitel, och
 - b) inkludera det totala beräknade högsta värdet av upphandlingen under hela kontraktets löptid, oavsett om det tilldelas en eller flera leverantörer samtidigt eller under en viss tid, samt ta hänsyn till alla typer av ersättningar, bland annat
 - i) premier, avgifter, provisioner och ränta, och
 - ii) det totala värdet av eventuella optionsklausuler.

8. När det gäller återkommande kontrakt som, på grund av ett särskilt villkor för en upphandling, innebär att fler än ett kontrakt tilldelas eller att kontrakt tilldelas i separata delar, ska beräkningen av det totala beräknade högsta värdet grunda sig på antingen
- a) värdet på de återkommande kontrakt för samma typ av vara eller tjänst som tilldelats under de föregående 12 månaderna eller den upphandlande enhetens föregående räkenskapsår, om möjligt justerat för förväntade ändringar av mängden eller värdet av den vara eller tjänst som upphandlas för de följande 12 månaderna, eller
 - b) beräknat värde på de återkommande kontrakt för samma typ av vara eller tjänst som ska tilldelas för de 12 månaderna närmast efter den ursprungliga kontraktstilldelningen eller den upphandlande enhetens räkenskapsår.

ARTIKEL 9.3

Undantag i säkerhetssyfte och allmänna undantag

1. Inget i detta avtal ska tolkas som hinder för en part att vidta åtgärder eller att inte lämna ut uppgifter som parten anser nödvändiga för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen i samband med upphandling av vapen, ammunition eller krigsmateriel eller upphandling som är oundgänglig för den nationella säkerheten eller för nationella försvarssyften.

2. Under förutsättning att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle innebära en förtäckt inskränkning av internationell handel, ska ingenting i detta avtal tolkas som ett hinder för någon av parterna att anta eller kontrollera efterlevnaden av åtgärder

- a) som är nödvändiga för att skydda allmän moral, ordning eller säkerhet,
- b) som är nödvändiga för skyddet av människors och djurs liv eller hälsa samt för växtskydd,
- c) som är nödvändiga för att skydda immateriella rättigheter, eller
- d) som avser varor eller tjänster som framställs eller tillhandahålls av personer med funktionsnedsättning, av välgörenhetsinrättningar eller av personer inom kriminalvården.

ARTIKEL 9.4

Allmänna principer

Nationell behandling och icke-diskriminering

1. Vad gäller åtgärder som rör omfattad upphandling ska varje part, inbegripet dess upphandlande enheter, omedelbart och utan förbehåll bevilja varor och tjänster från den andra parten och leverantörer från den andra parten som tillhandahåller varor eller tjänster från båda parterna en behandling som inte är mindre gynnsam än den som parten, inbegripet dess upphandlande enheter, beviljar inhemska varor, tjänster och leverantörer.

2. Vad gäller åtgärder som rör omfattad upphandling får en part, inbegripet dess upphandlande enheter, inte

- a) behandla en lokalt etablerad leverantör mindre gynnsamt än en annan lokalt etablerad leverantör på grund av graden av utländsk anknytning eller utländskt ägarskap, eller
- b) diskriminera en lokalt etablerad leverantör av det skälet att de varor eller tjänster som denne erbjuder i samband med en viss upphandling utgörs av varor eller tjänster från den andra parten.

Förenlighet och genomförande av upphandling

3. Varje part ska se till att dess upphandlande enheter genomför omfattade upphandlingar på ett sätt som är förenligt med detta kapitel.

4. En upphandlande enhet ska genomföra omfattad upphandling på ett öppet och opartiskt sätt som

- a) är förenligt med detta kapitel, med hjälp av metoderna öppen upphandling, selektiv upphandling eller begränsad upphandling,
- b) gör att intressekonflikter undviks och förhindrar korruption, i enlighet med inhemska lagar och andra författningar.

5. Inget i detta kapitel ska hindra en part, inbegripet dess upphandlande enheter, från att utarbeta nya upphandlingsstrategier, upphandlingsförfaranden eller former av avtal, under förutsättning att dessa inte är oförenliga med detta kapitel.

Användning av elektroniska medel

6. Parterna ska sträva efter att genomföra omfattade upphandlingar med hjälp av elektroniska medel. Detta gäller bland annat för offentliggörandet av information om offentliga upphandlingar, meddelanden om offentlig upphandling och upphandlingsdokument samt mottagande av anbud och där så är tillämpligt, genomförandet av elektroniska auktioner.

7. När en omfattad upphandling sker med elektroniska medel ska den upphandlande enheten

- a) garantera att upphandlingen genomförs med hjälp av it-system och programvara, inklusive sådana som rör autentisering och kryptering av information, som är allmänt tillgängliga och kompatibla med andra allmänt tillgängliga it-system och annan allmänt tillgänglig programvara, och
- b) se till att det finns mekanismer som garanterar integriteten för anbudsansökningar och anbud, vilka bland annat ska möjliggöra fastställande av tidpunkten för mottagande och förhindrande av otillbörlig tillgång.

Ursprungsregler

8. En part får vid en omfattad upphandling av varor eller tjänster som importeras från eller tillhandahålls av den andra parten inte tillämpa ursprungsregler som avviker från de ursprungsregler som den tillämpar vid samma tidpunkt vid normal handel på import eller tillhandahållande av samma varor eller tjänster från samma part.

Motkrav

9. När det gäller omfattade upphandlingar får en part, inbegripet dess upphandlande enheter, om inte annat följer av de relevanta bilagorna till detta avtal, inte begära, ta hänsyn till, införa eller genomföra några motkrav.

Åtgärder som inte specifikt rör upphandling

10. Punkterna 1 och 2 är inte tillämpliga på

- a) tullar och andra avgifter som tas ut vid, eller i samband med, import,
- b) metoden för att ta ut dessa tullar och avgifter,
- c) andra importbestämmelser eller importformaliteter samt sådana åtgärder som påverkar handeln med tjänster som inte är åtgärder som reglerar omfattad upphandling.

ARTIKEL 9.5

Information om upphandlingssystemet

1. Varje part ska
 - a) omgående offentliggöra alla åtgärder med allmän tillämpning, inbegripet standardavtalsvillkor som föreskrivs i lagar eller andra författningar, rörande omfattad upphandling i officiellt angivna papperspublikationer eller elektroniska medier, och
 - b) på begäran av den andra parten, i den utsträckning som är möjlig, lämna en förklaring till dessa.
2. I avsnitt H (Offentliggörande av information om offentliga upphandlingar) i varje parts bilaga till detta kapitel förtecknas de papperspublikationer och elektroniska medier som parten använder för att offentliggöra den information som beskrivs i punkt 1 och de meddelanden som krävs enligt artikel 9.6 (Meddelanden), artikel 9.8.7 (Kvalificering av leverantörer) och Artikel 9.17.3 (Information efter tilldelning).

ARTIKEL 9.6

Meddelanden

Meddelande om planerad upphandling

1. För varje omfattad upphandling ska den upphandlande enheten, utom under de omständigheter som beskrivs i artikel 19.14 (Begränsad upphandling), offentliggöra ett meddelande om planerad upphandling i de lämpliga papperspublikationer eller elektroniska medier som förtecknas i avsnitt H (Offentliggörande av information om offentliga upphandlingar) i bilagorna till detta kapitel. Detta meddelande som offentliggörs i ett elektroniskt medium ska finnas tillgängligt åtminstone så länge den tidsfrist som anges i meddelandet löper. Meddelandet ska

- a) när det gäller upphandlande enheter som omfattas av avsnitt A (Offentliga enheter på central nivå) vara tillgängligt kostnadsfritt i elektronisk form via en enda åtkomstpunkt som anges i avsnitt H (Offentliggörande av information om offentliga upphandlingar),
- b) när det gäller upphandlande enheter som omfattas av avsnitt B (Offentliga enheter under central nivå) och avsnitt C (Andra omfattade enheter), om det är tillgängligt i elektronisk form, tillhandahållas åtminstone via länkar i en gemensam nätverksportal som är kostnadsfritt tillgänglig.

Parterna, inbegripet deras upphandlande enheter som omfattas av avsnitt B (Offentliga enheter under central nivå) eller avsnitt C (Andra omfattade enheter) uppmanas att offentliggöra sina meddelanden kostnadsfritt i elektronisk form via en enda åtkomstpunkt.

2. Om inte annat anges i detta kapitel, ska alla meddelanden om planerad upphandling innehålla följande uppgifter:

- a) Den upphandlande enhetens namn och adress samt andra uppgifter som behövs för att kontakta den upphandlande enheten och få alla relevanta handlingar rörande upphandlingen, bland annat uppgift om kostnad och betalningsvillkor för att erhålla handlingarna i fråga.
- b) En beskrivning av upphandlingen, inbegripet arten och mängden av de varor och tjänster som ska upphandlas eller, om mängden inte är känd, den beräknade mängden.
- c) I samband med återkommande kontrakt, om möjligt, en preliminär tidsplan för ytterligare meddelanden om planerad upphandling.
- d) I tillämpliga fall, en beskrivning av eventuella optioner.
- e) Tidsfristen för leverans av varorna eller tjänsterna eller kontraktets löptid.
- f) Det valda upphandlingsförfarandet och, när så är lämpligt, huruvida det innefattar förhandlingar eller elektronisk auktion.
- g) I tillämpliga fall, den sista dagen för att lämna in anbudsansökningar och adress till vilken dessa ska skickas.
- h) Sista dag för inlämnande av anbud och adress till vilken detta ska skickas.

- i) Det eller de språk som anbudet eller anbudsansökan ska vara avfattade på, om de får avfattas på ett annat språk än det officiella språket på den plats där den upphandlande enheten finns.
- j) En förteckning över och kortfattad beskrivning av villkoren för leverantörernas deltagande, inbegripet där så är lämpligt eventuella krav på särskilda dokument eller certifieringar som leverantörerna ska tillhandahålla, om inte dessa krav ingår i de upphandlingsdokument som görs tillgängliga för alla intresserade leverantörer samtidigt som meddelandet om planerad upphandling offentliggörs.
- k) I det fall den upphandlande enheten avser att i enlighet med artikel 9.8 (Kvalificering av leverantörer) välja ut ett begränsat antal kvalificerade leverantörer som inbjuds att lämna anbud, ska urvalskriterierna och, i tillämpliga fall, varje begränsning av antalet leverantörer som kommer att tillåtas att lämna anbud anges.
- l) Information om att upphandlingen omfattas av detta kapitel.

Sammanfattning av meddelandet

3. I samband med varje planerad upphandling ska den upphandlande enheten samtidigt med meddelandet om planerad upphandling även offentliggöra en kostnadsfri och lättillgänglig sammanfattning av detta på engelska via ett elektroniskt medium som förtecknas i avsnitt H (Offentliggörande av information om offentliga upphandlingar). Denna sammanfattning ska åtminstone innehålla

- a) uppgifter om vad som ska upphandlas,

- b) sista dag för att lämna in anbud eller, i tillämpliga fall, sista dag för att lämna in anbudsansökningar eller ansökan om att tas upp i en fleranvändningsförteckning, och
- c) den adress man kan vända sig till för att begära handlingar om upphandlingen.

4. Unionen ska tillhandahålla tekniskt och ekonomiskt bistånd till Vietnam för utveckling, inrättande och upprätthållande av ett automatiskt system för översättning och offentliggörande av sammanfattningar av meddelanden på engelska. Detta samarbete faller inom ramen för artikel 9.21 (Samarbete) i detta kapitel. Denna punkt ska genomföras under förutsättning att initiativet för tekniskt och ekonomiskt bistånd för utveckling, inrättande och upprätthållande av ett automatiskt system för översättning och offentliggörande av sammanfattningar av meddelanden på engelska i Vietnam förverkligas.

Meddelande om upphandlingsplaner

5. Upphandlande enheter uppmanas att så tidigt som möjligt varje räkenskapsår offentliggöra ett meddelande om sina framtida upphandlingsplaner (nedan kallat *meddelandet om upphandlingsplaner*) som ska innehålla uppgift om vad som ska upphandlas och om planerat datum för offentliggörande av meddelandet om planerad upphandling.

6. En upphandlande enhet som omfattas av avsnitt B (Offentliga enheter under central nivå) eller avsnitt C (Andra omfattade enheter) får använda ett sådant meddelande om upphandlingsplaner som ett meddelande om planerad upphandling, förutsatt att meddelandet om upphandlingsplaner omfattar all den information enligt punkt 2 som är tillgänglig för den upphandlande enheten och en upplysning att intresserade leverantörer ska uttrycka sitt intresse att delta i upphandlingen till den upphandlande enheten.

ARTIKEL 9.7

Villkor för deltagande

1. En upphandlande enhet ska begränsa villkoren för deltagande i en omfattad upphandling till vad som krävs för att säkerställa att leverantören har den rättsliga och finansiella förmåga samt affärsmässiga och tekniska kapacitet som krävs för att åta sig den aktuella upphandlingen.
2. När en upphandlande enhet fastställer sina villkor för deltagande
 - a) får den inte ställa som villkor för att en leverantör ska få delta i en upphandling att denne tidigare ska ha tilldelats ett eller flera kontrakt av en upphandlande enhet i en viss part eller att leverantören ska ha tidigare erfarenhet av arbete på den partens territorium,
 - b) får den ställa krav på relevant tidigare erfarenhet om detta är nödvändigt för att uppfylla upphandlingsvillkoren.

3. Vid bedömningen av huruvida en leverantör uppfyller villkoren för deltagande ska den upphandlande enheten

- a) bedöma leverantörens finansiella förmåga och affärsmässiga och tekniska kapacitet på grundval av leverantörens affärsverksamhet både inom och utanför territoriet för den part som den upphandlande enheten tillhör, och
- b) grunda sin bedömning enbart på de villkor som den upphandlande enheten i förväg angett i meddelanden eller upphandlingsdokument.

4. En part, inbegripet dess upphandlande enheter, får utesluta en leverantör om det finns bevis för exempelvis

- a) konkurs,
- b) oriktiga uppgifter,
- c) allvarliga eller varaktiga brister vid uppfyllandet av väsentliga krav eller skyldigheter i tidigare kontrakt,
- d) slutgiltiga domar med anledning av allvarliga brott eller överträdelser,
- e) allvarligt fel i yrkesutövningen, eller
- f) underlåtenhet att betala skatt.

ARTIKEL 9.8

Kvalificering av leverantörer

Registreringssystem och kvalificeringsförfaranden

1. En part får använda sig av ett system för registrering av leverantörer i vilket intresserade leverantörer måste registrera sig och lämna vissa uppgifter.
2. Varje part ska säkerställa att
 - a) dess upphandlande enheter anstränger sig för att minimera skillnaderna mellan sina respektive kvalificeringsförfaranden, och
 - b) dess upphandlande enheter, om de använder sig av registreringssystem, anstränger sig för att minimera skillnaderna mellan sina respektive registreringssystem.
3. En part får inte anta eller tillämpa ett registreringssystem eller ett kvalificeringsförfarande
 - a) som har som syfte eller resultat att skapa onödiga hinder för deltagande av leverantörer från den andra parten i sin upphandling, eller

- b) som används för att hindra eller försena upptagandet av leverantörer från den andra parten i en förteckning över leverantörer eller hindra leverantörer från den andra parten från att komma i fråga för en viss upphandling.

Selektiv upphandling

- 4. När en upphandlande enhet avser att använda sig av selektiv upphandling ska den
 - a) i meddelandet om planerad upphandling ange åtminstone de uppgifter som anges i artikel 9.6.2 a, b, f, g, j, k och l (Meddelanden) och inbjuda leverantörer att lämna in en anbudsansökan, och
 - b) senast när tidsfristen för att lämna in anbud börjar löpa, tillhandahålla åtminstone de uppgifter som avses i artikel 9.6.2 c, d, e, h och i (Meddelanden) till de kvalificerade leverantörer som den upphandlande enheten meddelar i enlighet med artikel 9.12.3 b (Tidsfrister).
- 5. Den upphandlande enheten ska
 - a) offentliggöra meddelandet i tillräckligt god tid före upphandlingen för att intresserade leverantörer ska hinna ansöka om att få delta i upphandlingen, och

- b) låta alla kvalificerade leverantörer lämna in anbud i en viss upphandling, såvida inte den upphandlande enheten i meddelandet om planerad upphandling anger att antalet leverantörer som kommer att få lämna anbud är begränsat samt vilka kriterier som tillämpas vid urvalet av dessa.

6. Om upphandlingsdokumenten inte görs allmänt tillgängliga från dagen för offentliggörandet av det meddelande som avses i punkt 4, ska den upphandlande enheten garantera att alla de kvalificerade leverantörer som valts ut i enlighet med punkt 5 får tillgång till dessa dokument samtidigt.

Fleranvändningsförteckning

7. En upphandlande enhet får använda en fleranvändningsförteckning över leverantörer, under förutsättning att ett meddelande med en inbjudan till intresserade leverantörer att ansöka om att tas upp i förteckningen

- a) offentliggörs en gång om året, och
- b) om detta offentliggörs elektroniskt, även görs tillgängligt fortlöpande

i lämpligt medium som förtecknas i avsnitt H (Offentliggörande av information om offentliga upphandlingar) i bilagorna till detta kapitel.

8. Det meddelande som avses i punkt 7 ska

- a) innehålla en beskrivning av de varor eller tjänster eller kategorier av dessa för vilka förteckningen kan användas,

- b) ange de villkor som leverantörerna ska uppfylla för att föras upp i förteckningen och de metoder som den upphandlande enheten använder för att kontrollera om en leverantör uppfyller villkoren,
- c) ange den upphandlande enhetens namn och adress samt andra uppgifter som behövs för att kunna kontakta enheten och få alla relevanta handlingar som gäller förteckningen,
- d) ange förteckningens giltighetstid och den metod som används för att förnya eller avsluta förteckningens giltighet eller, om ingen giltighetstid anges, den metod som används för att meddela att förteckningen kommer att upphöra att gälla, och
- e) innehålla information om att förteckningen kan användas för sådan upphandling som omfattas av detta kapitel.

9. Om en fleranvändningsförteckning kommer att gälla i högst tre år får en upphandlande enhet, trots vad som sägs i punkt 7, välja att offentliggöra det meddelande som avses i punkt 7 endast en gång, i början av förteckningens giltighetsperiod, förutsatt

- a) att meddelandet innehåller uppgift om giltighetsperioden och om att inga fler meddelanden kommer att offentliggöras, och
- b) att meddelandet offentliggörs elektroniskt och görs tillgängligt fortlöpande under giltighetstiden.

10. En upphandlande enhet ska tillåta alla leverantörer som är upptagna i en fleranvändningsförteckning att lämna anbud för en viss upphandling.

11. En upphandlande enhet ska tillåta leverantörer att när som helst ansöka om att tas upp i fleranvändningsförteckningen och inom rimlig tid ta upp alla kvalificerade leverantörer i förteckningen.

12. Om en leverantör som inte är upptagen i en fleranvändningsförteckning lämnar in en anbudsansökan för en upphandling som baseras på fleranvändningsförteckningen och alla nödvändiga handlingar i samband härmed, inom den tidsfrist som föreskrivs i artikel 9.12.2 (Tidsfrister), ska den upphandlande enheten pröva en sådan ansökan. Den upphandlande enheten får inte utesluta leverantören från upphandlingen av det skälet att enheten inte har tillräckligt med tid för att pröva ansökan, såvida inte enheten i exceptionella fall på grund av upphandlingens komplexitet inte hinner slutföra prövningen av ansökan inom tidsfristen för anbud.

Offentliga enheter under central nivå och andra omfattade enheter

13. En upphandlande enhet som förtecknas i avsnitt B (Offentliga enheter under central nivå) eller avsnitt C (Andra omfattade enheter) i bilagorna till detta kapitel får använda ett meddelande med en inbjudan till leverantörer att ansöka om att tas upp i en fleranvändningsförteckning som ett meddelande om planerad upphandling förutsatt

- a) att meddelandet offentliggörs i enlighet med punkt 7 och innehåller den information som krävs enligt punkt 8, all den information som krävs enligt artikel 9.6.2 (Meddelanden) som är tillgänglig och upplysning om att det utgör ett meddelande om planerad upphandling eller att endast leverantörer som är upptagna i fleranvändningsförteckningen kommer att få ytterligare meddelanden om upphandling som omfattas av förteckningen, och

- b) att den upphandlande enheten omgående tillhandahåller leverantörer som för den upphandlande enheten har uttryckt sitt intresse för en viss upphandling tillräcklig information för att dessa ska kunna bedöma sitt intresse av att delta i upphandlingen, inbegripet all övrig information som krävs enligt artikel 9.6.2 (Meddelanden) i den mån sådana uppgifter är tillgängliga.

14. En upphandlande enhet som omfattas av avsnitt B (Offentliga enheter under central nivå) eller avsnitt C (Andra omfattade enheter) i bilagorna till detta kapitel får tillåta en leverantör som har ansökt om att tas upp i fleranvändningsförteckningen i enlighet med punkt 11 att lämna anbud i en viss upphandling, om den upphandlande enheten har tillräckligt med tid för att undersöka om leverantören uppfyller villkoren för deltagande.

Information om den upphandlande enhetens beslut

15. En upphandlande enhet ska omgående underrätta de leverantörer som lämnar in en anbudsansökan i en viss upphandling eller en ansökan om att tas upp i fleranvändningsförteckningen om den upphandlande enhetens beslut i fråga om den inlämnade anbudsansökan eller ansökan.

16. Om en upphandlande enhet avslår en leverantörs anbudsansökan för en upphandling eller ansökan om att föras upp i fleranvändningsförteckningen, eller inte längre erkänner en leverantör som kvalificerad, eller stryker en leverantör från fleranvändningsförteckningen, ska den upphandlande enheten omgående underrätta leverantören och, på dennes begäran, omgående tillhandahålla denne en skriftlig förklaring till skälen för sitt beslut.

ARTIKEL 9.9

Tekniska specifikationer

1. En upphandlande enhet får inte utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer eller fastställa förfaranden för bedömning av överensstämmelse som syftar till att skapa eller resulterar i onödiga hinder för handeln mellan parterna.
2. Vid fastställandet av de tekniska specifikationerna för de varor eller tjänster som upphandlingen gäller ska den upphandlande enheten då det är lämpligt
 - a) ange de tekniska specifikationerna efter prestanda och funktionella krav snarare än efter utformning eller med beskrivande kännetecken, och
 - b) grunda de tekniska specifikationerna på internationella standarder när sådana finns, och i annat fall på nationella tekniska föreskrifter, erkända nationella standarder eller byggnormer.
3. Om utformning eller beskrivande kännetecken används i de tekniska specifikationerna ska den upphandlande enheten inkludera exempelvis formuleringen ”eller likvärdigt” i upphandlingsdokumenten, för att ange att den kommer att beakta anbud avseende likvärdiga varor eller tjänster som bevisligen uppfyller kraven för upphandlingen.

4. En upphandlande enhet får i de tekniska specifikationerna inte ställa krav på eller hänvisa till särskilda varumärken, handelsnamn eller patent, en särskild upphovsrätt, utformning eller typ, ett särskilt ursprung eller en särskild tillverkare eller leverantör, utom i de fall där det inte finns något annat sätt att beskriva upphandlingskraven tillräckligt exakt och klart, och under förutsättning att den upphandlande enheten i upphandlingsdokumenten i så fall anger formuleringar som ”eller likvärdigt”.
5. Den upphandlande enheten får inte på ett sätt som har som effekt att hindra konkurrens efterfråga eller ta emot råd som kan användas för att utarbeta eller anta en teknisk specifikation för en viss upphandling från personer som kan ha kommersiella intressen i upphandlingen.
6. För tydlighetens skull påpekas att en part, inbegripet dess upphandlande enhet, får, i enlighet med denna artikel, utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer för att främja bevarande av naturresurser eller skydda miljön.

ARTIKEL 9.10

Marknadsundersökningar

1. Innan en upphandlande myndighet inleder ett upphandlingsförfarande kan den genomföra marknadsundersökningar för att förbereda upphandlingen, särskilt för utarbetandet av tekniska specifikationer, under förutsättning att i det fall en leverantör undersöker marknaden i samband med en omfattad upphandling så ska upphandlingen i fråga omfattas av bestämmelserna i detta kapitel.

2. I detta syfte får den upphandlande enheten efterfråga eller ta emot råd från oberoende experter eller myndigheter eller från marknadsaktörer. Dessa råd får användas vid planering och genomförande av upphandlingsförfarandet, förutsatt att detta inte snedvrider konkurrensen eller bryter mot principerna om icke-diskriminering och transparens.

ARTIKEL 9.11

Upphandlingsdokument

Upphandlingsdokument

1. Den upphandlande enheten ska se till att upphandlingsdokumenten omgående görs tillgängliga för eller, på begäran, lämnas till leverantörerna och att dessa innehåller alla de uppgifter som krävs för att leverantörerna ska kunna utarbeta och lämna in väl underbyggda anbud. Om detta inte redan tillhandahållits i meddelandet om planerad upphandling ska upphandlingsdokumenten omfatta en fullständig beskrivning av
 - a) upphandlingen, inbegripet de upphandlade varornas eller tjänsternas art och mängd eller, om mängden inte är känd, den uppskattade mängden, samt alla eventuella krav som ska uppfyllas, inbegripet tekniska specifikationer, certifiering av överensstämmelse, planer, ritningar eller instruktionsmaterial,
 - b) alla eventuella villkor för leverantörernas deltagande, inbegripet en förteckning över information och dokument som leverantörerna ska tillhandahålla i samband med villkoren för deltagande,

- c) alla utvärderingskriterier som kommer att tillämpas vid kontraktstilldelningen och, utom i de fall där priset är det enda kriteriet, viktningen av dessa kriterier,
- d) om den upphandlande enheten kommer att använda sig av elektronisk upphandling, alla autentiserings- och krypteringskrav eller andra krav för inlämning av information med elektroniska medel, om sådana krav finns,
- e) om den upphandlande enheten kommer att hålla en elektronisk auktion, reglerna som ligger till grund för auktionen, inbegripet vilka delar av anbudet som har samband med utvärderingskriterierna,
- f) om anbudet kommer att öppnas offentligt, dag, tid och plats för öppnandet och, om en parts inhemska lagstiftning föreskriver att endast vissa personer har rätt att närvara, de personer som får närvara,
- g) alla andra villkor, inbegripet betalningsvillkor och eventuella begränsningar av de medel med vars hjälp anbud får lämnas, t.ex. på papper eller med elektroniska medel, och
- h) datum för leverans av varor eller tjänster.

2. När en upphandlande enhet fastställer dagen för den leverans av varor eller det tillhandahållande av tjänster som upphandlas ska den upphandlande enheten, när så är lämpligt, ta hänsyn till sådana faktorer som upphandlingens komplexitet, omfattningen av beräknad underentreprenad och den tid som realistiskt krävs för att producera varorna, ta ut dem ur lager och transportera dem från den plats varifrån de levereras respektive att tillhandahålla tjänsterna.

3. De utvärderingskriterier som fastställs i meddelandet om planerad upphandling eller upphandlingsdokumenten kan vara bland annat pris och andra kostnadsfaktorer, kvalitet, teknisk förtjänst, miljöegenskaper och leveransvillkor.

4. En upphandlande enhet ska omgående besvara varje skälig begäran om relevanta upplysningar från en leverantör som är intresserad av eller deltar i anbudsförfarandet, förutsatt att dessa upplysningar inte ger leverantören i fråga någon fördel i förhållande till andra leverantörer.

Ändringar

5. Om en upphandlande enhet före tilldelningen av ett kontrakt ändrar de utvärderingskriterier eller krav som anges i meddelandet om planerad upphandling eller de upphandlingsdokument som tillhandahållits de deltagande leverantörerna, eller om den ändrar eller återutfärdar meddelandet om planerad upphandling eller upphandlingsdokumenten, ska den skriftligen sända alla sådana ändringar eller det återutfärdade meddelandet om planerad upphandling eller de återutfärdade upphandlingsdokumenten

- a) till alla leverantörer som deltar vid den tidpunkt då ändringen eller återutfärdandet gjordes, om dessa leverantörer är kända för den upphandlande enheten, och i övriga fall offentliggöra eller tillhandahålla dessa dokument på samma sätt som den ursprungliga informationen gjordes tillgänglig, och
- b) i tillräckligt god tid så att dessa leverantörer har möjlighet att ändra sina ursprungliga anbud och i tillämpliga fall lämna in nya ändrade anbud.

ARTIKEL 9.12

Tidsfrister

Allmänt

1. En upphandlande enhet ska, så långt det är förenligt med dess egna rimliga behov, ge leverantörerna tillräcklig tid för att erhålla upphandlingsdokument och för att utarbeta och lämna in anbudsansökningar och väl underbyggda anbud, med beaktande av bl.a. följande faktorer:

- a) Upphandlingens art och komplexitet.
- b) Omfattningen av beräknad underentreprenad.
- c) Den tid som behövs för att befordra anbud på icke-elektronisk väg från såväl utländska som inhemska orter i det fall elektroniska medel inte används.

Dessa tidsfrister, inklusive eventuella förlängningar, ska vara desamma för alla intresserade eller deltagande leverantörer.

Tidsfrister

2. En upphandlande enhet som använder sig av selektiv upphandling ska fastställa att sista dag för inlämnande av anbudsansökningar i princip ska infalla tidigast 25 dagar räknat från den dag då meddelandet om planerad upphandling offentliggörs. Om det i en brådskande situation, som vederbörligen styrks av den upphandlande enheten, inte är möjligt att tillämpa denna tidsfrist, får fristen förkortas till tidigast tio dagar.

3. Med undantag av de fall som föreskrivs i punkterna 4, 5 och 7 ska en upphandlande enhet ange att sista dagen för inlämnande av anbud infaller tidigast 40 dagar räknat från

- a) när det gäller öppen upphandling, den dag då meddelandet om planerad upphandling offentliggörs, eller
- b) när det gäller selektiv upphandling, den dag då den upphandlande enheten meddelar leverantörerna om att de kommer att inbjudas att lämna anbud, oavsett om den upphandlande enheten använder sig av en fleranvändningsförteckning eller inte.

4. En upphandlande enhet får förkorta tidsfristen för inlämnande av anbud enligt punkt 3 till tidigast tio dagar om

- a) den upphandlande enheten har offentliggjort ett meddelande om upphandlingsplaner enligt artikel 9.6.5 (Meddelanden) minst 40 dagar men högst 12 månader före offentliggörandet av meddelandet om planerad upphandling och meddelandet om upphandlingsplaner innehåller
 - i) en beskrivning av upphandlingen,

- ii) ungefärliga slutdatum för inlämnande av anbud eller anbudsansökningar,
 - iii) en upplysning om att intresserade leverantörer ska anmäla sitt intresse för upphandlingen till den upphandlande enheten,
 - iv) den adress från vilken handlingar rörande upphandlingen kan fås, och
 - v) så mycket som finns tillgängligt av de uppgifter som krävs för meddelandet om planerad upphandling enligt artikel 9.6.2 (Meddelanden).
- b) den upphandlande enheten anger i samband med återkommande kontrakt i ett första meddelande om planerad upphandling att senare meddelanden kommer att offentliggöras med tidsfristerna för anbudsförfarandet på grundval av denna punkt,
- c) den upphandlande enheten upphandlar handelsvaror eller handelstjänster, eller
- d) en brådskande situation, som vederbörligen styrks av den upphandlande enheten, gör att det inte är möjligt att tillämpa den tidsfrist som fastställts i enlighet med punkt 3.
5. En upphandlande enhet får förkorta tidsfristen för inlämnande av anbud enligt punkt 3 med fem dagar i vart och ett av följande fall:
- a) Meddelandet om planerad upphandling offentliggörs med elektroniska medel.

- b) Alla upphandlingsdokument görs tillgängliga med elektroniska medel från och med dagen för offentliggörandet av meddelandet om planerad upphandling.
 - c) Den upphandlande enheten godtar att anbud lämnas in med elektroniska medel.
6. Tillämpningen av punkt 5 tillsammans med punkt 4 får under inga omständigheter leda till att tidsfristen för inlämnande av anbud enligt punkt 3 förkortas till mindre än tio dagar från den dag då meddelandet om planerad upphandling offentliggörs.
7. Om en upphandlande enhet som omfattas av avsnitt B (Offentliga enheter under central nivå) eller avsnitt C (Andra omfattade enheter) i bilagorna till detta kapitel har valt ut alla eller ett begränsat antal kvalificerade leverantörer, får tidsfristen för inlämnande av anbud fastställas genom ömsesidig överenskommelse mellan den upphandlande enheten och de utvalda leverantörerna. Om överenskommelse saknas får fristen inte vara kortare än tio dagar.

ARTIKEL 9.13

Förhandlingar

1. När det gäller omfattade upphandlingar får en part föreskriva att dess upphandlande enheter ska förhandla
- a) om den upphandlande enheten i enlighet med artikel 9.6.2 (Meddelanden) i meddelandet om planerad upphandling har angett att den har för avsikt förhandla, eller

- b) om det av utvärderingen framgår att inget anbud är det uppenbart mest fördelaktiga enligt de särskilda utvärderingskriterier som angetts i meddelandet om planerad upphandling eller upphandlingsdokumenten.

2. En upphandlande enhet ska

- a) säkerställa att uteslutning av leverantörer som deltar i förhandlingarna sker i enlighet med de utvärderingskriterier som angetts i meddelandet om planerad upphandling eller upphandlingsdokumenten, och
- b) när förhandlingarna avslutats, fastställa en gemensam tidsfrist för återstående deltagande leverantörer att lämna in nya eller ändrade anbud.

ARTIKEL 9.14

Begränsad upphandling

1. Under förutsättning att en upphandlande enhet inte tillämpar begränsad upphandling i syfte att undvika konkurrens mellan leverantörer eller på ett sätt som diskriminerar leverantörer från den andra parten eller skyddar inhemska leverantörer, får den upphandlande enheten använda sig av begränsad upphandling och välja att inte tillämpa artiklarna 9.6 (Meddelanden), 9.7 (Villkor för deltagande), 9.8 (Kvalificering av leverantörer), 9.10 (Marknadsundersökningar), 9.11 (Upphandlingsdokument), 9.12 (Tidsfrister), 9.13 (Förhandlingar) och 9.15 (Elektroniska auktioner) endast i något av följande fall:

- a) Om det efter ett meddelande om planerad upphandling eller en inbjudan att lämna anbud visar sig att
 - i) inga anbud inlämnats eller att inga leverantörer ansökt om att få delta,
 - ii) inga anbud inlämnats som uppfyller de grundläggande kraven i upphandlingsdokumenten,
 - iii) inga leverantörer uppfyller villkoren för deltagande, eller
 - iv) de inlämnade anbuden är tillkomna genom hemligt samförstånd,

under förutsättning att den upphandlande enheten inte väsentligt ändrat de grundläggande kraven i upphandlingsdokumenten.

- b) I fall där varor eller tjänster kan levereras endast av en viss leverantör och det inte finns några rimliga alternativ eller rimliga ersättningsvaror eller ersättningsstjänster av något av följande skäl:
- i) Upphandlingen avser ett konstverk.
 - ii) Skydd för patent, upphovsrätt eller andra exklusiva rättigheter.
 - iii) Konkurrens saknas av tekniska skäl.
- c) När det är fråga om kompletterande leveranser från den ursprungliga leverantören av varor eller tjänster som inte ingick i den ursprungliga upphandlingen, och då ett byte av leverantör för dessa kompletterande varor eller tjänster
- i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl såsom krav på utbytbarhet eller driftskompatibilitet med redan befintlig utrustning, programvara, tjänster eller installationer som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen eller villkor i den ursprungliga leverantörens garantier, och
 - ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande enheten.
- d) I den utsträckning som det är absolut nödvändigt, när varorna eller tjänsterna inte kan erhållas i tid genom en öppen eller selektiv upphandling, på grund av synnerlig brådska till följd av händelser som den upphandlande enheten inte kunnat förutse.

- e) När det är fråga om varor som förvärvas på en råvarumarknad eller råvarubörs.
- f) När en upphandlande enhet köper en prototyp eller en första vara eller tjänst som utvecklats på dess begäran i samband med och för ett kontrakt avseende forsknings-, experiment-, studie- eller nyutvecklingsändamål. Nyutveckling av en prototyp eller en första vara eller tjänst kan innefatta begränsad produktion eller leverans för att också inkorporera resultaten av fältstudier och för att visa att varan eller tjänsten lämpar sig för produktion eller leverans i stora kvantiteter och med godtagbar kvalitet, men inbegriper inte tillverkning eller tillhandahållande i en omfattning som syftar till att göra varan eller tjänsten lönsam eller till att täcka forsknings- och utvecklingskostnader.
- g) När kompletterande byggtjänster som inte ingick i det ursprungliga kontraktet men som omfattas av målen i de ursprungliga upphandlingsdokumenten på grund av oförutsebara omständigheter blir nödvändiga för att slutföra de byggtjänster som beskrivs där.
- h) När det är fråga om inköp på särskilt gynnsamma villkor som enbart uppstår på mycket kort sikt i samband med en icke sedvanlig försäljning, t.ex. vid likvidation, konkursförvaltning eller konkurs, och inte om rutininköp från normala leverantörer.
- i) När det är fråga om ett kontrakt som tilldelas en vinnare av en formgivningstävling, under förutsättning att
 - i) tävlingen organiseras på ett sätt som är förenligt med principerna i detta kapitel, i synnerhet med avseende på offentliggörande av ett meddelande om planerad upphandling, och

- ii) tävlingen avgörs av en oberoende jury och har till syfte att tilldela ett designkontrakt till en vinnare.

2. Den upphandlande enheten ska utarbeta en skriftlig rapport om eller registrera varje kontrakt som tilldelats enligt punkt 1. Rapporten eller registret ska innehålla namn på den upphandlande enheten, de upphandlande varornas eller tjänsternas värde och typ och en uppgift om vilka av de omständigheter och villkor som beskrivs i punkt 1 som motiverat användningen av begränsad upphandling.

ARTIKEL 9.15

Elektroniska auktioner

När en upphandlande enhet avser att genomföra en omfattad upphandling genom elektronisk auktion ska den innan den elektroniska auktionen inleds tillhandahålla varje deltagare

- a) information om den automatiska utvärderingsmetod som bygger på utvärderingskriterierna i upphandlingsdokumenten och som kommer att användas vid den automatiska rangordningen eller nya rangordningar under auktionen, och
- b) all annan relevant information om genomförandet av auktionen.

ARTIKEL 9.16

Behandling av anbud och tilldelning av kontrakt

Behandling av anbud

1. Den upphandlande enheten ska ta emot, öppna och behandla alla anbud i enlighet med förfaranden som garanterar att upphandlingsprocessen är rättvis och opartisk samt att anbuden behandlas med sekretess.
2. Om en upphandlande enhet ger en leverantör möjlighet att rätta till oavsiktliga formfel under tiden från anbudens öppnande till dess att kontraktet tilldelats, ska den upphandlande enheten ge alla deltagande leverantörer samma möjlighet.

Tilldelning av kontrakt

3. För att ett anbud ska komma i fråga för tilldelning ska det lämnas skriftligen och vid tidpunkten för öppnandet uppfylla de grundläggande kraven i meddelandena och upphandlingsdokumenten samt vara inlämnat av en leverantör som uppfyller villkoren för deltagande.
4. Såvida inte den upphandlande enheten beslutar att det inte är i det allmännas intresse att tilldela ett kontrakt, ska enheten tilldela kontraktet till den leverantör som den bedömer vara i stånd att uppfylla kontraktsvillkoren och som, uteslutande på grundval av de utvärderingskriterier som angetts i meddelandena och upphandlingsdokumenten, antingen
 - a) lämnat det mest fördelaktiga anbudet, eller

b) när priset är det enda tilldelningskriteriet, lämnat det lägsta anbudet.

5. Om den upphandlande enheten får ett anbud till ett pris som i förhållande till övriga anbud ligger onormalt lågt, får den vända sig till leverantören för att kontrollera om denne uppfyller villkoren för deltagande och är i stånd att uppfylla kontraktsvillkoren.

6. Den upphandlande enheten får inte använda optioner, avbryta en omfattad upphandling eller ändra tilldelade kontrakt på ett sätt som kringgår skyldigheterna enligt detta kapitel.

ARTIKEL 9.17

Information efter tilldelning

Information till leverantörerna

1. En upphandlande enhet ska omgående informera de leverantörer som lämnat ett anbud eller en anbudsansökan om sina beslut om tilldelning av kontrakt, och på begäran av leverantören lämna denna information skriftligen.

2. Om inte annat följer av artikel 9.18.2 och 9.18.3 (Utlämnande av information) ska en upphandlande enhet på begäran ge en leverantör vars anbud avslagits skälen till att den upphandlande enheten inte valt dess anbud och, när det gäller leverantörer som uppfyller villkoren för deltagande och vars anbud uppfyller de tekniska specifikationerna, ange de relativa fördelarna med anbudet från den leverantör som tilldelats kontraktet.

Offentliggörande av information om tilldelning av kontrakt

3. Senast 30 dagar efter tilldelningen av varje kontrakt som omfattas av detta kapitel ska den upphandlande enheten offentliggöra ett meddelande i någon av de papperspublikationer eller något av de elektroniska medier som förtecknas i avsnitt H (Offentliggörande av information om offentliga upphandlingar) i bilagorna till detta kapitel. Om den upphandlande enheten endast offentliggör meddelandet i ett elektroniskt medium ska uppgifterna finnas lättillgängliga under en rimlig tidsperiod. Meddelandet ska innehålla åtminstone

- a) en beskrivning av de varor eller tjänster som upphandlats,
- b) den upphandlande enhetens namn och adress,
- c) namn och adress för den leverantör som tilldelats kontraktet,
- d) det tilldelade kontraktets värde eller högsta och lägsta anbud som har beaktats vid tilldelningen av kontraktet,
- e) datum för kontraktstilldelningen, och
- f) uppgift om vilket upphandlingsförfarande som använts och, om begränsad upphandling tillämpats i enlighet med artikel 9.14 (Begränsad upphandling), en kortfattad beskrivning av de omständigheter som gav skäl till användningen av begränsad upphandling.

Bevarande av handlingar

4. Varje upphandlande enhet ska bevara

- a) handlingar och rapporter från upphandlingsförfaranden och kontraktstilldelningar som rör omfattad upphandling, inklusive de register och rapporter som krävs enligt artikel 9.14 (Begränsad upphandling) under en tid av minst tre år från den dag den tilldelar ett kontrakt, och
- b) data som garanterar att genomförandet är vederbörligen spårbart i de fall omfattad upphandling har skett med elektroniska medel.

Statistik

- 5. Parterna ska bemöda sig om att lämna de tillgängliga statistiska uppgifter som är relevanta för en upphandling som omfattas av detta kapitel.

ARTIKEL 9.18

Utlämnande av information

Tillhandahållande av information

1. En part ska på den andra partens begäran omgående tillhandahålla all information som är nödvändig för att avgöra om upphandlingen genomförts på ett rättvist och opartiskt sätt och i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel, inbegripet i tillämpliga fall information om det tilldelade kontraktets egenskaper och relativa fördelar. Den andra parten får endast lämna ut denna information till en leverantör efter samråd med och tillstånd från den part som lämnat uppgifterna.

Information som inte ska lämnas ut

2. Utan hinder av övriga bestämmelser i detta kapitel får en part, inbegripet dess upphandlande enheter, inte lämna ut sådan information till en leverantör som skulle kunna skada berättigade kommersiella intressen för en annan leverantör eller motverka en sund konkurrens mellan leverantörer.

3. Ingenting i detta kapitel ska tolkas som en skyldighet för en part, inbegripet dess upphandlande enheter, myndigheter och överprövningsorgan, att lämna ut konfidentiella uppgifter i fall där ett utlämnande

a) skulle hindra tillämpningen av lagen,

- b) skulle kunna motverka en sund konkurrens mellan leverantörer,
- c) skulle kunna skada vissa personers berättigade kommersiella intressen, inbegripet skydd av immateriella rättigheter, eller
- d) i övrigt skulle strida mot allmänintresset.

ARTIKEL 9.19

Nationella överprövningsförfaranden

1. Varje part ska upprätthålla, inrätta eller utse minst en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av dess upphandlande enheter och som på ett icke-diskriminerande, snabbt, transparent och effektivt sätt ska behandla ansökningar om överprövning från leverantörer som rör

- a) en överträdelse av bestämmelserna i detta kapitel, eller
- b) underlåtenhet från en upphandlande enhets sida att följa de åtgärder som en part antagit för att genomföra detta kapitel i det fall leverantören enligt en parts inhemska lagstiftning inte har rätt att direkt begära överprövning av en överträdelse av bestämmelserna i detta kapitel,

i samband med en omfattad upphandling och i vilken leverantören har eller har haft intresse. Förfarandereglerna för samtliga överprövningar ska vara skriftliga och göras allmänt tillgängliga.

2. Vid ett klagomål om överträdelse eller underlåtenhet enligt punkt 1 från en leverantör i samband med en omfattad upphandling i vilken leverantören har eller har haft intresse, ska den part där den upphandlande enhet som genomför upphandlingen befinner sig uppmäna, om så är lämpligt, den upphandlande enheten och leverantören att söka lösa tvisten genom samråd. Den upphandlande enheten ska opartiskt och utan dröjsmål handlägga alla sådana klagomål på ett sätt som inte utgör ett hinder för leverantörens deltagande i pågående eller framtida upphandlingar eller inverkar på dennes rätt att ansöka om korrigerande åtgärder i enlighet med förfarandet för administrativ eller rättslig överprövning. Varje part eller dess upphandlande enheter ska se till att information om denna klagomålsmekanism finns allmänt tillgänglig.
3. Varje leverantör ska få en rimlig tidsfrist för att förbereda och lämna in en begäran om överprövning, och tidsfristen måste vara minst tio dagar räknat från den tidpunkt då leverantören fick eller rimligen kan tänkas ha fått kännedom om de omständigheter som ligger till grund för begäran.
4. När ett annat organ än den myndighet som avses i punkt 1 inledningsvis ansvarar för överprövningen, ska parten sörja för att leverantören kan överklaga det första beslutet till en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av den upphandlande enhet vars upphandling är föremål för överprövning.
5. Varje part ska säkerställa att beslut av ett överprövningsorgan som inte är en domstol kan bli föremål för domstolsprövning eller att organet tillämpar förfaranden som innebär att
 - a) den upphandlande enheten besvarar begäran om överprövning skriftligen och lämnar alla relevanta handlingar till överprövningsorganet,

- b) parterna i förfarandet har rätt att bli hörda innan överprövningsorganet beslutar om begäran om överprövning,
 - c) parterna i förfarandet har rätt att låta sig representeras och åtföljas av biträde,
 - d) parterna i förfarandet har tillträde till alla förhandlingar, och
 - e) överprövningsorganet ska fatta sina beslut om en leverantörs begäran utan dröjsmål och tillhandahålla dem skriftligen tillsammans med en redogörelse för skälen till sitt beslut.
6. Varje part ska anta eller upprätthålla förfaranden som säkerställer följande:
- a) Snabba interimistiska åtgärder i avvaktan på en lösning av ett överprövningsärende i syfte att bevara leverantörens möjlighet att delta i upphandlingen. Sådana interimistiska åtgärder kan få till följd att upphandlingsförfarandet avbryts. Det kan i förfarandena föreskrivas att hänsyn får tas till negativa konsekvenser som är av överordnad betydelse för berörda intressen, bland annat allmänintresset, när beslut ska fattas om huruvida sådana åtgärder ska tillämpas. Beslut om att inte agera ska motiveras skriftligen.
 - b) En korrigerande åtgärd eller ersättning för förlust eller skada som uppstått i det fall ett överprövningsorgan har konstaterat överträdelse eller underlåtenhet enligt punkt 1. Ersättningen för förlust eller skada får begränsas till antingen de rimliga kostnaderna för att utarbeta anbudet eller för kostnaderna i samband med begäran om överprövning, eller till bådadera.

ARTIKEL 9.20

Ändring eller rättelse av tillämpningsområdet

1. När en part föreslår en ändring eller rättelse av sitt tillämpningsområde (nedan kallat *ändring*) ska den underrätta den andra parten skriftligen om detta.
2. Vad gäller alla förslag om borttagande av en enhet från dess tillämpningsområde i utövandet av dess rättigheter med motiveringen att den offentliga kontrollen eller det offentliga inflytandet över enheten faktiskt har upphört ska den part som föreslår ändringen (nedan kallad *ändrande part*) i underrättelsen lämna bevisning för att den offentliga kontrollen eller det offentliga inflytandet faktiskt upphört.
3. Den offentliga kontrollen eller det offentliga inflytandet över en enhet anses faktiskt ha upphört när den ändrande parten, vilket vad gäller unionen inbegriper offentliga enheter på central nivå och offentliga enheter under central nivå och vad gäller Vietnam inbegriper offentliga enheter på central nivå och offentliga enheter under central nivå,
 - a) direkt eller indirekt inte innehar mer än 50 % av enhetens tecknade kapital eller den rösträtt som följer av de aktier som enheten emitterat, och
 - b) inte har rätt att direkt eller indirekt utse mer än hälften av ledamöterna i enhetens styrelse eller medlemmarna i ett därmed jämställt organ.

4. Vad gäller alla andra föreslagna ändringar ska den ändrande parten i underrättelsen lämna uppgift om ändringens sannolika följder för det tillämpningsområde som ömsesidigt överenskommits i avtalet. När den ändrande parten föreslår rättelser av rent formell karaktär och smärre ändringar av sitt tillämpningsområde som inte påverkar omfattad upphandling ska den underrätta om detta slags ändringar åtminstone vartannat år.

Föreslagna ändringar av tillämpningsområdet ska anses utgöra en rättelse av rent formell karaktär och en smärre ändring av partens tillämpningsområde i följande fall:

- a) En ändring av en upphandlande enhets namn.
- b) En sammanslagning av två eller flera av de upphandlande enheter som förtecknas i partens bilaga till detta kapitel.
- c) Uppsplittring av en upphandlande enhet som förtecknas i partens bilaga till detta kapitel i två eller flera enheter, vilka samtliga förs upp bland de upphandlande enheter som förtecknas i samma avsnitt i partens bilaga.

5. Den ändrande parten får i sin underrättelse erbjuda kompenserande justeringar om detta är nödvändigt för att upprätthålla en nivå på tillämpningsområdet som är jämförbar med den nivå som rådde före ändringen. Den ändrande parten behöver emellertid inte erbjuda den andra parten kompenserande justeringar om den föreslagna ändringen avser

- a) en upphandlande enhet över vilken partens kontroll eller inflytande faktiskt har upphört helt vad gäller enhetens omfattade upphandling, eller

- b) rättelser av en av rent formell karaktär och smärre ändringar av dess bilaga till detta kapitel.

Trots vad som sägs i led a gäller att i det fall en ändrande part tar bort ett betydande antal upphandlande enheter från sitt tillämpningsområde med motiveringen att den offentliga kontrollen eller det offentliga inflytandet över dessa enheter enligt de kriterier som anges i punkt 3 har upphört och detta leder till en betydande obalans i de tillämpningsområden som parterna kommit överens om ska den ändrande parten gå med på att inleda samråd med den andra parten för att, förutsättningslöst, diskutera vilka åtgärder som ska vidtas för att återställa balansen.

6. Den andra parten får inge en invändning mot den föreslagna ändringen inom 45 dagar från underrättelsen.

7. Om den andra parten inger en invändning ska båda parter försöka lösa frågan genom samråd. Under samrådet kan den invändande parten begära ytterligare information i syfte att närmare klargöra den föreslagna ändringen, bland annat vilken typ av offentlig kontroll eller offentligt inflytande det rör sig om.

8. Om samrådet enligt punkt 7 inte leder till en lösning kan parterna använda den tvistlösningsmekanism som föreskrivs i kapitel 15 (Tvistlösning).

9. En föreslagen ändring ska endast träda i kraft om

- a) den andra parten inte till den ändrande parten har ingivit en skriftlig invändning mot den föreslagna ändringen senast 45 dagar efter det att den underrättats om de föreslagna ändringarna,

- b) parterna har nått en överenskommelse, eller
- c) en skiljenämnd har lagt fram en slutrapport i enlighet med artikel 15.11 (Slutrapport) i vilken det anges att parterna ska ge verkan åt den föreslagna ändringen.

ARTIKEL 9.21

Samarbete

1. Parterna är medvetna om att det ligger i deras gemensamma intresse att samarbeta för att främja en internationell liberalisering av marknaderna för offentlig upphandling i syfte att öka förståelsen för sina respektive system för offentlig upphandling och förbättra tillträdet till sina respektive marknader.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 9.6.4 (Meddelanden) ska parterna bemöda sig om att samarbeta i frågor såsom
 - a) utbyte av erfarenheter och information när det gäller till exempel regelverk och bästa praxis,
 - b) utveckling och ökad användning av elektroniska medel i system för offentlig upphandling,

- c) ökning av kompetensen hos offentliganställda tjänstemän när det gäller bästa praxis på området offentlig upphandling, och
- d) förstärkning av den institutionella kapaciteten i syfte att genomföra bestämmelserna i detta kapitel.

ARTIKEL 9.22

Framtida förhandlingar

Upphandling med elektroniska medel

1. Så snart Vietnams system för elektronisk upphandling är fullt utvecklat ska parterna se över bestämmelserna i artikel 9.15 (Elektroniska auktioner) i syfte att beakta eventuella tekniska förändringar och även andra aspekter såsom den matematiska formel som används vid den automatiska utvärderingsmetoden och möjligheten till att meddela deltagarna i auktionen resultaten av en eventuell första utvärdering.
2. Så snart Vietnams system för elektronisk upphandling har tagits i drift ska parterna föra ytterligare förhandlingar om längden på lagringstiden för uppgifter i samband med upphandling med elektroniska medel.

Marknadstillträde

3. Parterna ska föra ytterligare förhandlingar om en utökning av tillämpningsområdet med ytterligare offentliga enheter under central nivå senast 15 år efter detta avtals ikraftträdande.

ARTIKEL 9.23

Kommittén för investeringar, tjänster, elektronisk handel och offentlig upphandling

Den kommitté för investeringar, tjänster, elektronisk handel och offentlig upphandling som inrättas enligt artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer) ska ansvara för genomförandet av detta kapitel. Den kan särskilt

- a) diskutera utbytet av statistiska uppgifter enligt artikel 9.17.5 (Information efter tilldelning),
- b) se över pågående underrättelser om ändringar av tillämpningsområdet och godkänna reviderade förteckningar över upphandlande enheter i avsnitten A (Offentliga enheter på central nivå) till avsnitt C (Andra omfattade enheter) i bilagorna till detta kapitel,
- c) godkänna de kompenserande justeringar som följer av ändringar som inverkar på tillämpningsområdet,

- d) behandla frågor om offentlig upphandling som en part hänskjuter till kommittén, och
- e) diskutera alla övriga frågor som är relevanta för tillämpningen av detta kapitel.

KAPITEL 10

KONKURRENSPOLITIK

AVSNITT A

Konkurrensbegränsande beteenden

ARTIKEL 10.1

Principer

Parterna erkänner vikten av en icke snedvriden konkurrens i sina handels- och investeringsförbindelser. Parterna är medvetna om att konkurrensbegränsande beteenden kan störa marknaderna och motverkar fördelarna med handelsliberaliseringen.

ARTIKEL 10.2

Rättsliga ramar

1. Varje part ska anta eller upprätthålla en heltäckande konkurrenslagstiftning som förbjuder konkurrensbegränsande beteenden i syfte att främja ekonomisk effektivitet och konsumenternas välfärd samt vidta de åtgärder som krävs när det gäller sådana beteenden.
2. Parternas konkurrenslagstiftning ska inom respektive parts territorium motverka
 - a) avtal mellan företag, beslut av företagssammanslutningar och samordnade förfaranden som har till syfte eller resultat att hindra, begränsa eller snedvrider konkurrensen,
 - b) ett eller flera företags missbruk av en dominerande ställning och företagskoncentrationer som påtagligt hämmar en effektiv konkurrens.

ARTIKEL 10.3

Genomförande

1. Varje part ska behålla sin rätt att själv utforma och kontrollera efterlevnad av sin egen lagstiftning.

2. Varje part ska upprätthålla myndigheter som ska ansvara för att dess konkurrenslagstiftning tillämpas fullt ut och faktiskt efterlevs samt se till att dessa myndigheter har de resurser och befogenheter som krävs för detta ändamål.
3. Alla företag, både privata och offentliga, ska omfattas av den konkurrenslagstiftning som avses i artikel 10.2 (Rättsliga ramar).
4. Varje part ska tillämpa sin konkurrenslagstiftning på ett transparent och icke-diskriminerande sätt, både vad gäller privata och offentliga företag, och iaktta principerna om rättvisa förfaranden och rätten för berörda företag att bli hörda.
5. Tillämpningen av konkurrenslagstiftningen ska vare sig rättsligt eller i praktiken hindra genomförandet av de särskilda uppgifter av allmänt intresse som tilldelats företagen i fråga. Undantag från någon av parternas konkurrenslagstiftning ska bara medges för uppgifter av allmänt intresse och ska stå i proportion till det eftersträlvade politiska målet och vara transparenta.

AVSNITT B

SUBVENTIONER

ARTIKEL 10.4

Principer

1. Parterna är eniga om att en part får bevilja subventioner när detta krävs för att uppnå ett politiskt mål. Parterna är medvetna om att vissa subventioner kan störa marknaderna och motverka fördelarna med handelsliberaliseringen. En part ska i princip inte bevilja subventioner till företag som tillhandahåller varor eller tjänster om dessa subventioner påverkar eller sannolikt kommer att påverka konkurrensen och handeln negativt.
2. En illustrativ förteckning över politiska mål för vilka en part får bevilja subventioner, under förutsättning att de villkor som anges i detta avsnitt är uppfyllda, innehåller följande exempel:
 - a) Avhjälpa skador som orsakats av naturkatastrofer eller andra exceptionella händelser.
 - b) Främja den ekonomiska utvecklingen i regioner där levnadsstandarden är onormalt låg eller där det råder allvarlig brist på sysselsättning.
 - c) Avhjälpa en allvarlig störning i endera partens ekonomi.

- d) Underlätta utvecklingen av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, inbegripet men inte begränsat till subventioner för tydligt definierad forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet, subventioner till utbildning eller till att skapa arbetstillfällen, subventioner för miljöändamål och subventioner till förmån för små och medelstora företag enligt den definition som ges i respektive parts lagstiftning.
 - e) Främja kultur och bevara kulturarvet.
3. Varje part ska säkerställa att företagen använder selektiva subventioner från en part enbart för de politiska mål för vilka dessa selektiva subventioner beviljats¹.

ARTIKEL 10.5

Definition och tillämpningsområde

1. Vid tillämpningen av detta avsnitt avses med subvention en åtgärd som uppfyller villkoren i artikel 1.1 i subventionsavtalet, oavsett om subventionen beviljas till ett företag som tillverkar varor eller ett företag som tillhandahåller tjänster².

¹ För tydlighetens skull påpekas att denna skyldighet ska anses vara uppfylld så snart en part inrättat de rättsliga ramar och administrativa förfaranden som krävs för detta ändamål.

² Denna artikel påverkar inte parternas ståndpunkter i samband med och de eventuella resultaten av framtida diskussioner inom WTO om subventioner av tjänster. Beroende på de framsteg som görs i diskussionerna på WTO-nivå får parterna i en relevant kommitté besluta att uppdatera det här avtalet i detta avseende.

2. Detta avsnitt är endast tillämpligt på subventioner som är selektiva enligt artikel 2 i subventionsavtalet. Subventioner till enskilda konsumenter eller allmänna åtgärder, inbegripet subventioner eller åtgärder som syftar till att uppnå socialpolitiska mål, anses inte vara selektiva.
3. Detta avsnitt är tillämpligt på selektiva subventioner till alla företag, inbegripet både offentliga och privata företag.
4. Tillämpningen av detta avsnitt ska vare sig rättsligt eller i praktiken hindra genomförandet av de särskilda uppgifter av allmänt intresse som tilldelats vissa företag, inbegripet skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster. Undantag ska begränsas till uppgifter av allmänt intresse och stå i proportion till de eftersträlvade politiska mål som dessa företag ålagts och vara transparenta.
5. Detta avsnitt är inte tillämpligt på icke-ekonomisk verksamhet.
6. Artikel 10.9.1 (Selektiva subventioner förenade med villkor) är inte tillämplig på fiskesubventioner och subventioner avseende handel med varor som omfattas av bilaga 1 till jordbruksavtalet.
7. Detta avsnitt är endast tillämpligt på selektiva subventioner som uppgår till ett värde av mer än 300 000 särskilda dragningsrätter per mottagare under en period av tre år¹.

¹ För tydlighetens skull påpekas att anmälningsskyldigheten inte innebär att den anmälande parten måste uppge namnet på mottagaren av subventionen.

8. Vad gäller subventioner till företag som tillhandahåller tjänster är artikel 10.7 (Transparens) och artikel 10.9 (Selektiva subventioner förenade med villkor) endast tillämpliga på följande tjänstesektorer: telekommunikation, bank, försäkring, transporter, inbegripet sjötransport, energi, datatjänster, arkitekt- och ingenjörstjänster, byggverksamhet och miljötjänster, om inte annat följer av de förbehåll som anges i kapitel 8 (Liberalisering av investeringar, handel med tjänster och elektronisk handel).

9. Detta avsnitt är inte tillämpligt på sådana sektorer och undersektorer som parterna inte tagit upp i kapitel 8 (Liberalisering av investeringar, handel med tjänster och elektronisk handel).

10. Artikel 10.9 (Selektiva subventioner förenade med villkor) är inte tillämplig på subventioner som godkänts formellt eller beviljats före eller inom fem år efter detta avtals ikraftträdande.

ARTIKEL 10.6

Förhållande till WTO

Detta avsnitt påverkar inte tillämpningen av varje parts rättigheter och skyldigheter enligt artikel VI i Gatt 1994, subventionsavtalet och jordbruksavtalet.

ARTIKEL 10.7

Transparens

1. Varje part ska säkerställa transparens i fråga om selektiva subventioner. För detta ändamål ska varje part för en selektiv subvention vart fjärde år till den andra parten anmäla rättslig grund, form, belopp eller budget och, om möjligt, mottagarens namn¹.
2. Den anmälningsskyldighet som anges i punkt 1 anses vara uppfylld om parten gör den relevanta informationen tillgänglig på en allmänt tillgänglig webbplats från och med den 31 december det kalenderår som följer på det år då subventionen beviljats. Den första anmälan ska göras senast fyra år efter detta avtals ikraftträdande.

¹ För tydlighetens skull påpekas att anmälningsskyldigheten inte innebär att den anmälande parten måste uppge namnet på mottagaren av subventionen.

ARTIKEL 10.8

Samråd

1. Om en part anser att en selektiv subvention som beviljats av den andra parten och som inte omfattas av artikel 10.9 (Selektiva subventioner förenade med villkor) inverkar, eller skulle kunna inverka, negativt på dess handels- eller investeringsintressen får denne framföra sina farhågor skriftligen till den andra parten och begära samråd i frågan. Den anmodade parten ska välvilligt beakta en sådan begäran. Samrådet ska särskilt syfta till att klargöra huruvida

- a) den selektiva subventionen beviljats endast i syfte att uppnå ett politiskt mål,
- b) storleken på subventionen i fråga är begränsad till vad som är absolut nödvändigt för att uppnå detta mål,
- c) subventionen skapar ett incitament,
- d) den negativa inverkan på den begärande partens handel och investeringar är begränsad.

2. För att underlätta samråden ska den anmodade parten tillhandahålla information om den selektiva subventionen i fråga inom 90 dagar från mottagandet av begäran. Om den begärande parten, efter att ha mottagit informationen om subventionen i fråga, anser att den subvention som berörs av samrådet har eller skulle kunna få en oproportionerlig negativ effekt på dess handels- eller investeringsintressen ska den anmodade parten göra sitt bästa för att undanröja eller minimera dessa negativa verkningar av subventionen i fråga.

ARTIKEL 10.9

Selektiva subventioner förenade med villkor

1. Parterna ska tillämpa villkor för följande selektiva subventioner:
 - a) Rättsliga arrangemang som innebär att staten eller ett offentligt organ ansvarar för att täcka vissa företags skulder eller åtaganden är tillåtna, förutsatt att storleken på de belopp som täcks för dessa skulder och åtaganden är begränsad eller att varaktigheten för ansvaret är begränsad.
 - b) Stöd till insolventa företag eller företag i svårigheter i olika former såsom lån och garantier, kontantbidrag, kapitaltillskott, tillhandahållande av tillgångar under marknadspriset och skattebefrielse, som varar mer än ett år är tillåtna, förutsatt att en trovärdig omstruktureringsplan har utarbetats utifrån realistiska antaganden som har till syfte att vända det berörda företagets utveckling mot långsiktig lönsamhet inom rimlig tid och som förutsätter att företaget självt bidrar till kostnaderna för omstruktureringen¹.

¹ Detta hindrar inte parterna från att bevilja tillfälligt likviditetsstöd i form av lånegarantier eller lån som begränsas till det belopp som behövs för att hålla det berörda företaget igång till dess att en omstruktureringsplan eller en likvidationsplan har utarbetats.

2. Punkt 1 är inte tillämplig på sådana selektiva subventioner för vilka den beviljande parten på skriftlig begäran av den andra parten har påvisat att de varken inverkar, eller sannolikt kommer att inverka, på den andra partens handel eller investeringar.

3. Punkt 1 är inte tillämplig på sådana selektiva subventioner som beviljas för att avhjälpa en allvarlig störning i en parts ekonomi. Med *en allvarlig störning i en parts ekonomi* avses en exceptionell, tillfällig och betydande störning som påverkar medlemsstaterna eller en parts hela ekonomi snarare än en viss region eller en viss ekonomisk sektor.

ARTIKEL 10.10

Översyn

Parterna ska se över detta avsnitt senast fem år efter detta avtals ikraftträdande och därefter med jämna mellanrum. Parterna ska samråda med varandra om det finns behov av att ändra detta avsnitt mot bakgrund av de erfarenheter som gjorts och utvecklingen av motsvarande regler inom ramen för WTO. Parterna ska i synnerhet se över möjligheten av att låta ytterligare tjänstesektorer ingå i tillämpningsområdet för detta avsnitt, vilket anges i artikel 10.5 (Definition och tillämpningsområde).

AVSNITT C

DEFINITIONER OCH GEMENSAMMA PRINCIPER

ARTIKEL 10.11

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *politiskt mål*: det allmänna målet att uppnå ett resultat för det allmännas bästa.
- b) *uppgifter av allmänt intresse*: specifika verksamheter som gör det möjligt att uppnå ett resultat för det allmännas bästa som inte tillhandahålls eller skulle tillhandahållas av marknaden på andra villkor, med avseende på tillgänglighet, kvalitet, säkerhet, ekonomisk överkomlighet eller likabehandling, utan offentliga insatser.

ARTIKEL 10.12

Konfidentialitet

1. Vid informationsutbyte inom ramen för detta kapitel ska parterna beakta de begränsningar som följer av deras respektive lagstiftning om tystnadsplikt och skydd för företagshemligheter samt säkerställa skydd av företagshemligheter och andra konfidentiella uppgifter.

2. All information som tillhandahålls inom ramen för detta avtal ska behandlas konfidentiellt av den mottagande parten om inte den andra parten har tillåtit att informationen lämnas ut eller gjort den tillgänglig för allmänheten.

ARTIKEL 10.13

Twistlösning

Ingen av parterna ska åberopa twistlösning i enlighet med detta avtal i frågor som omfattas av avsnitt A (Konkurrensbegränsande beteenden) och artikel 10.8 (Samråd).

ARTIKEL 10.14

Samarbete

För att uppfylla målen för detta kapitel och öka den faktiska efterlevnaden av konkurrensreglerna konstaterar parterna att det ligger i deras gemensamma intresse att stärka samarbetet för att utveckla konkurrenspolitiken, inbegripet kontroll av subventioner, under förutsättning att det finns medel tillgängliga för detta inom ramen för parternas samarbetsprogram och samarbetsinstrument.

KAPITEL 11

STATSÄGDA FÖRETAG, FÖRETAG SOM BEVILJATS SÄRSKILDA RÄTTIGHETER ELLER PRIVILEGIER OCH UTSEDDA MONOPOL

ARTIKEL 11.1

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *kommersiell verksamhet*: verksamhet som utmynnar i framställning av en vara eller tillhandahållande av en tjänst som säljs på en relevant marknad i mängder och till priser som fastställs av företaget och där verksamheten sker i vinstsyfte¹.
- b) *affärsmässiga överväganden*: pris, kvalitet, tillgänglighet, säljbarhet, transport och andra villkor för köpet eller försäljningen, eller övriga faktorer som normalt beaktas när företag i den berörda branschen som drivs enligt marknadsekonomiska principer fattar affärsbeslut.

¹ För tydlighetens skull påpekas att verksamhet som ett företag bedriver utan vinstsyfte eller på kostnadstäckningsbasis inte utgör verksamhet i vinstsyfte.

- c) *utse*: att inrätta eller godkänna ett monopol, eller att utvidga omfattningen av ett monopol till ytterligare en vara eller tjänst.
- d) *utsett monopol*: en enhet, inbegripet grupper av enheter eller ett statligt organ, och dess dotterbolag, som på en relevant marknad inom en parts territorium utses som enda leverantör eller köpare av en vara eller tjänst, men inte en enhet som har beviljats en exklusiv immateriell rättighet enbart på grund av ett sådant beviljande.
- e) *företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier*: alla statliga eller privata företag, inbegripet dotterbolag, som av en part rättsligt eller faktiskt beviljats särskilda rättigheter eller privilegier.
- f) *särskilda rättigheter eller privilegier*: rättigheter och privilegier som beviljats av en part till ett begränsat antal företag, eller deras dotterbolag, inom ett visst geografiskt område eller en viss produktmarknad och som har till verkan att avsevärt begränsa möjligheterna för andra företag att bedriva sin verksamhet inom samma geografiska område eller på samma produktmarknad på likvärdiga villkor. Beviljande av en licens eller ett tillstånd för ett begränsat antal företag vid tilldelningen av en knapp resurs genom objektiva, proportionella och icke-diskriminerande kriterier utgör inte i sig en särskild rättighet eller ett privilegium.

- g) *statsägt företag*: företag, inbegripet dess dotterbolag, där en av parterna direkt eller indirekt
- i) äger mer än 50 % av företagets tecknade kapital eller kontrollerar mer än 50 % av de rösträtter som följer av de akter som företaget emitterat,
 - ii) har rätt att utse mer än hälften av företagets styrelseledamöter eller medlemmarna i ett därmed jämställt organ, eller
 - iii) kan utöva kontroll över företagets strategiska beslut.

ARTIKEL 11.2

Tillämpningsområde

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt artikel XVII.1–XVII.3 i Gatt 1994, överenskommelsen om tolkningen av artikel XVII i Gatt 1994 samt enligt artikel VIII.1, VIII.2 och VIII.5 i Gats, vilka härmed införlivas i och görs till en del av detta avtal i tillämpliga delar.

2. Detta kapitel är tillämpligt på alla statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol som bedriver kommersiell verksamhet. När företag ägnar sig åt både kommersiell och icke-kommersiell verksamhet¹ ska bara den kommersiella delen av deras verksamhet omfattas av detta kapitel.
3. Detta kapitel är inte tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol för vilka en part vidtagit tillfälliga åtgärder till följd av ett nationellt eller globalt ekonomiskt nödläge.
4. Detta kapitel är inte tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol om den årliga omsättningen för den kommersiella verksamheten för det berörda företaget eller den berörda enheten under något av de tre föregående räkenskapsåren understeg 200 miljoner särskilda dragningsrätter². Detta tröskelvärde ska börja tillämpas på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol under central förvaltningsnivå fem år efter detta avtals ikraftträdande.
5. Detta kapitel är inte tillämpligt på en parts eller dess upphandlande enheters omfattade upphandling i den mening som avses i artikel 9.2 (Tillämpningsområde och omfattning).

¹ Detta inbegriper tillhandahållande av allmännyttiga tjänster.

² Beräkningen av omsättningen ska omfatta den relevanta omsättningen för alla statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol, inbegripet omsättningen för de dotterbolag som bedriver kommersiell verksamhet på samma eller närstående marknader.

6. Detta kapitel är inte tillämpligt på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol som ägs eller kontrolleras av en parts myndighet som ansvarar för det nationella försvaret, den allmänna ordningen eller den allmänna säkerheten, förutom om dessa endast bedriver kommersiell verksamhet utan anknytning till det nationella försvaret, den allmänna ordningen eller den allmänna säkerheten.
7. Detta kapitel är inte tillämpligt på tjänster som tillhandahålls av statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol i samband med utövandet av statliga befogenheter¹.
8. Detta kapitel är inte tillämpligt på åtgärder eller verksamhet som förtecknas i bilaga 11-A (Särskilda regler för Vietnam om statsägda företag).

ARTIKEL 11.3

Allmänna bestämmelser

1. Inget i detta kapitel ska påverka en parts lagar och andra författningar som styr dess system för statligt ägande.

¹ Uttrycket ”en tjänst som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter” har samma betydelse som i definitionen i artikel I.3 c i Gats.

2. Utan att det påverkar parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta kapitel ska ingenting i detta kapitel hindra en part från att inrätta eller upprätthålla statsägda företag, att bevilja företag särskilda rättigheter eller privilegier eller att utse eller upprätthålla monopol.

3. En part ska varken kräva att dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol ska agera på ett sätt som är oförenligt med detta kapitel eller uppmuntra sådana företag eller monopol att agera på ett sådant sätt.

ARTIKEL 11.4

Icke-diskriminering och affärsmässiga överväganden

1. Varje part ska se till att dess statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol när de bedriver kommersiell verksamhet

a) agerar i enlighet med affärsmässiga överväganden vid köp eller försäljning av varor eller tjänster, utom i fall som gäller fullgörandet av sina skyldigheter enligt sitt offentliga uppdrag som inte är oförenliga med led b,

b) vid köp av varor eller tjänster

i) beviljar varor och tjänster som tillhandahålls av den andra partens företag en behandling som inte är mindre gynnsam än den som de beviljar likadana varor och tjänster som tillhandahålls av partens egna företag, och

- ii) beviljar varor och tjänster som tillhandahålls på partens territorium av ett företag tillhörigt investerare från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som de beviljar likadana varor och tjänster som tillhandahålls av företag tillhörigt investerare från den andra parten på den relevanta marknaden i partens territorium,

c) vid försäljning av varor eller tjänster

- i) beviljar företag från den andra parten en behandling som inte är mindre gynnsam än den som de beviljar den egna partens företag, och
- ii) beviljar ett företag tillhörigt investerare från den andra parten på partens territorium en behandling som inte är mindre gynnsam än den som de beviljar företag tillhörigt investerare från den andra parten på den relevanta marknaden i partens territorium.

2. Punkt 1 hindrar inte statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol från att

- a) köpa eller tillhandahålla varor och tjänster på andra villkor, inbegripet vad gäller pris, eller
- b) vägra köpa eller tillhandahålla varor och tjänster,

förutsatt att dessa andra villkor eller denna vägran är en följd av affärsmässiga överväganden.

3. Punkterna 1 och 2 är inte tillämpliga på de sektorer som avses i artikel 8.3 (Tillämpningsområde) och artikel 8.9 (Tillämpningsområde).

4. Punkterna 1 och 2 är tillämpliga på kommersiell verksamhet som bedrivs av statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol om samma verksamhet skulle inverka på sådan tjänstehandel och sådana investeringar som en part har gjort ett åtagande för inom ramen för artiklarna 8.5 (Nationell behandling), 8.6 (Behandling som mest gynnad nation) och 8.11 (Nationell behandling), om inte annat följer av de villkor eller förbehåll som anges i respektive parts bindningslista över specifika åtaganden i bilagorna 8-A (Unionens bindningslista över specifika åtaganden) och 8-B (Vietnams bindningslista över specifika åtaganden) enligt artikel 8.7 (Bindningslista över specifika åtaganden) och artikel 8.12 (Bindningslista över specifika åtaganden). För tydlighetens skull påpekas att om artikel 11.2.4 (Tillämpningsområde) står i strid med de villkor eller förbehåll som anges i bindningslistan över specifika åtaganden enligt artikel 8.7 (Bindningslista över specifika åtaganden) respektive artikel 8.12 (Bindningslista över specifika åtaganden), ska bindningslistan gälla.

ARTIKEL 11.5

Regelverk

1. Parterna ska bemöda sig om att se till att statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol iakttar internationellt erkända normer för företagsstyrning.

2. Varje part ska se till att dess regleringsorgan eller regleringsfunktioner inte rapporterar till företag eller enheter som de reglerar, i syfte att säkerställa att dessa regleringsorgan och regleringsfunktioner kan fullgöra sitt uppdrag på ett effektivt sätt samt att de vid likadana omständigheter behandlar alla företag och enheter som de reglerar opartiskt¹, inbegripet statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol².

3. Varje part ska se till att efterlevnaden av dess lagar och andra författningar kontrolleras på ett konsekvent och icke-diskriminerande sätt, inbegripet med avseende på statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol.

¹ För tydlighetens skull påpekas att bedömningen av i vilken mån ett regleringsorgan är opartiskt vid utövandet av sina regleringsfunktioner ska göras utifrån det allmänna mönster och den praxis som organet uppvisar.

² För tydlighetens skull påpekas att när det gäller sådana sektorer för vilka parterna enats om särskilda skyldigheter för regleringsorganet i andra kapitel ska de relevanta bestämmelserna i de andra kapitlen ha företräde.

ARTIKEL 11.6

Transparens

1. En part som har rimlig anledning att tro att dess intressen inom ramen för detta kapitel påverkas negativt av kommersiell verksamhet som bedrivs av ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol från den andra parten kan skriftligen begära att den andra parten lämnar information om detta företags eller denna enhets kommersiella verksamhet. Begäran ska innehålla uppgift om företagets eller enhetens namn och berörda produkter eller tjänster och marknader samt innehålla indikationer på att företaget eller enheten använder sig av metoder som hindrar handeln eller investeringarna mellan parterna.
2. Den information som avses i punkt 1 ska omfatta
 - a) uppgifter om företagets eller enhetens ägarstruktur och rösträtter, däribland uppgifter om hur stor andel av aktierna och av rösträtterna som en part eller ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol har sammantaget,
 - b) en beskrivning av eventuella särskilda aktier eller särskilda rösträtter eller andra rättigheter som innehas av en part eller ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol, om dessa skiljer sig från de rättigheter som följer av företagets eller enhetens stamaktier,

- c) företagets eller enhetens organisationsstruktur, sammansättningen på styrelsen eller ett därmed jämställt organ som utövar direkt eller indirekt kontroll över företaget eller enheten samt korsvist ägande och andra kopplingar till olika statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller utsedda monopol,
 - d) en beskrivning av vilka ministerier eller offentliga organ som reglerar eller utövar tillsyn över företaget eller enheten, en beskrivning av rapporteringsvägarna¹, samt ministeriets eller de offentliga organens rättigheter och praxis när det gäller tillsättning och avsättning av och ersättning till chefer,
 - e) uppgifter om årsomsättning eller balansomslutning eller båda,
 - f) undantag, immunitet och andra åtgärder, inbegripet gynnsammare behandling, som tillämpas på den anmodade partens territorium för ett statsägt företag, ett företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier eller ett utsett monopol.
3. En part kan begära att den andra parten ska lämna ytterligare information om beräkningen av det tröskelvärde för omsättningen som avses i artikel 11.2.4 (Tillämpningsområde).

¹ För tydlighetens skull påpekas att en part inte är skyldig att lämna ut rapporter eller innehållet i rapporter.

4. Punkterna 1–3 ska inte medföra en skyldighet för en part att lämna ut konfidentiella uppgifter om detta strider mot dess lagar och andra författningar, skulle hindra tillämpningen av lagar eller på annat sätt strider mot allmänintresset eller är till skada för enskilda företags berättigade kommersiella intressen.

5. När det gäller unionen är punkt 2 a–e inte tillämplig på företag som enligt unionslagstiftningen är att anse som små och medelstora företag.

ARTIKEL 11.7

Tekniskt samarbete

Parterna, som erkänner vikten av att främja effektiva rättsliga ramar och ramverk för statsägda företag, ska genomföra ömsesidigt överenskomna tekniska samarbetsåtgärder i syfte att göra de statsägda företagen effektivare och mer transparenta, under förutsättning att det finns medel tillgängliga inom ramen för den berörda partens samarbetsinstrument och samarbetsprogram.

KAPITEL 12

IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

AVSNITT A

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH PRINCIPER

ARTIKEL 12.1

Mål

1. Målen med detta kapitel är att
 - a) underlätta skapande, produktion och kommersialisering av innovativa och kreativa produkter mellan parterna för att bidra till en mer hållbar och inkluderande ekonomi i varje part, och
 - b) få till stånd ett fullgott och effektivt skydd av immateriella rättigheter samt säkerställa att dessa rättigheter efterlevs.

2. Skyddet av immateriella rättigheter och säkerställandet av skyddet av dessa rättigheter bör bidra till att främja teknisk innovation och till överföring och spridning av teknik till ömsesidig fördel för producenter och användare av teknisk kunskap, och detta på ett sätt som främjar social och ekonomisk välfärd och skapar balans mellan rättigheter och skyldigheter.

ARTIKEL 12.2

Skyldigheternas art och omfattning

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt de internationella avtal på området immateriella rättigheter som de är parter i, inbegripet Trips-avtalet. Parterna ska säkerställa att dessa avtal genomförs på ett korrekt och effektivt sätt. Detta kapitel utgör ett komplement till och specificerar närmare dessa rättigheter och skyldigheter mellan parterna i syfte att säkerställa att dessa avtal genomförs på ett korrekt och effektivt sätt och att det skapas balans mellan rättighetsinnehavarnas rättigheter och allmänintresset.

2. I detta avtal avses med immateriella rättigheter åtminstone alla kategorier av immateriella rättigheter som avses i avsnitt 1–7 i del II i Trips-avtalet, dvs.

- a) upphovsrätt och närstående rättigheter,
- b) varumärken,
- c) geografiska beteckningar,

- d) industriella formgivningar,
- e) patent,
- f) kretsmönster för halvledarprodukter (topografier),
- g) skydd för företagshemligheter, och
- h) växtsorter.

3. Skyddet av immateriella rättigheter inbegriper skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10 bis i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten av den 20 mars 1883, senast reviderad i Stockholm den 14 juli 1967 (nedan kallad *Pariskonventionen*).

ARTIKEL 12.3

Behandling som mest gynnad nation

Vad gäller skydd av immateriella rättigheter ska varje part omedelbart och ovillkorligen bevilja den andra partens rättssubjekt varje fördel, förmån, frihet eller rättighet som den medger ett tredjeland's rättssubjekt, med förbehåll för de undantag som fastställs i artiklarna 4 och 5 i Trips-avtalet.

ARTIKEL 12.4

Konsumtion

Varje part ska fritt kunna inrätta sina egna ordningar för konsumtion av immateriella rättigheter, om inte annat följer av de relevanta bestämmelserna i Trips-avtalet.

AVSNITT B

STANDARDER FÖR IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

UNDERAVSNITT 1

UPPHOVSRÄTT OCH NÄRSTÅENDE RÄTTIGHETER

ARTIKEL 12.5

Skydd

1. Parterna ska efterleva de rättigheter och skyldigheter som fastställs i följande internationella avtal:
 - a) Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk av den 9 september 1886, senast reviderad i Paris den 24 juli 1971 (nedan kallad *Bernkonventionen*).

b) Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram och radioföretag, undertecknad i Rom den 26 oktober 1961,

c) Trips-avtalet.

2. Parterna ska ansluta sig till följande internationella avtal inom tre år från detta avtals ikraftträdande:

a) Wipos fördrag om upphovsrätt, utfärdat i Genève den 20 december 1996,

b) Wipos fördrag om framföranden och fonogram, utfärdat i Genève den 20 december 1996.

ARTIKEL 12.6

Upphovsmän

Varje part ska föreskriva att upphovsmän har ensamrätt att tillåta eller förbjuda följande:

a) Direkt eller indirekt mångfaldigande av deras verk, oavsett metod och form, helt eller delvis.

b) All slags spridning till allmänheten, genom försäljning eller någon annan form av överföring av äganderätten, av originalet till deras verk eller kopior av detta.

- c) All slags överföring till allmänheten av deras verk, på trådbunden eller trådlös väg, inbegripet att verken görs tillgängliga för allmänheten på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa verk från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

ARTIKEL 12.7

Utövande konstnärer

Varje part ska föreskriva att utövande konstnärer har ensamrätt att tillåta eller förbjuda följande:

- a) Upptagningar av deras framföranden.
- b) Direkt eller indirekt mångfaldigande av upptagningar av deras framföranden, oavsett metod och form, helt eller delvis.
- c) Spridning till allmänheten, genom försäljning eller någon annan form av överföring av äganderätten, av upptagningar av deras framföranden.
- d) Tillgängliggörande av upptagningar av deras framförande för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa upptagningar från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

- e) Trådlös radio- och televisionsutsändning och överföring till allmänheten av deras ej upptagna framföranden, utom när framförandet i sig självt sker vid en radio- eller televisionsutsändning.

ARTIKEL 12.8

Fonogramframställare

Varje part ska föreskriva att fonogramframställare har ensamrätt att tillåta eller förbjuda följande:

- a) Direkt eller indirekt mångfaldigande av deras fonogram, oavsett metod och form, helt eller delvis.
- b) Spridning till allmänheten, genom försäljning eller någon annan form av överföring av äganderätten, av deras fonogram eller kopior av dessa.
- c) Tillgängliggörande av deras fonogram för allmänheten, på trådbunden eller trådlös väg, på ett sådant sätt att enskilda kan få tillgång till dessa fonogram från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

ARTIKEL 12.9

Radio- och televisionsföretag

Varje part ska föreskriva att radio- och televisionsföretag har ensamrätt att tillåta eller förbjuda följande:

- a) Upptagning av deras utsändningar.
- b) Mångfaldigande av upptagningar av deras utsändningar.
- c) Spridning till allmänheten av upptagningar av deras utsändningar.
- d) Återutsändning på trådlös väg av deras utsändningar.

ARTIKEL 12.10

Radio- och televisionsutsändning och överföring till allmänheten

Varje part ska föreskriva rätt till en enda skälig ersättning från användaren till utövande konstnärer och fonogramframställare när ett fonogram som har publicerats i kommersiellt syfte används i original eller kopia för trådlös utsändning eller för annan överföring till allmänheten. Varje part ska säkerställa att sådan ersättning fördelas mellan de berörda utövande konstnärerna och fonogramframställarna. Varje part får fastställa villkoren för hur ersättningen ska fördelas mellan de utövande konstnärerna och fonogramframställarna om det saknas avtal dem emellan.

ARTIKEL 12.11

Skyddstid

1. Rättigheterna för upphovsmannen till ett litterärt eller konstnärligt verk enligt artikel 2 i Bernkonventionen ska gälla under upphovsmannens livstid och minst 50 år efter hans eller hennes död, oavsett vilken dag verket lagligen gjordes tillgängligt för allmänheten.
2. I fråga om verk med flera upphovsmän ska den skyddstid som avses i punkt 1 beräknas från den sist avlidne upphovsmannens dödsdag.
3. Utövande konstnärers rättigheter ska löpa ut tidigast 50 år efter dagen för framförandet. Om en upptagning av framförandet lagligen publiceras eller lagligen överförs till allmänheten under denna tid ska rättigheterna dock löpa ut tidigast 50 år från den dag då verket först lagligen publicerades eller lagligen överfördes till allmänheten, beroende på vilken dag som infaller först.
4. Fonogramframställares rättigheter ska löpa ut tidigast 50 år efter det att upptagningen gjordes. Om fonogrammet har publicerats lagligt under denna tid ska rättigheterna dock löpa ut tidigast 50 år från dagen för den första lagliga publiceringen. Om ingen laglig publicering har ägt rum under den tid som anges i första meningen och om fonogrammet lagligen överförts till allmänheten under denna tid ska rättigheterna upphöra tidigast 50 år efter den dag då den första lagliga överföringen till allmänheten gjordes.

5. Radio- och televisionsföretags rättigheter ska löpa ut tidigast 50 år efter det att utsändningen först överfördes, via tråd eller luftburet, inklusive via kabel eller satellit.
6. De skyddstider som föreskrivs i denna artikel ska beräknas från den 1 januari det år som följer på den händelse som ger upphov till skyddet.

ARTIKEL 12.12

Skydd av tekniska åtgärder

1. Varje part ska ge tillfredsställande rättsligt skydd mot kringgående av effektiva tekniska åtgärder som används av innehavaren av en upphovsrätt eller närstående rättighet om den berörda personen som utför kringgåendet känner till eller har skälig anledning att anta att han eller hon utför en sådan handling.
2. Varje part ska ge tillfredsställande rättsligt skydd mot tillverkning, import, spridning, försäljning, uthyrning, marknadsföring i försäljnings- eller uthyrningssyfte eller innehav i kommersiellt syfte av anordningar, produkter eller komponenter eller tillhandahållande av tjänster som
 - a) marknadsförs eller utannonseras i syfte att kringgå en effektiv teknisk åtgärd,

- b) endast har ett begränsat kommersiellt intresse eller användningsområde utöver att kringgå en effektiv teknisk åtgärd, eller
- c) huvudsakligen är utformade, konstruerade, anpassade eller framtagna i syfte att möjliggöra eller underlätta kringgående av en effektiv teknisk åtgärd.

3. Vid tillhandahållandet av ett tillfredställande rättsligt skydd i enlighet med punkterna 1 och 2 får en part införa eller upprätthålla lämpliga inskränkningar i eller undantag från genomförandeåtgärder för dessa punkter. De skyldigheter som fastställs i punkterna 1 och 2 påverkar inte de rättigheter, begränsningar, undantag eller försvar som gäller intrång i upphovsrätten eller närstående rättigheter enligt varje parts inhemska lagstiftning.

4. I denna artikel avses med *teknisk åtgärd* varje teknik, anordning eller komponent som har utformats för att vid normalt bruk förhindra eller begränsa handlingar, med avseende på verk eller andra alster, som inte är tillåtna av innehavaren av enligt inhemsk lag föreskriven upphovsrätt eller enligt inhemsk lag föreskrivna till upphovsrätten närstående rättigheter. Tekniska åtgärder ska anses vara ”effektiva” om användningen av ett skyddat verk eller annat alster kontrolleras av rättsinnehavarna genom en åtkomstkontroll- eller skyddsprocess, t.ex. kryptering, kodning eller annan omvandling av verket eller alstret eller en kontrollmekanism för kopiering, om processen uppfyller skyddsändamålet.

ARTIKEL 12.13

Skydd av information om rättighetsförvaltning

1. Varje part ska ge tillfredsställande rättsligt skydd mot följande handlingar som utförs av personer med vetskap om att detta sker utan tillstånd, nämligen handlingar som

- a) avlägsnar eller ändrar elektronisk information om rättighetsförvaltning, eller
- b) vad gäller verk, framföranden, fonogram eller andra alster, som är skyddade enligt detta underavsnitt och från vilka information om rättighetsförvaltning har avlägsnats eller ändrats utan tillstånd, sprider, importerar i spridningssyfte, sänder ut i radio eller television, överför till eller gör dessa verk, framföranden, fonogram eller alster tillgängliga för allmänheten

om personen i fråga vet eller har skälig anledning att anta att han eller hon därigenom orsakar, möjliggör, underlättar eller döljer intrång i någon i inhemsk lag föreskriven upphovsrätt eller i inhemsk lag föreskrivna upphovsrätten närstående rättigheter.

2. I denna artikel avses med information om rättighetsförvaltning all information som lämnas av en rättighetshavare i syfte att identifiera ett verk eller annat alster som avses i detta underavsnitt, upphovsmannen eller annan rättighetshavare, eller information om villkoren för användning av verket eller alstret liksom eventuella nummer eller koder som uttrycker sådan information.

3. Punkt 2 ska gälla när någon av dessa uppgifter är kopplad till en kopia av, eller framträder i samband med överföring till allmänheten av ett verk eller annat alster som avses i detta underavsnitt.

ARTIKEL 12.14

Undantag och inskränkningar

1. Varje part får föreskriva undantag från och inskränkningar i de rättigheter som fastställs i artiklarna 12.6 (Upphovsmän) till 12.10 (Radio- och televisionsutsändning och överföring till allmänheten), endast i vissa särskilda fall som inte strider mot det normala utnyttjandet av verket eller annat alster och inte oskäligt inkräktar på rättsinnehavarnas legitima intressen i enlighet med de internationella avtal de är parter i.
2. Varje part ska föreskriva att sådana former av mångfaldigande som avses i artiklarna 12.6 (Upphovsmän) till 12.10 (Radio- och televisionsutsändning och överföring till allmänheten) som är flyktiga eller utgör ett inkluderande av underordnad betydelse och som utgör en integrerad och väsentlig del i en teknisk process och vars enda syfte är att möjliggöra
 - a) en överföring i ett nät mellan tredje parter via en mellanhand, eller

b) en laglig användning

av ett verk eller annat alster och som inte har någon självständig ekonomisk betydelse, ska undantas från den rätt till mångfaldigande som avses i artiklarna 12.6 (Upphovsmän) till 12.10 (Radio- och televisionsutsändning och överföring till allmänheten).

ARTIKEL 12.15

Konstnärers följerrätt till konstverk

1. En part får till förmån för upphovsmannen till ett originalkonstverk införa en följerrätt som definieras som en oförytterlig rätt som innebär rätt till ersättning som är grundad på försäljningspriset vid all vidareförsäljning av verket efter upphovsmannens första överlåtelse.
2. Den rätt som avses i punkt 1 ska gälla vid all vidareförsäljning vid vilken yrkesmässigt verksamma på konstmarknaden deltar såsom säljare, köpare eller förmedlare, till exempel auktionskammare, konstgallerier och alla övriga konsthandlare.
3. En part får föreskriva att den rätt som avses i punkt 1 inte ska gälla vidareförsäljning när säljaren har förvärvat konstverket direkt av upphovsmannen mindre än tre år före vidareförsäljningen och då vidareförsäljningspriset inte överstiger ett visst minimibelopp.

4. Den rätt som avses i punkt 1 kan endast göras gällande i en part om den inhemska lagstiftningen i den part där upphovsmannen är hemmahörande medger det och i den utsträckning som medges av den part där rätten görs gällande. Förfarandet för insamling av ersättningen och storleken på ersättningen ska fastställas i inhemsk lagstiftning.

ARTIKEL 12.16

Samarbete i fråga om kollektiv förvaltning av rättigheter

Parterna ska sträva efter att främja dialog och samarbete mellan sina respektive kollektiva förvaltningsorganisationer i syfte att främja tillgången till verk och andra skyddade alster på parternas territorier samt överföring av royaltyer för användning av sådana verk eller andra skyddade alster.

UNDERAVSNITT 2

VARUMÄRKEN

ARTIKEL 12.17

Internationella avtal

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt protokollet till Madridöverenskommelsen om den internationella registreringen av varumärken, utfärdat i Madrid den 27 juni 1989 och senast ändrat den 12 november 2007.
2. Varje part ska använda den klassificering som anges i Niceöverenskommelsen om internationell klassificering av varor och tjänster vid registrering av varumärken, utfärdad den 15 juni 1957 i Nice och senast ändrad den 28 september 1979 (nedan kallad *Niceklassificeringen*)¹.
3. Varje part ska förenkla och utveckla sina system för varumärkesregistrering, varvid de ska grunda sig på bland annat fördraget om varumärkesrätt, utfärdat den 27 oktober 1994 i Genève och Singaporekonventionen om varumärkesrätt, utfärdad i Singapore den 27 mars 2006.

¹ För tydlighetens skull påpekas att en part ska använda de uppdaterade versionerna av Niceklassificeringen i den mån som dessa uppdaterade versioner offentliggjorts av Wipo och, för Vietnams del, som den officiella översättningen av dessa offentliggjorts.

ARTIKEL 12.18

Rättigheter som är knutna till ett varumärke

Det registrerade varumärket ger innehavaren en ensamrätt. Innehavaren har rätt att förhindra tredje man att utan medgivande i näringsverksamhet använda

- a) tecken som är identiska med varumärket med avseende på varor och tjänster som är identiska med dem för vilka varumärket är registrerat¹, och
- b) tecken som är identiska med eller liknar varumärket med avseende på varor och tjänster som är identiska med eller liknar dem för vilka varumärket är registrerat, om det är troligt att sådan användning skulle vilseleda allmänheten.

ARTIKEL 12.19

Registreringsförfarande

1. Varje part ska sörja för att det inrättas ett system för varumärkesregistrering där varje slutgiltigt beslut om avslag på varumärkesregistreringar som fattas av den behöriga varumärkesmyndigheten meddelas skriftligen och är vederbörligen motiverat.

¹ För tydlighetens skull påpekas att detta inte påverkar tillämpningen av artikel 12.21 (Undantag från de rättigheter som är knutna till ett varumärke).

2. Varje part ska tillhandahålla en möjlighet att invända mot varumärkesansökningar och ge varumärkessökanden möjlighet att besvara invändningen.

3. Varje part ska tillhandahålla en allmänt tillgänglig elektronisk databas över offentliggjorda varumärkesansökningar och varumärkesregistreringar.

ARTIKEL 12.20

Allmänt kända varumärken

I syfte att ge verkan åt skyddet av allmänt kända varumärken på det sätt som avses i artikel 6 bis i Pariskonventionen och artikel 16.2 och 16.3 i Trips-avtalet ska parterna beakta den gemensamma rekommendation om bestämmelser för skydd av allmänt kända varumärken som antogs av församlingen för Parisunionen för skydd av den industriella äganderätten och Wipos generalförsamling vid den trettiofjärde omgången möten i Wipo-medlemsstaternas församlingar den 20–29 september 1999.

ARTIKEL 12.21

Undantag från de rättigheter som är knutna till ett varumärke

Varje part

- a) ska föreskriva skälig användning av beskrivande ord¹ som ett begränsat undantag i de rättigheter som är knutna till ett varumärke, och
- b) får föreskriva andra begränsade undantag,

förutsatt att sådana undantag beaktar varumärkesinnehavarens och tredje parter legitima intressen.

¹ En skälig användning av beskrivande ord inbegriper användningen av ett tecken som anger varans eller tjänstens geografiska ursprung om en sådan användning är i enlighet med god affärssed.

ARTIKEL 12.22

Upphävande av ett registrerat varumärke¹

1. Varje part ska föreskriva att ett varumärke ska kunna upphävas om det inom en sammanhängande femårsperiod före ansökan om upphävande utan giltiga skäl inte har varit i verkligt bruk² av innehavaren eller en licenstagare i det relevanta territoriet för de varor eller tjänster för vilka det registrerats, med undantag för fall där användningen påbörjats eller återupptagits inom en period av tre månader närmast före ansökan om upphävande. En part får föreskriva att detta undantag inte ska beaktas om förberedelserna för påbörjande eller återupptagande görs först efter det att innehavaren blivit medveten om att en ansökan om upphävande kan komma att inges.
2. En part får föreskriva att ett varumärke ska kunna upphävas om det efter den dag det registrerades till följd av innehavarens åtgärder eller passivitet har blivit en allmän beteckning inom handeln för en produkt eller tjänst för vilken det är registrerat.

¹ För Vietnams del är ”upphävande” detsamma som ”avslutande”.

² Verkligt bruk innebär användning för att saluföra varorna eller tjänsterna i fråga i syfte att skapa goodwill. Normalt sett innebär detta förekomst av faktisk försäljning och att det förekommit viss försäljning av varorna eller ett visst tillhandahållande av tjänsterna under den relevanta tidsperioden. Användning för reklamändamål kan utgöra verkligt bruk. Rena förberedelser anses inte utgöra verkligt bruk av ett varumärke. Verkligt bruk står i motsats till fiktiv eller artificiell användning som sker endast i syfte att bevara registreringen av varumärket.

3. All användning av ett registrerat varumärke som innehavaren gör eller som sker med dennes samtycke i fråga om de varor eller tjänster för vilka det är registrerat och som är ägnad att vilseleda allmänheten, särskilt vad avser art, kvalitet eller geografiskt ursprung för dessa varor eller tjänster ska medföra att varumärket ska kunna upphävas alternativt vara förbjudet enligt relevant inhemsk lagstiftning.

UNDERAVSNITT 3

GEOGRAFISKA BETECKNINGAR

ARTIKEL 12.23

Tillämpningsområde

1. Detta underavsnitt är tillämpligt på erkännande och skydd av geografiska beteckningar för vin och spritdrycker, jordbruksprodukter och livsmedel med ursprung i parternas territorier.
2. En parts geografiska beteckningar som ska skyddas av den andra parten ska endast omfattas av detta underavsnitt om de är skyddade geografiska beteckningar enligt det system som avses i artikel 12.24 (System för registrering och skydd av geografiska beteckningar) på ursprungspartens territorium.

ARTIKEL 12.24

System för registrering och skydd av geografiska beteckningar

1. Varje part ska upprätthålla ett system för registrering och skydd av geografiska beteckningar, vilket ska innehålla åtminstone följande:
 - a) Ett register med en förteckning över geografiska beteckningar som är skyddade inom partens territorium.
 - b) Ett administrativt förfarande för kontroll av att de geografiska beteckningar som ska införas eller upprätthållas i det register som avses i led a, och som anger att en vara har sitt ursprung i en parts territorium, eller i en region eller ort inom detta territorium, om varans egenskaper, rykte eller andra karaktäristiska egenskaper i huvudsak kan hänföras till dess geografiska ursprung.
 - c) Ett invändningsförfarande som möjliggör att alla fysiska och juridiska personers legitima intressen kan beaktas.
 - d) Förfaranden för rättelse och upphävande eller avslutande av verkningarna av uppgifterna i det register som avses i led a, vilka beaktar de legitima intressena för tredje parter och innehavarna av de registrerade geografiska beteckningarna i fråga¹.

¹ Utan att det påverkar tillämpningen av en parts inhemska lagstiftning om dess system för registrering och skydd av geografiska beteckningar ska varje part föreskriva rättsliga medel för ogiltigförklarande av registreringar av geografiska beteckningar.

2. Varje part får i sin inhemska lagstiftning föreskriva ett mer omfattande skydd än vad som krävs enligt detta underavsnitt, under förutsättning att ett sådant skydd inte strider mot det skydd som föreskrivs i detta avtal.

ARTIKEL 12.25

Fastställda geografiska beteckningar

1. Efter slutförandet av ett invändningsförfarande och en undersökning av unionens geografiska beteckningar som förtecknas i del A i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) ska Vietnam erkänna att dessa beteckningar är geografiska beteckningar i den mening som avses i artikel 22.1 i Trips-avtalet och att de har registrerats av unionen enligt det system som avses i artikel 12.24 (System för registrering och skydd av geografiska beteckningar). Vietnam ska skydda dessa geografiska beteckningar i enlighet med den skyddsnivå som fastställs i detta avtal.

2. Efter slutförandet av ett invändningsförfarande och en undersökning av Vietnams geografiska beteckningar som förtecknas i del B i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) ska unionen erkänna att dessa beteckningar är geografiska beteckningar i den mening som avses i artikel 22.1 i Trips-avtalet och att de har registrerats av Vietnam enligt det system som avses i artikel 12.24 (System för registrering och skydd av geografiska beteckningar). Unionen ska skydda dessa geografiska beteckningar i enlighet med den skyddsnivå som fastställs i detta avtal.

ARTIKEL 12.26

Ändring av förteckningen över geografiska beteckningar

1. Parterna kan ändra förteckningen över geografiska beteckningar i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) i enlighet med det förfarande som anges artikel 12.63.3 a (Arbetsgruppen för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar) och artikel 17.5.1 (Ändringar), bland annat genom att

- a) avföra geografiska beteckningar som inte längre är skyddade i sitt ursprungsland, eller
- b) lägga till geografiska beteckningar efter det att ett invändningsförfarande slutförts och de geografiska beteckningar som avses i artikel 12.25 (Fastställda geografiska beteckningar) undersökts med ett för båda parter tillfredsställande resultat.

2. En geografisk beteckning för vin, spritdrycker, jordbruksprodukter eller livsmedel ska i princip inte läggas till i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) om den är ett namn som på dagen för undertecknandet av detta avtal är upptaget i en parts relevanta register med status som ”registrerat”.

ARTIKEL 12.27

Skydd av geografiska beteckningar

1. Varje part ska tillhandahålla rättsliga medel som gör det möjligt för intresserade parter att förhindra följande:
 - a) Användning av en av den andra partens geografiska beteckningar som förtecknas i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) för en produkt som tillhör den produktklass som anges i bilaga 12-B (Produktklasser) och specificeras i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) för den geografiska beteckningen och som antingen
 - i) inte har sitt ursprung i det ursprungsland som anges i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) för den geografiska beteckningen, eller
 - ii) har sitt ursprung i det ursprungsland som anges i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) för den geografiska beteckningen, men inte har producerats eller tillverkats i enlighet med den andra partens lagar och andra författningar som skulle gälla om produkten var ämnad för konsumtion i den andra parten.
 - b) Användning av något i en varas beteckning eller presentation som anger eller ger intryck av att varan i fråga har sitt ursprung i ett annat geografiskt område än det verkliga ursprunget, på ett sätt som vilseleder allmänheten om varans geografiska ursprung eller art.
 - c) Någon annan användning som utgör illojal konkurrens enligt artikel 10 bis i Pariskonventionen.

2. Det skydd som avses i punkt 1 a ska tillhandahållas även om produktens verkliga ursprung anges eller om den geografiska beteckningen är översatt till ett annat språk eller står tillsammans med uttryck som ”slag”, ”typ”, ”stil”, ”efterbildning” eller liknande.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 23 i Trips-avtalet ska parterna ömsesidigt fastställa de praktiska villkor under vilka homonyma geografiska beteckningar ska särskiljas från varandra, med beaktande av behovet av att säkerställa att berörda producenter behandlas lika och att konsumenterna inte vilseleds. En homonym beteckning som felaktigt får konsumenten att tro att en produkt kommer från ett annat område ska inte registreras även om beteckningen är korrekt vad avser det område, den region eller den plats där produkterna i fråga har sitt verkliga ursprung.
4. Om en part i samband med förhandlingar med ett tredjeland föreslår att en geografisk beteckning med ursprung i det tredjelandet ska skyddas och beteckningen i fråga är homonym med en enligt detta underavsnitt skyddad geografisk beteckning med ursprung i den andra parten, ska den andra parten informeras och ges tillfälle att lämna synpunkter innan beteckningen med ursprung i tredjeland blir skyddad.
5. Ingenting i detta underavsnitt ska förplikta en part att skydda en till den andra parten hörande geografisk beteckning som inte är eller som upphört att vara skyddad i det land där den har sitt ursprung. Varje part ska underrätta den andra parten om en geografisk beteckning upphör att vara skyddad i sitt ursprungsland. En sådan underrättelse ska ske i enlighet med artikel 12.63.3 (Arbetsgruppen för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar).

6. En part ska inte vara skyldig att såsom geografisk beteckning skydda en beteckning som sannolikt kan vilseleda konsumenten om produktens verkliga ursprung i det fall denna beteckning står i konflikt med namnet på en växtsort eller en djurras.

ARTIKEL 12.28

Undantag

1. Trots vad som sägs i artikel 12.27 (Skydd av geografiska beteckningar) ska skyddet av de geografiska beteckningarna ”Asiago”, ”Fontina” och ”Gorgonzola” som förtecknas i del A i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) inte förhindra att dessa beteckningar används på Vietnams territorium av personer, inbegripet deras arvtagare, som i god tro faktiskt använt dessa beteckningar kommersiellt för produkter i klassen ”ost” före den 1 januari 2017.

2. Trots vad som sägs i artikel 12.27 (Skydd av geografiska beteckningar) ska skyddet av den geografiska beteckningen ”Feta” som förtecknas i del A i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) inte förhindra att denna beteckning används på Vietnams territorium av personer, inbegripet deras arvtagare, som i god tro faktiskt använt dessa beteckningar kommersiellt för produkter i klassen ”ost”, framställda av fårmjolk eller en blandning av får- eller getmjolk, före den 1 januari 2017.

3. Trots vad som sägs i artikel 12.27 (Skydd av geografiska beteckningar) gäller under en övergångsperiod av tio år från detta avtals ikraftträdande att skyddet av den geografiska beteckningen ”Champagne” som förtecknas i del A i bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) inte ska förhindra att denna beteckning, eller en översättning, translitterering eller transkription av den, används på Vietnams territorium av personer, inbegripet deras arvtagare, som i god tro faktiskt använt dessa beteckningar kommersiellt för produkter i klassen ”vin”.

4. En part får föreskriva att en begäran enligt detta underavsnitt i samband med användning eller registrering av ett varumärke måste göras inom fem år från det att den otillbörliga användningen av den skyddade beteckningen har blivit allmänt känd i den parten, eller från dagen för registrering av varumärket i den parten, förutsatt att varumärket har offentliggjorts senast den dagen, om denna dag infaller tidigare än dagen då den otillbörliga användningen blev allmänt känd i den parten, förutsatt att den geografiska beteckningen inte har använts eller registrerats i ond tro.

5. Detta underavsnitt får inte hindra en person att i näringsverksamhet använda sitt namn eller namnet på sin företrädare i rörelsen, utom om användningen av ett sådant namn är ägnad att vilseleda allmänheten.

ARTIKEL 12.29

Rätt att använda geografiska beteckningar

När en geografisk beteckning blivit skyddad enligt detta avtal ska det för den legitima användningen av den geografiska beteckningen inte krävas någon registrering av användarna eller några ytterligare avgifter.

ARTIKEL 12.30

Förhållande till varumärken

1. Om en ansökan om ett varumärke har ingetts i god tro eller ett varumärke har registrerats i god tro, eller om rättigheter till ett varumärke har erhållits genom användning i god tro, i en av parterna före den tillämpliga dag som anges i punkt 2, ska åtgärder som vidtagits för att tillämpa detta underavsnitt i den parten inte påverka behörigheten för eller giltigheten av varumärket, eller rätten att använda ett varumärke, på grundval av att varumärket är identiskt med eller liknar en geografisk beteckning.
2. Vid tillämpning av punkt 1 avses med den tillämpliga dagen
 - a) den dag detta avtal träder i kraft när det gäller en geografisk beteckning som avses i artikel 12.25 (Fastställda geografiska beteckningar), eller

b) den dag när en parts behöriga myndigheter mottar en begäran från den andra parten med en fullständig ansökan om skydd av en ytterligare geografisk beteckning i enlighet med artikel 12.26 (Ändring av förteckningen över geografiska beteckningar).

3. Ett sådant varumärke som avses i punkt 1 får fortsätta att vara skyddat, användas och förnyas utan hinder av skyddet av den geografiska beteckningen, såvida den berörda partens inhemska varumärkeslagstiftning inte innehåller någon grund för att ogiltigförklara eller upphäva varumärket i fråga.

ARTIKEL 12.31

Säkerställande av skydd

1. Varje part ska, i den omfattning som föreskrivs i dess inhemska lagstiftning, säkerställa skyddet av geografiska beteckningar genom att föreskriva administrativa åtgärder för att förbjuda en person att tillverka, bereda, förpacka, märka, sälja eller importera eller göra reklam för ett livsmedel på ett sätt som är osant eller vilseledande eller ägnat att inge en oriktig föreställning om livsmedlets ursprung.

2. Varje part ska på begäran av en berörd part åtminstone säkerställa det skydd som avses i artikel 12.27 (Skydd av geografiska beteckningar) och 12.30 (Förhållande till varumärken).

ARTIKEL 12.32

Allmänna regler

1. Produkter med skyddad geografisk beteckning ska överensstämma med de produktspecifikationer, inklusive eventuella ändringar av dessa, som godkänts av myndigheterna i den part på vars territorium produkten har sitt ursprung.
2. Alla frågor rörande produktspecifikationer för registrerade produkter ska behandlas i den arbetsgrupp för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar som avses i artikel 12.63 (Arbetsgruppen för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar).

ARTIKEL 12.33

Samarbete och transparens

1. Parterna ska antingen direkt eller indirekt via den arbetsgrupp för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar som avses i artikel 12.63 (Arbetsgruppen för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar) ha kontakt i alla frågor rörande genomförandet och tillämpningen av detta underavsnitt. Bland annat får en part begära information från den andra parten om produktspecifikationer, inklusive eventuella ändringar av dessa, och om relevanta kontaktpunkter för kontroll eller förvaltning av geografiska beteckningar.

2. Varje part får offentliggöra produktspecifikationer eller en sammanfattning av dessa samt uppgifter om relevanta kontaktpunkter för kontroll eller förvaltning av den andra partens geografiska beteckningar som är skyddade enligt detta underavsnitt.

UNDERAVSNITT 4

Industriella formgivningar

ARTIKEL 12.34

Internationella avtal

Parterna ska ansluta sig till Genèveakten till Haagöverenskommelsen om internationell registrering av industriella formgivningar, utfärdad i Genève den 2 juli 1999, senast två år efter detta avtals ikraftträdande.

ARTIKEL 12.35

Skydd av registrerade industriella formgivningar

1. Parterna ska tillhandahålla skydd för självständigt skapade industriella formgivningar¹ som är nya eller nyskapande². Skyddet ska tillhandahållas genom registrering och ska ge ensamrätt till innehavarna enligt bestämmelserna i detta underavsnitt³.

-
- ¹ Parterna är eniga om att om så föreskrivs i en parts inhemska lagstiftning ska med formgivning förstås utseendet på en produkt eller en avskiljbar eller oavskiljbar produkt del.
- ² Parterna är eniga om att om så föreskrivs i en parts inhemska lagstiftning kan det även krävas att formgivningen har särprägel. Detta avser formgivningar som i betydande grad avviker från kända formgivningar eller kombinationer av kända formgivningsdetaljer. Unionen anser att en formgivning har särprägel om det helhetsintryck som en kunnig användare får av formgivningen skiljer sig från det helhetsintryck en sådan användare får av en formgivning som har gjorts tillgänglig för allmänheten.
- ³ Det förutsätts att formgivningar inte är undantagna från skydd endast på grund av att de utgör en del av en artikel eller produkt, förutsatt att de är synliga, uppfyller kriterierna i denna punkt, och
- a) uppfyller alla andra kriterier för skydd av formgivning, och
 - b) inte på annat sätt är undantagna från skydd av formgivning enligt parternas respektive inhemska lagstiftning.

2. En formgivning av eller som ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt ska endast betraktas som ny och nyskapande i den mån
 - a) beståndsdelen, när den har infogats i den sammansatta produkten, förblir synlig vid normal användning av denna, och
 - b) sådana synliga detaljer i beståndsdelen i sig uppfyller kraven på nyhet och nyskapande.
3. I punkt 2 a avses med normal användning slutanvändarens användning, dock inte underhåll, service och reparationsarbeten.
4. Innehavare av en registrerad formgivning ska åtminstone ha rätt att hindra tredje parter från att utan innehavarens samtycke tillverka, bjuda ut till försäljning, försälja, importera eller lagerhålla för försäljning en produkt som bär eller innefattar den skyddade formgivningen om sådana handlingar utförs i kommersiellt syfte.
5. Det tillgängliga skyddets giltighetstid ska vara minst 15 år.

ARTIKEL 12.36

Undantag och uteslutningar

1. Varje part kan fastställa begränsade undantag från formskyddet, förutsatt att sådana undantag inte otillbörligt strider mot ett normalt utnyttjande av skyddad formgivning och inte oskäligt inkräktar på de legitima intressen som innehavaren av den skyddade formgivningen har, med beaktande av tredje parter legitima intressen.
2. Skyddet för industriell formgivning ska inte omfatta formgivning som huvudsakligen är av teknisk eller funktionell karaktär.

ARTIKEL 12.37

Förhållande till upphovsrätt

En formgivning ska också vara berättigad till skydd enligt en parts upphovsrättslagstiftning från och med den dag då formgivningen skapades eller på något sätt upptogs. Det åligger den parten att fastställa berättigandet till skydd, i vilken utsträckning och på vilka villkor ett upphovsrättsligt skydd ska ges samt även vilken nivå av nyskapande som ska krävas.

UNDERAVSNITT 5

PATENT

ARTIKEL 12.38

Internationella avtal

Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt konventionen om patentsamarbete, utfärdad i Washington den 19 juni 1970, ändrad den 28 september 1979 och senast ändrad den 3 oktober 2001. Varje part ska förenkla och utveckla sina patentregistreringsförfaranden, bland annat på grundval av Patenträttskonventionen, utfärdad i Genève den 1 juni 2000.

ARTIKEL 12.39

Patent och folkhälsa

1. Parterna erkänner betydelsen av förklaringen om Trips-avtalet och folkhälsa, som antogs av WTO:s ministerkonferens den 14 november 2001 i Doha. Vid tolkning och tillämpning av rättigheterna och skyldigheterna enligt detta kapitel har parterna rätt att stödja sig på denna förklaring.

2. Parterna ska följa WTO:s allmänna råds beslut av den 30 augusti 2003 om genomförandet av punkt 6 i förklaringen om Trips-avtalet och folkhälsa.

ARTIKEL 12.40

Administrativt godkännande

1. Parterna medger att farmaceutiska produkter som skyddas av patent på deras respektive territorier normalt sett ska genomgå ett administrativt godkännandeförfarande innan de får släppas ut på deras respektive marknader (nedan kallat *förfarande för godkännande för försäljning*).
2. Varje part ska se till att det finns lämpliga och effektiva mekanismer för att kompensera patentinnehavaren för den förkortning av den faktiska giltighetstiden för ett patent som uppstår på grund av orimliga förseningar¹ vid beviljandet av det första godkännandet för försäljning på respektive territorium. Kompensationen kan ha formen av en förlängning av giltighetstiden för de rättigheter som är knutna till patentskyddet, vilken ska motsvara den tid med vilken den period som avses i fotnoten till denna punkt överskrids. Förlängningen får inte vara längre än två år.

¹ Vid tillämpning av denna artikel avses med en orimlig försening åtminstone en försening av det första svaret till sökanden på mer än två år från och med den dag ansökan om godkännande för försäljning lämnades in. När det gäller förseningar av beviljandet av en ansökan om godkännande för försäljning behöver de tidsperioder som kan hänföras till sökanden och tidsperioder som den myndighet som beviljar godkännande för försäljning inte har kontroll över inte tas med vid fastställandet av förseningens längd.

3. Som ett alternativ till punkt 2 kan parterna ge möjlighet till en förlängning på högst fem år¹ av giltighetstiden för rättigheter som är knutna till patentskyddet som kompensation till patentinnehavaren för den förkortning av den faktiska giltighetstiden för ett patent som följer av förfarandet för godkännande för försäljning. Giltighetstiden för förlängningen ska börja gälla vid utgången av detta patents lagstadgade giltighetstid och vara lika lång som perioden mellan den dag då patentansökan lämnades in och dagen för det första godkännandet för försäljning på partens marknad, minskad med fem år.

UNDERAVSNITT 6

SKYDD FÖR FÖRETAGSHEMLIGHETER

ARTIKEL 12.41

Skydd för företagshemligheter

1. I syfte att genomföra artikel 39 i Trips-avtalet och säkerställa ett effektivt skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10 bis i Pariskonventionen ska varje part skydda företagshemligheter samt uppgifter som lämnats till medlemmarnas regeringar eller deras organ i enlighet med denna artikel.

¹ Denna period kan förlängas med ytterligare sex månader när det gäller läkemedel som varit föremål för pediatrika studier, förutsatt att resultaten av studierna kommer till uttryck i produktinformationen.

2. Om en part för sitt godkännande av för försäljning av ett läkemedel eller en jordbrukskemisk produkt kräver att det företes konfidentiella testresultat eller andra uppgifter och framtagandet av dessa innebär ett betydande arbete, ska parten skydda dessa uppgifter från otillbörlig kommersiell användning. Dessutom ska varje part skydda dessa uppgifter mot att lämnas ut, utom då utlämnandet är nödvändigt för att skydda allmänheten.
3. Varje part ska när det gäller sådana uppgifter som avses i punkt 2 och som lämnas till parten efter detta avtals ikraftträdande föreskriva att ingen annan som ansöker om godkännande för försäljning har rätt att, utan att först ha inhämtat tillstånd från den person som lämnat uppgifterna, använda sig av dess uppgifter till stöd för en ansökan om godkännande för försäljning under en rimlig tidsperiod, vilket normalt sett betyder en period av minst fem år efter den dag då parten beviljade godkännandet för den person som framtagit de uppgifter som ligger till grund för ansökan om godkännande för försäljning för dennes produkt.

UNDERAVSNITT 7

VÄXTFÖRÄDLARRÄTT

ARTIKEL 12.42

Växtförädlarrätt

Varje part ska skydda växtförädlarrätten, i enlighet med den internationella konventionen för skydd av växtförädlingsprodukter, utfärdad i Paris den 2 december 1961 och senast reviderad i Genève den 19 mars 1991, inbegripet undantaget från förädlarrätten enligt artikel 15 i den konventionen, och ska samarbeta för att främja och säkerställa denna rätt.

AVSNITT C

SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDDET AV IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

UNDERAVSNITT 1

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OM SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDD

ARTIKEL 12.43

Allmänna skyldigheter

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt Trips-avtalet, särskilt del III. Varje part ska föreskriva de kompletterande åtgärder, förfaranden och rättsmedel som krävs enligt detta avsnitt för att säkerställa skyddet av immateriella rättigheter¹. Åtgärderna, förfarandena och rättsmedlen ska vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

¹ Vid tillämpning av underavsnitt 1 i avsnitt C (Säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter) bör begreppet ”immateriella rättigheter” omfatta åtminstone följande rättigheter: upphovsrätt, upphovsrätten närstående rättigheter, rättigheter som tillhör skaparen av kretsmönster i halvledarprodukter, varumärkesrättigheter, formgivningrättigheter, patenträttigheter, geografiska beteckningar, bruksmodellskydd, växtförädlarrättigheter och firmanamn, i den utsträckning som dessa är skyddade som en immateriell rättighet i berörd inhemsk lagstiftning.

2. De åtgärder, förfaranden och rättsmedel som avses i punkt 1 ska vara effektiva och proportionella och tillämpas så att hinder för lagenlig handel inte uppkommer och så att missbruk inte sker.

ARTIKEL 12.44

Berättigade sökande

Varje part ska tillerkänna följande personer rätten att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som avses i detta avsnitt och i del III i Trips-avtalet:

- a) Innehavare av immateriella rättigheter, i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämplig lag.
- b) Alla andra personer som har tillåtelse att utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet licenstagare, i den utsträckning detta är tillåtet i och står i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämplig lag.
- c) Kollektiva förvaltningsorganisationer som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den utsträckning detta är tillåtet i och står i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämplig lag.
- d) Organisationer som försvarar branschintressen och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den utsträckning detta är tillåtet i och står i överensstämmelse med bestämmelserna i tillämplig lag.

UNDERAVSNITT 2

CIVILRÄTTSLIGT SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDDET

ARTIKEL 12.45

Interimistiska åtgärder

1. Varje part ska se till att dess behöriga rättsliga myndigheter, på begäran av en part som har lagt fram rimligt tillgänglig bevisning till stöd för sina påståenden att ett immaterialrättsligt intrång har begåtts eller är omedelbart förestående, ska ha befogenhet att besluta om snabba och effektiva interimistiska åtgärder
 - a) för att förebygga att intrång görs i immateriella rättigheter, särskilt att förhindra att varor, inbegripet importerade varor, införs till och släpps ut på marknaden i deras jurisdiktion, omedelbart efter tullklarering,
 - i) ett interimistiskt förbudsföreläggande får utfärdas mot en part vars tjänster används av en tredje part för att göra intrång i en immateriell rättighet och över vilken den rättsliga myndigheten har jurisdiktion, och

- ii) när det gäller ett påstått intrång som begås i kommersiell skala, ska parterna se till att de rättsliga myndigheterna, om den sökande som avses i artikel 12.44 (Berättigade sökande) påvisar omständigheter som sannolikt äventyrar indrivningen av skadestånd, får belägga fast och rörlig egendom som tillhör den person som påstås ha gjort intrånget med kvarstad eller spärra dessa, inbegripet spärrning av dennes bankkonton och andra tillgångar,

och

- b) för att bevara bevisning av betydelse för det påstådda intrånget, förutsatt att konfidentiella uppgifter skyddas, vilken kan inbegripa en detaljerad beskrivning, med eller utan provexemplar, eller fysiskt beslag av de varor som påstås utgöra intrång och, där så är lämpligt, det material och de verktyg som använts för produktionen och/eller distributionen av dessa varor samt tillhörande handlingar.
2. När så är lämpligt, särskilt om ett dröjsmål kan antas vålla rättighetshavaren oersättlig skada eller när bevisning löper uppenbar risk att förstöras, ska de rättsliga myndigheterna ha befogenhet att utan hörande av den andra parten besluta om sådana interimistiska åtgärder som avses i punkt 1.
3. Denna artikel påverkar inte tillämpningen av artikel 50 i Trips-avtalet.

ARTIKEL 12.46

Bevisning

1. Varje part ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, på begäran av en part som har lagt fram rimligt tillgänglig och tillräcklig bevisning till stöd för sina påståenden och som till stöd för sina påståenden har angivit bevisning som motparten förfogar över, har rätt att besluta att denna bevisning ska inges av motparten, förutsatt att konfidentiella uppgifter skyddas. Vid tillämpningen av denna punkt får en part föreskriva att de behöriga rättsliga myndigheterna ska anse att ett rimligt urval av ett betydande antal exemplar av ett verk eller något annat skyddat föremål utgör tillräcklig bevisning.
2. När det gäller intrång som har begåtts i kommersiell skala ska varje part vidta de åtgärder som är nödvändiga för att de behöriga rättsliga myndigheterna när så är lämpligt, på begäran av en part, ska kunna besluta att bank-, redovisnings- eller affärshandlingar som motparten förfogar över ska läggas fram, förutsatt att konfidentiella uppgifter skyddas.

ARTIKEL 12.47

Rätt till information

1. Utan att det påverkar tillämpningen av varje parts inhemska lagstiftning om sekretesskydd eller behandling av personuppgifter ska varje part se till att de behöriga rättsliga myndigheterna vid civilrättsliga förfaranden rörande intrång i en immateriell rättighet, efter en motiverad och proportionell begäran från sökanden, har rätt att ålägga den som har gjort intrång eller påstås ha gjort intrång eller någon annan person att, i enlighet med sina inhemska lagar och andra författningar, tillhandahålla sådan information som denna person innehar eller kontrollerar.

Vid tillämpning av denna punkt kan med *någon annan person* avses en person som

- a) har befunnits vara i besittning av de intrångsgörande varorna i kommersiell skala,
- b) har befunnits använda de intrångsgörande tjänsterna i kommersiell skala,
- c) har befunnits tillhandahålla tjänster som använts i intrångsgörande verksamhet i kommersiell skala, eller
- d) har pekats ut av en person som avses i denna punkt såsom delaktig i produktion, tillverkning eller distribution av de intrångsgörande varorna eller i tillhandahållandet av de intrångsgörande tjänsterna.

2. Den information som avses i punkt 1 kan inbegripa information om varje person som i kommersiell skala är delaktig i intrånget eller det påstådda intrånget och om produktionsmedlen och distributionskanalerna för de intrångsgörande varorna eller tjänsterna.

ARTIKEL 12.48

Andra rättsmedel

1. Varje part ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, på begäran av sökanden och utan att det inverkar på eventuellt skadestånd som ska erläggas till rättighetsinnehavaren på grund av ett intrång, har befogenhet att besluta om, utan någon som helst ersättning och på ett sätt som minimerar risken för vidare intrång,

- a) återkallande från marknaden¹,
- b) avlägsnande från marknaden, eller
- c) förstöring

av varor som de konstaterar gör intrång i en immateriell rättighet.

¹ Varje part ska se till att denna bestämmelse tillämpas på intrångsgörande varor som finns på marknaden och att den som gör intrång ska beordras att åtminstone återkalla varorna från sina kunder, såsom till exempel grossister, distributörer och detaljhandlare.

De behöriga rättsliga myndigheterna får även fatta beslut om förstöring av material och verktyg som huvudsakligen använts i samband med framställningen av de intrångsgörande varorna eller avlägsnande från marknaden av dessa på ett sätt som minimerar risken för vidare intrång.

2. De behöriga rättsliga myndigheterna ska ha befogenhet att besluta att de rättsmedel som avses i punkt 1, åtminstone vad gäller förstöring, inklusive borttagande från marknaden för förstöring, ska bekostas av intrångsgöraren, såvida det inte åberopas särskilda skäl mot detta.

ARTIKEL 12.49

Förbudsförelägganden

Varje part ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, när det genom ett domstolsavgörande har konstaterats att ett intrång har begåtts i en immateriell rättighet, får utfärda ett förbudsföreläggande mot intrångsgöraren, samt vid behov mot en part vars tjänster används av intrångsgöraren och över vilken den rättsliga myndigheten har jurisdiktion, som syftar till att förbjuda ett fortsatt intrång.

ARTIKEL 12.50

Alternativa åtgärder

En part får föreskriva att de behöriga rättsliga myndigheterna, när detta är lämpligt och på begäran av den person som kan bli föremål för sådana åtgärder som föreskrivs i artikel 12.48 (Andra rättsmedel) eller artikel 12.49 (Förbudsförelägganden), får besluta att ekonomisk ersättning i stället för de åtgärder som föreskrivs i artikel 12.48 (Andra rättsmedel) och 12.49 (Förbudsförelägganden), ska utgå till den skadelidande parten, om personen i fråga varken har handlat uppsåtligt eller oaktsamt, om ett verkställande av åtgärderna i fråga skulle orsaka denne oproportionellt stor skada och om ekonomisk ersättning till den skadelidande parten framstår som rimligt tillfredsställande.

ARTIKEL 12.51

Skadestånd

1. Varje part ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna har befogenhet att ålägga en intrångsgörare som visste eller rimligen borde ha vetat att denne ägnade sig åt intrångsgörande verksamhet, att betala ett skadestånd till rättighetsinnehavaren för att ersätta den faktiska skada rättighetsinnehavaren lidit till följd av intrånget.

Vid fastställandet av storleken på skadeståndet vid ett intrång i en immateriell rättighet ska de behöriga rättsliga myndigheterna ha befogenhet

- a) att beakta alla relevanta omständigheter, såsom de negativa ekonomiska konsekvenserna, bland annat utebliven vinst, för den skadelidande parten, den otillbörliga vinst som intrångsgöraren¹ har gjort och, där så är lämpligt, omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse², och
- b) att, där så är lämpligt, fastställa skadeståndet till ett engångsbelopp på grundval av sådana faktorer som åtminstone det belopp som skulle ha betalats i royalty eller avgift om intrångsgöraren hade begärt tillstånd att nyttja den immateriella rättigheten i fråga.

2. I de fall då en intrångsgörare har ägnat sig åt intrångsgörande verksamhet utan att ha vetat eller rimligen borde ha vetat om det, får en part föreskriva att de behöriga rättsliga myndigheterna får fatta beslut om återbetalning av vinst till den skadelidande parten eller om skadestånd, som kan vara fastställt i förväg, till denne.

¹ Beräkningen av den otillbörliga vinst som intrångsgöraren har gjort ska inte upprepas vid beräkningen av den uteblivna vinsten.

² Begreppet ”omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse” omfattar ideell skada som uppfinnare och upphovsmän har förorsakats genom intrånget.

ARTIKEL 12.52

Kostnader för förfarandet

Varje part ska föreskriva att dess behöriga rättsliga myndigheter, där så är lämpligt, har befogenhet att, som allmän regel, ålägga den förlorande parten att ersätta den vinnande partens rättegångskostnader eller avgifter och lämpliga kostnader för juridiskt biträde eller andra kostnader i enlighet med den partens inhemska lagstiftning.

ARTIKEL 12.53

Offentliggörande av domstolsavgöranden

De behöriga rättsliga myndigheterna ska ha befogenhet att, i enlighet med sin egen inhemska lagstiftning och praxis, besluta om offentliggörande eller tillgängliggörande för allmänheten på intrångsgörarens bekostnad av lämplig information om det slutliga avgörandet.

ARTIKEL 12.54

Presumption om innehav av upphovs- eller äganderätt

Parterna anser att det för tillämpningen av de åtgärder, förfaranden och rättsmedel som föreskrivs i detta kapitel är tillräckligt att upphovsmannens namn, och namnet på en annan rättighetsinnehavare i fråga om dennes skyddade alster, på sedvanligt sätt finns angivet på ett litterärt eller konstnärligt verk respektive ett skyddat alster för att denne upphovsman eller denne andra rättighetsinnehavare ska betraktas som upphovsman respektive annan rättighetsinnehavare, om inte motsatsen bevisas, och följaktligen ha rätt att föra talan om intrång.

UNDERAVSNITT 3

TJÄNSTELEVERERANDE MELLANHÄNDER

ARTIKEL 12.55

Tjänstelevererande mellanhänders ansvar

1. Varje part ska, i enlighet med denna artikel, föreskriva begränsningar eller undantag i sin inhemska lagstiftning om tjänstelevererande mellanhänders ansvar vid fall av intrång i upphovsrätt eller närstående rättigheter som äger rum i eller via telekommunikationsnät¹, i samband med tillhandahållande eller användning av deras tjänster.
2. De begränsningar eller undantag som avses i punkt 1 ska åtminstone omfatta följande:
 - a) Överföring i ett telekommunikationsnät av information som lämnats av tjänstemottagaren, eller tillhandahållande av tillgång till ett telekommunikationsnät (enbart vidarefordran).

¹ För tydlighetens skull påpekas att detta inbegriper internet.

- b) Överföring i ett telekommunikationsnät av information som lämnats av tjänstemottagaren rörande den automatiska, mellanliggande och tillfälliga lagringen av den informationen som äger rum enbart för att effektivisera vidare överföring av informationen till andra tjänstemottagare på deras begäran (cachning), under förutsättning att tjänsteleverantören
- i) inte ändrar informationen av andra än tekniska skäl,
 - ii) uppfyller villkoren för tillgång till informationen,
 - iii) följer regler för uppdatering av informationen, vilka fastställts på ett sätt som är allmänt vedertaget och använt inom branschen,
 - iv) inte ingriper i den lagliga användningen av den teknik som är allmänt vedertagen och som används inom branschen för att få fram uppgifter om hur informationen används, och
 - v) avlägsnar den information denne har lagrat eller gör den oåtkomlig så snart denne fått kännedom om¹ att den information som ursprungligen överfördes har avlägsnats från nätet eller gjorts oåtkomlig.

¹ Inget i detta kapitel hindrar en part från att i sin inhemska lagstiftning definiera villkor som gör det möjligt att fastsätta hur kännedom erhållits om att olaglig information lagras.

- c) Lagring av information som lämnats av en tjänstemottagare på begäran av en tjänstemottagare (värdtjänster) under förutsättning att tjänsteleverantören
- i) inte har kännedom om förekomsten av olaglig information, och
 - ii) så snart denne fått sådan kännedom¹ handlar utan dröjsmål för att avlägsna informationen eller göra den oåtkomlig.
3. Varje part får i sin inhemska lagstiftning föreskriva på vilka villkor tjänstelevererande mellanhänder inte är berättigade till de begränsningar och undantag som avses i punkt 2.
4. Att en tjänstelevererande mellanand ska övervaka sina tjänster eller aktivt efterforska fakta som tyder på intrångsgörande verksamhet får inte vara ett villkor för att en tjänstelevererande mellanand ska vara berättigad till de begränsningar och undantag som avses i punkt 2.
5. Varje part får fastställa förfaranden för anmälan av påstådda intrång och motanmälningar.
6. Denna artikel ska inte påverka möjligheten för en domstol eller administrativ myndighet att i enlighet med varje parts rättssystem kräva att en tjänstelevererande mellanand upphör med eller förhindrar ett intrång.

¹ Inget i detta kapitel hindrar en part från att i sin inhemska lagstiftning definiera villkor som gör det möjligt att fastsätta hur kännedom erhållits om att olaglig information lagras.

UNDERAVSNITT 4

SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDDET VID GRÄNSERNA

ARTIKEL 12.56

Förenlighet med Gatt 1994 och Trips-avtalet

Vid genomförandet av gränsåtgärder för att tullmyndigheterna ska kunna säkerställa skyddet av immateriella rättigheter, i enlighet med detta underavsnitt, ska parterna sörja för förenlighet med sina skyldigheter enligt Gatt 1994 och Trips-avtalet, särskilt artikel V i Gatt 1994 och artikel 41 och avsnitt 4 i del III i Trips-avtalet.

ARTIKEL 12.57

Definitioner

I detta underavsnitt gäller följande definitioner:

- a) *förfalskade varor*: varumärkesförfalskade varor och varor med förfalskad geografisk beteckning.

- b) *varor med förfalskad geografisk beteckning*: varor, även deras emballage, på vilka det utan tillstånd anbringats en geografisk beteckning som är identisk med en för sådana varor vederbörligen registrerad geografisk beteckning, eller vars karaktäristiska egenskaper inte kan särskiljas från en sådan geografisk beteckning, och vars import därmed utgör ett intrång eller vars export skulle ha utgjort ett intrång i rättigheterna till den geografiska beteckningen i fråga enligt den inhemska lagstiftningen i den part där varorna befinner sig.
- c) *varumärkesförfalskade varor*: varor, även deras emballage, på vilka det utan tillstånd anbringats ett varumärke som är identiskt med ett för sådana varor vederbörligen registrerat varumärke, eller vars karaktäristiska egenskaper inte kan särskiljas från ett sådant varumärke, och vars import därmed utgör ett intrång eller vars export skulle ha utgjort ett intrång i rättigheterna för innehavaren av varumärket i fråga enligt den inhemska lagstiftningen i den part där varorna befinner sig.
- d) *exportvaror*: varor som ska tas från en parts territorium till en plats utanför detta territorium, samtidigt som dessa varor kvarstår under tullkontroll.
- e) *varor som gör intrång i en immateriell rättighet*: förfalskade och piratkopierade varor vars import eller export utgör ett intrång i en immateriell rättighet enligt lagstiftningen i den part där varorna befinner sig.
- f) *importvaror*: varor som förs in på en parts territorium från en plats utanför detta territorium, samtidigt som dessa varor kvarstår under tullkontroll.

- g) *piratkopierade varor*: varor som är kopior som tillverkats utan medgivande från rättighetsinnehavaren eller den person som har tillstånd av rättighetsinnehavaren i tillverkningslandet och vilka tillverkats direkt eller indirekt med utgångspunkt från en artikel, när framställning av kopian liksom importen eller exporten skulle ha utgjort ett intrång i en upphovsrätt eller en närstående rättighet enligt lagstiftningen i den importerande respektive exporterande parten.

ARTIKEL 12.58

Tillämpningsområde för gränsåtgärder

1. Varje part ska införa eller upprätthålla förfaranden som gäller import- och exportvaror och enligt vilka en rättighetshavare får begära att partens tullmyndigheter skjuter upp importen eller exporten av varor som misstänks utgöra intrång i en immateriell rättighet.
2. Tullmyndigheterna ska i enlighet med sina inhemska förfaranden skjuta upp frigörandet av varor som misstänks utgöra intrång i en immateriell rättighet.

ARTIKEL 12.59

Ett aktivt deltagande av tullmyndigheterna

Tullmyndigheterna ska med hjälp av riskanalysmetoder aktivt arbeta med att inrikta insatserna på och identifiera sändningar som innehåller import- eller exportvaror som misstänks utgöra intrång i en immateriell rättighet. De ska samarbeta med rättighetsinnehavare, bland annat vad gäller tillhandahållande av information till riskanalysen.

ARTIKEL 12.60

Specifikt samarbete på området gränsåtgärder

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4.2.2 a (Tullsamarbete och ömsesidigt administrativt bistånd) ska parterna, när så är lämpligt, främja samarbete och utbyte av information och bästa praxis mellan sina tullmyndigheter i syfte att möjliggöra effektiva gränskontroller för att säkerställa skyddet av immateriella rättigheter, särskilt för ett effektivt genomförande av artikel 69 i Trips-avtalet.
2. Vad gäller säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter ska parternas tullmyndigheter ge varandra ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor i enlighet med protokoll 2 (Ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor).

3. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 17.1 (Handelskommitté) ska den tullkommitté som avses i artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer) ansvara för att denna artikel tillämpas och genomförs på ett korrekt sätt. Tullkommittén ska fastställa prioriteringarna och tillhandahålla lämpliga förfaranden för samarbete mellan de behöriga myndigheterna.

UNDERAVSNITT 5

ÖVRIGA BESTÄMMELSER RÖRANDE SÄKERSTÄLLANDE AV SKYDDET

ARTIKEL 12.61

Uppförandekoder

Parterna ska verka för

- a) att bransch- och yrkesorganisationer eller bransch- och yrkesammanslutningar ska utarbeta uppförandekoder som ska bidra till att säkerställa skyddet av immateriella rättigheter, och
- b) att utkast till uppförandekoder lämnas till parternas behöriga myndigheter tillsammans med eventuella utvärderingar av tillämpningen av dessa uppförandekoder.

AVSNITT D

SAMARBETE OCH INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 12.62

Samarbete

1. Parterna ska samarbeta för att stödja genomförandet av detta kapitel.
2. Om inte annat följer av kapitel 16 (Samarbete och kapacitetsuppbyggnad) ska samarbetet omfatta, men inte vara begränsat till, följande verksamheter:
 - a) Informationsutbyte om den rättsliga ramen för immateriella rättigheter samt relevanta bestämmelser om skydd och säkerställande av skydd samt utbyte av erfarenheter i unionen och Vietnam om lagstiftningsprocessen.
 - b) Utbyte av erfarenheter och information mellan unionen och Vietnam om säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter.
 - c) Utbyte av erfarenheter mellan unionen och Vietnam om tullens, polisens och administrativa och rättsliga organs säkerställande av skyddet på central nivå och under central nivå samt samordning av deras åtgärder för att förhindra export av förfälskade varor, inbegripet med andra länder.

- d) Kapacitetsuppbyggnad, personalutbyte och utbildning av personal.
 - e) Främjande och spridning av information om immateriella rättigheter, bland annat i näringslivet, samhällsorganisationer och sociala organisationer samt åtgärder för att öka den medvetenheten hos konsumenter och rättighetsinnehavare.
 - f) Främjande av mellanstatligt samarbete mellan bland annat immaterialrättsmyndigheter.
 - g) Aktivt ökande av medvetenheten och utbildningsnivån hos allmänheten i fråga om immateriella rättigheter genom utarbetande av ändamålsenliga strategier för att identifiera de viktigaste målgrupperna och inrättande av kommunikationsprogram för att öka medvetenheten hos konsumenter och media om effekterna av kränkningar av immateriella rättigheter, bland annat riskerna för hälsa och säkerhet och kopplingen till organiserad brottslighet.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 1 och 2 är parterna överens om att de när så är nödvändigt ska behandla frågor som är relevanta för skydd av immateriella rättigheter och säkerställande av skyddet av immateriella rättigheter som omfattas av detta kapitel samt alla andra relevanta frågor i den arbetsgrupp för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar som inrättas genom artikel 17.3 (Arbetsgrupper).

ARTIKEL 12.63

Arbetsgruppen för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar

1. Den arbetsgrupp för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar som inrättas genom artikel 17.3 (Arbetsgrupper) ska bestå av företrädare för parterna och ha till uppgift att övervaka genomförandet av detta kapitel, förstärka samarbetet och föra en dialog om immateriella rättigheter, inbegripet geografiska beteckningar.
2. Arbetsgruppen för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar kan behandla alla frågor rörande genomförandet och tillämpningen av detta kapitel. Den ska särskilt ansvara för följande:
 - a) Utarbetandet av en rekommendation till parterna om ändring av bilaga 12-A (Förteckning över geografiska beteckningar) i fråga om geografiska beteckningar i enlighet med artikel 12.26 (Ändring av förteckningen över geografiska beteckningar).
 - b) Utbyte av information om utvecklingen av lagstiftningen och politiken vad gäller geografiska beteckningar och om alla andra frågor av gemensamt intresse på området geografiska beteckningar.
 - c) Utbyte av information om geografiska beteckningar i syfte att överväga att skydda dem i enlighet med underavsnitt 3 (Geografiska beteckningar) i avsnitt B (Standarder för immateriella rättigheter).

KAPITEL 13

HANDEL OCH HÅLLBAR UTVECKLING

ARTIKEL 13.1

Syfte

1. Syftet med detta kapitel är att främja hållbar utveckling, särskilt genom att se hur de handels- och investeringsrelaterade aspekterna av arbetskrafts- och miljöfrågor kan bidra till detta.
2. Parterna erinrar om Agenda 21 om miljö och utveckling från 1992, genomförandeplanen från världstoppmötet i Johannesburg 2002 om hållbar utveckling, FN:s ekonomiska och sociala råds ministerdeklaration från 2006 om full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor, Internationella arbetsorganisationens (ILO) agenda för anständigt arbete, slutdokumentet från FN:s konferens 2012 om hållbar utveckling med titeln ”Den framtid vi vill ha” och slutdokumentet från FN-toppmötet 2015 om hållbar utveckling med titeln ”Att förändra vår värld – Agenda 2030 för hållbar utveckling”. De bekräftar sitt åtagande att främja utvecklingen av den internationella handeln på ett sätt som bidrar till målet om hållbar utveckling, för nuvarande och kommande generationers välfärd. Målet om hållbar utveckling ska integreras i deras bilaterala handelsförbindelser.

3. Parterna bekräftar sitt åtagande att eftersträva en hållbar utveckling, vars beståndsdelar ekonomisk utveckling, social utveckling och miljöskydd är avhängiga av varandra och förstärker varandra ömsesidigt.
4. Parterna understryker nyttan av att samarbeta om handelsrelaterade arbetskrafts-¹ och miljöfrågor som en del av en övergripande strategi för handel och hållbar utveckling.
5. Detta kapitel har ett samarbetsinriktat tillvägagångssätt baserat på gemensamma värden och intressen och beaktar skillnaderna mellan respektive parts utvecklingsnivåer.

ARTIKEL 13.2

Rätt att reglera och skyddsnivåer

1. Parterna erkänner sina respektive rättigheter att
 - a) fastställa sina mål, strategier och prioriteringar och sin politik avseende hållbar utveckling,
 - b) fastställa vilka nivåer på det inhemska skyddet på miljöområdet och det sociala området som de finner lämpliga, och

¹ I detta kapitel avses med *arbetskraftsfrågor* de frågor som tas upp i agendan för anständigt arbete och som avses i ILO:s förklaring om social rättvisa för en rättvis globalisering, som antogs av Internationella arbetskonferensen vid dess 97:e session i Genève den 10 juni 2008.

- c) anta eller ändra, i enlighet med detta, berörd lagstiftning och politik på ett sätt som är förenligt med internationellt erkända standarder och de avtal i vilka de är parter och som avses i artiklarna 13.4 (Multilaterala arbetsnormer och avtal på arbetskraftsområdet) och 13.5 (Multilaterala miljöavtal).
2. Varje part ska sträva efter att säkerställa att dess lagstiftning och politik föreskriver och uppmuntrar höga inhemska skyddsnivåer på miljöområdet och det sociala området, och ska kontinuerligt söka utveckla denna lagstiftning och politik.

ARTIKEL 13.3

Upprätthållande av skyddsnivåer

1. Parterna betonar att lägre skyddsnivåer på miljö- och arbetskraftsområdet motverkar uppnåendet av detta kapitels syfte och att det är olämpligt att uppmuntra handel och investeringar genom att försvaga de inhemska skyddsnivåerna enligt miljö- eller arbetsrätten.
2. En part får inte åsidosätta eller bevilja undantag från, eller erbjuda sig att åsidosätta eller bevilja undantag från, sin miljö- eller arbetsrätt på ett sätt som påverkar handeln eller investeringarna mellan parterna.
3. En part får inte genom att kontinuerligt eller återkommande agera eller avstå från att agera underlåta att effektivt kontrollera efterlevnaden av dess miljö- och arbetsrätt som ett sätt att uppmuntra handel eller investeringar.

4. En part får inte tillämpa miljö- och arbetsrätten på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller omotiverad diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av handeln.

ARTIKEL 13.4

Multilaterala arbetsnormer och avtal på arbetskraftsområdet

1. Parterna erkänner betydelsen av full och produktiv sysselsättning och arbete under anständiga villkor för alla, särskilt med tanke på globaliseringen. Parterna bekräftar ånyo sitt åtagande att främja utvecklingen av deras bilaterala handel på ett sätt som befrämjar full och produktiv sysselsättning och arbete under anständiga villkor för alla, inbegripet kvinnor och unga personer. I detta sammanhang ska parterna vid behov samråda och samarbeta när det gäller handelsrelaterade arbetskraftsfrågor av gemensamt intresse.

2. Varje part bekräftar ånyo sina åtaganden, i enlighet med dess skyldigheter enligt ILO och den ILO-förklaring om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet och dess uppföljning som antogs av Internationella arbetskonferensen vid dess 86:e session 1998, om att respektera, främja och effektivt genomföra principerna för de grundläggande rättigheterna i arbetslivet, nämligen

- a) föreningsfriheten och det faktiska erkännandet av rätten till kollektiva förhandlingar,
- b) avskaffande av alla former av tvångsarbete eller annat påtvingat arbete,

c) faktiskt avskaffande av barnarbete, och

d) avskaffande av diskriminering vid anställning och yrkesutövning.

3. Varje part ska

a) göra fortsatta och kontinuerliga insatser för att ratificera de grundläggande ILO-konventionerna, i den utsträckning detta inte redan skett,

b) överväga att ratificera även andra konventioner som ILO har klassificerat som uppdaterade, med beaktande av dess inhemska omständigheter, och

c) utbyta information med den andra parten om de ratificeringar som nämns i leden a och b.

4. Varje part bekräftar ånyo sitt åtagande att faktiskt genomföra de ILO-konventioner som ratificerats av Vietnam respektive unionens medlemsstater i sina lagar och andra författningar samt i sin praxis.

5. Parterna erkänner att överträdelser av de grundläggande principerna och rättigheterna i arbetslivet inte får åberopas eller på annat sätt användas som en legitim komparativ fördel och att arbetsnormer inte bör användas i handelsprotektionistiskt syfte.

ARTIKEL 13.5

Multilaterala miljöavtal

1. Parterna erkänner värdet av multilateral miljöstyrning och multilaterala miljöavtal som det internationella samfundets svar på miljöproblem, och betonar behovet av att få åtgärder på handelsområdet respektive miljöområdet att ömsesidigt förstärka varandra. Parterna ska vid behov samråda och samarbeta när det gäller handelsrelaterade miljöfrågor av gemensamt intresse.
2. Varje part bekräftar på nytt sitt åtagande att i sin inhemska lagstiftning och praxis faktiskt genomföra de multilaterala miljöavtal i vilka den är part.
3. Parterna ska i kommittén för handel och hållbar utveckling och, vid behov, även vid andra tillfällen utbyta information om och erfarenheter av deras respektive situation och framsteg när det gäller ratificering av multilaterala miljöavtal eller ändringar av dem.
4. Inget i detta avtal ska hindra en part från att införa eller upprätthålla åtgärder för att genomföra multilaterala miljöavtal i vilka den är part, under förutsättning att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller omotiverad diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av handeln.

ARTIKEL 13.6

Klimatförändring

1. I syfte att ta itu med det överhängande klimatförändringshotet bekräftar parterna ånyo sitt åtagande att nå det yttersta målet med Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar från 1992 (nedan kallad *FN-ramkonventionen*) och att faktiskt genomföra den konventionen, Kyotoprotokollet till Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar, senast ändrat den 8 december 2012 (nedan kallat *Kyotoprotokollet*), och Parisavtalet som upprättades den 12 december 2015 inom ramen för FN-ramkonventionen. Parterna ska samarbeta när det gäller genomförandet av FN-ramkonventionen, Kyotoprotokollet och Parisavtalet. När det är tillämpligt ska parterna samarbeta och medverka till att detta kapitel på ett positivt sätt bidrar till att stärka parternas kapacitet i fråga om övergången till låga växthusgasutsläpp och klimattåliga ekonomier i enlighet med Parisavtalet.

2. I samband med FN-ramkonventionen erkänner parterna den inhemska politikens roll när det gäller klimatförändring. Således ska parterna samråda och utbyta information och erfarenheter av prioriterade områden eller områden av ömsesidigt intresse, däribland

- a) bästa praxis i fråga om och lärdomar av utformning, genomförande och användning av mekanismer för koldioxidprissättning,

- b) främjande av inhemska och internationella koldioxidmarknader, inklusive via mekanismer som utsläppshandelssystem och programmet för minskade utsläpp från avskogning och skogsförstörelse, och
- c) främjande av energieffektivitet, lågutsläppsteknik och förnybar energi.

ARTIKEL 13.7

Biologisk mångfald

1. Parterna erkänner vikten av att bevara och på ett hållbart sätt använda biologisk mångfald i enlighet med konventionen om biologisk mångfald från 1992 (nedan kallad *mångfaldskonventionen*) och den strategiska planen för biologisk mångfald 2011–2020 och Aichimålen för biologisk mångfald, antagna på det 10:e mötet för partskonferensen i Nagoya 18–29 oktober 2010, konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter, senast ändrad i Gaborone 1983 (nedan kallad *Cites-konventionen*), och andra relevanta internationella instrument i vilka de är parter samt de beslut som antagits inom ramen för dessa instrument.

2. I enlighet med artikel 15 i mångfaldskonventionen erkänner parterna staternas suveräna rättigheter över sina naturresurser och att befogenheten att bestämma om tillträde till deras genetiska resurser vilar hos respektive nationell regering och omfattas av inhemsk lagstiftning. Parterna ska sträva efter att skapa förhållanden för att underlätta tillträde till genetiska resurser för miljöanpassad användning och att inte införa restriktioner som strider mot målen för mångfaldskonventionen. Parterna erkänner att tillträdet till genetiska resurser ska vara underställt ett i förväg lämnat informerat medgivande från den part som tillhandahåller de genetiska resurserna, såvida annat inte bestämts av den parten.

3. För detta ändamål ska varje part

- a) uppmuntra handel med produkter som bidrar till hållbar användning och bevarande av biologisk mångfald, i enlighet med dess inhemska lagar och andra författningar,
- b) främja och uppmuntra bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald, inklusive tillträde till genetiska resurser och en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning,
- c) utbyta information med den andra parten om åtgärder som strategier, politiska initiativ, program, handlingsplaner och kampanjer för ökad konsumentmedvetenhet av betydelse ur handelssynpunkt och som har som mål att stoppa förlusten av och minska trycket på biologisk mångfald, och, i relevanta fall, samarbeta för att maximera effekten av sin respektive politik och se till att dess politiska åtgärder ömsesidigt förstärker varandra,

- d) anta och genomföra lämpliga ändamålsenliga åtgärder som är förenliga med dess åtaganden enligt internationella fördrag i vilka den är part och som leder till en minskad olaglig handel med vilda djur och växter, exempelvis upplysningskampanjer, övervakning och åtgärder för efterlevnadskontroll,
- e) i tillämpliga fall, stärka samarbetet med den andra parten när det gäller att föreslå nya djur- och växtarter i bilagorna I och II till Cites-konventionen, och
- f) i tillämpliga fall, samarbeta med den andra parten på regional och global nivå i syfte att främja bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald i naturliga ekosystem eller jordbruksekosystem, inbegripet utrotningshotade arter och deras livsmiljö, särskilt skyddade naturområden och genetisk mångfald, återställande av ekosystem, undanröjande eller minskning av sådana negativa miljöeffekter som härrör från användning av levande och icke-levande naturresurser eller av ekosystem, tillträde till genetiska resurser och en rimlig och rättvis fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning.

ARTIKEL 13.8

Hållbar förvaltning av skog och handel med skogsprodukter

1. Parterna erkänner vikten av att sörja för bevarande och hållbar förvaltning av skogsresurser vid uppnåendet av sina ekonomiska, miljörelaterade och sociala mål.

2. För detta ändamål ska varje part

- a) stimulera främjandet av handeln med skogsprodukter som härrör från hållbart förvaltade skogar och som avverkats i enlighet med den inhemska lagstiftningen i avverkningslandet, vilket kan inbegripa ingåendet av ett frivilligt partnerskapsavtal om skogslagstiftningens efterlevnad samt förvaltning av och handel med skog,
- b) utbyta information med den andra parten om åtgärder för att främja konsumtionen av timmer och trävaror från hållbart förvaltade skogar och, i tillämpliga fall, samarbeta för att utveckla sådana åtgärder,
- c) anta åtgärder som är förenliga med dess inhemska lagstiftning och de internationella fördrag i vilka den är part och som syftar till att främja bevarandet av skogsresurser och bekämpa olaglig avverkning och relaterad handel,
- d) i tillämpliga fall, utbyta information med den andra parten om åtgärder för att förbättra kontrollen av skogslagstiftningens efterlevnad och, i relevanta fall, samarbeta för att maximera effekterna av och sörja för ömsesidigt stöd mellan sina respektive strategier för att utesluta olagligt avverkat timmer och trävaror av sådant timmer från handelsflödena, och
- e) i tillämpliga fall, samarbeta med den andra parten på regional och global nivå, i syfte att främja bevarande och hållbar förvaltning av samtliga typer av skogar.

ARTIKEL 13.9

Handel med och hållbar förvaltning av levande marina resurser och vattenbruksprodukter

1. Parterna erkänner vikten av att säkerställa bevarande och hållbar förvaltning av levande marina resurser och marina ekosystem och av att främja ett ansvarsfullt och hållbart vattenbruk.
2. För detta ändamål ska varje part
 - a) iaktta de långfristiga bevarande- och förvaltningsåtgärder och bestämmelser om hållbart nyttjande av levande marina resurser som anges i Förenta nationernas havsrättskonvention från 1982, uppmuntra efterlevnaden av avtalet om genomförande av bestämmelserna i Förenta nationernas havsrättskonvention av den 10 december 1982 om bevarande och förvaltning av gränsöverskridande och långvandrande fiskbestånd, upprättat i New York 24 juli–4 augusti 1995, avtalet om att främja fiskefartygens iakttagande av internationella bevarande- och förvaltningsåtgärder på det fria havet, godkänt vid FAO-konferensens 27:e möte i november 1993 och avtalet om hamnstatsåtgärder för att förebygga, motverka och undanröja olagligt, orapporterat och oreglerat fiske, godkänt vid FAO:s konferens den 22 november 2009, och följa principerna i uppförandekoden för ansvarsfullt fiske, antagen vid FAO:s konferens i Cancún den 31 oktober 1995,

- b) i tillämpliga fall, samarbeta med den andra parten med och inom regionala fiskeriförvaltningsorganisationer i vilka den är medlem, observatör eller samarbetande icke-konventionsslutande part, inbegripet genom en ändamålsenlig tillämpning av deras övervaknings-, kontroll- och tillsynsåtgärder och åtgärder för att kontrollera efterlevnaden av förvaltningsåtgärder och, om det är tillämpligt, genomföra deras system för fångstdokumentation eller certifiering,
- c) samarbeta med den andra parten och aktivt delta i kampen mot olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och olaglig, orapporterad och oreglerad fiskerelaterad verksamhet, med hjälp av heltäckande, ändamålsenliga och transparenta åtgärder; varje part ska också underlätta informationsutbytet om olaglig, orapporterad och oreglerad verksamhet och genomföra politik och åtgärder för att utesluta produkter som härrör från sådan verksamhet från handelsflödena,
- d) främja utvecklingen av ett hållbart vattenbruk, med beaktande av dess ekonomiska, sociala och miljömässiga aspekter, och
- e) utbyta information om samtliga nya åtgärder för förvaltning av levande marina resurser och fiskeriprodukter som kan inverka på handeln mellan parterna, i kommittén för handel och hållbar utveckling och, vid behov, vid andra tillfällen.

ARTIKEL 13.10

Handel och investeringar som främjar hållbar utveckling

1. Varje part bekräftar sitt åtagande att öka handelns och investeringarnas bidrag till uppnåendet av målet om en hållbar utveckling i dess ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner.
2. För detta ändamål ska parterna
 - a) erkänna den nytta som ett anständigt arbete kan ha för ekonomisk effektivitet, innovation och produktivitet, och verka för större politisk samstämmighet mellan handelspolitiken, å ena sidan, och arbetsmarknadspolitiken, å andra sidan,
 - b) sträva efter att underlätta och främja handel med och investeringar i miljövaror och miljötjänster, på ett sätt som är förenligt med detta avtal,
 - c) sträva efter att underlätta handel med och investeringar i varor och tjänster som har särskild betydelse för att begränsa klimatförändringar, exempelvis hållbar förnybar energi och energieffektiva varor och tjänster, inbegripet att utveckla policyramar som gynnar införandet av bästa tillgängliga teknik,

- d) erkänna att frivilliga initiativ kan bidra till uppnåendet och upprätthållandet av höga nivåer på miljö- och arbetarskyddet och komplettera inhemska regleringsåtgärder, varför varje part i enlighet med sin inhemska lagstiftning eller politik ska uppmuntra utvecklingen av och deltagandet i sådana initiativ, inbegripet frivilliga system för hållbarhetssäkring som systemen för rättvis och etisk handel och för miljömärkning, och
- e) i enlighet med sin inhemska lagstiftning eller politik främja företagens sociala ansvar, förutsatt att därtill relaterade åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller omotiverad diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av handeln. Åtgärder för att främja företagens sociala ansvar innefattar bland annat utbyte av information och bästa praxis, utbildningsverksamhet och teknisk rådgivning. I detta hänseende beaktar varje part de relevanta internationella instrument som parten har godkänt eller uttryckt stöd för, exempelvis OECD:s riktlinjer för multinationella företag, FN:s Global Compact-initiativ och ILO:s trepartsdeklaration om principer som rör multinationella företag och socialpolitik.

ARTIKEL 13.11

Vetenskaplig information

Vid utformning och genomförande av åtgärder för skydd av miljön eller arbetsförhållandena som kan påverka handel och investeringar ska varje part ta hänsyn till relevant och tillgänglig vetenskaplig, teknisk och innovationsrelaterad information samt relevanta internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer, inbegripet försiktighetsprincipen.

ARTIKEL 13.12

Transparens

Varje part ska i enlighet med sin inhemska rätt och kapitel 14 (Transparens) sörja för att alla åtgärder som syftar till att skydda miljön eller arbetsförhållandena och som kan påverka handel eller investeringar utformas, införs och tillämpas på ett transparent sätt, efter vederbörlig underrättelse och möjligheter för berörda personer att lämna synpunkter.

ARTIKEL 13.13

Översyn av hållbarhetseffekter

Parterna ska, tillsammans eller enskilt, se över, övervaka och bedöma effekterna av detta avtals genomförande för hållbar utveckling med hjälp av sin respektive politik och praxis och sina respektive processer och institutioner för medinflytande.

ARTIKEL 13.14

Att arbeta tillsammans för handel och hållbar utveckling

1. Parterna, som erkänner betydelsen av att arbeta tillsammans i fråga om handelsrelaterade aspekter av hållbar utveckling för att uppnå detta kapitels syfte, kan arbeta tillsammans på bland annat följande områden:
 - a) Handel och hållbar utveckling inom ramen för internationella forum, däribland ILO, Asien-Europa-mötet, FN:s miljöprogram och multilaterala miljöavtal.
 - b) Utbyte av information och erfarenheter när det gäller metoder och indikatorer för konsekvensbedömningar av handelns hållbarhet.

- c) Inverkan av lagar och andra författningar, normer och standarder rörande arbetsmarknads- och miljöfrågor på handel eller investeringar samt inverkan av handels- eller investeringsregler på arbetsmarknads- och miljöfrågor, inbegripet på utformningen av strategier och politik för hållbar utveckling.
- d) Utbyte av erfarenheter av att främja ratificering och genomförande av grundläggande, prioriterade och andra aktuella ILO-konventioner och multilaterala miljöavtal som är relevanta för handeln.
- e) De handelsrelaterade aspekterna av ILO:s agenda för anständigt arbete, särskilt de inbördes kopplingarna mellan handel och full och produktiv sysselsättning för alla, däribland unga personer, kvinnor och personer med funktionsnedsättning, anpassning av arbetsmarknaden, grundläggande och andra internationella arbetsnormer, arbetsmarknadsstatistik, utveckling av mänskliga resurser och livslångt lärande, socialt skydd för alla, inbegripet utsatta och missgynnade grupper som migrerande arbetstagare, kvinnor, unga personer och personer med funktionsnedsättning, och social delaktighet, dialog mellan arbetsmarknadens parter och jämställdhet.
- f) De handelsrelaterade aspekterna av multilaterala miljöavtal, inklusive tullsamarbete.
- g) De handelsrelaterade aspekterna av befintliga och framtida internationella klimatförändringsstrategier, inbegripet sätt att främja koldioxidsnål teknik och energieffektivitet.
- h) Utbyte av information och erfarenheter i fråga om system för certifiering och etikettering, inbegripet miljömärkning.

- i) Främjande av företagens sociala ansvar och ansvarsskyldighet, inklusive när det gäller de internationella instrument som varje part har godkänt eller uttryckt stöd för.
 - j) Handelsrelaterade åtgärder för att främja bevarande och hållbar användning av biologisk mångfald, inbegripet kartläggning, bedömning och värdering av ekosystem och ekosystemtjänster, och för att bekämpa olaglig internationell handel med vilda djur och växter.
 - k) Handelsrelaterade åtgärder för att främja bevarande och hållbar förvaltning av skog, med tanke på att minska avskogning och olaglig avverkning.
 - l) Handelsrelaterade åtgärder för att främja hållbara fiskemetoder och handel med hållbart förvaltrade fiskeriprodukter.
 - m) Utbyte av information och erfarenheter i fråga om de handelsrelaterade aspekterna av utformning och genomförande av strategier och politik för grön tillväxt, inklusive men inte begränsat till hållbar produktion och förbrukning, begränsning av och anpassning till klimatförändringar och miljövänlig teknik.
2. Parterna ska utbyta information och erfarenheter i syfte att utveckla och genomföra samarbets- och kapacitetsuppbyggnadsverksamheter när det gäller handel och hållbar utveckling.

3. I enlighet med kapitel 16 (Samarbete och kapacitetsuppbyggnad) kan parterna arbeta tillsammans på de områden som avses i punkt 1 genom bland annat

- a) workshoppar, seminarier, utbildning och dialoger för att dela kunskaper, erfarenheter och bästa praxis,
- b) studier, och
- c) tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad, om tillämpligt.

Parterna kan överenskomma andra former av samarbete.

ARTIKEL 13.15

Institutionella bestämmelser

- 1. Varje part ska inom sin förvaltning utse en kontaktpunkt för genomförandet av detta kapitel.
- 2. Den kommitté för handel och hållbar utveckling som inrättas genom artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer) ska inbegripa högre tjänstemän från de relevanta förvaltningarna hos respektive part eller tjänstemän som de utsett.

3. Kommittén för handel och hållbar utveckling ska sammanträda senast ett år efter dagen för detta avtals ikraftträdande och därefter vid behov, för att se över genomförandet av detta kapitel, bland annat samarbetet enligt artikel 13.14 (Att arbeta tillsammans för handel och hållbar utveckling). Kommittén för handel och hållbar utveckling ska fastställa sin egen arbetsordning och fastställa sina slutsatser enligt ömsesidig överenskommelse.
4. Varje part ska sammankalla en ny eller konsultera en befintlig inhemsk rådgivande grupp för hållbar utveckling, eller ett flertal sådana grupper, som ska ha till uppgift att ge råd i frågor som gäller genomförandet av detta kapitel. Varje part ska besluta om sina inhemska förfaranden för inrättande av inhemska rådgivande grupper och utnämning av medlemmar i sådana grupper. Grupperna ska inbegripa oberoende representativa organisationer, säkerställa en balanserad representation av intressenter på det ekonomiska och sociala området och miljöområdet, innefattande bland annat arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer, företrädare för näringslivet och miljöorganisationer. Varje inhemsk rådgivande grupp får på eget initiativ lämna synpunkter eller rekommendationer till dess respektive part angående genomförandet av detta kapitel.
5. Medlemmarna i respektive parts inhemska rådgivande grupp(er) ska mötas i ett gemensamt forum för en dialog om de frågor rörande hållbar utveckling som uppstår med anledning av handelsförbindelserna mellan parterna. Enligt gemensam överenskommelse får båda parter inhemska rådgivande grupper involvera även andra intressenter i det gemensamma forumets möten. Forumet ska bygga på en balanserad representation av intressenter på det ekonomiska och sociala området och miljöområdet. En rapport från respektive möte i det gemensamma forumet ska lämnas till kommittén för handel och hållbar utveckling och därefter offentliggöras.

6. Såvida parterna inte överenskommer annat ska det gemensamma forumet mötas en gång per år och i anslutning till mötena i kommittén för handel och hållbar utveckling. Vid dessa tillfällen ska parterna lägga fram en uppdatering om genomförandet av detta kapitel för det gemensamma forumet. Parterna ska komma överens om verksamheten i det gemensamma forumet senast ett år efter dagen för detta avtals ikraftträdande.

ARTIKEL 13.16

Samråd på myndighetsnivå

1. I händelse av oenighet om någon fråga som täcks av detta kapitel får parterna bara tillgripa de förfaranden som anges i denna artikel och artikel 13.17 (Expertpanel). Utom när annat anges i detta kapitel får kapitel 15 (Tvistlösning) och dess bilaga 15-C (Medlingsmekanism) inte tillämpas på detta kapitel. Bilaga 15-A (Arbetsordning) ska i tillämpliga delar gälla i enlighet med artikel 13.17.2 (Expertpanel).

2. En part får begära samråd med den andra parten i varje fråga som uppstår inom ramen för detta kapitel genom att lämna en skriftlig begäran till den andra partens kontaktpunkt. I begäran ska frågan beskrivas tydligt, det problem som uppstår identifieras och en kort sammanfattning av anspråken inom ramen för detta kapitel ges, inbegripet uppgift om vilka bestämmelser i kapitlet som berörs och en beskrivning av hur problemet inverkar på uppnåendet av detta kapitals syfte, liksom all annan information som parten anser vara relevant. Samrådet ska inledas skyndsamt efter det att en part lämnat en begäran om samråd.

3. Parterna ska göra sitt yttersta för att nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning i frågan. Under samrådet ska särskild uppmärksamhet ägnas åt de särskilda problem och intressen som den part som är utvecklingsland har. I relevanta fall ska parterna ta vederbörlig hänsyn till verksamheten hos ILO eller relevanta multilaterala miljöorganisationer eller miljöorgan, och får efter ömsesidig överenskommelse be om råd från dessa organisationer eller organ eller alla andra organ eller personer som bedöms lämpliga, så att frågan kan behandlas till fullo.
4. Om en part anser att frågan behöver diskuteras ytterligare får den parten genom att lämna en skriftlig begäran till den andra partens kontaktpunkt begära att kommittén för handel och hållbar utveckling sammankallas för att behandla frågan. Denna kommitté ska sammanträda skyndsamt och sträva efter att komma överens om en lösning av frågan.
5. Vid behov kan kommittén för handel och hållbar utveckling be om råd från endera partens eller båda parternas inhemska rådgivande grupp(er) eller från andra experter, med målet att underlätta dess analys.
6. Varje lösning som parterna överenskommer i frågan ska offentliggöras, såvida annat inte beslutas efter ömsesidig överenskommelse.

ARTIKEL 13.17

Expertpanel

1. Om frågan inte har lösts tillfredsställande av kommittén för handel och hållbar utveckling inom 120 dagar efter lämnandet av begäran om samråd enligt artikel 16.4 (Förhållande till andra kapitel), eller en längre period som överenskommits av båda parter, får en part i en skriftlig begäran till den andra partens kontaktpunkt begära att en expertpanel sammankallas för att behandla frågan.
2. Efter detta avtals ikraftträdande ska kommittén för handel och hållbar utveckling fastställa en arbetsordning för expertpaneler rörande varje procedurfråga som inte täcks av denna artikel. I avvaktan på att den arbetsordningen fastställs och såvida kommittén för handel och hållbar utveckling inte överenskommer annat ska den arbetsordning som anges i bilaga 15-A (Arbetsordning) gälla i tillämpliga delar, med beaktande av den typ av arbete som expertpaneler utför.

3. Vid sitt första möte efter detta avtals ikraftträdande ska kommittén för handel och hållbar utveckling upprätta en förteckning över minst 15 personer som är villiga att tjänstgöra i expertpanelen och har möjlighet till det. Förteckningen ska bestå av tre delförteckningar, nämligen en delförteckning för varje part och en delförteckning över personer som inte är medborgare eller varaktigt bosatta i någon av parterna och som ska fungera som expertpanelens ordförande. Varje part ska för sin delförteckning föreslå minst fem personer som kan fungera som experter. Parterna ska också välja ut minst fem personer för delförteckningen över ordförande. På sina möten ska kommittén för handel och hållbar utveckling se över förteckningen och se till att åtminstone 15 personer är förtecknade.

4. Den förteckning som avses i punkt 3 ska omfatta personer med specialkunskaper eller expertkunskap inom arbets- eller miljö rätt, de frågor som behandlas i detta kapitel eller lösning av tvister som uppstår i samband med internationella avtal. De ska vara oberoende, tjänstgöra i egenskap av enskilda individer och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller stat vad gäller frågor relaterade till det berörda ärendet, eller ha anknytning till någon av parternas regeringar. De principer som anges i bilaga 15-B (Uppförandekod för skiljemän och medlare) ska i tillämpliga delar gälla för experter, med beaktande av den typ av arbete de utför.

5. En expertpanel ska bestå av tre medlemmar, om inte parterna kommer överens om något annat. Inom 30 dagar efter det att begäran om inrättande av en expertpanel har mottagits av den svarande parten, ska parterna samråda i syfte att enas om expertpanelens sammansättning. Om parterna inte kan enas om expertpanelens sammansättning inom denna tidsram, ska de välja en ordförande från den berörda delförteckning som avses i punkt 3, enligt ömsesidig överenskommelse eller, om de inte kan enas inom ytterligare sju dagar, genom lottning. Varje part ska utse en expert som uppfyller kraven i punkt 4 inom 14 dagar efter det att de 30 dagarna löpt ut. Parterna kan komma överens om att en annan expert som uppfyller kraven i punkt 4 ska ingå i expertpanelen. Om expertpanelens sammansättning inte är klar inom tidsramen på fyrtiofyra dagar från den dag då den svarande parten mottagit begäran om inrättande av en expertpanel, ska den eller de återstående experterna väljas ut inom sju dagar genom lottning från den eller de delförteckningar som avses i punkt 3 bland de personer som föreslagits av den part eller de parter som inte har slutfört förfarandet. Om den förteckning som avses i punkt 3 ännu inte har inrättats ska experterna väljas ut genom lottning bland de personer som formellt har föreslagits av båda parter eller, om enbart en part har lagt fram sitt förslag, av en av parterna. Expertpanelen ska anses ha inrättats den dag då den sista av de tre experterna väljs ut.

6. Om inte parterna kommer överens om något annat inom sju dagar från den dag då expertpanelen inrättades, ska expertpanelens mandat vara

”att mot bakgrund av de relevanta bestämmelserna i kapitlet om handel och hållbar utveckling undersöka det ärende som avses i begäran om inrättande av expertpanelen och att i enlighet med punkt 8 i denna artikel utfärda rapporter med rekommendationer för lösning av ärendet”.

7. I frågor rörande iakttagandet av de multilaterala avtal som anges i artiklarna 13.4 (Multilaterala arbetsnormer och avtal på arbetskraftsområdet) och 13.5 (Multilaterala miljöavtal), bör panelen begära information och råd från ILO eller organen för det berörda multilaterala miljöavtalet. All information som inhämtas enligt denna punkt ska överlämnas till båda parterna för synpunkter.

8. Expertpanelen ska utfärda en interimrapport och en slutrapport till parterna. Rapporterna ska redovisa sakförhållandena, de relevanta bestämmelsernas tillämplighet samt grundvalen för alla undersökningsresultat och rekommendationer. Expertpanelen ska utfärda en interimrapport till parterna senast 90 dagar efter det att den har inrättats. En part får lämna skriftliga synpunkter på interimrapporten till expertpanelen inom 45 dagar från det att den utfärdats. Efter att ha övervägt alla sådana skriftliga synpunkter, kan expertpanelen ändra rapporten och företa ytterligare utredningar som den anser lämpliga. Expertpanelen ska utfärda en slutrapport till parterna senast 150 dagar efter det att den har inrättats. Om expertpanelen anser att tidsfristerna i denna punkt inte kan hållas, ska dess ordförande skriftligen meddela parterna detta, ange skälen till förseningen samt det datum då panelen planerar att utfärda sin interim- eller slutrapport. Expertpanelen ska utfärda slutrapporten senast 180 dagar efter den dag då den inrättades, såvida inte parterna kommer överens om något annat. Denna slutrapport ska offentliggöras, såvida annat inte beslutas efter ömsesidig överenskommelse.

9. Parterna ska diskutera lämpliga insatser eller åtgärder att genomföra med hänsyn till expertpanelens slutrapport och rekommendationerna i den. Den berörda parten ska informera sin eller sina inhemska rådgivande grupper och den andra parten om sina beslut avseende insatser eller åtgärder att genomföra senast 90 dagar, eller en längre period som parterna överenskommit på ömsesidig grund, efter det att slutrapporten lagts fram för parterna. Kommittén för handel och hållbar utveckling ska övervaka uppföljningen av hur dessa insatser eller åtgärder genomförs. Den eller de inhemska rådgivande grupperna och det gemensamma forumet kan i detta avseende lägga fram synpunkter till kommittén för handel och hållbar utveckling.

KAPITEL 14

TRANSPARENS

ARTIKEL 14.1

Syfte och tillämpningsområde

Varje part erkänner den inverkan som regelverket och regleringsförfarandena kan ha på handel och investeringar och åtar sig att främja ett förutsägbart regelverk och effektiva regleringsförfaranden för ekonomiska aktörer, särskilt små och medelstora företag.

ARTIKEL 14.2

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

- a) *berörd person*: varje fysisk eller juridisk person som kan påverkas av en åtgärd med allmän tillämpning.

- b) *åtgärd med allmän tillämpning*: lagar, förordningar, rättsliga beslut, förfaranden och administrativa avgöranden med allmän tillämpning som kan inverka på frågor som omfattas av detta avtal.

ARTIKEL 14.3

Offentliggörande

1. Varje part ska se till att åtgärder med allmän tillämpning
 - a) offentliggörs skyndsamt via ett officiellt angivet medium, bland annat på elektronisk väg om det är möjligt, och på ett sätt som gör att myndigheter och berörda personer kan sätta sig in i dem, och
 - b) medger tillräcklig tid mellan offentliggörandet av dem och deras ikraftträdande, utom när detta av brådskande skäl inte är möjligt.
2. Varje part ska
 - a) sträva efter att på ett tidigt lämpligt stadium offentliggöra alla förslag att anta eller ändra en åtgärd med allmän tillämpning, inbegripet på begäran en redogörelse för förslagets syfte och bakgrund,

- b) ge berörda personer rimliga möjligheter att framföra synpunkter på förslag till antagande eller ändring av en åtgärd med allmän tillämpning, i synnerhet inom en tidsram som möjliggör detta, utom när det av brådskande skäl inte är möjligt, och
- c) sträva efter att beakta mottagna synpunkter från berörda personer angående förslag att anta eller ändra en åtgärd med allmän tillämpning.

ARTIKEL 14.4

Förfrågningar och kontaktpunkter

1. Varje part ska när detta avtal trätt i kraft utse en kontaktpunkt för att säkerställa ett ändamålsenligt genomförande av detta avtal och underlätta kommunikationen mellan parterna i alla frågor som omfattas av avtalet.
2. På begäran av den andra parten ska kontaktpunkterna identifiera den avdelning eller tjänsteman som ansvarar för den sak frågan gäller samt lämna det stöd som behövs för att underlätta kommunikationen med den begärande parten.

3. Varje part ska inom ramen för sina tillgängliga resurser införa eller upprätthålla lämpliga mekanismer, inbegripet de som föreskrivs i andra kapitel i detta avtal, för att besvara förfrågningar från berörda personer angående åtgärder med allmän tillämpning som föreslås eller är i kraft och hur de kommer att tillämpas. Förfrågningar kan skickas via de kontaktpunkter som utsetts i enlighet med punkt 1 eller på annat sätt beroende på vad som är lämpligt, om inte en särskild mekanism fastställts i detta avtal.
4. Varje part ska tillhandahålla mekanismer för berörda personer som söker en lösning på ett problem som uppkommit med anledning av tillämpningen av en åtgärd med allmän tillämpning inom ramen för detta avtal.
5. Parterna erkänner att svar som ges enligt denna artikel inte behöver vara definitiva eller rättsligt bindande utan endast ges upplysningsvis.
6. Varje part ska på begäran lämna en redogörelse för syftet med och bakgrunden till åtgärder med allmän tillämpning.
7. På begäran av en part ska den andra parten skyndsamt lämna information och besvara frågor angående sådana åtgärder eller förslag till åtgärder med allmän tillämpning som enligt den begärande parten väsentligt skulle kunna inverka på tillämpningen av detta avtal, oavsett om den begärande parten tidigare har underrättats om den åtgärden.

ARTIKEL 14.5

Förvaltning av åtgärder med allmän tillämpning

Varje part ska förvalta alla åtgärder med allmän tillämpning på ett enhetligt, objektivt, opartiskt och rimligt sätt. Vid tillämpning av sådana åtgärder på särskilda personer, varor eller tjänster från den andra parten ska varje part

- a) sträva efter att i enlighet med sina inhemska förfaranden ge de personer som direkt berörs av ett förfarande rimligt varsel när ett förfarande inleds, inbegripet en beskrivning av förfarandets art, en redogörelse för den rättsliga grund enligt vilken förfarandet inletts och en allmän beskrivning av de berörda frågorna,
- b) ge sådana berörda personer rimlig möjlighet att lägga fram fakta och argument till stöd för sin ståndpunkt innan en slutgiltig administrativ åtgärd vidtas, i den mån tiden, förfarandets art och allmänintresset tillåter det, och
- c) se till att dess förfaranden grundar sig på och överensstämmer med dess inhemska lagstiftning.

ARTIKEL 14.6

Omprövning och överklagande

1. Varje part ska i enlighet med inhemsk rätt införa eller upprätthålla allmänna domstolar, skiljedomstolar, förvaltningsdomstolar eller motsvarande förfaranden för att man skyndsamt ska kunna ompröva och vid behov korrigera administrativa åtgärder i frågor som omfattas av detta avtal. Dessa domstolar och förfaranden ska vara opartiska och oberoende av den avdelning eller myndighet som svarar för den administrativa kontrollen av att dessa åtgärder efterlevs och får inte ha ett väsentligt intresse i ärendets utgång.
2. Varje part ska säkerställa att parterna i ett förfarande vid sådana domstolar eller förfaranden har rätt till
 - a) rimliga möjligheter att lägga fram stöd för eller försvara sina ståndpunkter, och
 - b) ett beslut som bygger på bevisning och inlämnade uppgifter eller, när så krävs i partens inhemska lagstiftning, de uppgifter som den administrativa myndigheten sammanställt.
3. Varje part ska, med förbehåll för ett överklagande eller en ytterligare omprövning i enlighet med dess inhemska rätt, säkerställa att sådana beslut genomförs av och reglerar praxisen för avdelningen eller myndigheten när det gäller den berörda administrativa åtgärden.

ARTIKEL 14.7

God reglerings- och förvaltningssed

1. Parterna är överens om att samarbeta för att främja god kvalitet och effektivitet i lagstiftningen, bland annat genom utbyte av information och bästa praxis rörande sina respektive lagstiftningsreformer och konsekvensutredningar.
2. Parterna stöder principerna för god förvaltningssed och är överens om att samarbeta för att främja sådana principer, bland annat genom utbyte av information och bästa praxis.

ARTIKEL 14.8

Särskilda regler

Detta kapitel påverkar inte tillämpningen av några särskilda regler i andra kapitel i detta avtal.

KAPITEL 15

TVISTLÖSNING

AVSNITT A

SYFTE OCH TILLÄMPNINGSOMRÅDE

ARTIKEL 15.1

Syfte

Syftet med detta kapitel är att fastställa en ändamålsenlig och effektiv mekanism för undvikande och lösning av tvister mellan parterna i fråga om tolkning och tillämpning av detta avtal, med sikte på att finna en ömsesidigt godtagbar lösning.

ARTIKEL 15.2

Tillämpningsområde

Detta kapitel ska tillämpas på undvikande och lösning av tvister mellan parterna i fråga om tolkningen eller tillämpningen av bestämmelserna i detta avtal, utom när annat anges i detta avtal.

AVSNITT B

SAMRÅD OCH MEDLING

ARTIKEL 15.3

Samråd

1. Parterna ska sträva efter att lösa tvister som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde) genom att inleda samråd i en anda av lojalitet och i syfte att nå en ömsesidigt godtagbar lösning.
2. En part ska begära samråd genom att lämna en skriftlig begäran till den andra parten, med kopia till handelskommittén och där den åtgärd det rör sig om och de relevanta bestämmelserna i detta avtal identifieras.

3. Samrådet ska hållas inom 30 dagar från dagen för mottagande av den begäran som avses i punkt 2 och ska, om parterna inte kommer överens om något annat, hållas i den part till vilken begäran inges. Samrådet ska anses ha avslutats inom 45 dagar från den dag då begäran om samråd mottogs, såvida inte båda parterna är överens om att fortsätta samrådet. Samråd, särskilt alla uppgifter som läggs fram och de ståndpunkter som parterna intar, ska vara konfidentiella och får inte påverka någondera partens rättigheter i eventuella andra förfaranden.
4. Samråd om brådsakande ärenden, däribland angående lättfördärliga varor, säsongsvaror eller säsongstjänster, ska hållas inom 15 dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 2 mottogs. Samrådet ska anses ha avslutats inom 20 dagar, såvida inte båda parterna är överens om att fortsätta samrådet.
5. Den part som begärt samråd kan tillämpa artikel 15.5 (Inledande av skiljeförfarande) om
 - a) den andra parten inte svarar på begäran om samråd inom 15 dagar från mottagandet,
 - b) samrådet inte hålls inom de tidsfrister som anges i punkterna 3 eller 4,

c) parterna enas om att inte hålla samråd, eller

d) samrådet avslutas utan att någon ömsesidigt godtagbar lösning uppnås.

6. Under samrådet ska varje part lämna tillräckligt med faktauppgifter för att en undersökning ska kunna göras av det sätt på vilket åtgärden i fråga skulle kunna påverka genomförandet och tillämpningen av detta avtal.

ARTIKEL 15.4

Medlingsmekanism

Parterna kan när som helst enas om att inleda ett skiljeförfarande enligt bilaga 15-C (Medlingsmekanism) angående varje åtgärd som negativt påverkar handel eller investeringar mellan parterna.

AVSNITT C

TVISTLÖSNINGSFÖRFARANDEN

UNDERAVSNITT 1

SKILJEFÖRFARANDE

ARTIKEL 15.5

Inledande av skiljeförfarande

1. Om parterna inte lyckas lösa en tvist genom samråd i enlighet med artikel 15.3 (Samråd) kan den part som bett om samråd begära att det tillsätts en skiljenämnd.
2. Begäran om tillsättande av en skiljenämnd ska lämnas in skriftligen till den andra parten, med kopia till handelskommittén. Den klagande ska i begäran identifiera den åtgärd som åsyftas och beskriva på vilket sätt åtgärden är oförenlig med bestämmelserna i detta avtal, på ett sådant sätt att den rättsliga grunden för klagomålet tydligt framgår.

ARTIKEL 15.6

Skiljenämndens mandat

Om inte parterna kommer överens om något annat inom tio dagar från det att skiljemännen utsetts, ska skiljenämndens mandat vara

”att mot bakgrund av de relevanta bestämmelser i detta avtal som åberopas av parterna granska den fråga som tas upp i begäran om tillsättandet av en skiljenämnd enligt artikel 15.5 (Inledande av skiljeförfarande), att fatta ett beslut om den berörda åtgärdens förenlighet med de bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde) och att fastställa sakförhållandena, de relevanta bestämmelsernas tillämplighet och grundvalen för alla undersökningsresultat och rekommendationer, i enlighet med artiklarna 15.10 (Interimsrapport) och 15.11 (Slutrapport)”.

ARTIKEL 15.7

Tillsättande av en skiljenämnd

1. En skiljenämnd ska bestå av tre skiljemän.
2. Inom tio dagar efter det att begäran om tillsättande av en skiljenämnd mottogs av den svarande ska parterna samråda i syfte att enas om skiljenämndens sammansättning.

3. Om parterna inte enas om skiljenämndens sammansättning inom tidsfristen enligt punkt 2 får varje part utse en skiljeman från den delförteckning för parten som upprättats enligt artikel 15.23 (Förteckning över skiljemän) inom tio dagar efter utgången av tidsfristen enligt punkt 2. Om en part inte utser en skiljeman från sin delförteckning ska denne skiljeman, på begäran av den andra parten, utses av ordföranden i handelskommittén eller dennes ställföreträdare genom lottning bland de personer som anges i den delförteckning för den parten som upprättats enligt artikel 15.23 (Förteckning över skiljemän).
4. Om parterna inte enas om vem som ska vara ordförande i skiljenämnden inom tidsfristen enligt punkt 2, ska ordföranden i handelskommittén eller dennes ställföreträdare, på begäran av en part, utse ordföranden i skiljenämnden genom lottning bland de personer som tas upp i den delförteckning över ordförande som upprättats enligt artikel 15.23 (Förteckning över skiljemän).
5. Ordföranden i handelskommittén eller dennes ställföreträdare ska utse skiljemännen inom fem dagar efter det att begäran enligt punkterna 3 eller 4 inletts.
6. Dagen för tillsättande av skiljenämnden ska vara den dag då alla tre utsedda skiljemän har meddelat parterna att de har godtagit sitt uppdrag i enlighet med bilaga 15-A (Arbetsordning).
7. Om någon av de förteckningar som anges i artikel 15.23 (Förteckning över skiljemän) inte har upprättats eller inte innehåller tillräckligt många namn vid den tidpunkt då en begäran inges enligt punkterna 3 eller 4, ska skiljemännen utses genom lottning bland de personer som formellt har föreslagits av båda parterna eller, om enbart en part lämnat ett förslag, av en part.

ARTIKEL 15.8

Skiljenämndens tvistlösningsförfaranden

1. De regler och förfaranden som anges i denna artikel och i bilagorna 15-A (Arbetsordning) och 15-B (Uppförandekod för skiljemän och medlare) ska reglera skiljenämndens tvistlösningsförfaranden.
2. Om parterna inte kommer överens om något annat, ska de inom tio dagar från det att skiljenämnden tillsatts sammanträffa med nämnden för att besluta om alla frågor som parterna eller skiljenämnden anser lämpliga, bland annat om tidsplanen för förfarandet och skiljemännens arvoden och kostnader i enlighet med bilaga 15-A (Arbetsordning). Skiljemän och företrädare för parterna kan delta i detta möte via telefon eller videokonferens.
3. Platsen för förhandlingarna ska fastställas genom ömsesidig överenskommelse mellan parterna. Om parterna inte enas om denna plats, ska förhandlingarna äga rum i Bryssel, om Vietnam är klagande, eller i Hanoi, om unionen är klagande.
4. Varje förhandling ska vara öppen för allmänheten, om inte annat anges i bilaga 15-A (Arbetsordning).

5. I enlighet med bilaga 15-A (Arbetsordning) ska parterna ges möjlighet att närvara vid alla föredragningar, uttalanden, framställningar eller repliker i förfarandet. Alla uppgifter eller skriftliga inlagor som lämnas till skiljenämnden av en part, inklusive kommentarer till den beskrivande delen av interimrapporten, svar på skiljenämndens frågor och en parts kommentarer till dessa svar, ska göras tillgängliga för den andra parten.
6. Om parterna inte kommer överens om något annat inom tre dagar räknat från dagen för tillsättandet av skiljenämnden, får skiljenämnden i enlighet med bilaga 15-A (Arbetsordning) ta emot skriftliga inlagor som den inte begärt (amicus curiae-inlagor) av fysiska eller juridiska personer som är etablerade på en parts territorium.
7. För sina interna överläggningar ska skiljenämnden mötas bakom stängda dörrar där enbart skiljemännen deltar. Skiljenämnden får också tillåta sina biträden att närvara vid dess överläggningar. Skiljenämndens överläggningar och de dokument som lämnats in till den ska vara konfidentiella.

ARTIKEL 15.9

Förhandsavgörande om brådskande fall

Om en part begär det, ska skiljenämnden inom tio dagar från det att den tillsatts meddela ett förhandsavgörande i frågan om huruvida den anser att fallet är brådskande.

ARTIKEL 15.10

Interimsrapport

1. Senast 90 dagar efter dess tillsättande ska skiljenämnden för parterna lägga fram en interimsrapport som redovisar sakförhållandena, de relevanta bestämmelsernas tillämplighet och grundvalen för alla undersökningsresultat och rekommendationer. Om skiljenämnden anser att denna tidsfrist inte kan hållas, ska dess ordförande skriftligen meddela parterna och handelskommittén detta och ange skälen till förseningen samt vilket datum skiljenämnden planerar att lägga fram sin interimsrapport. Skiljenämnden får under inga omständigheter lägga fram interimsrapporten senare än 120 dagar efter den dag då den tillsattes.
2. En part får inom 14 dagar från det att interimsrapporten lades fram lämna in en skriftlig begäran, inbegripet kommentarer, till skiljenämnden om att den ska ompröva särskilda aspekter i rapporten.
3. I brådskande fall, inbegripet fall som gäller lättfördärliga varor, säsongsvaror eller säsongstjänster, ska skiljenämnden göra sitt yttersta för att lägga fram sin interimsrapport inom 45 dagar och inte i något fall senare än 60 dagar efter den dag då den tillsattes. En part får inom sju dagar från det att interimsrapporten lades fram lämna in en skriftlig begäran, inbegripet kommentarer, till skiljenämnden om att den ska ompröva särskilda aspekter i interimsrapporten.

4. Efter att ha övervägt parternas skriftliga framställningar, inbegripet kommentarer, angående interimrapporten, får skiljenämnden ändra sin rapport och företa ytterligare utredningar som den anser motiverade.

ARTIKEL 15.11

Slutrapport

1. Skiljenämnden ska lägga fram sin slutrapport för parterna och handelskommittén inom 120 dagar från den dag då den tillsattes. Om skiljenämnden anser att denna tidsfrist inte kan hållas, ska dess ordförande skriftligen meddela parterna och handelskommittén detta och ange skälen till förseningen samt vilket datum skiljenämnden planerar att lägga fram sin slutrapport. Skiljenämnden får under inga omständigheter lägga fram slutrapporten senare än 150 dagar efter den dag då den tillsattes.
2. I brådskande fall, inbegripet fall som gäller lättfördärliga varor, säsongsvaror eller säsongstjänster, ska skiljenämnden göra sitt yttersta för att lägga fram sin slutrapport inom 60 dagar från den dag då den tillsattes. Skiljenämnden får under inga omständigheter lägga fram slutrapporten senare än 75 dagar efter den dag då den tillsattes.
3. Slutrapporten ska innehålla en tillfredsställande diskussion om de argument som förts fram i samband med interimsoversynen och ska tydligt behandla parternas kommentarer.

UNDERAVSNITT 2

EFTERLEVNAD

ARTIKEL 15.12

Efterlevnad av slutrapporten

Den svarande ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att skyndsamt och i en anda av lojalitet efterleva slutrapporten.

ARTIKEL 15.13

Rimlig tidsperiod för efterlevnad

1. Om omedelbar efterlevnad inte är möjlig ska parterna sträva efter att komma överens om en tidsperiod för att efterleva slutrapporten. Den svarande ska i ett sådant fall senast 30 dagar efter mottagandet av slutrapporten meddela den klagande och handelskommittén den tidsperiod som den anser sig behöva för att efterleva slutrapporten (nedan kallad *rimlig tidsperiod*).

2. Om parterna inte kan enas om en rimlig tidsperiod för att efterleva slutrapporten ska den klagande inom 20 dagar från mottagandet av det meddelande som den svarande lämnat i enlighet med punkt 1 skriftligen begära att den skiljenämnd som tillsatts i enlighet med artikel 15.7 (Tillsättande av en skiljenämnd) (nedan kallad *den ursprungliga skiljenämnden*) ska fastställa längden på den rimliga tidsperioden. En sådan begäran ska meddelas den svarande, med kopia till handelskommittén.
3. Skiljenämnden ska meddela parterna och handelskommittén sitt avgörande om en rimlig tidsperiod inom 20 dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 2 ingavs.
4. Den svarande ska minst 30 dagar innan den rimliga tidsperioden löper ut skriftligen informera den klagande om sina framsteg när det gäller att efterleva slutrapporten.
5. Parterna kan enas om att förlänga den rimliga tidsperioden.

ARTIKEL 15.14

Översyn av åtgärder som vidtagits för att efterleva slutrapporten

1. Den svarande ska före utgången av den rimliga tidsperioden meddela den klagande och handelskommittén alla åtgärder som den har vidtagit för att efterleva slutrapporten.

2. Om parterna inte kan enas om huruvida en åtgärd som vidtagits för att efterleva de bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde) och som meddelats enligt punkt 1 verkligen föreligger eller överensstämmer med bestämmelserna i den artikeln, får den klagande skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden ska avgöra frågan. Denna begäran ska meddelas den svarande, med kopia till handelskommittén. Den klagande ska i sin begäran identifiera den särskilda åtgärd som det rör sig om och beskriva hur den inte överensstämmer med de bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde), på ett sätt som tillräckligt tydligt beskriver den rättsliga grunden för klagomålet.

3. Skiljenämnden ska meddela parterna och handelskommittén sitt avgörande inom 45 dagar från den dag då den begäran som avses i punkt 2 ingavs.

ARTIKEL 15.15

Tillfälliga korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad

1. Om den svarande inte meddelar den klagande och handelskommittén några vidtagna åtgärder för att efterleva slutrapporten före utgången av den rimliga tidsperioden eller om skiljenämnden beslutar att inga åtgärder för efterlevnad har vidtagits eller att de åtgärder som meddelats enligt artikel 15.14.1 (Översyn av åtgärder som vidtagits för att efterleva slutrapporten) inte stämmer överens med partens skyldigheter enligt de bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde), ska den svarande på begäran av och efter samråd med den klagande lägga fram ett erbjudande om kompensation.

2. Om den klagande beslutar att inte begära ett erbjudande om kompensation eller, om en sådan begäran görs, någon överenskommelse om kompensation inte nås inom 30 dagar efter utgången av den rimliga tidsperioden eller inom meddelandet av skiljenämndens avgörande enligt artikel 15.14 (Översyn av åtgärder som vidtagits för att efterleva slutrapporten) om att inga åtgärder för efterlevnad har vidtagits eller att vidtagna åtgärder inte stämmer överens med de bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde), ska den klagande ha rätt att efter anmälan till den andra parten och till handelskommittén tillfälligt upphäva de skyldigheter som följer av de bestämmelser som avses i artikel 15.2 i en omfattning som motsvarar det upphävande eller den minskning av förmåner som vållas av den bristande efterlevnaden. I anmälan ska omfattningen av sådant tillfälligt upphävande av skyldigheter anges. Den klagande får genomföra det tillfälliga upphävandet vid vilken tidpunkt som helst med början 10 dagar från den dag då anmälan mottogs av den svarande, såvida inte den svarande har begärt skiljeförfarande enligt punkt 3 i denna artikel.

3. Om den svarande anser att omfattningen av det tillfälliga upphävandet av skyldigheter inte motsvarar det upphävande eller den minskning av förmåner som vållas av den bristande efterlevnaden, får den skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden ska avgöra frågan. En sådan begäran ska anmälas till den klagande med kopia till handelskommittén före utgången av den tiodagarsperiod som avses i punkt 2. Den ursprungliga skiljenämnden ska meddela sitt avgörande om omfattningen av det tillfälliga upphävandet av skyldigheter till parterna och till handelskommittén inom 30 dagar från den dag då begäran ingavs. Skyldigheter får inte upphävas förrän den ursprungliga skiljenämnden har meddelat sitt avgörande, och det tillfälliga upphävandet ska vara förenligt med det avgörandet.

4. Upphävandet av skyldigheter och kompensationen ska ha tillfällig karaktär och får inte tillämpas efter det att

- a) parterna har funnit en ömsesidigt godtagbar lösning enligt artikel 15.19 (Ömsesidigt godtagbar lösning),
- b) parterna har enats om att de åtgärder som meddelats enligt artikel 15.14.1 (Översyn av åtgärder som vidtagits för att efterleva slutrapporten) gör att den svarande uppfyller de bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde), eller
- c) de åtgärder som konstaterats inte stämma överens med de bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde) har dragits tillbaka eller ändrats så att de stämmer överens med de bestämmelserna, i enlighet med ett avgörande enligt artikel 15.14.3 (Översyn av åtgärder som vidtagits för att efterleva slutrapporten).

ARTIKEL 15.16

Översyn av vidtagna åtgärder för efterlevnad efter antagandet av tillfälliga korrigerande åtgärder vid bristande efterlevnad

1. Den svarande ska meddela den klagande och handelskommittén alla åtgärder som den vidtagit för att efterleva skiljenämndens rapport efter det tillfälliga upphävandet av skyldigheter eller, i tillämpliga fall, efter tillämpningen av kompensation. Med undantag för de fall som avses i punkt 2 ska den klagande parten avsluta upphävandet av skyldigheter inom 30 dagar efter dagen för mottagande av det meddelandet. Om kompensation har tillämpats och med undantag för de fall som avses i punkt 2, får den svarande avsluta tillämpningen av sådan kompensation inom 30 dagar från dess meddelande om att den har efterlevt skiljenämndens rapport.
2. Om parterna inte kan enas om huruvida den meddelade åtgärden medför att den svarande uppfyller de bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde) inom 30 dagar från dagen för mottagande av meddelandet, ska den klagande skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden ska avgöra frågan. Denna begäran ska meddelas den svarande, med kopia till handelskommittén.

3. Skiljenämndens avgörande ska meddelas parterna och handelskommittén inom 45 dagar från den dag då begäran ingavs. Om skiljenämnden beslutar att den meddelade åtgärden stämmer överens med de bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde), ska det tillfälliga upphävandet av skyldigheter eller kompensationen i fråga avslutas. I relevanta fall ska omfattningen av upphävandet av skyldigheter eller av kompensationen justeras mot bakgrund av skiljenämndens avgörande.

UNDERAVSNITT 3

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 15.17

Ersättande av skiljemän

Om den ursprungliga skiljenämnden eller några av dess medlemmar under ett skiljeförfarande inte längre kan delta, drar sig ur eller behöver ersättas till följd av att berörda medlemmar inte uppfyller kraven enligt uppförandekoden i bilaga 15-B (Uppförandekod för skiljemän och medlare), ska förfarandet i artikel 15.7 (Tillsättande av en skiljenämnd) tillämpas. Tidsfristen för meddelande av rapporter och avgöranden ska förlängas med 20 dagar.

ARTIKEL 15.18

Tillfälligt avbrytande och avslutande av skiljeförfaranden

1. På begäran av båda parter ska skiljenämnden när som helst tillfälligt avbryta sitt arbete under en period på högst tolv på varandra följande månader som överenskoms av parterna. Efter en skriftlig begäran av båda parter ska den återuppta sitt arbete före utgången av den avbrytandeperioden. Parterna ska informera handelskommittén om detta. Skiljenämnden får också återuppta sitt arbete vid utgången av avbrytandeperioden på skriftlig begäran av endera parten. Den begärande parten ska informera handelskommittén och den andra parten om detta. Om ingen part har begärt att skiljenämnden ska återuppta sitt arbete vid utgången av avbrytandeperioden, ska skiljenämnden inte längre vara behörig och förfarandet avslutas. Om skiljenämndens arbete tillfälligt avbryts ska de tidsfrister som anges i relevanta bestämmelser i detta kapitel förlängas med lika lång period som arbetet har avbrutits. Det tillfälliga avbrytandet eller avslutandet av skiljenämndens arbete påverkar inte endera partens rättigheter enligt andra förfaranden som omfattas av artikel 15.24 (Val av forum).
2. Parterna kan när som helst enas om att avsluta skiljenämnds förfarandet genom att gemensamt meddela denna överenskommelse till skiljenämndens ordförande och handelskommittén innan skiljenämndens slutrapport meddelas.

ARTIKEL 15.19

Ömsesidigt godtagbar lösning

Parterna får när som helst enas om en ömsesidigt godtagbar lösning på tvister som omfattas av detta kapitel. De ska gemensamt meddela en sådan lösning till handelskommittén och, i tillämpliga fall, skiljenämndens ordförande. Om lösningen måste godkännas enligt endera partens relevanta inhemska förfaranden ska detta krav anges i meddelandet, och tvistlösningsförfarandet tillfälligt avbrytas. Om det inte krävs något sådant godkännande, eller om det anmäls att de inhemska godkännandeförfarandena slutförts, ska tvistlösningsförfarandet avslutas.

ARTIKEL 15.20

Upplysningar och råd i sakfrågor

Skiljenämnden får på begäran av en part eller på eget initiativ begära upplysningar som den anser lämpliga för skiljenämnds-förfarandet från alla källor, bland annat från parterna i tvisten.

Skiljenämnden ska också ha rätt att inhämta expertutlåtanden om den finner det lämpligt.

Skiljenämnden ska samråda med parterna innan den väljer sådana experter. Alla upplysningar som inhämtas enligt denna artikel ska utlämnas och läggas fram för kommentarer av parterna inom den tidsfrist som anges av skiljenämnden.

ARTIKEL 15.21

Tolkningsregler

Skiljenämnden ska tolka de bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde) i enlighet med sedvanliga folkrättsliga regler för tolkning, inklusive de regler som kodifieras i Wienkonventionen om traktaträtten, undertecknad i Wien den 23 maj 1969. Skiljenämnden ska också ta hänsyn till relevanta tolkningar som fastställts i rapporter från paneler och överprövningsorganet vilka antagits av WTO:s tvistlösningsorgan. Skiljenämndens rapporter och avgöranden får inte utvidga eller inskränka parternas rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal.

ARTIKEL 15.22

Beslut och avgöranden av skiljenämnden

1. Skiljenämnden ska göra sitt yttersta för att fatta beslut i samförstånd. Om det inte går att uppnå samförstånd, ska frågan avgöras genom ett beslut av en enkel majoritet. Skiljemäns avvikande meningar ska aldrig offentliggöras.

2. Skiljenämndens rapporter och avgöranden ska godtas av parterna utan förbehåll. De får inte ge upphov till några rättigheter eller skyldigheter när det gäller fysiska eller juridiska personer. Dessa rapporter och avgöranden ska redovisa sakförhållandena, tillämpligheten av de relevanta bestämmelser som avses i artikel 15.2 (Tillämpningsområde) och grundvalen för alla undersökningsresultat och slutsatser. Handelskommittén ska offentliggöra skiljenämndens rapporter och avgöranden i deras helhet senast tio dagar efter det att de meddelats, såvida den inte beslutar att inte göra detta för att skydda konfidentiella upplysningar.

AVSNITT D

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

ARTIKEL 15.23

Förteckning över skiljemän

1. Handelskommittén ska senast sex månader efter det att detta avtal trätt i kraft sammanställa en förteckning över minst 15 personer som är villiga och har möjlighet att tjänstgöra som skiljemän. Förteckningen ska bestå av tre delförteckningar, nämligen

a) en delförteckning för unionen,

- b) en delförteckning för Vietnam, och
 - c) en delförteckning över personer som inte är medborgare eller varaktigt bosatta i endera parten och som ska fungera som skiljenämndens ordförande.
2. Varje delförteckning ska omfatta minst fem personer. Handelskommittén ska säkerställa att förteckningen alltid innehåller detta minimiantal personer.
3. Skiljemännen ska uppvisa dokumenterad sakkunskap inom och erfarenheter av juridik och internationell handel. De ska vara oberoende, tjänstgöra i egenskap av enskilda individer och inte ta emot instruktioner från någon organisation eller stat eller ha anknytning till någon av parternas regeringar, samt följa uppförandekoden i bilaga 15-B (Uppförandekod för skiljemän och medlare).
4. Handelskommittén får upprätta en ytterligare förteckning över tio personer med dokumenterad sakkunskap och erfarenhet inom specifika sektorer som omfattas av detta avtal. Med förbehåll för att parterna kommer överens om det ska en sådan ytterligare förteckning användas för att sammanställa en skiljenämnd i enlighet med förfarandet i artikel 15.7 (Tillsättande av en skiljenämnd).

ARTIKEL 15.24

Val av forum

1. Användningen av ett tvistlösningsförfarande enligt detta kapitel får inte påverka tillämpningen av eventuella åtgärder inom ramen för WTO, däribland tvistlösningsåtgärder, eller inom ramen för andra internationella avtal i vilka båda parter är part.
2. Genom avvikelse från punkt 1 får en part i fråga om en viss åtgärd inte begära gottgörelse i de berörda forumen för överträdelse av en i allt väsentligt likvärdig skyldighet enligt detta avtal och enligt WTO-avtalet eller något annat internationellt avtal i vilka båda parter är part. När ett tvistlösningsförfarande väl har inletts får parten inte begära gottgörelse för överträdelse av den i allt väsentligt likvärdiga skyldigheten enligt det andra avtalet i det andra forumet, såvida inte det i första hand valda forumet av skäl som rör förfarandet eller juridisk behörighet inte kan fastställa ett undersökningsresultat i fråga om begäran om gottgörelse för överträdelse av den skyldigheten.
3. Vid tillämpning av denna artikel ska följande gälla:
 - a) Ett tvistlösningsförfarande enligt WTO-avtalet ska anses ha inletts när en part begär att en panel ska upprättas enligt artikel 6 i överenskommelsen om tvistlösning.

- b) Ett tvistlösningsförfarande enligt detta kapitel ska anses ha inletts när en part begär att en skiljenämnd ska tillsättas enligt artikel 15.5.1 (Inledande av skiljeförfarande).
 - c) Tvistlösningsförfaranden enligt andra internationella avtal ska anses ha inletts i enlighet med respektive avtal.
4. Inget i detta avtal ska hindra en part från att genomföra det tillfälliga upphävande av skyldigheter som godkänts av WTO:s tvistlösningsorgan. WTO-avtalet får inte åberopas för att hindra en part från att upphäva skyldigheter i enlighet med detta kapitel.

ARTIKEL 15.25

Tidsfrister

1. Alla tidsfrister som fastställs i detta kapitel, inklusive skiljenämnders tidsfrister för att meddela sina rapporter och avgöranden, ska, om inte annat anges, räknas i kalenderdagar från och med dagen efter den dag då den åtgärd eller händelse de avser inträffade.
2. Alla tidsfrister som avses i detta kapitel får ändras genom överenskommelse mellan parterna i tvisten. Skiljenämnden får när som helst föreslå parterna att ändra de tidsfrister som avses i detta kapitel, med angivande av skälen till förslaget.

ARTIKEL 15.26

Översyn och ändring

Handelskommittén får besluta att se över och ändra bilagorna 15-A (Arbetsordning), 15-B (Uppförandekod för skiljemän och medlare) och 15-C (Medlingsmekanism).

KAPITEL 16

SAMARBETE OCH KAPACITETSUPPBYGGNAD

ARTIKEL 16.1

Syfte och tillämpningsområde

1. Parterna bekräftar betydelsen av samarbete och kapacitetsuppbyggnad för ett effektivt genomförande av detta avtal, vilket stöder fortsatt utvidgning av och skapar nya möjligheter till handel och investeringar mellan parterna.

2. Parterna åtar sig att fördjupa samarbetet på områden av ömsesidigt intresse, med hänsyn till de olika utvecklingsnivåerna mellan unionen och Vietnam. Detta samarbete ska främja hållbar utveckling i alla dess aspekter, inbegripet hållbar tillväxt och minskning av fattigdom.
3. Detta kapitel ska tillämpas på alla bestämmelser om samarbete i detta avtal.

ARTIKEL 16.2

Områden och form för samarbete

1. Parterna erkänner att samarbetet ska genomföras inom den befintliga rättsliga och institutionella ramen och i enlighet med de regler och förfaranden som styr förbindelserna mellan parterna.
2. För att uppnå det syfte som avses i artikel 16.1 (Syfte och tillämpningsområde) fäster parterna särskild vikt vid samarbete på följande områden:
 - a) Regionalt samarbete och regional integration.
 - b) Handelslättnader.
 - c) Handelspolitik och handelsregleringar.

- d) Handelsrelaterade aspekter av jordbruk, fiskeri och skogsbruk.
 - e) Hållbar utveckling, i synnerhet dess miljö- och arbetskraftsrelaterade aspekter.
 - f) Små och medelstora företag.
 - g) Andra områden som identifieras i särskilda kapitel i detta avtal.
 - h) Andra områden av ömsesidigt intresse som är relaterade till detta avtal.
3. Samarbetet mellan parterna ska i första hand genomföras med hjälp av utbyte av information, erfarenheter och bästa praxis samt genom politiskt samarbete. Vid behov kan seminarier, workshoppar, utbildning, studier, tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad övervägas.
4. Parterna erkänner att den privata sektorn har en potentiellt viktig roll i samarbetet och ska stödja att den involveras för att bidra till att maximera avtalets nytta för ekonomisk tillväxt och utveckling.

ARTIKEL 16.3

Djurskydd

Parterna är överens om att vid behov samarbeta om djurskydd, inbegripet tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad för utveckling av djurskyddsstandarder. Vid tillämpning av denna artikel ska parterna konsultera den kommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder som inrättas genom artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer).

ARTIKEL 16.4

Institutionella mekanismer

1. Samarbetsfrågor ska diskuteras i de relevanta specialiserade kommittéer som inrättas genom artikel 17.2 (Specialiserade kommittéer). De samarbetsområden som inte ingår i de specialiserade kommittéernas behörighet ska diskuteras i handelskommittén.
2. Varje part ska utse en kontaktpunkt inom dess förvaltning som ska hålla kontakt med den andra parten i frågor som är relaterade till genomförandet av detta kapitel.

KAPITEL 17

INSTITUTIONELLA OCH ALLMÄNNA BESTÄMMELSER SAMT SLUTBESTÄMMELSER

ARTIKEL 17.1

Handelskommitté

1. Parterna inrättar härmed en handelskommitté bestående av företrädare för parterna.
2. Handelskommittén ska mötas en gång per år, om den inte beslutar något annat, eller i brådskande fall på begäran av en part. Handelskommitténs möten ska hållas växelvis i unionen och Vietnam, såvida parterna inte kommer överens om något annat. Ordförandeskapet i handelskommittén ska innehas gemensamt av Vietnams industri- och handelsminister och den ledamot av Europeiska kommissionen som ansvarar för handelsfrågor, eller deras respektive företrädare. Handelskommittén ska komma överens om sitt mötesschema och fastställa dagordningen.
3. Handelskommittén ska
 - a) se till att detta avtal fungerar på ett korrekt sätt,
 - b) övervaka och underlätta genomförandet och tillämpningen av detta avtal och främja dess allmänna syften,

- c) övervaka och samordna arbetet i samtliga specialiserade kommittéer, arbetsgrupper och andra organ som inrättas inom ramen för detta avtal, rekommendera dessa organ att vidta eventuella nödvändiga åtgärder och utvärdera och anta beslut, när detta föreskrivs i detta avtal och i alla frågor som hänskjuts till den av dessa organ,
 - d) överväga hur handels- och investeringsförbindelserna mellan parterna kan utvecklas ytterligare,
 - e) utan att det påverkar tillämpningen av kapitel 15 (Tvistlösning), sträva efter att lösa problem som kan uppkomma på de områden som omfattas av detta avtal, eller lösa tvister som kan uppstå rörande tolkningen eller tillämpningen av detta avtal, och
 - f) behandla alla övriga relevanta frågor på områden som omfattas av detta avtal.
4. I enlighet med de relevanta bestämmelserna i detta avtal får handelskommittén göra följande:
- a) Besluta att inrätta specialiserade kommittéer, arbetsgrupper eller andra organ, tilldela dessa ansvarsområden så att de kan biträda handelskommittén vid genomförandet av dess uppgifter, och upplösa dem. Handelskommittén ska fastställa sammansättningen av och behörigheten och uppgifterna för dessa specialiserade kommittéer, arbetsgrupper eller andra organ som den inrättar.
 - b) Kommuniera i frågor som ingår i detta avtals tillämpningsområde med samtliga intresserade parter, däribland den privata sektorn, arbetsmarknadens parter och organisationer i det civila samhället.

- c) Överväga och rekommendera för parterna ändringar av detta avtal eller, i de fall som särskilt föreskrivs i detta avtal, genom ett beslut ändra bestämmelser i detta avtal.
 - d) Anta tolkningar av bestämmelserna i detta avtal som ska vara bindande för parterna och alla organ som inrättas genom detta avtal, inklusive skiljenämnder som avses i kapitel 15 (Tvistlösning).
 - e) Anta beslut eller utfärda rekommendationer enligt vad som anges i detta avtal.
 - f) Fastställa sin egen arbetsordning.
 - g) Vidta alla andra åtgärder som ingår i utövandet av dess funktioner i enlighet med detta avtal.
5. Inom den gemensamma institutionella ramen ska handelskommittén på de regelbundna mötena i den gemensamma kommitté som inrättats enligt avtalet om partnerskap och samarbete i relevant utsträckning informera den gemensamma kommittén om sin verksamhet och verksamheten i dess specialiserade kommittéer.

ARTIKEL 17.2

Specialiserade kommittéer

1. Följande specialiserade kommittéer inrättas härmed under överinseende av handelskommittén:

- a) Kommittén för varuhandel.
- b) Tullkommittén.
- c) Kommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder.
- d) Kommittén för investeringar, tjänstehandel, elektronisk handel och offentlig upphandling.
- e) Kommittén för handel och hållbar utveckling.

2. Sammansättningen av och behörigheten och uppgifterna för de specialiserade kommittéer som avses i punkt 1 fastställs i relevanta kapitel i och protokoll till detta avtal och får vid behov ändras genom ett beslut av handelskommittén.

3. Såvida annat inte föreskrivs i detta avtal eller överenskomms av parterna ska de specialiserade kommittéerna mötas en gång per år. De ska också mötas på begäran av endera parten eller av handelskommittén. Ordförandeskapet i dem ska innehas av företrädare på lämplig nivå för unionen och Vietnam. Mötena ska växelvis äga rum i unionen eller Vietnam eller med hjälp av något annat lämpligt kommunikationssätt enligt överenskommelse mellan parterna. De specialiserade kommittéerna ska genom ömsesidig överenskommelse fastställa mötesschemat och dagordningen. Varje specialiserad kommitté får fastställa sin egen arbetsordning och om en sådan inte fastställts ska handelskommitténs arbetsordning gälla i tillämpliga fall.
4. De specialiserade kommittéerna får lägga fram förslag till beslut som ska antas av handelskommittén eller fatta beslut när det föreskrivs i detta avtal.
5. På begäran av en part eller efter hänvisning från den relevanta specialiserade kommittén, eller när den förbereder en diskussion i handelskommittén, får kommittén för varuhandel behandla frågor som uppkommer när det gäller tull och sanitära och fytosanitära åtgärder, om detta skulle underlätta lösningen av en fråga som annars inte kan lösas av den relevanta specialiserade kommittén.
6. De specialiserade kommittéerna ska underrätta handelskommittén om sina mötesscheman och dagordningar i tillräckligt god tid före mötena och rapportera till handelskommittén om resultaten av och slutsatserna från sina möten. Förekomsten av en specialiserad kommitté får inte hindra endera parten att ta upp en fråga direkt i handelskommittén.

ARTIKEL 17.3

Arbetsgrupper

1. Följande arbetsgrupper inrättas härmed under överinseende av kommittén för varuhandel:
 - a) Arbetsgruppen för immateriella rättigheter, inklusive geografiska beteckningar.
 - b) Arbetsgruppen för motorfordon och delar.
2. Handelskommittén kan besluta att inrätta andra arbetsgrupper för en särskild uppgift eller fråga.
3. Handelskommittén ska fastställa arbetsgruppernas sammansättning, behörigheter och uppgifter.
4. Såvida annat inte överenskoms av parterna ska arbetsgrupper mötas en gång per år. De ska också mötas på begäran av endera parten eller av handelskommittén. Ordförandeskapet i dem ska innehas av företrädare på lämplig nivå för unionen och Vietnam. Mötena ska växelvis äga rum i unionen eller Vietnam eller med hjälp av något annat lämpligt kommunikationssätt enligt överenskommelse mellan parterna. Arbetsgrupperna ska genom ömsesidig överenskommelse fastställa mötesschemat och dagordningen. De får fastställa sin egen arbetsordning och om en sådan inte fastställts ska handelskommitténs arbetsordning gälla i tillämpliga fall.

5. Arbetsgrupper ska meddela relevanta specialiserade kommittéer sina mötesscheman och dagordningar i tillräckligt god tid före sina möten. De ska rapportera om sin verksamhet vid varje ordinarie möte i de relevanta specialiserade kommittéerna. Förekomsten av en arbetsgrupp får inte hindra endera parten att ta upp en fråga direkt i handelskommittén eller i de relevanta specialiserade kommittéerna.

ARTIKEL 17.4

Beslutsfattande i handelskommittén

1. För att uppnå detta avtals syften ska handelskommittén ha befogenhet att fatta beslut när så föreskrivs i detta avtal. Besluten ska vara bindande för parterna, som ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att genomföra dem.
2. Handelskommittén får utfärda lämpliga rekommendationer till parterna.
3. Samtliga beslut och rekommendationer av handelskommittén ska antas genom ömsesidig överenskommelse.

ARTIKEL 17.5

Ändringar

1. Parterna får ändra detta avtal. En ändring ska träda i kraft efter det att parterna till varandra skriftligen anmält att de har slutfört alla sina respektive tillämpliga rättsliga förfaranden i enlighet med artikel 17.16 (Ikraftträdande).
2. Trots vad som sägs i punkt 1 får handelskommittén ändra detta avtal när så föreskrivs i avtalet. Parterna ska anta beslutet i handelskommittén i enlighet med sina respektive tillämpliga rättsliga förfaranden.
3. Trots vad som sägs i punkt 1 får förteckningarna över enheter i avsnitten A (Offentliga enheter på central nivå) till C (Andra omfattade enheter) i bilagorna 9-A (Tillämpningsområde med avseende på offentlig upphandling för unionens del) och 9-B (Tillämpningsområde med avseende på offentlig upphandling för Vietnams del) ändras i enlighet med artiklarna 9.20 (Ändring eller rättelse av tillämpningsområdet) och 9.23 (Kommitté för investeringar, tjänstehandel, elektronisk handel och offentlig upphandling).

ARTIKEL 17.6

Utveckling av WTO-rätten

Om en bestämmelse i WTO-avtalet som parterna har införlivat i detta avtal ändras, ska parterna vid behov samråda med varandra i syfte att finna en ömsesidigt tillfredsställande lösning. Till följd av en sådan översyn får handelskommittén besluta att ändra avtalet i enlighet därmed.

ARTIKEL 17.7

Beskattning

1. Inget i detta avtal ska påverka rättigheter och skyldigheter för unionen eller någon av dess medlemsstater eller Vietnam enligt ett skatteavtal mellan en medlemsstat i unionen och Vietnam. Vid bristande överensstämmelse mellan detta avtal och ett sådant skatteavtal ska skatteavtalet ha företräde beträffande det som den bristande överensstämmelsen gäller.
2. Inget i detta avtal får tolkas så att det hindrar parterna från att vid tillämpning av berörda bestämmelser i sin skattelagstiftning skilja mellan skattebetalare med skilda omständigheter, särskilt när det gäller bosättningsort eller den plats där deras kapital är investerat.

3. Inget i detta avtal får tolkas så att det hindrar parterna från att anta eller kontrollera efterlevnaden av åtgärder som syftar till att förhindra skatteflykt eller skatteundandragande i enlighet med skattebestämmelserna i avtal om undvikande av dubbelbeskattning eller med andra skattearrangemang eller inhemsk skattelagstiftning.

ARTIKEL 17.8

Bytesbalans

Parterna ska i fritt konvertibel valuta och i tillämpliga fall i enlighet med bestämmelserna i Internationella valutafondens stadga tillåta alla betalningar och överföringar när det gäller bytesbalanstransaktioner mellan parterna som faller inom ramen för detta avtal, särskilt avseende deras respektive specifika åtaganden enligt underavsnitt 6 (Finansiella tjänster) i avsnitt E (Regelverk) i kapitel 8 (Liberalisering av investeringar, handel med tjänster och elektronisk handel).

ARTIKEL 17.9

Kapitalrörelser

1. När det gäller transaktioner som rör kapitalbalansen och den finansiella balansen i betalningsbalansen får parterna inte införa några restriktioner för kapitalets fria rörlighet i fråga om investeringar som liberaliseras i enlighet med avsnitt B (Liberalisering av investeringar) i kapitel 8 (Liberalisering av investeringar, handel med tjänster och elektronisk handel).
2. För att främja handel och investeringar ska parterna hålla samråd med tanke på att underlätta kapitalrörelser dem emellan.

ARTIKEL 17.10

Tillämpning av lagar och andra författningar avseende kapitalrörelser, betalningar eller överföringar

Artiklarna 17.8 (Bytesbalans) och 17.9 (Kapitalrörelser) får inte tolkas som att de hindrar en part från att på ett rättvist och icke-diskriminerande sätt som inte utgör en förtäckt begränsning av handel och investeringar tillämpa sina lagar och andra författningar på följande områden:

- a) Konkurer, insolvens, återhämtning och resolution av banker, skydd av borgenärers rättigheter eller tillsyn över finansinstitut.

- b) Utfärdande av eller handel med finansiella instrument.
- c) Finansiell rapportering eller bokföring av överföringar, när det krävs för att bistå de brottsbekämpande myndigheterna eller tillsynsmyndigheterna på finansområdet.
- d) Straffrättsliga brott och vilseledande eller bedrägliga förfaranden.
- e) Fullgörande av avgöranden i rättsliga förfaranden.
- f) System för social trygghet, offentliga pensionssystem eller obligatoriska sparprogram.

ARTIKEL 17.11

Tillfälliga skyddsåtgärder avseende kapitalrörelser, betalningar eller överföringar

Vid exceptionella omständigheter när allvarliga svårigheter råder för EU:s ekonomiska och monetära union, eller Vietnams penning- och valutapolitik, eller när det finns en risk för sådana allvarliga svårigheter, får den berörda parten vidta strikt nödvändiga skyddsåtgärder avseende kapitalrörelser, betalningar eller överföringar för en period av högst ett år.

ARTIKEL 17.12

Restriktioner på grund av betalningsbalansproblem eller externa finansiella svårigheter

1. Om en part har allvarliga betalningsbalansproblem eller externa finansiella svårigheter, eller om det finns en risk för sådana, får den införa eller upprätthålla skyddsåtgärder avseende kapitalrörelser, betalningar eller överföringar som ska uppfylla följande villkor:
 - a) De får inte vara diskriminerande i förhållande till tredjeländer i likadana situationer.
 - b) De får inte gå utöver vad som krävs för att lösa betalningsbalansproblemen eller de externa finansiella svårigheterna.
 - c) De ska i tillämpliga delar vara förenliga med Internationella valutafondens stadga.
 - d) De får inte orsaka onödig skada för den andra partens kommersiella, ekonomiska och finansiella intressen.
 - e) De ska vara tillfälliga och gradvis avvecklas allteftersom situationen förbättras.

2. När det gäller varuhandel får varje part införa restriktiva åtgärder för att skydda sin finansiella utlandsställning eller betalningsbalans. Sådana åtgärder ska vara förenliga med Gatt 1994 och överenskommelsen om bestämmelserna avseende betalningsbalansåtgärder i Allmänna tull- och handelsavtalet 1994.
3. När det gäller tjänstehandel eller liberalisering av investeringar får varje part införa restriktiva åtgärder för att skydda sin finansiella utlandsställning eller betalningsbalans. Sådana restriktiva åtgärder ska uppfylla villkoren i artikel XII i Gats.
4. En part som upprätthåller eller har infört sådana åtgärder som avses i punkterna 1–3 ska omedelbart anmäla dem till den andra parten och snarast möjligt lägga fram en tidsplan för avskaffandet av dem.
5. Om restriktioner införs eller upprätthålls enligt denna artikel ska samråd hållas skyndsamt i kommittén för investeringar, tjänstehandel, elektronisk handel och offentlig upphandling, såvida samråd inte hålls i andra forum. Vid samrådet ska en bedömning göras av de betalningsbalansproblem eller externa finansiella svårigheter som föranlett de berörda åtgärderna, med beaktande av bland annat följande faktorer:
 - a) Problemens eller svårigheternas karaktär och omfattning.
 - b) Den externa ekonomiska situationen och handelssituationen.

- c) Möjliga alternativa korrigerande åtgärder.

Samrådet ska behandla frågan om huruvida de restriktiva åtgärderna är förenliga med punkterna 1–3. Alla relevanta undersökningsresultat av statistisk natur eller rörande sakförhållanden som tillhandahålls av IMF ska godtas och de slutsatser man når fram till ska ta hänsyn till IMF:s bedömning av den berörda partens betalningsbalans och externa finansiella situation.

ARTIKEL 17.13

Undantag i säkerhetssyfte

Inget i detta avtal ska tolkas som att det

- a) ålägger endera parten att lämna ut uppgifter vars utlämnande parten anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen,
- b) hindrar endera parten från att vidta en åtgärd som den anser nödvändig för att skydda sina väsentliga säkerhetsintressen och som
 - i) har samband med tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och handel med andra varor och materiel eller näringsverksamhet i syfte att direkt eller indirekt försörja en militär inrättning,

- ii) avser ett tillhandahållande av tjänster som genomförs direkt eller indirekt för att försörja en militär inrättning,
 - iii) avser klyvbara ämnen eller fusionsämnen eller ämnen ur vilka sådana ämnen kan framställas, eller
 - iv) vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella förbindelserna,
- eller
- c) hindrar en part från att vidta åtgärder för att fullgöra sina skyldigheter i enlighet med Förenta nationernas stadga, i syfte att upprätthålla internationell fred och säkerhet.

ARTIKEL 17.14

Användning av förmånsbehandling

När ett år har förflutit från ikraftträdandet av detta avtal ska parterna senast den 1 juli varje år utbyta årlig importstatistik för det föregående året angående varuhandel mellan dem som omfattats av respektive inte omfattats av förmånsbehandling, inbegripet uppgifter på tullpositionsnivå.

ARTIKEL 17.15

Utlämnande av uppgifter

1. Inget i detta avtal ska tolkas som att det ålägger en part att tillhandahålla konfidentiella uppgifter vars utlämnande skulle hindra rättstillämpningen eller på annat sätt strida mot allmänintresset eller som skulle skada enskilda offentliga eller privata företags legitima affärsintressen, utom i de fall en panel begär konfidentiella uppgifter i tvistlösningsförfaranden enligt kapitel 15 (Tvistlösning). I sådana fall ska panelen säkerställa en fullständigt konfidentiell behandling av uppgifterna.
2. Om en part lämnar uppgifter till handelskommittén eller en specialiserad kommitté som anses vara konfidentiella enligt dess lagar och andra författningar ska den andra parten behandla de uppgifterna som konfidentiella, såvida den part som lämnat uppgifterna inte går med på något annat.

ARTIKEL 17.16

Ikraftträdande

1. Detta avtal ska godkännas av parterna i enlighet med deras respektive tillämpliga rättsliga förfaranden.

2. Detta avtal träder i kraft den första dagen i den andra månaden efter den dag då parterna till varandra har anmält att deras tillämpliga rättsliga förfaranden för avtalets ikraftträdande har slutförts. Parterna kan överenskomma ett annat datum.
3. Anmälningarna ska skickas till generalsekreteraren för Europeiska unionens råd och Vietnams industri- och handelsministerium.

ARTIKEL 17.17

Löptid

1. Detta avtal ska ingås på obestämd tid.
2. Endera parten kan skriftligen anmäla sin avsikt att säga upp detta avtal till den andra parten. Uppsägningen får verkan när sex månader har förflutit från anmälan.

ARTIKEL 17.18

Fullgörande av skyldigheter

1. Parterna ska vidta alla allmänna eller särskilda åtgärder som erfordras för att fullgöra sina skyldigheter enligt avtalet. De ska se till att de mål som uppställs i detta avtal uppnås.

2. Om en part anser att den andra parten har begått en väsentlig överträdelse av avtalet om partnerskap och samarbete får den vidta lämpliga åtgärder i fråga om detta avtal i enlighet med artikel 57 i avtalet om partnerskap och samarbete.

ARTIKEL 17.19

Aktörer som utövar delegerade myndighetsutövande befogenheter

Om inte annat anges i detta avtal ska varje part säkerställa att alla aktörer – däribland statsägda företag, företag som beviljats särskilda rättigheter eller privilegier och utsedda monopol till vilka en part på någon förvaltningsnivå och i enlighet med inhemsk lagstiftning delegerat rättslig, administrativ eller annan myndighetsutövande befogenhet – agerar i enlighet med partens skyldigheter enligt detta avtal vid utövandet av denna befogenhet.

ARTIKEL 17.20

Ingen direkt effekt

Inget i detta avtal ska tolkas som att det ger rättigheter eller medför skyldigheter för personer, utöver de rättigheter och skyldigheter som skapas mellan parterna i enlighet med internationell rätt. Vietnam får föreskriva andra bestämmelser inom ramen för sin inhemska rätt.

ARTIKEL 17.21

Bilagor, tillägg, gemensamma förklaringar, protokoll och överenskommelser

Bilagorna, tilläggen, de gemensamma förklaringarna, protokollen och överenskommelserna till detta avtal ska utgöra en integrerad del av avtalet.

ARTIKEL 17.22

Förhållande till andra avtal

1. Detta avtal innebär inte att tidigare avtal mellan Europeiska unionens medlemsstater eller Europeiska gemenskapen eller unionen och Vietnam ersätts eller sägs upp, om inte annat anges i detta avtal.
2. Detta avtal ska i enlighet med avtalet om partnerskap och samarbete utgöra en del av de samlade förbindelserna mellan unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Vietnam, å andra sidan, och ska utgöra en del av den gemensamma institutionella ramen.
3. Inget i detta avtal ska tolkas som att det ålägger en part att agera på ett sätt som är oförenligt med dess skyldigheter enligt WTO-avtalet.

ARTIKEL 17.23

Framtida anslutningar till unionen

1. Unionen ska meddela Vietnam varje ansökan om anslutning till unionen från ett tredjeland.
2. Under förhandlingarna mellan unionen och ett kandidatland som ansöker om anslutning ska unionen sträva efter att
 - a) på begäran av Vietnam och i möjligaste mån tillhandahålla information i alla frågor som täcks av detta avtal, och
 - b) beakta de farhågor som uttryckts av Vietnam.
3. Unionen ska meddela Vietnam när en anslutning till unionen träder i kraft.
4. Handelskommittén ska i tillräckligt god tid före ett tredjelands anslutning till unionen undersöka vilka effekter som anslutningen kan ha för detta avtal. Parterna får genom ett beslut av handelskommittén införa alla nödvändiga anpassningar eller övergångsarrangemang.

ARTIKEL 17.24

Territoriell tillämpning

1. Detta avtal ska tillämpas
 - a) när det gäller unionen, på de territorier där fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt är tillämpliga och i enlighet med de villkor som fastställs i dessa fördrag, och
 - b) när det gäller Vietnam, på dess territorium.

Hänvisningar till ”territorium” i detta avtal ska tolkas på detta sätt om inte något annat uttryckligen anges.

2. När det gäller bestämmelserna om tullbehandling av varor ska detta avtal även tillämpas på de områden inom unionens tullområde som inte täcks av punkt 1 a.

ARTIKEL 17.25

Giltiga texter

Detta avtal är upprättat i två exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska, ungerska och vietnamesiska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

Utfärdat i [...] den [...].

För Europeiska unionen

För Socialistiska republiken Vietnam